

STRATEJİK ÖNGÖRÜ VE UYANMA ZAMANI

Doç. Dr. Güray ALPAR

STRATEJİK ÖNGÖRÜ VE UYANMA ZAMANI

DOÇ. DR. GÜRAY ALPAR

ANKARA 2022

Stratejik Öngörü ve Uyanma Zamanı
Doç. Dr. Güray ALPAR

ISBN: 978-605-70881-8-5

Editör: Prof. Dr. Melek ALPAR

Stratejik Düşünce Enstitüsü Yayınları ®
(The Licence Number of Publicator: 48294)
TR: +90 312 473 80 41 E posta: sde@sde.org.tr www.sde.org.tr

Bu kitabın tüm hakları Stratejik Düşünce Enstitüsüne aittir.
İzinsiz kopyalanamaz ve çoğaltılamaz.
Kitapta bulunan eserlerin yasal ve etik sorumluluğu yazarlara aittir.
SDE Publications- 2022©

Yayın Tarihi: 15.11.2022

Baskı Hazırlık
Karınca Ajans

Adres: Dr. Mediha Eldem Sokak 56/1 Kızılay/Ankara
Tel: 0 312 431 54 83 / Faks: 0312 431 54 84
www.karincayayinlari.com
info@karincaajans.net

Basım Yeri: Hazar Matbaacılık
Sertifika No: 48999
Kazım Karabekir Cad. Kültür Çarşısı No.7/56-57 Altındağ/Ankara

Doçent Dr. Güray ALPAR
Tümgeneral (E)
Stratejik Düşünce Enstitüsü Başkanı

Eğitim:

- Doçent Doktor, Sosyal ve Kültürel Antropoloji: 2020
- Doktora, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Antropoloji (İngilizce): 2011 (Onur Derecesi)
- Doktora, Gazi Üniversitesi, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi: 2007
- Master, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Antropoloji, (İngilizce): 2003
- Master, Kara Harp Akademisi, Uluslararası İlişkiler ve Tarih: 1998
- Lisans, Harp Okulu (Hukuk): 1986

Basılmış Kitapları:

- Uluslararası Sistemde Yeni Dengeler ve Kuşatıcı Perspektif: 2021
- Strateji ve Coğrafyayı Anlamak:2021
- Türkiye'nin Güvenliğini Anlamak: 2020
- Batı Afrika Kabile Dilleri: 2019
- Türkiye'nin Doğu Sınırı: Göçmenler ve Göç Süreçleri: 2019
- Sosyal ve Kültürel Yönleriyle: Bingöl: 2019
- Pasinler Zaferi: 2018
- Strateji ve Savaş Kültürünün Gelişimi: 2015
- Antropolojik Açıdan Stratejik Dünya Tarihi: 2014
- Gambiya'da 15 Yıl: 2005

Kitapta Bölüm Yazarlığı:

- ABD Çin Rekabeti, Küresel Güç Mücadelesinin Dirilişi (2022)
- Türkiye'de Endonezya Çalışmaları (2022)
- 21. Yüzyılda Türkiye Moğolistan İlişkileri: 2021
- Kritik Altyapı ve Tesislerin Korunması: 2020
- Uluslararası Sistemde Venezüella: 2020
- Milliyetçilik: Teori ve Teorisyenler: 2020

Editörlük

- SDE Akademi Dergisi (2021-2022)
- Dil ve Edebiyat Dergisi (2018).
- Uluslararası Kafkasya'nın Geleceği Kongresi (2022)
- Uluslararası Sistemin Yarattığı Sorunlar ve Çözüm Yolları (2022)

Üniversitelerde Verdiği Dersler:

- Asimetrik Tehditler ve Güvenlik (Master)
- Stratejik Öngörü (Master)
- Risk Yönetimi (Master)
- Liderlik
- Küreselleşme
- Bilim Tarihi
- Balkan Ülkeleri Tarihi
- Avrupa Birliği (İngilizce)

İçindekiler

Önsöz	8
Giriş	9
200 Yıl Sonra Fransızların Akdeniz ve Çevresini Tekrar Değerlendirmesi ve Yeni Dengelerin İşaretleri	11
Merkel'in İsrail Ziyaretinin Mesajlarını Değerlendirmek	15
Olayları Anlamlandırmak: Avrasya'da Dengeler Oluşurken Faraziler ve Gerçekler.....	19
Göçler ve Bir Örnek Olarak Belarus Üzerinden Vekalet Savaşları ...	27
Olup Biteni Anlamlandırmak: Katar'dan Baltık Denizine AB Üzerinde Enerji Savaşları	35
Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi ve Gelecek Vizyonu.....	45
Tarihi Bağlantıları Yeniden Kurmak: Coğrafyadan Jeostratejiye Türk Devletleri Teşkilatı.....	51
Kazakistan'da Olaylar ve Avrasya Jeopolitiğine Etkileri.....	57
Biri Doğruyu Söylemeli: Güvenlik Konusunda Doğu Avrupa ve Balkanlarda Bir Sorun Var mı.....	61
Türkiye'nin Kalkınmasında Girişimci Düşünce Yapısı ve Dışa Bağımlılığının Azaltılması	69
Anadolu'dan Macaristan'a: Balkan Güvenlik Kuşağı ve Balkan Türklerinin Bir Köprü Olarak Stratejik Önemi.....	73
Değişen Dünyada Değişmeyen Komşu: Yunanistan.....	81
Unchanging Neighbor in a Changing World: Greece	87
Kollektif Çaresizlik: Beşinci Büyük Kırılma ve Münih Güvenlik Konferansının Çöküşü.....	95
Rusya'nın Ukrayna'ya Askeri Müdahalesinin Sosyolojik Yorumu ve Slav Kardeşliğinin Sonu	103

Psikolojik Savaş Tekniklerinin Yanılgısına Kapılmadan, Rusya'nın Ukrayna Saldırısının Kazanan ve Kaybedenleri.....	107
Yalnızlaşan AB'nin 2030 Stratejik Pusulası.....	115
Hint-Pasifik Bölgesi ve ABD'nin Hint-Pasifik Strateji Belgesinin Şifreleri	119
Indo-Pacific region and The Codes of the US's Indo-Pacific Strategy Document	135
Jeopolitik Gündem: Çin'in Pasifik Okyanusunda Solomon Adaları ile Güvenlik Pakti İmzalamasının Anlamı	151
Geopolitical Agenda: The Meaning of China's Signing of a Security Pact with the Solomon Islands in the Pacific Ocean.....	161
İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya Giriş Başvurusu ve Türkiye	171
Yaptırımlar ve Güvenlik.....	177
Sanctions and Security	185
Toplumsal Travma ve Kendini Arayan Ülke: Yunanistan.....	193
Hint Pasifik Mücadelesinin Yeni Aşaması: Shinzo Abe Suikastı	207
Bolluk Devrinin Sona Ermesi ve Avrupa'yı Bekleyen Kara Kış	217
Sahte Değerler Üzerinde Oluşturulan Sistemlerin Çöküşü ve Batı'nın Çaresizliği.....	221
Enerji Krizi ve Avrupalı Liderlerin Çaresizliği.....	227
Rusya'nın "Rus Dünyası" Temelli Beşeri Politikalar Konsepti	231
İtalya'nın Yeni Başbakanı ve Avrupa Birliğinin Geleceği.....	235
Küresel Güç Mücadelesinde Kurban Seçilen Ülkeler ve Yaratıcı Yaklaşım	241
The Victims of the Global Power Struggle and the Creative Approach...	245
Küresel Güç Mücadelesinde Kurban Seçilen Ülkeler ve Yaratıcı Yaklaşım (II).....	249
The Victims Of The Global Power Struggle And The Creative Approach (II)	253

Önsöz

Öngörüye en çok ihtiyacımızın olduğu bir zaman diliminde yaşıyoruz. Güvenlik kapsamına dahil etmediğimiz konu neredeyse kalmadı. Her şeyi güvenlikleştiriyoruz. Güvenlik alanına dahil edilen konular arttıkça belirsizlikler de giderek artıyor. Güvenlik konularını birbirinden kesin çizgilerle ayıramıyoruz. Güvenlik konuları ve analiz düzeyleri karmaşıklıyor. Birbirinden etkilenmeyen hiçbir güvenlik alanı yok gibi.

Askeri güvenliği enerji güvenliğinden, gıda güvenliğini enerji güvenliğinden ayıramayacağımız gibi ulusal seviyedeki bir analizi bölgesel ve küresel analiz düzeylerinden bağımsız yapıyoruz. Domino etkisi çok fazla. Bir taş devrildiğinde diğerlerinin devrilmesini engellemekte güçlük çekiyoruz.

İnsanın merkeze konduğu güvenlik anlayışı yıkılıyor. Ukrayna-Rusya savaşı, bir kez daha insan güvenliği kavramını alt üst etmiş durumda. İlk atılan merminin toprağa düşmesi ile göç hareketleri başlıyor. Açlık, yokluk ardından geliyor. Geride savaşta ölen babalarını toprağa veren çocuklar kalıyor. Eğer onlarda yaşamayı başarmışlar ise. Hayaller ve gelecekler yok oluyor. Savaşlar ilan edilirdi eskiden. Şimdi her konu gibi bu konuda grileşti. Bir tarafta savaşın kanlı yüzü, diğer tarafta normal akışındaki günlük yaşam. Akan günlük yaşama baktığınızda savaş nerede diyorsunuz. Barış çabaları yerine savaş devam etsin, daha çok kan dökülsün diyerek artan silah yardımları görüyoruz.

Ancak, hala zamanın yavaş aktığı dönemlerin yöntemlerini bugüne uygulamaya çalışıyoruz. Oysa zaman çok hızlı akıyor. Olayların başlangıç ve bitiş zamanları eski dönemlerde olduğu gibi kesin değil. Planlamalarınızı uzun dönemli yapmak, uzun dönemli stratejiler ile yönetebilmek pek mümkün değil artık. Yola çıktığınızda sizi yolunuzdan ayıran çok sayıda değişken ortaya çıkabiliyor.

Teknolojik vb. gelişmeler ile karar vericilerin karar verme süreçleri arasındaki zaman fasılası giderek artıyor. Karar vericiler

gelişmelerin ardında kalıyorlar. Karar verilene kadar gelişimin yönünde değişebiliyor. Kör noktalar, gri alanlar ve belirsizlik sarmalında kalan karar vericiler öngörüde bulunmayı ve bunu stratejik yönetimin bir aracı haline getirmeyi ihmal ediyorlar. Öngörüde bulunmak falcılık değildir. Öngörü, geleceği bilmek değil, geleceği anlamayı kolaylaştırmaktır. Karar verenlerin öngörüyü anlama ve kullanma yetkinliğinin gelişmiş olması önemlidir.

Değerli Silah Arkadaşım, Kıymetli Hocam Doç. Dr. Güray Alpar, stratejik öngörü bakışı çerçevesinde, geçmiş ve şimdinin bilgilerinden yararlanarak geleceği öngörmeye yönelik yaptığı çalışmaları bir araya getirmiştir.

Bu çalışmaların her biri; öngörü tekniklerinin nasıl kullanılacağı, kör nokta ve gri alanların nasıl görünür hale getirilebileceğinin örnekleridir. Çalışmaların güncel konuları içermesi eseri daha kıymetli hale getirmektedir. Stratejik sürprizlere nasıl hazırlıklı olunacağı konusunda bu çalışmaları inceleyenler kendilerinde yeni bir ufuk açıldığını görecektir.

Doç. Dr. Fahri ERENEL

Giriş

18'inci yüzyıldan başlayarak kendisini iyice hissettiren dünya güç merkezlerindeki değişim, Doğu aleyhine gelişerek 19'uncu ve 20'nci yüzyıllarda daha belirgin hale gelmiştir. Soğuk Savaş Dönemi ertesinde tek kutuplu hale gelmiş gibi görünen sistemin, yeni güç merkezlerinin ortaya çıkışıyla birlikte yeniden çok kutuplu hale geldiğine tanıklık ediyoruz. II. Dünya Savaşı ertesinde oluşturulmuş sistemler arıza veriyor ve artık ihtiyacı karşılamıyor.

Geleceği tahmin etmek zor. Uzmanlardan istenen ise çoğu zaman faraziyesi olmayan tahminler. Ancak ortaya konulan tahminlerin kısa bir süre sonra sahada tamamen farklı bir şekilde gerçekleştiğini görmek insanı biraz şaşırtıyor. Öngörü, gelecekte neler olabileceğini veya neye ihtiyaç duyulabileceğini sağlam verileri esas alarak bilgi birikimi ile tahmin etme yeteneğidir. Bu aynı zamanda stratejik düzeyde anlamlandırmayı ve bağlantı kurmayı da gerektirir. Yeni bir uyanışın eşliğinde, yönlendirmelerin etkisinden uzak yeni değerlendirmelere ve ihtiyaca göre ekonomik sistemden başlayarak, adalet ve güvenlik adına yeniden düzenlemelere gereksinim olduğu görülüyor.

Bu aynı zamanda çevresindeki güvenlik kuşaklarıyla bağlantısını koparmış Anadolu Coğrafyasının da yeniden uyanma ve yeni bir anlayışla, kendisini kuşatan çemberleri kırma ve kadim gönül coğrafyalarıyla bağlantısını yeniden oluşturma dönemi. Ancak unutulmamalıdır ki, her başarı şart ve şartlara bağlı olup bu şartlar ortaya konulmadan yapılan planlar temenniden ve işi şansa bırakmaktan öteye gitmiyor. Faraziyeler ortaya konulmadan plan olmaz ve faraziyeler çöktüğünde plan değişir. Bu anlamda belki de en fazla öngörüye, dikkate ve çözüme yönelik ilham veren kurmay aklına ve faraziyeleri ortaya konulmuş fikirlerle bu coğrafyada ihtiyaç var.

Bu çalışma bir manada yakın ve uzak coğrafyalardaki olayları tarihi ve coğrafi derinlikte anlamlandırarak, bu amaca mütevazi bir katkı sunmayı hedefliyor. Her bir seçilen konu incelendi-

ğinde açıkça görülecektir ki, stratejinin zaman-mekân ve kuvvet denklemi içinde, her olay bir yandan kendi içerisinde sebep ve sonuçlarıyla incelenirken, aynı zamanda yine kendi içinde denge ve dengesizlikleri de vurgulanarak olaylar analiz ediliyor ve bilgi düzeyinden başlayarak sentez ve değerlendirmelere ulaşıyor. Bu bir bakıma tarihi seyrinde stratejinin coğrafya ile bir araya getirilerek, uygulamalı stratejik değerlendirmelere ulaşılması manasına da geliyor.

Her şeyi önceden bilmek mümkün değil. Zaten böyle bir iddiamız da olamaz. Bir şeyi söylemek kadar öngörerek söylemek önemli. Bu açıdan söylem tarihlerine de kitapta yer verilerek bir bakıma olayları görme ya da görememe yetisi vurgulanmaktadır. Bu yazar için öngörü geliştirme adına bir eğitim olarak görülmektedir. Akıcı bir dille ortaya konulan bu çalışmanın, olayları anlamlandırmada sizlere faydalı olmasını ve tüm insanlığın ihtiyacını karşılayacak daha adaletli ve barışa hizmet eden bir sistemin oluşumuna katkı sağlamasını ümit ediyoruz.

01 Kasım 2022
Doç. Dr. Güray ALPAR
SDE Başkanı

200 Yıl Sonra Fransızların Akdeniz ve Çevresini Tekrar Değerlendirmesi ve Yeni Dengelerin İşaretleri

29 Eylül 2021

Le Figaro, Fransa'da günlük yayınlanan ve uluslararası etkinliğe sahip muhafazakâr çizgide bir gazete. Kuruluş tarihi ise oldukça eskiye dayanıyor: 1826. Akdeniz ve civarında Fransa'nın etkinliğinin artmaya başladığı, Osmanlı ve Mısır Donanmalarının 1827 yılında Navarin'de yakılmasının ve Osmanlının bir anda bu denizde donanmasından yoksun bir İmparatorluğa dönüşmesine sebep olan olayla hemen hemen aynı tarih. Bu tarihten başlayarak Fransa, Akdeniz ve çevresinde çok etkin ve bu bölgeleri kontrol altında tutuyor.

Bu gazetede Delphine Minoui (*İran ve Ortadoğu üzerine uzmanlaşmış ödüllü Fransız gazeteci olup annesi Fransız, babası İranlıdır*) isimle 26 Eylül 2021 tarihinde çıkan, **“Türk diplomasisinin yeni ufukları nelerdir?”** isimli bir haber ise gazetenin kuruluşundan neredeyse 200 yıl sonra Fransa'nın bölgeyi tekrar değerlendirmişini içermesi açısından oldukça ilginç gözüküyor (Le Figaro, 26.09.2021). Haber ayrıntılı olarak analiz edildiğinde ise Fransa'nın Türkiye'yi ne kadar yakından takip ettiğini de açıkça gösteriyor. Aslında bu bir yerde İngiltere, ABD ve Avustralya'nın kendi aralarında oluşturdukları AUKUS Paketi ile Atlantik ve Hint Okyanuslarından dışlanan Fransa'nın, Afrika ve Akdeniz civarından da uzaklaştığının ortaya konulması anlamına geliyor.

Haberin başlığı; **“Türk diplomasisinin yeni ufuklarının neler olduğu”** ile ilgili. Bundan sonra ise sırasıyla;

- Türkiye Batıyla yüzleşmesi sonucu dış politikasını yeniden yapılandırmaya gitti.
- Türkiye Afganistan'da hangi rolü oynamak istiyor?

- Türkiye ve Mısır yeni bir döneme mi başlamak istiyor?
- Ermenistan'a uzatılan el ne anlama geliyor?
- Batılılaştırmamak mı? Hesap stratejisi mi?
- Türk Ordusu kendisini küresel aktör gibi görüyor.
- Türkiye'nin yeni politik çerçevesi, başlıklarıyla konuya açıklık getirilmeye çalışılıyor.

Bu doğrultuda yapılan yoruma göre, Türk Cumhurbaşkanı hem stratejik hem de ekonomik çıkarlarını savunmak ve bağlarını hem Batı hem de Doğu ile her yerde sağlamlaştırmak için, Batı ile açık bir çatışma döneminden sonra dış politikasını yeniden şekillendirdi ve bölgesel varlığını güçlendirdi.

Diğer taraftan Afganistan'da Taliban hızlı ilerleyişi ile uluslararası toplumu şaşırttı. Türkiye'nin Afganistan'daki konumu onu yeni dönemde, Katar ile koordineli olarak, Libya ve Karabağ'dan sonra bölgesel bir kilit oyuncu olarak konumlandırıyor ve ABD ve NATO için de vazgeçilmez kılıyor.

Türkiye'nin tarihten gelen konumu, kültürel yakınlığı yanında, Afganistan modernleşmesine katkısı ve NATO içinde tek Müslüman ülke olarak bu ülkede son 20 yılda savaşa katılmayarak, misyonunu lojistik destek (okul, hastahane, işyerlerinin kurulması vb.) ve yeniden yapılanma ile sınırlı tutması da lehine işleyen bir avantaj sağlıyor.

Bunun yanında; Türkiye, Mısır ve BAE arasında yıllarca süren sürtüşmenin ardından Türk Dışişleri Bakanı'nın ""Uluslararası ilişkilerde kalıcı bir dostluk veya düşmanlık yoktur." demesiyle bu ülkeler arasında bakanlar düzeyinde görüşmeler devam ediyor ve Türkiye bölgede gerçeklik ilkesine yeniden dönüyor. Bu kapsamda Türkiye ile Libya arasında imzalanan münhasır ekonomik bölgelerin sınırlandırılmasına yönelik bir anlaşmanın Mısır ile imzalanması bile gündemde.

Aynı şekilde Türkiye Ermenistan ile ilişkilerini hızla düzeltme yoluna gidiyor ve şimdiden Ermenistan'da birçok Türk mağazası açılmış durumda.

Kısacası Türkiye artık Batı normları, değerleri ve ilkelerine göre hareket etmiyor. Türk SİHA'ları Suriye'de, Dağlık Karabağ'da ve Libya'da başarılı oldu ve Türkiye'ye puan kazandırdı. Ancak gelişmeleri sadece Türk hırsları ve dini anlama indirgemek de hatalı olacaktır. Çünkü artık Türkiye'nin sadece Müslümanları korumanın ötesinde, aynı zamanda bir küresel güç olduğu da iddia ediliyor.

Sonuç olarak Fransa'nın en etkili gazetelerinden birisi olan Le Figaro'da yayınlanan değerlendirme, Fransa'nın son 200 yıldır etkili olduğu ve kendisine ait olduğu algısını taşıdığı coğrafyalardaki sıkışması ve çaresizliğini de göstermesi açısından ilginç ve incelenmeye değer. Bölgede uzun yıllar ülkeleri birbirine düşürerek egemenlik kurmak isteyen Fransa, bu ülkelere sattığı silahlardan dolayı sağladığı ekonomik çıkarlardan son derece memnundu. Bu açıdan yıllarca kışkırttığı Ermenistan ile Türkiye'nin arasının düzelmesinden oldukça rahatsız gözükürken, "Yunanistan Osmanlıya karşı mücadele ederek Avrupa'nın kalbinde yer aldı" diyen Macron, yıl başında 2048 yılına kadar borçlarını ödeme derdindeki bu ülkeye sattığı 18 adet eski Rafale savaş uçağından sonra üç fırkateyn daha satmanın keyfini çıkarıyor. Bu anlamda Yunanistan, Fransa'nın hala kullanabildiğı ülkelerden birisi olarak dikkat çekiyor. Ancak Fransa artık bu bölgelerde zorlanıyor ve gücünü kaybettiğinin farkına varıyor. Türkiye ise son dönemdeki dış politikası ve başarısı ile yabancı kaynaklarda giderek daha fazla yer alıyor ve izleniyor. Artık yeni bir dengenin işaretleri açıkça ortada.

Merkel'in İsrail Ziyaretinin Mesajlarını Değerlendirmek

13 Ekim 2021

2005 yılından bu yana sürdürdüğü Almanya Başbakanlığı görevinden ayrılmadan önce Merkel, İsrail'i de ziyaret etti. Ziyaret esnasında Kudüs'te bir otelde İsrail Ulusal Güvenlik Araştırmaları Enstitüsünün (INSS) ev sahipliğinde gerçekleştirdiği toplantıda ise birçok önemli konu gündeme getirildi, Merkel görevi bıraktıktan sonra birlikte çalışmaya davet edildi ve hayata geçirilecek birçok program ve plan için teşekkür edildi. İsrail basınının büyük önem verdiği ve ilgiyle izlediği toplantıda, Türkiye hakkında açıkça bir şey söylenmese de Türkiye ve PKK konusunda INSS uzmanı Dr. Lindenstrauss'da hazır bulundu. Toplantı sonunda birçok önemli mesaj da verildi. Bu mesajların kısaca konu başlıklarıyla değerlendirilmesi neticesi şu hususların önem kazandığı görülmektedir.

ABD Küresel liderliği geçerliliğini kaybediyor

Dünyada küresel güç dengeleri değişiyor. AB'nin güvenlik çıkarlarının yeniden tanımlamamız gerekiyor. Artık ABD'nin küresel güç liderliği birçok bölgede geçerli değildir. Ortadoğu ve Afganistan'dan çekilmesi ise İsrail'i bu bölgede daha güvensiz hale getirmiştir. Bu bölgeler AB sınırlarına uzak bölgeler değildir ve güvensizlik Avrupa'yı da etkilemektedir. Bu bölgelerdeki güvenliği Mısır ve Ürdün başta olmak üzere bölgedeki diğer ülkelerle birlikte oluşturmalıyız.

Çin yeni bir güç merkezi olarak ortaya çıkıyor

Çin giderek önemi artan bir ülke konumunda. Çin ile İsrail arasındaki ilişkiler de özellikle ekonomik alanda olmak üzere gi-

derek artıyor. Çin'in ekonomik gücü, sosyal durumu ve güvenlik konseptleri iyi takip edilmeli.

İran'ın nükleer kapasiteye ulaşması mutlaka engellenmelidir

Almanya, İran'a yönelik nükleer anlaşmayı ve kapsamının genişletilmesini desteklemektedir. Bölgede İran'ın saldırgan tavırlarından en fazla rahatsız olan İsrail'dir. İran'ın nükleer silah edinmesi mutlaka durdurulmalıdır. Kritik bir dönemde bulunuyoruz. İran'ın uranyum zenginleştirme faaliyetleri sonlandırılmalıdır. Bunun için ABD, Çin, Rusya ve AB birlikte çalışmalıdır. Bu anlamda bölgede önemli bir aktör olan Rusya ile görüşmeli, bölgedeki diğer güçlerle işbirliği yapılmalı ve bu konuda destekleri alınmalıdır.

Filistin halkı için iki devletli çözümü destekliyoruz

İsrail'deki Yahudilerin kendi devletlerinin olmasını destekliyoruz. Bu devletin daha geniş bir bölgeden güvenliğinin sağlanması gerekir. Diğer taraftan Filistinlilerin de yaşama ve kendi geleceklerini tayin etme hakları vardır. Bölgede iki halk için iki devletli çözümü de destekliyoruz. Ancak Yahudi Yerleşimciler (Filistinliler bunlar için Yahudi gaspçılar ifadesini kullanmaktadır.) bunun için bir engel oluşturmaktadır.

İsrail Hükümetinin Filistin halkının yaşam koşullarının iyileştirilmesine ve sorunun çözümüne yönelik alternatif plan ve programlar geliştirmekte olduğunu görmekten memnun olduk ancak diğer Arap ülkeleriyle ilişkiler normalleşse dahi İsrail açısından Filistin sorunu uzun dönemde de var olmaya devam edecek görünüyor.

Toplumlarda kutuplaşma, nefret ve antisemitizm'in giderek arttığı görülüyor

Dünyanın her yerinde, bu arada Almanya'da da kutuplaşmanın, nefret söylemlerinin ve antisemitizmin arttığına tanık oluyoruz. Bunlar demokrasi açısından büyük bir tehdit yaratıyor ve bunlarla daha etkin olarak mücadele etmeye mecburuz.

Sonuç olarak; Merkel'in gündeme getirdiği konularda her ne kadar fikirlerinin anlaşılmasına imkân vermesi açısından belirli bir netlik varsa da genel olarak İsrail tarafının görüşleri doğrultusunda görüş bildirdiği ve Filistinlilerin yaşadığı acılardan hiç bahsetmediği dikkat çekicidir. İsrail'in Filistinlilerin durumlarını iyileştirmek için neler yaptığı ise gerçekten merak konusudur. En gerçekçi tespiti ise "giderek güç kaybeden ABD'nin bölgeden çekilmek zorunda kaldığı" ve bunun neticesi bölgede yeni düzenlemeler yapmanın gereğinin hissediliyor olmasıdır. Ancak ortaya konulan görüşlerin; tarihi, dini ve kültürel gerçeklerden uzak olduğu ve bu şekilde gerçekçi olmaktan uzak planlamalarla, bölgeye huzur ve barış getirmenin mümkün olmadığı da daha baştan söylenebilir.

Olayları Anlamlandırmak: Avrasya'da Dengeler Oluşurken Faraziler ve Gerçekler

8 Kasım 2021

Avrasya Bölgesinde Soğuk Savaş Döneminin ertesinde yeni dengelerin oluştuğunun emareleri ortaya çıkmaya başlamıştır. ABD, bir takım uydurma teorilerle uğraşırken büyük bir güç kaybı yaşamış, yoğun bir siber saldırı altında ne kadar hasar verdiği bile belli olmayan taarruzlara maruz kalmış, ülkesi içinde toplumsal bütünlüğü etkisi uzun döneme yansıyacak kırılmalara uğramış, diğer yandan Rusya bir askeri güç olarak yeniden ortaya çıkmış, Çin ise ekonomik alanda gösterdiği atılımları askeri alana da yansıtmaya başlamıştır.

Bunun bir sonucu olarak Avrasya Güvenlik Alanında birtakım yeni kutuplaşmaların oluşmaya başladığı görülmektedir. Böyle bir ortamda, geniş bir coğrafyada gerçekleşen olayları bir bütün içinde bir araya getirip değerlendirme yapmak oldukça zorlaşmıştır. Muharebe ortamı genelde değişik ihtimalleri barındıran belirsizliklerle doludur. Dahası sorunların anlaşılması ve analitik araştırmalarda doğru kararların verilmesinde, problemi tam olarak teşhis edebilmek kadar, çözüm yolu ve sınırlarını belirleyen farazileri tespit etmek de önem kazanmıştır.

Belirsizlik Alanlarında Faraziyelere İhtiyaç Duyulur

Türk Dil Kurumuna göre Faraziye, varsayım demektir. Gerçekleşmesi muhtemel senaryolar zamanca ne kadar uzakta ise gerçekler daha belirsiz olacağından, o oranda tahmin ve faraziyelere ihtiyaç duyulur. Askeri anlamda faraziye, gerçek bilgilerin tam olarak elde edilemediği ve muğlak olduğu durumlarda doğru olacağı kabul edilen, bugünkü veya gelecekteki durum hakkında geçerli bir tahmindir ve bilgi boşluklarını doldurur.

Yeri geldiğinde faraziyeler gerçeklerle yer değiştirir ve planlarda gerekli değişiklikler yapılır. Bu anlamda Avrasya bölgesi için bazı konularda faraziyelerin oluşturulmasına ihtiyaç vardır. Örnek verilecek olursa; Doğu Avrupa’da ve Karadeniz’de meydana gelebilecek bir çatışma ihtimalinde; Fransa ve Almanya’nın tutumu ile ABD-Türkiye ilişkileri önem kazanacaktır. Bu bölgede büyük bir güce sahip olan Türkiye olmadan ABD’nin, askerî açıdan kuvvetli olmayan ülkelerle başarılı olması mümkün görülmemektedir. Aynı şekilde Hindistan ve Japonya’nın tercih edeceği taraf ile ABD ve Çin’in kendi içerisindeki olaylar ve her şeyden önemlisi Rusya ve Çin’in bir arada bulunup bulunmayacağı sorularının kesinleştirilmesi gerekecektir. Çünkü Rusya ve Çin ayrı taraflarda yer alırsa denge durumu zaten bambaşka olacaktır. Taraflardan birisinin muharebelerin gidişatına etki eden ve kuvvet çarpanı olabilecek bir silah sistemi geliştirmesi ise zaten apayrı bir konudur.

Avrasya Bölgesinde denge ve bloklaşma eğilimlerinde olayları tek tek değerlendirmekten ziyade; faraziyeleri iyi tespit etmek, bağlantı kurmak, hatta bunun da ötesine geçerek; Strateji Belgeleri, Zirveler sonucunda yayınlanan bildiriler ve gerçekleştirilen askeri tatbikatların ayrıntılı olarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Strateji Belgeleri Dikkate Alınmadan Yapılan Analizler Sağlıklı Sonuç Vermeyecektir

Ulusal Güvenlik Strateji Belgeleri, yapılacak planlamaların kaynağını teşkil etmesi açısından tehdit değerlendirmeleri ile bunlara karşı alınacak tedbirleri genel olarak ortaya koyar ve bütün çalışmalara yön verir.

2021 yılı başlarında yayınlanan “ABD Geçici Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi” de zirve ve bildirilerin kaynağını teşkil etmesi ve olaylara yön vermesi bakımından önemli. Bu belgeye göre ter-tiplenmeler ve çalışmalar yapılıyor ve belge iyi analiz edilirse, bundan sonraki gerçekleştirilmeye çalışılacak faaliyetlerin emarelerini veriyor.

Belgede, meydan okumalar vurgulandıktan sonra Rusya ve Çin rakip olarak gösteriliyor ve müttefiklerle yapılacak ittifak-

larla, Doğu Avrupa ve Hint-Pasifik bölgeleri sıklet merkezi olarak belirleniyor. Belgedeki şu cümleyi özellikle ortaya koymak gerekir: Hasımlarımızı caydırıp menfaatlerimizi savunurken, en güçlü askeri varlığımız Hint-Pasifik bölgesi ve Avrupa'da olacak.

Belgenin giriş bölümünde de dünya güvenlik ortamı tanımlanırken; Çin, Rusya ve diğer otoriter devletlerle büyüyen rekabet ortamının, zorluklar yanında fırsatları da beraberinde getirdiğinden ve bunların yaratıcı yaklaşımlar ve geniş bir anlayışla çözülebileceğinden bahsediliyor.

Bu kapsamda ABD'nin, Ortadoğu'da menfaatlerini korumak için yeterli gücü bırakarak; Çin ve Rusya'ya karşı Avrupa ve Pasifik bölgelerinde askeri varlığını artırması öngörülüyor. Buna göre de askerî açıdan ABD'nin, öncelikle Avrupa'da müttefikleri ile Rusya'yı etkisiz hale getirdikten sonra, Transatlantik İttifakı ile Hindistan, G. Kore, Japonya ile birlikte Çin'i alt etmeyi planladığı ortaya çıkıyor. Kaldı ki, muhtemelen bu ittifaka, Çin'in bu bölgedeki genişlemesinden rahatsızlık duyan; Avustralya, Yeni Zelanda, Tayvan, Vietnam, Filipinler, Endonezya, Malezya ve Singapur gibi devletlerin de destek vereceği düşünülebilir.

Günümüzde Çin'in artan ekonomik ve askeri gücü, ABD'ni bölgede yeni ittifaklar oluşturmaya yöneltiyor. Bu anlamda ABD, Çin'in karşısına; Japonya, Güney Kore, Hindistan yanında İngiltere ile birlikte Avustralya'yı da almak ve bölgede yeni bir denge oluşturmak istiyor. Diğer taraftan Soğuk Savaş Döneminde "Kenar Kuşak Teorisi" ile çöküşe götürdüğü Sovyetler Birliğinde olduğu gibi, yeni bir kuşatma ile rakibi Rusya'yı etkisiz hale getirme peşinde gözüküyor. Son dönemde bu bölgelerde icra edilen faaliyetler de bunu doğruluyor.

Burada, Ulusal Strateji Belgesinde belirtilen hedeflerin bütün ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından alındığı, analiz edildiği ve uygulanmaya başladığı görülüyor.

Güvenlik Konferansları ve Zirve Sonuç Bildirileri Dikkatle İncelenmelidir

Zaten Ulusal Strateji Belgesinin imzalanmasının ardından, ABD Başkanı Joe Biden bu yıl şubat ayında icra edilen, Münih

Güvenlik Konferansında; “ABD geri döndü!” mesajı ile Çin ve Rusya’ya gözdağı vermekte gecikmedi. Biden, “Çin ile rekabet çetin geçecek, Çin ile uzun vadeli stratejik bir rekabete beraber hazırlanmalıyız. Bu dönemde en önemli işlerimizden birisi ABD ve Avrupa’nın, Pasifik’teki çıkar ve değerlerini güvence altına almak olacaktır ve ABD bu rekabete hazırdır.” derken, Çin’in insan hakları ve demokrasiyi ihlal ettiğini ve ekonomide yarattığı haksız rekabetin farkında olduklarını söylemişti. Çin’in ardından Rusya’yı da eleştiren Biden’e göre Moskova, transatlantik ittifakı için Çin’den daha yakın bir tehdit. Öyleyse iç hat manevrası gereği öncelik Rusya’ya verilecek. Rusya, Çin’e göre daha az askeri harcama yapmasına rağmen, geçmişten gelen birikimi ve askeri kültürü nedeniyle, Çin’e göre günümüzde daha güçlü bir askeri yapıya sahip görünüyor. Karadeniz bölgesinde son dönemde yaşanan olaylar değerlendirildiğinde de Çin’den önce Rusya’ya verilen öncelik açıkça görünüyor.

Hemen ardından, NATO’ya üye 30 ülkenin devlet ve hükümet başkanlarının bir araya geldiği 2021 yılı NATO Zirvesinde ana gündem, askeri bir güç olarak ortaya çıkan Çin ve Rusya’ya karşı alınacak önlemler ile 2030 yılına kadar NATO’nun hedeflenen yapısı oldu.

NATO liderleri Brüksel’deki zirvenin ardından yayımladıkları bildiride (NATO Zirvesi Sonuç Bildirgesi, 14 Haziran 2021), Çin’i, Batı ittifakına karşı bir güvenlik riski olarak nitelendirirken, Genel Sekreter Jens Stoltenberg de üye ülkeleri Çin’e karşı birlikte hareket etmeye çağırdı. Çin’in yanına konulan bir diğer ülke ise Rusya idi. Bildiride Çin’in iddialı ve hırslı uygulamalarının mevcut uluslararası sisteme bir meydan okuma olduğu vurgulanırken, ordusunu hızla geliştirdiği ve Rusya ile askeri iş birliği içinde olduğu da ortaya konuluyordu. Bu ABD ve müttefiklerinin karşısına Rusya ve Çin’in konulması demektir.

Strateji Belgeleri ve Zirveler arasındaki ilişkilerin ortaya konulması ve değerlendirilmesinin ardından, bunların son dönemde icra edilen tatbikatlarla birleştirilmesi durumunda muharebe alanının alacağı stratejik resim biraz daha ortaya çıkacaktır.

Tatbikatların Verdiği Mesajlar

Genellikle tatbikatlar gelecekte beklenen tehditler üzerine planlanır ve bunu karşılayacak manevralar üzerine yoğunlaşırken, gelecekteki harekatlara ilişkin emareler verir. Aslında her tatbikatın bir mesajı vardır ve tatbikatlar yalan söylemez! Bu kapsamda son dönemde icra edilen tatbikatlarda ABD, Rusya'yı etkisiz hale getirmek için İngiltere yanında Mısır'dan başlayarak; İsrail, Yunanistan, GKRY ile birlikte; Bulgaristan, Romanya, Ukrayna ve Polonya ile bölgedeki kendisine müzahir diğer küçük devletleri bir araya getirmeyi planlıyor. İcra ettiği faaliyetler de zaten bu doğrultuda.

Diğer taraftan son birkaç yıldır icra ettiği tatbikatlar göz önüne alındığında, Rusya'nın buna çoktan hazır olduğu görünüyor. Son birkaç yıldır Rusya yanına aldığı müttefikleri ile büyük çaplı tatbikatlar gerçekleştirdi. 2020 yılının ağustos ayında tamamlanan bir tatbikatta Rus donanması, Kuzey Kutbu civarında yeteneklerini sergiledi ve bu bölgedeki geleceğe yönelik varlığını ve düşüncelerini ortaya koydu. Rusların geleceğe yönelik hazırlıklarını aksatmadan sürdürdüğu görülüyor ve tatbikatlar bunun için bir fırsat oluşturuyor. Rusya'nın ses hızının 9 misline ulaşabilen hipersonik füzelerinin, yaşanması muhtemel muharebelerde bir kuvvet çarpanı olarak etkili olabileceği kesin. Rusya bu tatbikatlar esnasında gelecekte olası çatışmalardaki ihtiyaçlarını da tespit ediyor ve ihtiyaç duyulan alanlarda askeri teknolojisini geliştirmek için bu tatbikatları bir fırsat olarak kullanıyor.

ABD, Kanada, Norveç gibi ülkeler ise Rusların bu girişimlerine karşılık vermeye çalışıyor. Ancak ABD tarafından icra edilen tatbikatlar Ruslara nazaran daha küçük kalıyor. ABD, Arktik bölgesinde savunmayı Kanada'nın üzerine yıkmış gibi. ABD'nin Kuzey Kutbuna en yakın hava üsleri Grönland adasında yer alıyor ve burada Soğuk Savaş döneminde bulundurduğu unsurlarını oldukça azaltmış durumda.

Tatbikatların analiz edilmesinden; Doğu Avrupa'da Baltık Denizi ile Akdeniz ve Karadeniz, Asya'nın doğusunda ise Güney Çin Denizinin dünyanın geleceğinin belirleneceği bir alan olarak öne çıktığı görülüyor. Şüphesiz bu bölgeler Çin ve Rusya'nın kontrol edileceği ve kuşatılacağı alanlar. ABD'nin enerjisi

nakil hatları üzerinde kontrol sağlama çalışmaları ile Polonya, Romanya, Bulgaristan, Yunanistan ve Akdeniz'deki faaliyetlerini de bu kapsamda değerlendirmek gerekir. Özellikle Yunanistan bu anlamda kendisini tamamen ABD'ye teslim etmiş durumda görülüyor.

ABD ve NATO'nun hayali düşmanlarla güç kaybettiği bir dönemde, Çin ve Rusya kendisini toparladı. Bu toparlanma yapılan tatbikatlarda açıkça kendisini gösteriyor. Çin, silah teknolojisi alanında kendini aşıyor. Birçok konuda muazzam gelişmeler gösteriyor ve bunu da tatbikatlarda açıkça gösteriyor.

Diğer taraftan Çin'in, Rusya ve İran ile gerçekleştirdiği tatbikatlar, ABD yönetimine karşı güçlü mesajlar gönderiyor. Çin'in Pakistan ile işbirliği faaliyetleri ile Afganistan üzerinde son dönemde artan gücü ve İran'ın Rusya ve Çin ile tatbikatları bir arada değerlendirildiğinde ortaya yeni bir hattın çıktığı da görülüyor. Çin'in ihtiyacı olan tek şeyin ise sadece biraz zaman olduğu açık.

ABD Deniz Enstitüsünde bir makale yazan Amiral Michael McDevith'in, "ABD hala dünyanın en büyük donanma gücü olduğuna inanıyor ancak Çin hızla Amerika'ya yetişiyor. 2030 yılında Çin donanması dünyanın en güçlü donanması olacak." değerlendirmesinde bulunması bu gerçeğin mecburi bir ifadesi gibi. Üst düzey bazı ABD yetkililerin de bunu sözlü olarak defalarca ifade etmelerine rağmen, uygulamada tedbir alınmadığı görülüyor.

ABD, her iki dünya savaşında da savaşa sonradan girerek dünya liderliğini ele geçirmişti. Savaşa önce girenler yıpranmış ve geride kalmıştı. Bu durumda gelecekte olabilecek bir çatışmaya da ilk girenler kaybedecek gibi görünüyor. Fransa ve Almanya bu sefer ilk olarak savaşa girmekte isteksiz görünüyor. Bu durumda ilk savaşa kimler sokulacak veya gönüllü girecek? Hindistan, Japonya veya İngiltere böyle bir riske girebilir mi?

Bu dönemde Avrasya Bölgesindeki uygulamalar değerlendirildiğinde, esas olarak yeni bir savunma ve çevreleme hattının oluştuğu ve özellikle enerji kaynaklarını ve stratejik geçiş koridorlarını kontrol ederek, hasım tarafı etkisizleştirmeyi hedef alan bir anlayışa geçildiği görülmektedir. Bu kapsamda Çin'in,

Güney Çin Denizi ile engellenmesi planlanırken, Rusya için esas itibarıyla Baltık Denizinden Akdeniz'e inen bir hat oluşturulmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. Şüphesiz Doğu Avrupa bölgesinde sonucu etkileyecek en kritik konu, ABD'nin, NATO içinde en güçlü ülke olan Türkiye'yi yanında tutup tutamayacağıdır.

Diğer yandan ABD, Çin'in karşısına Japonya, Güney Kore, Hindistan yanında İngiltere ile birlikte Avustralya'yı da almak ve bölgede yeni bir denge oluşturmak istiyor. ABD ve Avustralya, Hindistan ve Japonya'yı da aralarına alarak 2007 yılında "The Quad" isimli bir "Güvenlik Diyalogu" oluşturmuştu. Burada İngiltere yoktu. Nitekim bu sefer ABD, İngiltere ve Avustralya "AUKUS" isimli yeni bir güvenlik ortaklığı oluşturdu ve Fransa'yı bu bölgede devre dışı bıraktı.

Sonuç Olarak: bloklaşmada ABD ve İngiltere karşısındaki Çin ve Rusya'nın konumu ile ABD'nin yanına alacağı devletler giderek daha belirgin hale gelmektedir. ABD'nin, Batıda Rusya'ya karşı yanında İngiltere ile birlikte; Polonya, Romanya, Ukrayna, Bulgaristan ve Yunanistan gibi ülkeleri alırken, Çin'e karşı yine İngiltere ve Hindistan başta olmak üzere Japonya, Güney Kore, Avustralya gibi ülkelerle ittifak arayışı içerisinde olduğu ve bu doğrultuda harekât ortamını şekillendirdiği görülmektedir. Bu anlamda sıklet merkezi olacak bölgeler ise Doğu Avrupa'da Rusya'ya karşı, anahtar ülke Türkiye ve sıklet merkezi Üç Deniz Hatı (Baltık Denizi- Karadeniz-Akdeniz) olurken, Çin'e karşı Hindistan anahtar ülke ve sıklet merkezinin Afganistan ve Güney Çin Denizi olacağı öngörülebilir.

Göçler ve Bir Örnek Olarak Belarus Üzerinden Vekalet Savaşları

29 Kasım 2021

Vekalet Savaş (Tör, 2021), devletlerin fiilen birbirlerine doğrudan saldırmadan, üçüncü bir taraf vasıtasıyla mücadele ettikleri bir savaş türüdür. Aslında, yüzeysel bir bakış açısıyla çok da fazla sayıda olmayan bir göçmenin sınır geçiş teşebbüsü gibi görülmesine rağmen, yarattığı ve yaratacağı etki açısı altında; askeri, siyasi, ekonomik ve enerji yönünden derinliği bulunan Belarus'taki göçmen krizinin pek de belirli olmayan bir soğuk savaş türü olarak daha fazla incelenmeyi hak ettiği açık.

Belarus-Polonya sınırında Ortadoğu'dan gelen göçmenlerin daha iyi bir yaşam ümidiyle çıktıkları yolculukta dramı devam ediyor. Aynı dramı Afrika'dan Avrupa'ya, Güney Amerika'dan Kuzey Afrika'ya, Fransa'dan İngiltere'ye kadar birçok alanda görmek mümkün. Asıl nedeni sorarsanız, Batı bu bölgelerde istikrarsızlık yaratıyor, kaynaklarını kullanıyor ancak mevcut istikrarsızlık ve yetersiz yaşam koşulları nedeniyle hareketlenen göçün yarattığı sorunları görmemezlikten geliyor, sınırlarını kapatarak kendisini sorunlardan uzak tutacağı yanılgısına kapılıyor. Örneğin; AB Komisyon Başkanı Von der Leyen, Belarus-Polonya sınırında yaşananları bir göçmen krizi olarak görmeyerek, Belarus'un AB'yi istikrarsızlaştırmaya çalıştığını savunması ve otoriter bir rejimin demokratik komşularına karşı bir meydan okuması olarak yorumlaması çok yüzeysel bir yaklaşım gibi görünüyor. Oysa tarih incelendiğinde, göç olayının böylesi basit tedbirlerle önlenemediği ve stratejik sorunlara yol açtığı görülür. Zaten bu sorunlar halihazırda oluşmuş durumda. Polonya Eylül ayında Belarus sınırını kapatmış ve sınır dikenli tellerle ve askerlerle kontrol altına alınmıştı. Polonya yönetimine göre sadece Eylül ayında 7 binden fazla kişi sınırı geçmeye teşebbüs etti. Polonya destek sağlamak adına, göçmenlerin çoğunun radikal ve

suç örgütleri ile bağlantılı olduğunu iddia ediyor. Polonya'nın sınırındaki olağanüstü tedbirleri ve basın mensupları ve uluslararası yardım kuruluşlarını bölgeye sokmaması ise eleştirilere konu oluyor.

Göçler bu açıdan değerlendirildiğinde ise göçün yarattığı sorunların dengelerde daha çok değişimlere yol açacağını söyleyebiliriz.

Göçü yönetemeyen kaybeder

Göçler, siyasal, toplumsal veya ekonomik sebeplerle bireylerin ya da toplulukların bulundukları yerleşim yerlerini bırakarak başka bir yerleşim yerine ya da başka bir ülkeye yer değiştirme eylemi olarak tanımlanabilir. Bilinen ilk büyük göçler MÖ 4000 ve 3000'lü yıllarda iklim şartlarının değişmesi ve kuraklık nedeniyle yaşanan ve büyük değişimlere yol açan Kavimler Göçü'dür.

Göç kadar önemli olan göçleri yönetebilmektir. MS sonraki dönemlerde "Oğuz Göçü"nü iyi yönetebilen Selçuklular bu sayede bir güç merkezi haline gelebilmişler ve Anadolu'da zamanının en müreffeh devletini kurabilmişlerdir. Selçuklu döneminde Anadolu dünyanın en zengin ve en nüfuslu yerlerinden birisi olmuştu. Alaattin Keykubat, bir bakıma Selçukluların Kanunisiydi (Yılmaz, 1996: 29). Anadolu tarihinde zenginlik olarak ne önce ne de sonra böyle bir dönem yaşanmamıştır. Onun döneminde İngiliz Krallığı'nın mevcudu 2 milyonu bile bulamazken, Anadolu'da nüfus 15 milyonu aşmıştı. Bu nüfusa Anadolu ancak 1920'lerden sonra tekrar ulaşabilecektir (Alpar, 2014: 140).

Göçü yönetenler bunu avantaja çevirirken, aksine bu basireti gösteremeyenler göçün altında ezilerek sıkıntılara maruz kalmaktadırlar. Bu açıdan göçü yönetmenin bir sanat olduğunu söyleyebiliriz.

Neden Belarus?

10. yüzyılın sonunda Kiev Kiev Prenslığının ele geçirdiği Belarus bölgesi, bu tarihten sonra birçok ülkenin kontrolüne girmiş ancak genel olarak birçok defalar ya Polonyalıların ya da Rusla-

rın kontrolünde kalmıştır. Bu kadar çok işgal edilmesinin esas nedeni ise ülkenin Polonya ve Rusya arasında kalmış olmasıdır.

1991 yılında bağımsızlığını kazanan Belarus'un Rusya ile "Birlik Devleti" ismiyle devletler üstü bir yapı oluşturması da onu Sovyetler Birliğinden ayrılan devletlerden farklı bir konuma koyar.

Belarus nüfusunun %85'inin Beyaz Ruslardan oluşması, büyük çoğunluğunun Ortodoks mezhebinden olması, 5 komşusundan 3'ünün AB ülkesi olması nedeniyle, Soğuk Savaş sonrası nispeten istikrarlı bir dönem yaşamıştır. Ancak son dönemde Batı ile artan ilişkiler yanında, enerji bakımından Rusya'ya bağımlılığı ve tarım ve hayvancılığa dayalı ekonomisi nedeniyle sıkıntılar yaşamış, Batılıların uyguladığı ambargolar nedeniyle de giderek Rusya'ya bağımlı hale gelmiştir. Yaşanan ekonomik sıkıntılar ise Covid-19 pandemi sürecinde daha da artmış, ülkede seçimler sonrası gösteriler yaşanmıştır. Lukaşenko ise seçimleri kazanmış görülsede gerçekte sürecin kaybedeni olarak değerlendiriliyor. Ülke, tıpkı Ukrayna gibi Batı ile Rusya arasında bir rekabet alanı. Batı'nın ambargosu arttıkça askeri, siyasi ve ekonomik sıkışmışlığa çıkış yolunu bulmak için göç kozunu oynuyor. Rusya'nın resmi olarak kabul etmemesine rağmen Batı, Belarus'un arkasın-

daki harekete geçirici gücün Rusya olduğunu biliyor ve Rusya ile Batı arasında göçmenler üzerinden bir vekalet savaşı devam ediyor.

Sorun ne?: Baskıların artması üzerine 2021 yılı mayıs ayı sonunda Lukaşenko, ülkesinin artık göçmenlerin AB topraklarına geçişine engel olmayacağını açıklamıştı. Halen Belarus-Polonya sınırında ağırlıklı olarak Ortadoğu Bölgesinden gelen binlerce göçmen Polonya, Litvanya ve Letonya üzerinden Avrupa Birliği (AB) ülkelerine girmek üzere arayış içerisinde bekliyor. Havalanın giderek soğuduğu bir ortamda binlerce göçmenin durumu bölgede insani bir kriz yaratmış durumda. Daha şimdiden onlarca kişi hayatını kaybetmiş durumda.

Polonya Başbakanı Morawiecki, “Polonya’ya yönelik sığınmacı akınının arkasında Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin’in olduğunu belirterek, “Lukaşenko’nun uygulamaya koyduğu bu saldırının fikir babası Moskova’dadır.” derken, Rusya; Türkiye’ye yardım ettiği gibi Belarus’a da yardım edilsin” diyor. Belarus’ta geçiş için bekleyen göçmenler, Suriye, Irak ve Afganistan’dan geliyor. Belarus sınır güvenliği, sığınmacıların çoğunun Iraklı Kürtlerden oluştuğunu ve çok sayıdaki hamile kadın ve çocuğun son derece olumsuz koşullarda hayatlarını sürdürmeye çalıştığını açıkladı. Irak’ın dünyanın en zengin petrol kaynaklarına sahip ülkelerinden birisi olmasına rağmen, insanların neden insani gelişmiş endeksinde 125’inci sıralarda kadın, çocuk ve sivil sınırlarda perişan halde ölüme mahkûm edildiği de ayrıca incelemeye değer.

Halihazırda bu göçmenler için vaat edilen yardımlar gecikmiş durumda ve durum giderek kötüleşiyor. Lukaşenko’nun son seçimlerde yeniden kazanması üzerine AB, Belarus’a yönelik ağır yaptırımlar uygulamaya başlamıştı. Bu noktada AB yetkilileri, Belarus Devlet Başkanı olan Lukaşenko’yu göçmenleri kasten ülkesine getirerek kaçak olarak AB topraklarına sokmaya çalışmakla suçluyor. AB, Lukaşenko’nun bu suretle yaptırımlara misilleme uygulamaya başladığını ve üzerindeki baskıyı hafifletmeye çalıştığını düşünüyor.

Lukaşenko ise Merkel'in kendisine söz verdiğini ve sınırda bekleyen göçmenlerin Almanya'ya kabul edilmesi için insani bir koridor açılması gerektiğini gündeme getiriyor. Göçmenlerin büyük çoğunluğunun Almanya'ya gitmek istediğini belirten Putin ise Rusya'nın Belarus'u desteklediği iddialarını reddederek, Almanya ve Belarus arasında bir diyalogun başlatılmasını savunuyor. Hatta daha da ileri giderek Rusya ve Belarus arasında Polonya sınırına yakın bir bölgede ortak bir askeri tatbikat icra etmekte tereddüt göstermiyor. Amacının, "Belarus sınırında artan askeri hareketlilik karşısında savaş hazırlıklarını gözden geçirmek" olduğu belirtilen tatbikata askeri uçaklar ve helikopterlerin de katıldığı açıklandı. Aynı şekilde geçişlere engel olmak üzere sınırın Polonya tarafında da 15 binin üzerinde asker konuşlandırılmış durumda. Rusya ve Belarus bundan rahatsız.

Enerji silahı nihayet devreye sokuldu.

Bu noktada beklenen enerji silahı sonunda devreye sokuldu.

Belarus Devlet Başkanı Lukaşenko, "NATO ve Polonya orduları sınırlarımıza uyarıda bulunmadan 15 bin asker, zırhlı araç, tank, uçak ve helikopterleri yanaştırdılar. Eğer biz de buna karşılık Belarus üzerinden giden nakliye yollarını kapatırsak ne olur? Ukrayna üzerinden geçemez çünkü burada Rus sınırı kapalı. Baltık üzerinden giden yollar da Belarus üzerinden geçiyor." dedikten sonra "Avrupa'yı biz ısıtıyoruz. Buna rağmen sınırı kapatırsanız diye bizi tehdit ediyorlar. Ya doğal gazı kesersek ne olur." diyerek Avrupa birliğine ülkesi üzerinden giden doğal gazı kesme tehdidinde bulundu.

Bunun hemen ardında Rus Devlet Petrol Sevkiyat Şirketi Transeft tarafından yapılan açıklamada, “Drujba boru hattının Belarus kısmında önceden planlanmamış” bakımların yapılacağıнын söylenmesi de ilginçti ve bakım kısa sürecek olsa da Lukaşenko’nun sözlerinin hiç de boş olmadığını gösteriyordu.

Bu gerçekleşebilir mi? Kısmen doğru. Rusya üzerinden Almanya ve Avrupa’ya doğru giden iki gaz boru hattı Belarus üzerinden geçiyor. 2020 yılında AB’ne giden doğal gazın %20’si buradan aktarılıyordu. Ancak göçmen krizinden sonra bu akış giderek azalmaya başladı ve günlük 24 milyon m³e kadar düştü.

AB ülkelerinde doğal gaz ihtiyacı giderek artıyor ve fiyatlar buna bağlı olarak yükseliyor. Avrupa’nın büyük oranda ihtiyacını karşılayan Rusya’nın ise bu durumu kendi lehine kullandığı iddiaları da gündeme geliyor. Bu iddiaları gündeme getirenlerden birisi de ABD. ABD Başkanı Ulusal Güvenlik Danışmanı Jake Sullivan da Rusya bu durumu kendi avantajına kullanıyor olabilir suçlamasını gündeme getirmişti.

Sonuç olarak; Lukaşenko'nun bu hamlesi halen enerji bağımlılığı altındaki AB'yi Kuzey Akım 2'yi bir an önce aktifleştirerek istifade etmeye doğru itiyor. Zaten Avrupa'ya Rusya'dan giden doğal gazın çoğunluğu Ukrayna ve Baltık üzerinden taşınıyor. Ancak bu olay bir yerde gelecekte bu bağımlılığın sıkıntılar yaratabileceğinin emarelerini veriyor ve gelecekte bir bütün olarak kesme söz konusu olursa bu Avrupa'yı enerji bakımından oldukça zora sokabilir.

Diğer taraftan Belarus ekonomik açıdan Rusya'ya bağımlı ve resmi verilere göre Rusya'ya 18 milyar dolardan fazla dış borcu var. Putin 2021 Ağustos ayında Soçi şehrinde Lukaşenko ile yaptığı görüşmede 1,5 milyar ilave kredi taahhüdünde daha bulundu. Rusya bu dönemde Belarus'un yanında olduğu mesajını sürekli veriyor. Rusya daha başlangıçtan hem AB'ni hem de ABD'yi Belarus'un iç işlerine karışmaması konusunda uyarılmıştı. Bu nedenle de Merkel yaptığı telefon görüşmesinde Putin'den Lukaşenko üzerindeki etkisini kullanmasını istemişti.

Polonya açısından her ne kadar göç krizinin ardında Moskova ve Putin'in bulunduğunu resmi olarak açıklasalar da yapılabilecekler sınırlı gibi görünüyor. Polonya, iki ülke arasında tren yolu bağlantısının kesileceğini söylemesine bu durumda Ukrayna'daki çatışma bölgesinden geçeceği için pek makul görülüyor. Zaten Polonya hükümet sözcüsü sınır kapatılmasının kendileri açısından da olumsuz etkilerinin olacağını da söyledi. Belarus ise gerekirse savaşırız demesine rağmen, AB ile bir çatışma istemediğini beyan etti. Belarus, krizi yarattı ancak fazla ileri gitmeden zeytin dalı uzatmayı da ihmal etmiyor ve duracağı noktayı iyi biliyor ya da söyleniyor.

Belarus'un önerileri büyük ihtimalle kabul edilecek. Rusya mevcut durum ve şartları çok iyi okudu ve isteklerini Avrupa'ya kabul ettirdi. Zaten AB açısından başka bir olasılık da yok gibi. Göçmenleri kabul etmeyeceklerini zaten kesin bir dille beyan ettiler. Buna göre getirilen Irak ve Suriyeliler geri gönderilecek. Zaten Irak kendi vatandaşlarını uçaklarla geri taşımaya başladı bile. Yaşanan vekalet savaşı krizi bir şekilde azalmaya doğru giderken, geçici olarak çözülecek bu durumun kalıcı olmayacağı ve göç sorununun her yerde patlayarak gelecekte daha büyük sorunlara yol açacağını söylemek hiç de zor olmasa gerek.

Kaynakça

Alpar, Güray. (2014). Antropolojik Bakış Açısıyla Stratejik Dünya Tarihi, Palet Yayınları: Konya.

Öztuna, Yılmaz. (1996). Devletler ve Hanedanlar, Cilt 2, Kültür Bakanlığı Basımevi: Ankara.

Tör, Özgür. (2021). Vekalet Savaşları ve Hibrit Harekât, Eftal-ya Yayınları: İstanbul.

Olup Biteni Anlamlandırmak: Katar'dan Baltık Denizine AB Üzerinde Enerji Savaşları

8 Aralık 2021

Eğer strateji kelimesinin anlamlarından birisi de olaylar arasında bağlantı kurmak ise çevremizde gelişen birçok olayın bir noktada ekonomi ve enerji üzerine dayandığı da görülür. Bu kesinlik giderek daha da belirgin hale geliyor.

Oyunun esası

Körfezden başlayarak, Akdeniz ve Baltık Denizine kadar uzanan hatta oyunun esasını; ABD açısından, Avrupa Birliği ülkelere giden enerji kaynaklarını ve Rusya'yı kontrol etmek oluştururken, Rusya açısından AB için enerji bağlamında tekel olmak amaçlanmakta ve bütün manevralar bu ekseninde şekillenmektedir.

Enerjinin artan önemi

Ortadoğu bölgesi petrolün kullanılmasının yaygınlaşmasıyla huzur yüzü görmedi. Bu husus Churchill'in 1936 yılında Avam Kamarasında söylediği "Bir damla petrol, bir damla kandan daha değerlidir." sözü ile daha da tehlikeli bir hal alarak günümüze kadar ulaştı.

Aslında enerji, devletlerin gelişmesi ve güç haline gelmesinde stratejik önemde olmuştur. ABD'nin güç haline gelmesi de daha 1885 yılında Almanya, Fransa, Avusturya-Macaristan, Rusya, Japonya ve İtalya'nın hepsinden daha fazla enerji tüketir hale gelmesiyle açıkça görünüyordu (Kenndy, 1987: 201-240). ABD bu konumunu her iki dünya savaşına da sonradan katılarak ve Avrupa'nın güçlü devletlerinin savaşlarda yıpranmasını sağlayarak pekiştirmiştir.

Enerji kontrolü savaşların sonucuna etki etmiştir

Petrole ulaşamamak, Birinci Dünya Savaşı'nda sonucu etkileyici olmuştur. İkinci Dünya Savaşının galiplerini belirlemede de enerji yine önemli bir rol oynayacaktı. Bu savaşta Almanya akaryakıtta dışa bağımlıydı. Romanya petrol bölgesinin ele geçirilmesi dahi ihtiyacı karşılamaya yetmeyecekti.

İkinci Dünya Savaşı başında Almanya'nın yakıt stokları 15 milyon varıldı. Norveç, Belçika ve Fransa işgal edildiğinde 5 milyon varil daha ele geçirildi. 1941 yılında Alman Silahlı Kuvvetleri, askeri ihtiyacı için 7,25 milyon varil petrole ihtiyaç vardı ve stoklar 1941 yılı içinde bitiyordu. İhtiyaç ancak Sovyetler Birliğinden karşılanabilirdi. Savaş ihtiyacı tahıl ve kömür için Ukrayna'ya ve petrol için Kafkasya'ya (Maikop, Grozni ve Bakü) ulaşmak gerekiyordu. Maikop (yıllık 19 milyon varil) ele geçirildi ancak burada petrolü işleyecek rafineri yoktu. Grozni ve Bakü ise zaten ele geçirilemedi ve Alman ordusu petROLSÜZ kaldı. Hava saldırıları neticesi Romanya'daki petrol sahaları ve rafinerilerin kapasitesinin yarısından fazlası da kaybedince, savaşın sonu belirlendi.

Aynı şekilde Japonya da ihtiyaç duyduğu hammadde ve enerji kaynaklarına ulaşmadığı için savaşı kaybetmişti. Öyle ki savaşın sonlarında gemiler manevra yapamaz, uçaklar uçamaz hale gelmişti.

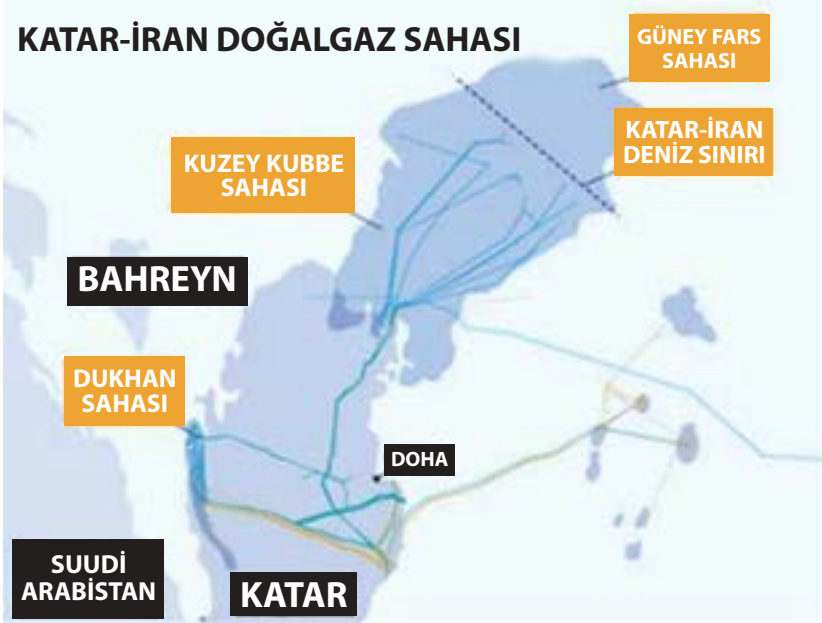
Günümüzde de durum bundan farklı değil. Enerji alanı artık dünyadaki mücadelenin en önemli parçası (Dannreuther, 2010: 3-8) ve bu anlamda birçok stratejik çalışmanın hatta teorilerin ana konusu. En önemlisi de enerjiye sahip olmak kadar onu kontrol edebilmek. Uygulanan strateji de rakibin enerji kaynaklarına ulaşmaması veya sahip olduğu enerji kaynaklarını talep edilen yere ulaştırılmamasına dayanıyor. Bu stratejinin uygulandığı başlıca bölge ise AB ülkelerinin çevresi. Bunun anlamlandırmak son yıllardaki bazı bölgelerde gerçekleşen olayları analiz ederek daha iyi mümkün olabilecektir.

Katar-Avrupa Boru Hattı Projesi

Katar, Rusya Federasyonu ve İran'ın ardından 25 trilyon m³'ü aşan, dünyanın üçüncü en büyük doğal gaz rezervine sahip ül-

kesi. Bu bölgede İran'ın da rezerv sahası bulunmaktadır. Katar bölgedeki doğalgaz yataklarını İran ile paylaşıyor. İran bölgeyi "Güney Fars Sahası" olarak isimlendiriyor. Bu bölgenin en büyük rakipleri ise Rusya, ABD ve Avustralya. Yani bir anlamda bu bölge kaybedince kazanacak ülkeler.

Bu rezervler Avrupa'nın uzun yıllar enerji ihtiyacını karşılaması için yeterlidir. Bu bölgedeki doğalgazın Rus doğalgazına göre çok daha ucuz bir şekilde boru hattı ile Avrupa'ya ulaştırılması da mümkün. Böylece daha ucuza enerji temin edecek olan AB ülkelerinin rekabet gücü artacağı gibi enerji güvenliğini sağlayacak ve bu aynı zamanda Avrupa ülkelerini enerji bakımından Rusya'ya bağımlı olmaktan kurtaracaktır.

Doğalgazın taşınması amacıyla Katar'ın Ras Laffan bölgesinden başlayarak Suudi Arabistan, Ürdün ve Suriye üzerinden Türkiye'ye ve oradan Avrupa'ya aktarılmasına yönelik bir proje geliştirildi (Habertürk, 8.6.2017). Ama ne yazık ki bölge ülkelerinin sosyo-ekonomik gelişimine önemli katkılar sağlayacak bu proje uygulattırılmadı.

Projenin yarattığı rahatsızlıklar ve sonrasında gerçekleşen olaylar

Bu projenin ortaya atılmasından sonra gerçekleşen olaylar incelendiğinde bölge üzerinde oynanan oyunlar ve yapılan hesaplar açıkça ortaya çıkacaktır.

- Öncelikle Rusya'nın baskısıyla Suriye yönetimi projenin topraklarından geçmesine mâni olmuştur. Zaten proje 2011 yılında Suriye'de iç savaş çıkması ile gerçekleştirilememiştir.

Rusya'nın kendisini tekel olmaktan çıkaracak bu boru hattına karşı olduğu iddia edilmektedir. Nitekim Rus Siyasetçi Vladimir Jirinovski katıldığı bir televizyon programında bu konuya şu şekilde açıklık getirmiştir (Wights of Salem Youtube Kanalı: 22 Ağustos 2020): **Eğer müdahale etmeseydik Suriye ve Türkiye üzerinden Avrupa'ya bir doğalgaz boru hattı geçerdi. Yani Katar gazı Avrupa'ya taşınırdı. Avrupa bu durumda bizden asla doğalgaz almazdı ve kaynaklarımız burada boşa kalırdı.**

Jirinovski bu sözleri hangi maksatla söyledi bilinmez ama belki de kimsenin açıkça söyleyemediği bir gerçeği dile getirerek konuyu en kısa şekilde özetlemişti. Sonuçta Rusya yaptığı hamle

ile hem Suriye ve Akdeniz kıyısında hava ve deniz üslerine sahip olarak üstünlük elde ederken, Libya üzerinden Avrupa güneyine uzanmış, AB ülkeleri ise Rusya'dan gelecek enerji kaynaklarına daha fazla bir maliyetle bağımlı olmuştur. Nitekim 2021 yılı kasım ayında AB ile Belarus arasında ortaya çıkan göçmen krizinde Rusya, enerji kozunu bir silah olarak devreye sokmuş, Belarus Devlet Başkanı sınırlarındaki askeri faaliyetlerin artması karşısında, "Avrupa'yı biz ısıtırken bizi tehdit ediyorlar. Bu durumda ya doğal gazı kesersek ne yaparlar." diyerek AB ülkelerine giden doğal gazı kesme tehdidinde bulunmuş ve Rusya'dan gelen kaynakları Belarus üzerinden Polonya'ya taşıyan Drujba boru hattında bakım maksatlı kesintilere gitmiştir.

- ABD açısından ise konunun farklı değerlendirildiği söylene-
mez. Zaten bölgede bu tarihten sonra İran ve komşuları arasında çıkan sorunlardan tutun da Katar'a yönelik ambargoları ve ülkeleri birbirine düşürücü faaliyetleri projenin engellenmesine yönelik adımlar olarak değerlendirmek gerekir. Yine Suriye ve Irak bölgesinde PKK ve YPG unsurlarının desteklenmesine yönelik faaliyetleri de bu kapsamda yeniden yorumlama ihtiyacı da vardır.

Diğer taraftan ABD'nin Akdeniz'den başlayarak, Yunanistan ve Polonya üzerinden Baltık Denizine ulaşan faaliyetlerinin en önemli maksatlarından birisinin de Rusya'dan, AB ülkelerine giden enerji hatlarını kontrol etmek olduğu düşünülebilir. Bu, AB ülkelerini kontrol etmek kadar, aynı zamanda Rusya'nın enerji ihraç kanallarını da kontrol etmek anlamına geliyor.

ABD, Rusya'nın AB ülkelerinin enerji ithalatında tekel konumunda olmasına karşıdır

ABD, kaya gazı üretimlerinin artmasıyla güçlü bir ihracatçıya dönüşmeye başlamıştır ve üretim arttıkça yeni pazarlara ihtiyacı vardır. Bu anlamda hem Katar bölgesinden hem de Rusya'dan gelen kaynakların rakibi konumunda.

Diğer taraftan AB ülkeleri ihtiyaç duyduğu enerjiyi dışarıdan karşılamak zorunda. Zamanın ABD Başkanı Trump, Almanya'yı, Rus doğal gazına milyarlarca dolar ödemekle suçlamış,

Helsinki’de Rusya Başkanı Vladimir Putin ile yapmış olduğu görüşmede de Avrupa’ya ABD gazını ihraç etmek istediklerini ve bu nedenle de Kuzey Akım 2 ile rekabet edeceklerini söylemişti. ABD, Akdeniz bölgesinden gelen enerji kaynakları ile birlikte Rusya’dan Avrupa’ya ulaşan enerji kaynaklarını da kontrol ederek hem Avrupa hem de Rusya üzerinde hâkim olmak ve diğerk taraftan kendi enerji kaynakları için yeni pazarlar oluşturmak istiyor.

Halen Rusya’dan Avrupa’ya ulaşan; Baltık Denizi üzerinden Kuzey Akım 1 ve yapımı tamamlanmak üzere olan Kuzey Akım 2 hatları yanında, Belarus ve Ukrayna üzerinden geçen hatlar bulunmaktadır. Ukrayna üzerinden geçen hat bu ülke ile Rusya arasında yaşanan kriz nedeniyle halen etkili ve güvenilir olmaktadır. ABD’nin son dönemde Rusya ve Avrupa arasındaki enerji nakil hatlarını kontrol altına alacak şekilde tertiplendiğı de gözlemlenmektedir.

RUSYA’DAN AVRUPA’YA GİDEN BORU HATLARI

Enerji savaşları devam edecek görünüyor

Enerji güvenliği, güç ve güvenlik odaklı yaklaşımda; asimetrik bağımlılık, çıkar ve uluslararası sistemin yapısı üzerine odaklanmaktadır (Kalkan, 2015: 60-62). Diğer taraftan enerji kaynaklarının güvence altına alınmasının öneminin farkında olan ülkeler, enerji kaynaklarına sahip olma yanında, başka coğrafyalardaki enerji kaynaklarını ve bu kaynakların ulaşım yollarını da kontrolleri altına almak istemektedirler.

Enerji talebi kapsamında, ihraç edilen enerjinin kesintisiz olarak ihtiyacı olan bölgelere nakledilmesi gerekirken, enerji güvenliği açısından bunun anlamı kesintisiz ve uygun fiyata alınmasıdır. Burada ise mevcudiyet, hesaplılık, devamlılık ve erişilebilir olması esastır.

ABD açıkça Avrupa'nın kendisi dışında başka bölgelere enerji açısından bağımlı olmasını istememektedir. Bu faaliyetlere Avrupa ve Asya arasında petrol boru hatlarına ev sahipliği yapan Belarus gibi ülkelerde geçtiğimiz yıldan beri tırmanan olaylar ile ABD'nin Polonya'dan başlayarak; Romanya, Bulgaristan ve Yunanistan'daki üslenme faaliyetleri de eklenince alandaki resim iyice netleşmektedir (Alpar, 2021: 59-65). Böylece daha şimdiden Avrupa ve Asya arasında; Polonya, Romanya, Bulgaristan ve Yunanistan, Doğu'ya göre kenar kuşak ülkeleri durumuna gelmiştir. Bu kuşak bir duvar olarak düşünöldüğünde ise bu sefer de Avrupa Birliği'nin çevrelendiği sonucu çıkarılabilir. Neticede kavramsal olarak, başarabildiği taktirde kontrolü elinde tutacak taraf, gücü de elinde tutacaktır.

Zaten ABD'ye göre Avrupa eskisi gibi uluslararası düzende önemli rol oynayacak kadar güçlü değildir ve görece zayıflığını dengelemek için henüz başarılı olamasa da birleşik bir Avrupa yaratmak için tüm gücünü harcamaktadır (Kissinger, 2006: 16). AB ülkeleri zaten bir süreden beri savunma bütçelerini ABD'nin içinde olduğu bir oluşuma vermekten vazgeçmiş görölmektedir (Bueno de Mesqueta ve Downs: 2005). Bu anlamda ABD ve AB hem güce dair amaçları ve hem de güce giden araçları bakımından giderek farklılaşmaktadırlar (Khanna, 2011:45).

Avrupa'nın geçmişe dayanan önyargıları ve gerçekten uzak uygulamaları ile giderek kendini yok ettiği görölmektedir. Üs-

telik yaptığı hatalar ve yanlış tercihler yüzünden kendi güvenliğini sağlayacak manevralar geliştirememenin sıkıntılarını da yaşamaktadır. Oysa coğrafya, böyle hataları affetmez. Coğrafya dış politikada en önemli faktörlerden birisidir ve günümüzde belki de en çok denetim altında tutulması gereken husus olarak karşımızda durmaktadır. Sabit olduğu sanılan şeylerin içten görünmeyen değişimini de görmek bir liderlik yeteneğidir. Öyle ki günümüzde bir yandan şimdiye kadar konulan ve yıkılmaz gibi görünen sınırlar yıkılırken, birleşmemesi için her türlü oyunların oynandığı coğrafyalarda jeopolitik birleşmeler gözlenmektedir. Bu bir anlamda Toynbee'nin "kollektif Bilinç" in gerçekleşmesidir.

Değişimi görmek ve tedbirler geliştirebilmek derinlik ve öngörü gerektirir. Değişimi fark etmemek ise bir anlamda durgun olduğu için ölü farz edilme yanlışlığına düşülmüş bir su birikintisidir (Shayegan: 2010). Yaklaşık 2500 yıl önce Heraklitos, "Her şey akar. Hiçbir şey aynı kalmaz." demişti. Enerji kaynakları üzerinden yapılan hesaplamalarda birileri yok sayılmakta, kimileri dikkate alınmamakta ve birbirine düşürerek kaynaklara el koyma oyununun her zaman aynı sonuçları vereceği beklenmektedir. Durgun olan suyu ölü farz etme yanlışlığının ise ne zaman sona ereceği merakla beklenmektedir.

Doğrusu, kendi köklerinin derinlikleriyle iletişime geçildiğinde akımları yönlendiren büyük ilkelerde ne bir kopma ne de bir sapmanın söz konusu olduğu görülür. Değişimlere rağmen bir şeyler kopmadan sürüp gitmekte ve bir şeyler zamanın pürüzleri üzerinde sapasağlam durmaktadır.

Kaynakça

Alpar, Güray. (2021). Uluslararası İlişkilerde Strateji ve Coğrafyayı Anlamak, Palet Yayınları: Konya.

Bueno de Mesqueta Bueno de Bruce and George W. Downs. (2005). **Development and Democracy, Foreign Affairs**, September October 2005.

Dannreuther, Roland. (2010). **International Relations Theories: Energy, Minerals and Conflict**, Polinares working paper 8.

Habertürk,(8.6.2017).<https://www.haberturk.com/ekonomi/is-yasam/haber/1523136-katar-in-petrol-ve-Ing-ihracat-am-bargolardan-etkilenmeyecek>.

Kalkan, Duhan. (2015). **Soğuk Savaş Dönemi Sonrası Türk Dış Politikasında Enerji**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi: Ankara.

Kennedy, Paul. (1987). **The Rise and Fall of Great Powers**, Random Hause: New York.

Khanna, Parag. (2011). **Yeni Dünya Düzeni**, Çev. Elif Nihan Akbaş, Pegasus Yayınları: İstanbul.

Kissinger, Henry. (2006). **Diplomasi**, Çev. İbrahim H. Kurt, Türkiye İş Bankası Yayınları: İstanbul.

Kulish, Nicholas. (2006 August 23). **Things Fall Apart: Fixing America's Crumbling Infrastructure**: New York Times.

Shayegan, Daryush. 2011. **Yaralı Bilinç**, Çev. Haydun Bayrı, Metis Yayınları: İstanbul.

Wights of Salem Youtoube Kanalı, **Viladimir Jirinowski konuşması**: 22 Ağustos 2020.

Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi ve Gelecek Vizyonu

20 Aralık 2021

Birincisi İstanbul’da, ikincisi Ekvator Ginesi’nin başkenti Malabo’da yapılan Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi’nin üçüncüsü, 16-18 Aralık 2021 tarihleri arasında İstanbul’da yapıldı. Bir sonraki Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi’nin bir Afrika ülkesinde düzenlenmesi planlanıyor.

Zirveye Afrika ülkelerinden Cumhurbaşkanları, Devlet Başkanları ile birlikte bakanlar yanında Afrika Birliği Komisyonu ve diğer uluslararası kuruluşlar davet edildi. Zirvede kabul edilen bildiriyle Türkiye ile Afrika Kıtası arasında her alanda gelişen ilişkilere bir sonraki zirveye kadar ki dönem için stratejik bir yön verilmesi amaçlanıyordu.

“Birlikte Kalkınma ve Refah için Güçlendirilmiş Ortaklık” temasıyla İstanbul Kongre Merkezi’nde düzenlenen zirvenin ilk gününde, Dışişleri Bakan Yardımcısı Büyükelçi Sedat Önal’ın ev sahipliğinde yüksek düzeyli memurlar toplantısı basına kapalı gerçekleştirildi. Zirvede 2022-2026 döneminde Afrika yararına gerçekleştirilecek somut projeler Eylem Planı’nda yer alıyor. Söz konusu Eylem Planı çerçevesinde, beş yılda; Barış, Güvenlik ve Yönetişim, Ticaret, Yatırım ve Sanayi, Eğitim, Bilim, Teknoloji ve İnovasyon (BTİ) becerileri, Gençlik ve Kadın Gelişimi, Altyapı Geliştirme ve Tarım ve Sağlık Sistemlerinin Geliştirilmesi alanlarında çeşitli iş birliği projelerinin hayata geçirilmesi öngörülüyor.

Bununla birlikte Türk Dışişleri, Sağlık, Millî Eğitim ve Tarım ve Orman Bakanlarının ev sahipliklerinde ve Afrika ülkelerindeki mevkidaşlarının katılımlarıyla eş zamanlı oturumlar düzenlendi. Zirve kapsamında Afrika’dan gelen devlet ve hükümet

başkanları ile bakanlar düzeyinde ikili görüşmeler gerçekleştirilmesi de önemliydi. Zirvenin resmi açılışı ise 18 Aralık Cumartesi günü Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Afrika ülkelerinin liderlerinin katılımı ile gerçekleştirildi.

Afrika ülkeleri için liderler seviyesinde alınan kararlar projelere en üst düzende destek sağlanması açısından önemli. Bu kapsamda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, Somali Cumhurbaşkanı Muhammed Farmajo, Libya Başkanlık Konseyi Başkanı Muhammed el Menfi, Nijerya Cumhurbaşkanı Muhammed Buhari, Orta Afrika Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Faustin-Archange Touadera, Moritanya Cumhurbaşkanı Muhammed Ould Şeyh Ghazouani, Etiyopya Başbakanı Abiy Ahmed Ali, Ruanda Cumhurbaşkanı Paul Kagame ve Cibuti Cumhurbaşkanı İsmail Ömer Guelleh ile Cumhurbaşkanlığı Dolmabahçe ofisinde ayrı ayrı görüşmesi de önemliydi. Böylece ortaya çıkan sorunların en üst düzeyde çözülmesi ve projelerin başarısını artırmak daha fazla mümkün olacaktır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açılış konuşmasında zirvenin icrası için katkılarını esirgemeyen Afrika komisyonuna teşekkür etmesi toplantı için en üst düzey kuruluşlarla da işbirliği yapıldığına işaret ediyordu. Yine Afrika kıtası ile Türklerin işbirliğini 800'lü yıllara kadar götürmesi de bağların derinliğine vurgu yapması bakımından önemliydi. Bu bağ, 21'inci yüzyılın başlarında Türkiye'nin Afrika açılımı ile bütüncül bir yapıya dönüşmüş ve hızlı bir gelişme göstermişti. Örneğin 2008 yılında Afrika kıtasıyla 5 milyar dolar civarında olan ticaret hacmi 2020 yılında 25 milyar doları aşmıştı ve 2021 yılı bitmeden de 30 milyar doları yakalamıştı. Yine bu süreçte Türkiye'nin kıta çapındaki yatırımlarının değeri 6 milyar dolara ulaşmıştı. Türkiye'nin kıtaya yaklaşımı insani ve eşitlik esasına dayanıyor. Türkiye'nin kıtaya yaptığı sağlık yardımları ve 15 milyon doz aşırı buradaki insanlarla paylaşması bunun en açık göstergesi ve birçok zengin ülke dünya pandemi esnasında insani değerlerini unutup kendi derdine düşmüşken dünyaya insani ders veriyor. Dahası bu durum her geçen gün zor durumdaki Afrika tarafından daha iyi anlaşıyor.

Bu ivmeyi yakalamak kolay değildi. Afrika'da halen 54 ülke var. Türkiye'nin 2005 yılında sadece 10 Afrika ülkesinde büyü-

kelçiliği varken bu sayı günümüzde 37'ye yükseldi. Türkiye bu anlamda kıtada en fazla misyona sahip ülkelerinde birisi. Hedef büyükelçilik sayısını kısa sürede 49'a çıkarmak. Aynı süreçte Türkiye'nin bu kıtadaki ticaret müşavirlikleri sayısı 6'dan 38'e çıkarılmıştır. Bunların dışında TİKA, Yunus Emre ve Maarif Vakfı gibi kuruluşların fedakârca çalışmalarını da unutmamak gerekir.

Bu kapsamda Ankara'da 10 olan Afrika ülkesinin büyükelçiliği de 37'ye ulaşmıştır.

Türkiye'nin Afrika'ya sunduğu insani model dış basın tarafından da dikkatle takip ediliyor. Alman basını, Türkiye insani bir ortak olarak itibar kazandığına ve her geçen yıl Türk ürünlerinin Afrika'da daha fazla yer bulduğuna dikkat çekerken, Fransa Fransız radyosu (RF) ise Türkiye'nin son dönemde Batılı yaklaşımı reddederek ve kıtayı ayrımcılık yapmadan kucaklayarak Afrika'nın kalbini kazandığından bahsederken, daha çok yıllardır elde ettiği kolay ayrıcalıkları kaybetmenin korkusunu yaşıyor. Bu ise Türkiye'yi bir tehdit olarak görmesine ve öyle görünmesini sağlamaya yetiyor.

Yıllardır sömürgeci ülkelerin etkisi altında kendisine sunulan tek alternatifi kabul etmek zorunda kalan Afrika kıtası, Türkiye'nin sunduğu alternatif projelerle gerçeği daha iyi anlıyor ve Türkiye'ye ile ilişkilerini her geçen gün daha da geliştirmek istiyor. Bu işbirliğinin gelişmesinden memnun olanlar ise ileriki aşamaların bir an önce gerçekleşmesini bekliyor. Libya Dışişleri Bakanı Menguş bunlardan birisi ve Türkiye'nin, siyasi, ekonomik ve ticari alanlarda, Afrika birliğinin stratejik ortağı olduğunu söylüyor. Türkiye'nin Afrika'ya iyi geleceğini ve gelecek için alternatifler yaratacağını düşünen başka ülkeler de var.

Bu durum Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Afrika Birliği Dönem Başkanı Kongo Demokratik Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Felix Tshisekedi ve Afrika Birliği Komisyonu Başkanı Moussa Faki Mahamat ile yaptığı Ortak Basın Toplantısında açıkça kendisini gösteriyor.

Afrika Birliği Dönem Başkanı Felix Tshisekedi, Afrika kıtasında otoyollar, havalimanları, sağlık alanında yapılacak çok şey olduğundan bahsettikten sonra özellikle sağlık sistemlerinin

güçlendirilmesine ve kıtanın tamamının elektrik ve suya erişebilir duruma getirilmesine olan ihtiyaca değiniyor ve Türkiye'nin Afrika kıtasında etkili projeler geliştirdiğine vurgu yaparak "Türkiye'nin yardımı ile bu sıkıntılarımızı atlatabiliriz" diyor. Tshisekedi, "Türkiye'nin bu kıta için yaptıklarını Afrika'da bilmeyen yok" diyerek burada yapılanların tarihe geçecek nitelikte olduğunu belirtiyor.

Afrika Birliği Komisyonu Başkanı Moussa Faki Mahamat ise bölgesel barışa vurgu yaparak başladığı konuşmasında, ekonomik işbirliği ve serbest ticaret bölgelerinin önemine değiniyor. Sömürge geçmişine göre Türkiye'nin eşitlik ve kazan kazan esasına göre işbirliğine girmesi Afrika için önemli ve bu anlamda kardeşçil bir ortaklık mümkün olabilir. Mahamat'a göre Afrika-Türkiye ortaklığı bir sınavdan geçti ve birçok şey başarıldı. Bu ortaklık bütün Afrikalı devletler tarafından heyecanla karşılandı. Her iki tarafta bundan kazançlı çıkıyor ve her iki tarafta işbirliğine istekli. Barış gerçekten önemli ve Türkiye'nin bu kıtada giderek artan terör tehdidini sona erdirmede bir model olarak yapabileceği çok şey var.

Sonuç olarak zirve birçok konuda ilerisi için bir k niteliğinde. Zirve ile ilişkiler yeni ve daha ileri seviyeye taşınmıştır. Yoksulluğun azaltılması, salgınlar, terörizm ve organize suçlarla mücadelede işbirliği geliştirilecek. Ortak eylem planı ve kabul edilen bildiri ile birçok konuda ülkeler ortak bir anlayışa ulaşmış ve ilişkileri daha da derinleştirecek bir yol haritası üzerinde mutabık kalınmıştır. Sağlık, eğitim ve tarım konusunda önümüzdeki 5 yıl için ayrı oturumlar gerçekleştirildi savunma sanayi dahil atılacak adımlar belirlendi. Ticaret Bakanlığı ile Afrika Kıtasal serbest ticaret alanı genel sekreterliği arasındaki mutabakat zaptı da bu kapsamda önemli. Bakanlıklar ilgili kuruluşlar ve özel sektör temsilcileri kararların uygulanmasını takip edecek.

Zirveler devam edecek. Türkiye, Türk Dünyası ile birlikte gönül birlikteliğinin bulunduğu coğrafyalara geri dönüyor. 11-13 Mart 2022 tarihinde "Diplomasiyi Yeniden Kurgulamak" ana teması altında ikincisi düzenlenecek Antalya Diplomasi Formuna Afrika ülkelerindeki liderler ve üst düzey yöneticiler de davet edildi. Amaç birlikte kazanmak, birlikte büyümek ve birlikte

insanların refahına katkıda bulunmak. Bu kapsamda 2022-2026 dönemini kapsayan eylem planı kıtada barış güvenlik ve adaletin tesisinden altyapı yatırımlarına, ticaretten gençlik ve kadınların gelişimine kadar ortaklığa rehberlik edecektir.

Teklifler

Afrika kıtası için oluşturulan vizyon ve bugüne kadar icra edilen faaliyetler geleceğe dair oldukça umut veriyor. Belirlenen hususların uygulanması durumunda bunun kıtanın güvenliği yanında, sosyo-ekonomik gelişmesine büyük katkı sağlayacağı kesin. Ancak unutmamak gerekir ki bundan sonraki süreçte bu hedefin gerçekleştirilmesinden rahatsız olan güçler harekete geçecek ve projelerin başarısız olması için ellerinden geleni yapacaklardır.

Bu tür engellemelerin başarısızlığa uğraması, uygulayıcıların dirayeti yanında, faaliyetlerin bir elden kontrol ve koordine edilmesine bağlıdır. Sadece bunun için üst düzeyde bir birimin oluşturulması ve bu birimin yapılan her faaliyeti takip ederek ortaya çıkacak aksaklıkları süratle çözüm getirmesi faydalı olacaktır.

Bunun yanında belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi bu kıtanın çok iyi tanınmasına bağlıdır. Üstünkörü ve eksik bilgilerle ve çalışmalarla bu kıtada tutunmak mümkün değildir. Bu nedenle her düzeyde ve alanda akademisyenler, iş insanları, öğrenciler, diplomatlar vs. kıta ile her türlü bilgiye ulaşacak, bölgedeki insanlarla irtibatı sürekli muhafaza ederek bu kıtayı tanıyacak ve projeleri hayata geçirecek şekilde bu belirlenen vizyona gönül vermelidir.

Tarihi Bağlantıları Yeniden Kurmak: Coğrafyadan Jeostratejiye Türk Devletleri Teşkilatı

1 Ocak 2022

Bilim, sistematik bir yöntemle olaylar ve olgular arasındaki ilişkilerin incelenmesi ve bağlantıların kurulmasıdır. Örneğin; “Coğrafya” bir ülkeyi niteleyen; fiziksel, ekonomik, insansal ve siyasal gerçekliklerin bütünü olarak nitelendirilirken, “Jeostrateji” o ülkenin bulunduğu coğrafi konum göz önünde bulundurularak düzenlenmesi gereken stratejidir.

Jeostrateji, bölgesel ve küresel düzeyde hedeflere ulaşmak için üzerinde yoğunlaşılacaklar ve seçileceklerle ilgilidir. Strateji ile coğrafya arasındaki bağı jeostrateji kurar. Bu bağ kurulamadığı zaman coğrafya, ne kadar uygun kaynaklar sağlarsa sağlansın, pek bir anlam ifade etmez. Türk gönül coğrafyasının bir süredir içinde yaşadığı çıkmaz da zaten bundan başka bir şey değildir.

Bağlantıyı kurmak, derinliği görmek ve stratejik anlam yükleyebilmek ile ilgilidir.

Asya derinliklerinde yaşayan Türkler için bulundukları coğrafi konum; stratejik derinlik ve güvenlik sağlayamadığından, tarih boyunca Batıya doğru bir genişleme ihtiyacını gerektirmiştir. Kapalı bir iç ülke olmak aynı zamanda bir güvenlik sorunsalı olduğundan, bu bir anlamda okyanuslara çıkışı olan denizlere ulaşmakla da ilgili olmuştur. Tıpkı şu anda Türkistan coğrafyasındaki Türk devletlerinin coğrafi konumlarında olduğu gibi.

Türklerin bu stratejik çıkmazı ilk defa, İskitler (Sakalar) döneminde aştığı görülür (Selçuklular da Akdeniz’e ulaştıklarında aynı amacı gerçekleştirmişlerdir). Yapılan arkeolojik kazılar ve araştırmalarda Sakaların Asya içlerinden Avrupa içlerine kadar geniş bir alana yayıldıkları ortaya çıkmıştır (Durmuş, 2015:163; 2017: 48-55).

Sakalar doğuda Mançurya'dan, batıda Macar ovasına ve Kafkaslardan da Ön Asya'ya yayılan geniş bir coğrafyayı kontrol eden ilk büyük Türk devletidir. Tarihçi Herodot, İskitlerin Asya'dan geldiklerinden bahseder. Kazakistan'da İskit dönemine ait bulunan ve ilkçağ Türkistan toplulukları, Macarlar ve Kuzey Avrupa ülkelerinde yaşayanlar tarafından kullanılan runik yazıların, Göktürk döneminde kullanılan harflerin ilk biçimleri ve Orhun-Yenisey yazısının proto tipi olduğu ortaya çıkarılmıştır (Durmuş, 2015: 123-125).

MÖ 8. yüzyıldan MS 2. yüzyıla kadar hakimiyet süren İskitlerin yaşam tarzları ve kültürleri, Hunlar ve Göktürkler başta olmak üzere, tamamen Türklerin kültür ve yaşam tarzları ile benzerlikler gösterir (Laypanov ve Miziyevev, 2010: 76).

Ortaçağ'a ait çeşitli kaynaklarda "İskit" kelimesi, çoğunlukla tıpkı "Türkistan" kelimesi gibi (Türkistan kelimesi yerine Orta Asya teriminin kullanılması fikri 1843 yılında Prusyalı bir yer bilimci olan Alexander von Humboldt tarafından ortaya atılmıştır) Türklerin yaşadıkları bölgeleri göstermek için kullanılmıştır (Başkan, 2015: 15). Yine aynı şekilde geçmişte bazı Avrupalı ve Kafkasyalı tarihçilerin de Selçuklular için İskit adını kullandığı görülmüştür (Agacanov, 2004: 244).

İskitlerin yükseliş dönemini yaşatan ise büyük bir hükümdar ve strateji ustası olan efsanevi Alp Er Tunga'dır (Atalay, 2006: 41). Yazılı Türk kaynaklarında Alp Er Tunga ile ilgili rastlanan en eski belge Orhun Abidelerinde mevcuttur (Abdurrahman, 2004: 2-3). Alp Er Tunga ismi MÖ 7. yüzyılda yaşamış bir hükümdar olarak Oğuzname'de de geçmektedir. Bunun dışında Arap ve İran kaynaklarının yanında Kutadgu Bilig ve Dîvânü Lugâti't-Türk'te de kendisi ile ilgili bilgilere rastlanır.

İskitlerin Ön Asya ve Avrupa seferini gerçekleştiren hükümdarlarının adı (Alpar sıfatı ile tanınan) Alp Er Tunga'dır (Taşağıl, 2014: 48). Onun zamanında İskitler, Batıya ve denizlere ulaşarak zamanının büyük bir gücü haline gelmişler, bir anlamda da coğrafya'yı jeostratejik avantaja dönüştürmeyi başarmışlardır.

Alp Er Tunga'nın devlet anlayışı ile ilgili en geniş bilgiyi Yusuf Has Hacib vermiştir. Hacib'e göre Alp Er Tunga, yüksek

faziletlere, bilgiye, anlayışa sahip, feraset sahibi bir liderdi. En önemli özelliklerinden birisi de kendisini halkına hizmet için adanmış olmasıydı. Yine adalete verdiği önem onu tarihte bambaşka bir yere taşıyordu.

Ne yazık ki, MÖ 624 yılında Alp Er Tunga İran (Med) hükümdarı Keyhüsrev tarafından hile ile pusuya düşürülerek öldürülmüştür (Dikici, 2014: 16). Alp Er Tunga'nın ölümü ile iyiliklerin azaldığı, kötülüğün ve kötülerin güçlendiği, adaletin ve istikrarlı ortamın ortadan kalktığı söylenir.

Tarihi Türk kaynaklarının yanında İran, Arap ve Moğol tarihçileri de eserlerinde onun Türk hükümdar ailelerinin atası olarak kabul edildiğinde bahseder (Öğer: 2008). Yine Nizâmülmülk de Farsça eserinde Alp Er Tunga'yı Türklerin atası olarak göstermiştir (Nizâmülmülk, 1999: 7, 126, 133).

Alp-Er Tunga'nın felsefesi devlet idaresinin ahlaki felsefesidir.

“Kut”, Türklerde ülkeyi yönetme yetkisi anlayışı ile ilgili tarihi bir kavramdır. İlk Türk devletlerinden bu yana ülke yönetiminde sahip olunan güç, liderlik, yaratıcılık ve yetenek olan Kut, adaleti sağlama noktasında da kutsal bir dayanak oluşturmaktadır. Bu nedenledir ki birçok Türk devletinde yöneticiler kendilerini Alp Er Tunga soyuna dayandırarak, yönetimlerine kutsal bir dayanak olarak kullanmışlardır.

Özbek Hanları soylarını Alp Er Tunga'ya dayandırmıştı. Karahanlı Devletini yöneten hanedan da kendi soyunu Alp Er Tunga'ya dayandırır. Diğer taraftan Alp Er Tunga, Selçukluların 33 atasından biri olarak kabul ediliyordu. Ebulgazi Bahadır Han, 17. yüzyılda bile Türkmenler arasında Selçuklu Hanedanının soyunun Alp Er Tunga'ya dayandığının anlatıldığından, Şecere-i Terakime isimli eserinde bahseder. Bu bakımdan hemen hemen tüm Türkistan coğrafyası için Alp Er Tunga birleştirici bir kişilik ve oluşumlara “Kut” sağlayan bir unsur olarak karşımıza çıkar.

Bu aşamada bahsetmemiz gereken diğer bir husus ise İskitlerin bu kadar geniş bir coğrafi alanda yönetimi nasıl sağladıklarıdır.

Devlet anlayışları oldukça güçlü olan İskitler, geniş bir coğrafya içinde üç ayrı hükümdarlık şeklinde yönetiliyordu. En önem-

li avantajları bağlantı ve iletişim sorununu çözmüş olmalarıydı. Ayrı yönetilmelerine rağmen İskit liderleri zaman zaman bir araya geliyor ve fikir birliğine varıyordu. Yine ayrı ve birbirinden uzak olsalar da ortak düşmanlara karşı birlikte hareket etme becerisine sahiptiler. Türk Devletleri Teşkilatının da böyle bir yapılanmaya gittiği bilinmektedir. Böylelikle bağımsız devletlerin birlikte hareket etme yetenekleri ile coğrafi uzaklığı ortadan kaldırmaları ve coğrafyadan jeostratejik boyuta geçiş yapmaları mümkün olabilecektir. Türk Devletleri Teşkilatı kapsamındaki işbirliği, üye ülkeler arasındaki ortak tarih, kültür, kimlik ve Türk dili konuşan halkların dil birliğinden kaynaklanan özel dayanışma temelinde inşa edilmektedir. Şüphesiz Türk Devletlerinin gelişmesini ve refah düzeyinin artmasını istemeyenler, hatta engellemek isteyenler olacaktır. Bölgede barış ve huzur istemeyenlerin bu girişimlerde mutlaka bir art niyet aramak gerekir.

Aslında devlet teşkilatının işleyişine ilişkin tecrübe Türklerin hafızalarında binlerce yıldır mevcuttur. Bu anlamda Yusuf Has Hacib'in 11. yüzyılda yazılı hale getirdiği devlet felsefesini; adalet, akıl, kanaat ve afiyet üzerine dört temel esasa oturttuğunu hatırlamak gerekir. Kutadgu Bilig'in Türk Kültür tarihine en önemli katkılarının birisi de devlet yönetimi ve devlet adamlığı, cihan hakimiyeti ve harp sanatı gibi konularda oluşturduğu kavram ve modelleri günümüze aktarmasıdır. Onun bahsettiği devlet adamlarından beklenen "Akıl" ve "Bilgi" modelleri ise Alp Er Tunga'dan günümüze ulaşan temel esaslardan başkası da değildir.

Türk Devletleri Teşkilatı; aralarında kapsamlı işbirliğini derinleştirmek, bölgesel ve küresel barış ve istikrara katkıda bulunmak maksadıyla oluşturulmuş ve bu kapsamda belirlenen "Vizyon" ve "Stratejik Yol Haritası" çerçevesinde Türk Devletlerinin refah düzeyinin artırılmasına hizmet edecek şekilde faaliyetlerine devam etmektedir.

Bu birliktelik aynı zamanda denize doğrudan çıkışı olmayan "iç devlet" konumundaki Türk devletleri için coğrafyanın yeniden yorumlanması ve stratejik bir hamle ile sinerji yaratacak bir güce dönüştürülmesidir. Türk Devletlerinin bu işbirliği aynı zamanda, denize kıyısı olmayan üye devletlerin kuşatılmışlığın dışına çıkması ve dünyaya entegre olması demektir. Coğrafya-

nın stratejik açıdan ne anlama geldiğini bilmek ve bunu pratik alanlara aktarabilmek, coğrafyanın sahip olduğu zengin güç unsurlarının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlayacaktır.

Böylece hiçbir anlam ifade etmeyen ve yeterince yararlanamayan kaynakları da değerlendirmek ve bir yandan kendi insanına hak ettiği refah düzeyini daha kısa bir sürede sağlarken, diğer yandan adaleti sağlayarak bölgesel ve evrensel barışa ulaşmak mümkün olabilecektir.

Kaynakça

Abdurrahman, V. (2004). Tarihteki Efsanevi Turan Padişahı Alp Er Tunga Hakkında, Tarih Araştırmaları Dergisi, 22(35).

Agacanov, S.G. (2004). Oğuzlar, (Çev. Ekber N. Necef ve Ahmet Annaberdiyev), 4.Baskı, Selenge Yayınları: İstanbul.

Atalay, B. (2006). Divanü Lügati't - Türk. Türk Tarih Kurumu Basımevi: Ankara.

Başkan, Y. (2015). XIV.-XV. Yüzyıl Kaynaklarında Pers ve İskit Kelimesinin Kullanımı, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 35.

Durmuş, İ. (2015). İskitler, Akçağ Yayınları: Ankara.

Dikici, M. (2014). Sakalar, Alter Yayıncılık: Ankara.

Durmuş, İ. (1997). Saka-Pers Mücadelesi, Bilig, Sayı 4, Kış.

Laypanov, K.T. ve Miziyeve, İ.M. (2010). Türk Halklarının Kökeni, Çev. Hatice Bağcı, Selenge Yayınları: İstanbul.

Nizâmülmülk. (1999). Siyasetnâme, Çev. M. A. Köymen, Türk Tarih Kurumu Yayınları: İstanbul.

Öğür, Adem. (2008). Türk Kültür Tarihinde Alp Er Tonga ve Uygur Türkleri Arasında Onunla İlgili Anlatmalar, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 3/7 Fall 2008.

Taşagıl, A. (2014). Kök Tengri'nin Çocukları: (Avrasya Bozkırlarında İslam Öncesi Türk Tarihi), Bilge Kültür Sanat Yayınları: İstanbul.

Kazakistan'da Olaylar ve Avrasya Jeopolitiğine Etkileri

8 Ocak 2022

ABD'nin Huntington gibi maceracı sözde bilim adamlarının hayalci fikirlerinin peşinde onlarca yılını ve kaynaklarını tükettiği bir dönemde, Sovyet sonrası Rusya askeri bakımdan toparlanmış, Çin ise ekonomik olarak başını alıp gitmişti. Pandemi dönemini de iyi değerlendiren bu iki ülkenin hiç şüphesiz, 1990'ların tek gücü olarak kabul edilen, ABD'nin bıraktığı güç boşluğunu doldurmaya hazır olduğu gözüküyordu. Gücü ele geçirenin zalimleştiği dönemlerin ardından dünyanın beklentisi ise sadece daha adil bir dünyaydı.

Bu beklenti doğal olarak zengin kaynaklara sahip olan ve son derece stratejik bir bölgede yer alan Kazakistan için de geçerliydi ve Kazak halkı yaşadığı onca sıkıntının ardından daha huzurlu ve müreffeh bir yaşamı hak ediyordu. Özellikle de Türk Devletleri Teşkilatı'nın oluşmasında etkin bir rol oynayan Kazakistan için beklentiler daha da yüksekti.

Türk Devletleri Teşkilatı bu bölgedeki ülkeler için uzun süre içine düştükleri kuşatılmışlığı aşmak ve dünyaya açılmak için bir umuttu. Ancak 2022 yılının ilk krizlerinden birinin bu ülkede çıkması, Kazaklar kadar herkesi şaşırttı. Olaylarda ağır silahların kullanılması, devlet binalarının ve havaalanının işgal edilmesi saldırıların basit bir protesto eyleminden ziyade son derece hazırlıklı ve organize bir yapılanmanın var olduğunu gösteriyor. Kazakistan yönetimi ve Dışişleri Bakanlığı da yaptığı açıklamalarda yurtdışında eğitilmiş, silahlandırılmış koordineli terörist grupların saldırısından bahsediyor. Sözde masum isteklerin arkasına saklanan terörist yapı, bir anda bu ülkeyi karmaşa içinde bırakmaya çalışıyor. Bu yapının Kazakistan'ın refahını ve gelişmesini istemeyen güçlerce tezgahlandığı açık. Diğer taraftan olayların Türk Devletleri Teşkilatının kurulmasından hemen

sonra meydana gelmesi de bundan rahatsızlık duyanların işin içinde olduğu izlenimi veriyor. Zaten böyle engellemelerin olabileceği de bekleniyordu. Bölge üzerinde çıkarı olanlar için karğa düzeninin devam etmesi bir yöntem gibi görünüyor.

Olayların tırmanması ile Kazakistan yönetimi gerekli tedbirleri aldı ve “biraz da zorunlu bir şekilde” Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü (KGAÖ)’nü yardıma çağırdı. Rusya’nın buna süratle olumlu yönde cevap vermesinin ardından, örgütün diğer ülkeleri olan Ermenistan, Belarus, Kırgızistan ve Tacikistan da Rusya’yı takip edeceklerini açıkladılar. Her ne kadar Rusya tek başına müdahale etmiyor ve işin içine Kolektif Savunma Örgütü’nü kullanarak giriyorsa da Rusya’nın bu örgüt içerisinde en etkin ülke olduğu zaten biliniyor ve diğer devletlerin askeri güçleri çok zayıf. Yani bir anlamda Kazakistan’daki olaylar en çok da Rusya’nın bu bölgedeki konumunu güçlendirmiş izlenimi veriyor ve Batı Medyası başta olmak üzere bütün dünya da doğal olarak bunu bu şekilde yorumluyor. Bu bir anlamda Gürcistan, Kırım, Ukrayna, Ermenistan, Suriye müdahalelerinden ve genişleme girişimlerinden sonra Rusya’ya olan güvensizliği de ortaya koyuyor.

Kazakistan zengin kaynaklarının yanında, Asya coğrafyasının merkezinde son derece stratejik bir konumda bulunuyor. Bu nedenle Çin ve ABD gibi birçok ülkenin ilgi alanında yer alıyor. Bölgede büyük güçler arasındaki mücadeleler bundan sonra da devam edecektir. ABD’nin Afganistan’dan çekilmek zorunda kalması ve Rusya’nın Hindistan’a S-400 satışı sonrası işbirliği alanlarının genişlemesinden sonra, Kazakistan’daki olaylar nedeniyle bu ülkeye asker göndermesi askeri açıdan şüphesiz değerlendirilecektir. Rusya’nın, Doğu ve Batı Türkistan arasındaki Fergana Vadisini kontrol edecek şekilde Tacikistan’da büyük bir üssünün olduğu zaten biliyor. Şimdiki uzanımları ise insanlara tarihi ilerlemelerini hatırlatıyor. Bu durum ise sadece bu bölgedeki güvenlik ve ekonomik ortamın geleceğine değil İran ve Doğu Avrupa’ya uzanan hatta da bir güvensizlik ortamı yaratıyor.

Barış gücünün, Kazakistan’da istikrarın tesisi ve durumun normalleşmesi için “geçici bir süre” görev yapacağı açıklandı. Bu

herkesin beklentisi. Ancak diğ er taraftan Rusya'nın girdiği bir bölgeden çıkmayacağı beklentisi de gündeme getiriliyor. Böylesi stratejik bir bölgede bu Şekilde bir olasılığın ortaya çıkmasının bile "her müdahalenin kolayca gerçekleŐeceđini d Ő enen" Rusya'yı gelecekte sıkıntıya sokacağını da tahmin etmek zor değil.

Kazakistan'ın bir bütün olarak tüm bu zorlukları aŐacađı ve ülkede istikrarı en kısa sürede tekrar sağlayacağı biliniyor. Bu nedenle Kazak Güvenlik Güçlerinin kontrolü sağlamasını müteakip dışarıdan gelen kuvvetler ülkeyi en kısa sürede terk etmelidir. Türk Devletleri Teşkilatının ise durumu Kazakistan yetkilileri ile birlikte yakından takip ettiği görülüyor. Bu anlamda görüşmelerin devam ettirilmesi ve Türk Devletleri Teşkilatının bir garantör olarak Kazakistan'a her türlü yardımı sağlaması gerekiyor. Kazakistan bu sayede eskisinden daha güçlü bir Şekilde ayakta kalacak ve bölgede istikrarın simgesi olacaktır. Diğ er taraftan meydana gelen bu olay, Türk Devletleri Teşkilatının geleceğe yönelik tedbir alınması açısından da bir örnek oluŐturmalı ve önlemler ayrıntılı bir Şekilde önceden planlanmalıdır.

Biri Doğruyu Söylemeli: Güvenlik Konusunda Doğu Avrupa ve Balkanlarda Bir Sorun Var mı?

20 Ocak 2022

II. Dünya Savaşı öncesi güç dengesinde Doğu Avrupa bölgesinin savaş öncesi paylaşımı yapılmıştı. 1939 yılında Alman-Sovyet Saldırmazlık Anlaşmasına göre Almanya ve Sovyetler Birliği aralarında Polonya'yı paylaşmış ve işgal edilmişti. Bunun ardından Sovyetler, Finlandiya ve Romanya'nın bir kısmı ile Baltık Devletlerinin tamamını ele geçirdi. Bundan sonraki dönemlerde de Balkanlar ve Doğu Avrupa büyük devletlerin çıkarları doğrultusunda şekillenmeye devam edecektir.

II. Dünya Savaşı Sonunda Doğu Avrupa Güçler Arasında Paylaşılmıştı

Savaş sonrası güç dengesi yeniden oluştuğunda, Doğu Avrupa bölgesi yeniden paylaşıldı. Bu paylaşımında ABD Başkanı Roosevelt'in bu bölgeyi, Sovyetleri, özellikle Japonlara karşı birlikte savaş ve Birleşmiş Milletler konusunda ikna etmek gibi bazı konularda yanına almak için bu bölgede serbest bıraktığı da görülür. 4-11 Şubat 1945 tarihleri arasında yapılan Yalta Konferansında ABD Başkanı Roosevelt'in kendine göre öncelikleri vardı ve bu konularda Sovyet lideri Stalin'den söz almıştı. Diğer taraftan Virginia Üniversitesi Profesörlerinden Melyyn Lefter'in yorumuna göre ABD, eski izolasyon politikasına tekrar dönmek istemiyordu (<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-51373127>: Yalta Konferansı 75 yıl önce dünyayı nasıl yeniden şekillendirdi: Alıntı Tarihi: 17 Ocak 2020).

Soğuk Savaş Dönemi ABD'ye, bu bölgeleri Sovyet tehdidi kullanılarak kontrol etme imkânı sağladı ve bu durum günümüze kadar devam etti.

Rusya, Soğuk Savaş Dönemi Sonrası Kendini Yeniden Toparladı

Soğuk Savaş Dönemi sonunda Doğu Avrupa'daki devletler de bağımsızlığını kazandı. Bu süreç sonunda dağılan ve "Rusya Federasyonu" ismiyle yeni bir devlet oluşturan Rusya ise enerji fiyatlarındaki artışla, doğal kaynaklarını ve sahip olduğu askeri kültürünü iyi değerlendirerek kendisini toparladı.

Almanya ve Fransa'nın Rusya ile ilişkileri Bölgesel Dengeyi Başka Bir Boyuta Taşıyor

Ortaya çıkan yeni dengede Sovyetler karşısındaki Almanya yok. Zaten AB içinde kontrolü elinde tutan Fransa ve Almanya gibi ülkelerin gündemlerinde Rusya yok. Üstelik Avrupa'nın sözde bazı büyük devletlerinin yöneticilerinin Avrupa'nın güvenliğinde Türkiye'nin öneminin de farkında bile değiller. Daha da önemlisi Almanya enerji temini ve ürettiği malları satma bakımından Rusya'ya bağımlı. İlişkiler askeri ve güvenlik değil ekonomi bağlamında geliyor. Güvenlik konusu ise zaten günde daha gerilerde yer alıyor. Geçtiğimiz yıl Belarus-Polonya sınırında yaşanan göçmen krizinde, Belarus tarafından bakım

gerekçesiyle Rusya'dan Avrupa'ya ulaşan boru hatlarının bir süre kesilmesi ve Belarus Devlet Başkanı'nun "Bizi sınırları kapatmakla tehdit ediyorlar, ya biz doğalgazı kapatırsak?" tehdidi çok etkili olmuştu. Pandemi öncesi Almanya 60 milyar dolara yaklaşan hacmiyle, Rusya'nın Çin'den sonraki en büyük ticaret ortağıydı. Almanya'nın Rusya'da iş bağlantısı bulunan özel şirketlerinin sayısı 7000 civarında ve yaptırımlara karşı çıkıyorlar.

Benzer bir durum Fransa için de geçerli. Fransa Cumhurbaşkanı Macron, 2019 yılında Economist dergisine yaptığı konuşmada, "Şu an yaşadığımız NATO'nun beyin ölümüdür" derken Rusya ile ilişkilerin sürdürülmesinden yana olduğunu açıklamıştı. Yani bir anlamda NATO içinde savunma harcamalarını Doğu Avrupa'nın küçük ülkelerine oranla oldukça düşük bir düzeyde tutan Almanya (2022 yılında 59 milyar dolar: Gayrisafi milli hasılasının %2'sinden az) ve Fransa'nın (52 milyar dolar) Rusya karşısında çok kuvvetli bir duruşu yok. Güvenlik konseptleri de yok. 2020 yılında NATO ülkeleri arasında gayrisafi milli hasıllarına göre en fazla harcama yapanlar ise %3,74 ile ABD, %2,7 ile Yunanistan, %2,4 ile Estonya. Hemen arkasından Letonya, İngiltere, Polonya, Litvanya ve Romanya gibi ülkeler geliyor. Genelde harcaması yüksek olan ülkeler Rusya'ya yakın ve sınır olan ülkeler. Güvenlik endişesini en fazla hissedenler de bu ülkeler.

NATO ve Batı'ya olan Güven Düşüyor

Yapılan araştırmalar NATO'ya olan güvenin de giderek düştüğünü gösteriyor. NATO ülkelerinde kendisini güvende hissetmeyenlerin oranı 2019 yılında %21 iken, 2020 yılında bu oran %32'ye çıkmış durumda.

II. Dünya Savaşı öncesi ve sonrası şartların değiştiği, Sovyetler Birliği'nin dağıldığı dönem şartlarının ise ortadan kalktığı kesin. 2007 Münih Güvenlik Konferansında Rus lider Putin, "Tek kutuplu dünyanın artık kabul edilemeyeceğini ve ABD'nin dünyaya hâkim olamayacağını" söylemişti. 2020 yılındaki Münih Güvenlik Konferansında ise "Batı'nın Çöküşü" bizzat kendileri tarafından resmi olarak ilan edildi.

Avrupa Birliği içinde nükleer güce sahip en güçlü orduya sahip İngiltere'nin, bu birlikten ayrılışının (Brexit) tamamlanma-

sından sonra AB hem nüfus hem ekonomik hem de askerî açıdan çok şeyler kaybetti. Diğer taraftan ABD, İngiltere ve Avustralya arasındaki AUKUS Paketi ile Fransa'nın Hint-Pasifik bölgesinden dışlanması ve Fransa'nın bunu bir "arkadan bıçaklanma" olarak nitelendirmesi, geleneksel ittifak ilişkilerinde büyük bir kırılmanın açıkça ortaya çıkmasıydı.

Şimdi şu soruyu sormak gerekir: Böyle bir ortamda ABD Başkanı Biden'in ortaya attığı ve 2021 yılı NATO Zirvesinde bahsedilen "Transatlantik İttifakın yeniden kurulduğu" sözleri ne derece gerçeğe dönüşebilir.

ABD'nin Yanlış Uygulamaları ve Yaşadığı Sıkıntılar Bölgedeki Durumunu Giderek Zorlaştırıyor

ABD, seçimler nedeniyle yaşadığı sıkıntıları ve içeride yaşadığı kırılmaları daha atlatamadı. Afganistan'da ve Ortadoğu'da bütün gücünü harcamasına rağmen başarılı olamadı ve geri çekildi. Üstelik gereksiz bir şekilde NATO içindeki en güçlü ülkelerden birisi olan Türkiye ile sorunlar çıkardı ve ayrışmalar yaşadı. İçeride ise 160 yıl sonra yeni bir iç savaş tehlikesini konuşuyor. Birçok yetkilinin dışında eski Başkan Carter'ın New York Times için yazdığı makalede "**Büyük ulusumuz şimdi genişleyen bir uçurumun eşiğinde. Derhal harekete geçilmezse, gerçek bir iç çatışma ve değerli demokrasimizi kaybetme riskiyle karşı karşıyayız.**" Sözleri hiç de göz ardı edilebilecek cinsten değil.

Böyle bir Ortamda ABD'nin Avrupa İçin Askeri Gücünü Kullanması Mantıklı Görülüyor

Her iki dünya savaşında da savaşa sonradan giren ABD, "Avrupalı devletlerin kendi aralarındaki çatışmalardan istifade ile" dünya güç dengesinde üstünlüğü ele geçirmeyi başarmıştı. Benzer şekilde günümüz stratejik dengesinde de "savaşa önce girip gücünü önce tüketen" kaybedecek. Bu nedenle devletler, İran'a karşı Irak'ın kullanılması ile Yunanistan'ın suni bir Türk tehdidi yaratılarak kendi parasıyla borçlandırılarak silahlandırılmasında olduğu gibi, kendileri savaşa girmek yerine başka ülkeleri kullanarak vekalet savaşlarına yönelmektedir.

Avrupa'nın Almanya ve Fransa gibi ekonomik bakımdan güçlü devletlerinin, Rusya karşısında güçlü bir tavır almaktan kaçındığı ve savunma harcamalarını düşük tuttuğu bir ortamda, ABD'nin Rusya'ya karşı doğrudan bir savaşa girmesini beklemek ne kadar gerçekçi olabilir? Zaten gelişen olaylar da açıkça bunu ortaya koymaktadır. Karadeniz'de Rusya ile olan gerilimde, İngiliz ve ABD güçlerinin geri çekilmesi de bunu doğrular niteliktedir.

ABD, NATO ve Rusya Arasındaki 2022 Yılı Ocak Ayındaki Görüşmeleri ve Öncesini İyi Değerlendirmek Gerekir

Bu toplantılar açıkça ABD'nin sistemi artık kontrol edemediğini göstermiştir. Hiçbir toplantı sonucunda "ABD ve NATO tarafından gerektiğinde askeri güç kullanılacağı" yönünde açık bir karar ya da açıklama yoktur.

Arka arkaya yapılan bu görüşmelerde ne Batı Avrupa'nın ne de Doğu Avrupa'nın daha güvenli bir yer haline geldiğine dair en ufak bir işaret de yok ve bu da bölge ülkelerindeki güvensizliği daha da artırıyor.

NATO Genel Sekreteri Stoltenberg Avrupa'da açık bir silahlı çatışma tehlikesi bulunduğunu söylediği bir ortamda; Rusya net bir şekilde, NATO ve ABD'de kuvvetlerini yakın güvenlik bölgesi olarak belirlediği alanlarda istemiyor ve bu konularda güvenlik garantileri talep ediyor. Rus Dışişleri Bakanı Lavrov, yapılan yaptırım tehditlerinin ülkesini yıldıramayacağı açıkça ortaya koydu. Diğer taraftan NATO'nun Ukrayna dahil eski Sovyetler Birliği ülkeleri kapsayacak şekilde genişlememesini talep etti. Rusya'nın, Yunanistan'ın Dedeağaç gibi bölgelerdeki üslere karşı saldırılarda bulunacağını ifade eden söylemleri ise sorumsuz bir şekilde ülkesinin her tarafını yabancı güçlerin askeri faaliyetlerine açan ve halkının yaşamını tehlikeye atan Yunanistan yönetiminin düşeceği durumların emarelerini şimdiden veriyor.

Tepkilerin Giderek Yumuşadığı da Görülüyor

Aslında Rusya'ya karşı yaptırım tehditleri önceden daha sertti. Geçtiğimiz yıl ABD Dışişleri Bakanı Blinken, "Ukrayna'ya karşı

saldırğan tutumunu devam ettirmesi halinde Rusya'ya ağır bedeller ödetmeye hazırız." ve NATO Genel Sekreteri Stoltenberg, "Rusya'nın saldırğanlığının yüksek bir bedeli olur." derken bu söylemlerin giderek yumuşayarak; "Ciddi siyasi ve ekonomik sonuçları ve yaptırımları olur." şekline dönüştüğü görülüyor. Rusya zaten 2014 yılından beri bu şekilde yaptırım altında ve çok fazla etkilenmiş gözüküyor.

ABD Başkanı Biden, Rusya'nın Ukrayna'yı İşgali Karşısında Güç Kullanmayacağını Açıkça İfade Etti

En önemli açıklama ABD Başkanı Biden'e ait ve Doğu Avrupa güvenlik yapısına dönük ABD planlarını açıkça ortaya koyuyor. Söylenenler gayet net. Biden, Rusya'yı Ukrayna'yı işgalden caydırmak için Amerikan askeri gönderilmesi seçeneğini değerlendirmeye almadıklarını söyledi. Biden Rusya'ya karşı yapabileceklerini ise şöyle ifade ediyor: Net konuştum. Ukrayna'yı işgal etmesi halinde bunun Putin için daha önce görülmemiş ekonomik sonuçları olacağını söyledim. ABD'nin Rusya'nın Ukrayna'yı işgali karşısında tek taraflı güç kullanması şu an olası değil

Böylesi Bir Ortamda Doğu Avrupa'da Geleceğine Dair Endişe Duyması Normaldir

Açıkça görölmektedir ki bölgede güvenlik en önemli konu haline gelmiştir ancak NATO ve ABD net bir şekilde ortada yoktur. Gelişen bu ortamda Doğu Avrupa ve Balkanlar bölgesinde bir güvenlik probleminin olmasını normal karşılamak gerekir.

Sonuç olarak; Bölgede yeni bir “güç dengesi” daha doğrusu bir “güç boşluğu” veya “güç dengesizliği” diyebileceğimiz bir durum oluşmuştur ve bu durum dikkate alınarak yeni tedbirler geliştirilmesi zorunluluğu bulunmaktadır. Bölge dışından müdahale eden ülkelerin bu bölgenin yapısına uygun güvenlik sağlama yeteneklerinin olmadığı zaten görülmüştür. O halde bölge ülkeleri kendi güvenlik ihtiyaçlarını yine bölgelerindeki ülkelerle bir araya gelip çözecektir. Yeni bir güvenlik anlayışına ihtiyaç olduğu kesin. Peki bu boşluk nasıl doldurulmalıdır? Denizleri dolaşan ancak gerçekçi olmayan hatların bir işe yaramayacağı anlaşılıyor. Sorunlu bölgelerin giderek çoğaldığı ve Avrupa’ya doğru ilerlemelerin emarelerinin bulunduğu bir dönemde bu bölgedeki ülkeler kime güvenecek ve güvenliklerini sağlayacak ittifakları kiminle oluşturacak? Daha da önemlisi bölgeye dışarıdan müdahaleler olmadan bölge ülkeleri arasında çatışma olmadan bölge insanın endişelerini ortadan kaldıran bir barış ortamı nasıl sağlanacak?

Hem Doğu Avrupa hem de Balkanlar için bu konuda önümüzdeki dönemde bazı gelişmelerin olacağını söyleyebiliriz. Silahlı çatışmalar dahil gelişmelere hazır olalım.

Türkiye'nin Kalkınmasında Girişimci Düşünce Yapısı ve Dışa Bağımlılığının Azaltılması

24 Ocak 2022

Ürüne ne kadar değer kazandırılıyor yani ürünün ortaya çıkmasında o birim ne kadar etkili ise ürün de o oranda katma değerlidir. Yaratılan katma değer ile o ülkenin milli hasılası arasında doğrusal bir bağlantı bulunmakta, bir anlamda yüksek katma değer yüksek hasıla anlamına gelmektedir. Cari açığın kapatılması da bununla orantılıdır. Diğer taraftan kalkınma için üretim yanında, yapılacak yeniliklerle ürünlere katma değer kazandırılması gerekiyor ki bu da araştırma-geliştirme faaliyetleri ile birlikte üretime yönelik girişimci bir düşünce yapısını gerektirmektedir.

Türkiye'nin bu kapsamda çalışmalarını artırdığı görülmektedir. Bunun daha da ileriye taşınması zorunluluğu vardır.

Türkiye'nin 2021 yılı dış ticareti incelendiğinde, ihracatın 225,4 milyar dolara yükseldiği görülür. Aynı yıl ithalat ise 271 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu durumda dış ticaret açığı 45,9 milyar dolardır. Yani 2021 yılında ihracat %83,1 oranında ithalatı karşılamıştır. Bu dönemde 32 bin firma daha ihracat yapmaya başlamış, 43 binden fazla firma ise yeni pazarlara ihracat gerçekleştirmiştir. Yine bu çabalara Anadolu'daki yeni şehirler de katılmaya başladığı ve 1 milyar doların üzerinde ihracat yapan il sayısının 21'e yükseldiği görülmektedir. Özellikle Türkiye'nin ticaretinde önemli bir yeri olan, Avrupa Birliği ülkelerine yönelik ihracatının, 2021 yılında %33 oranında artarak 93,1 milyar dolara çıkması, net 7,7 milyar dolarlık bir dış ticaret fazlası manasına geliyor ki bunun sağlanmış olmasını da küçümsemek gerekir.

Diğer bir dikkati çeken husus miktar yanında katma değer olarak sağlanan artıştır ki, ihracat mallarının kilogram birim değeri %18 artışla 1,29 dolara yükselmiştir. Bu artış da önemlidir. Ancak şunu da ifade etmek gerekir ki, kilogram başına bu rakamlar 2018 yılı için Japonya’da 4 dolara yakınken, Almanya’da 3,7 dolar, Güney Kore’de 2,54 dolardı. Bu konuda Türkiye’nin 2023 yılı hedefinin 2 dolar olması hedefleniyor ki, bu rakamın üzerine çıkma gereği daha şimdiden hissedilmektedir. Türkiye gibi bir ülkenin ithalatına nazaran ihracatının daha da artması, kilogram başına ürün değerinin yükseltilmesi ve her şeyden önce katma değeri yüksek üretiminin gerçekleştirilmesi hiç de kolay olmayan ve çaba gerektiren bir zorunluluktur.

Şüphesiz buna ilişkin gerekli altyapının düzenlenmesi ve sağlıklı bir yapının oluşturulmasına yönelik çalışmaların koordine edilmesi ihtiyacı da var

İnanmak ve bilinçli planlama bu konuda yapılacak işlerin başında geliyor. Katma değer yaratacak ve uzmanlaşacak alanların belirlenmesi de önemli. Analizlerin iyi yapılması gerekiyor. Bu nedenle ilaç, sağlık, havacılık, elektronik ve eğitim gibi gelecekte önemli olabilecek alanların tespiti ve bu alanların desteklenmesi yanında, Türkiye’nin hangi alanlarda en fazla ithalat yaptığının analizi de önemli. Örneğin 2015-2020 yılları arasında Türkiye’nin sadece cep telefonları için 13 milyar dolara kadar harcama yaptığı düşünülürse, konunun önemi daha iyi ortaya çıkacaktır. Halbuki daha önce yerli sanayinin bu konuda iyi bir seviyeye geldiği biliniyor.

Bu noktada bir malı üretmek ve bunu yurtdışı pazarlara satmak kadar, bunu üretirken mümkün olduğu kadar az ithal malzeme kullanmak da önemli gözüküyor. Gelişmekte olan ülkelerin esas sorununun kısıtlı sermaye birikimi olduğunun ve sermayenin sınırlı olmasının risk sermayesinin oluşmasını engellendiğinin bilindiği bir ortamda, tasarım ve Ar-Ge kavramları da işin içine dahil oluyor. Her ne kadar tasarım kavramı Ar-Ge tanımı içinde yer alıyor olsa da ihtiyaç duyduğu daha düşük risk sermayesi ve düşük işlem maliyeti sebebiyle, Ar-Ge yerine kullanılabilir bir araç olarak gözüküyor. Diğer taraftan tasarım,

özellikle gelişen ülkeler için yaratacağı rekabetçi durum sebebiyle gelişim sağlamada önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye'nin bu alanda yeterince yetişmiş insan gücü vardır ve sadece bu konuda uygun şekilde desteklenmeyi ve fırsat verilmesini beklemektedir.

Üretmek kadar üretileni satmak için pazarlar bulabilmek de önemli

Günümüz dünyasında rekabet her alanda olduğu gibi, ticari alanda da yoğun şekilde kendini hissettirmekte ve uluslararası alanda başarılı olmak için üretilen her malın kalitesi kadar fiyatının da diğerlerine göre uygun olması önem kazanmaktadır.

Bu kapsamda en azından belirli bir aşamaya kadar (azalan ve rim kanunu) üretilen mal miktarı ne kadar çok olursa maliyetler de o oranda düşük ve rekabet açısından avantajlı olacaktır.

Peki böylesi bir durum Türkiye açısından nasıl yaratılabilir? Maliyetler nasıl düşürülebilir? Rekabetçi bir ortam nasıl yaratılabilir?

Aslında Türkiye'nin son dönemde birçok bölgede, birçok dost ülke ile gerçekleştirdiği işbirliği girişimleri bu konudaki yapılabilecek çalışmalar için gerekli altyapıyı sağlayabilecek durumda. Bu kapsamda 12 Kasım 2021 tarihinde isim değiştirerek oluşturulan, Türk Devletleri Teşkilatı bir örnek model olarak ortaya konulabilir. Türkiye, Azerbaycan, Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan ve Macaristan'ın asil ve gözlemci üye olduğu bu teşkilat neredeyse 200 milyonluk bir bloku temsil ediyor. Bunun dışında işbirliği yapılacak; Pakistan, Bangladeş, Malezya ve Endonezya gibi ülkelerin de neredeyse 700 milyona yakın bir nüfusu olduğunu da düşünmek gerekir.

Bu ülkelerin yapacağı işbirliği bazı seçili alanlardaki üretimi bambaşka boyutlara taşıyacaktır

İstedığınız kadar güzel ve kaliteli bir ürünü üretin, eğer bunun satışını yeterli miktarda yapamıyorsanız maliyetinin yük-

seklği daima bir sorun oluşturacaktır. Örneğın 30 adet tank ihtiyacı olan bir ÷lkenin eğer satamayacaksa bunu ne pahasına olursa olsun üretmesi oldukça maliyetli olacaktır. Oysa 3 bin tanka ihtiyacı olan bir ÷lke bunu gerektiğinde kendisi üretebilir. Bu durum birçok alanda geçerlidir. Üretimde kalite, tasarım, Ar-Ge faaliyetleri ile maliyet etkin üretim açısından, bu ÷lkelerin işbirliğı içinde müşterek çalışmaları, bir çok açıdan bu ÷lkeler için farklı alanları gündeme taşıyacağı gibi şüphesiz ortaya konulan avantajlar bu ÷lkeleri kalkınma çabalarında üs sıralara taşıyacaktır. Bu kapsamda bir araya gelmek, analizleri ortaya koymak, ortak Ar-Ge ve tasarım çalışmaları yapmak ve bu ÷lkelerde üretim üsleri oluşturarak istihdam yaratmak, sonra da üretilenleri öncelikle bu ÷lkeler, sonra da ilişkili pazarlara sunmak maliyet etkinlik açısından olumlu sonuçlar verecektir. Savunma sanayi, havacılık, elektronik, sağık alanı ve cihazları ve yapay zekâ gibi alanlar bu anlamda seçilebilecek alanlar olabilir.

Sonuç olarak; mevcut imkanları değerlendirmek, işbirliğı yapmak, maliyetleri paylaşmak ve düşürmek bir çok alanda avantaj sağlayacaktır. Bu anlamda Türkiye'nin mevcut çalışmalarını maliyet etkin, yenilikçi tasarımlar ve Ar-Ge kadar, mevcut işbirliğı ortamlarını da işin içine katacak şekilde geliştirmesinin bir çok alanda olumlu sonuçlar vereceğı değerlendirilmektedir. Bu alanda Türk Devletleri Teşkilatı ÷lkeleri arasında başlatılacak çalışmalar güzel bir örnek oluşturacaktır.

Anadolu'dan Macaristan'a: Balkan Güvenlik Kuşağı ve Balkan Türklerinin Bir Köprü Olarak Stratejik Önemi

31 Ocak 2022

Adı Türkçe olan Balkanlar, 19 ırkın yaşadığı, 16 dilin konuşulduğu bir alan olarak Anadolu ile Avrupa coğrafyası arasında bağlantıyı sağlayan bir köprüdür. Bu coğrafyada Türklerin yaşadığı yerlerin konumu ise tarih boyunca stratejik bir önemde olmuştur.

Balkanlar ve Doğu Avrupa'daki gelişmeler endişe uyandırıyor

Günümüzde yaşanan Polonya-Belarus ve Rusya-Ukrayna arasındaki sıkıntılar ile Bosna-Hersek'te Dayton Barış Antlaşması'nı bozmaya yönelik girişimler ve Yunanistan'ın Rusya'ya karşı oluşturduğu yabancı üslerle ülkesini olası bir çatışmanın hedefi haline getirmesi göz önüne alındığında bu coğrafyanın önemi bir kez daha ortaya çıkar. Diğer taraftan bu coğrafya Polonya-Macaristan ekseninden Türkiye'ye ulaşan hatta, Avrupa'nın bütününün güvenliği açısından da önem kazanır.

Balkan Türkleri bulundukları ülkeleri birbirine bağlıyor.

Edirne'deki Meriç Nehrinin batısında, Balkanlarda yaşayan Türkler genel olarak "Balkan Türkleri" olarak isimlendirilir. Türkler, Balkanlara daha milattan önce kuzeyden gelerek yerleşmeye başlamışlardır. Saka Türkleri ve Hun Türkleri sonrasında; Bulgar, Avar, Peçenek, Kuman ve Kıpçak Türkleri de bölgeye gelmeye devam etmiş, daha sonra da Anadolu'dan birçok Türk boyu, Osmanlı Döneminde gerçekleştirilen iskân politikalarıyla, bölgeye yerleşmişlerdir. Günümüzde Türkler tarafından bölgeye getirilen Türk kültürünün gelenekler ve adetlerinin, birçok alanda; Arnavut, Yunan, Bulgar, Makedon, Romen, Sırp ve Macar kültürü içinde yer aldığı görülmektedir.

Yapılan araştırmalara göre halen Sırp ve Hırvat dilinde 9 bin, Bulgar dilinde 8 bin, Makedon ve Arnavut dillerinde 4'er bin, Yunan ve Rumen dillerinde ise 3'er bine yakın Türkçe kelime bulunduğu ortaya çıkmıştır. Bu bakımdan Türkler, Balkan ülkelerini birbirine bağlayan kültürel altyapıyı oluşturmaktadır.

Balkanlar her dönemde Türkler için önemli olmuştur.

1402 yılında gerçekleşen Ankara Savaşında Sırp Kralı Lazareviç komutasındaki 20 bin civarında Sırp asker, Yıldırım Beyazıt'ın yanında savaşa katılmış ve başlangıçta Timur'un ordusuna karşı üstünlük sağlamışlardı (Aka, 2012). Sırp askerler savaşın sonuna kadar Osmanlı'nın yanındaydı. Savaşta kaybeden Osmanlılar ise Anadolu'yu kaybetmelerine rağmen yaşadıkları sıkıntıları Balkanlar sayesinde atlatmayı başarmışlar ve Fatih Sultan Mehmet döneminde imparatorluk haline gelmişlerdi. Balkanları bir arada tutan ise adaletli bir yönetim ile halkın refahını önde tutan devlet anlayışıydı.

1600'lü yıllarda Balkanlarda Yörük ve Tatarlar'dan oluşturulan "Evladı Fatihan" isimli askeri teşkilat ise 1846 yılında Selanik müşirine yazılan bir yazıyla ortadan kaldırılana kadar bu bölgelerde canı ve kanı pahasına emniyeti sağlamaya devam etmişti.

Balkanlarda huzur ve istikrarın bozulması bilinçli bir çalışmanın sonucuydu.

1800'lü yılların başında İngiltere, Fransa ve Rusya arasında Balkanların paylaşılması gündeme geldi. (Tıpkı 1944 eylül ayında Güneydoğu Avrupa'nın Churchill ile Stalin arasında "Yüzde-ler Anlaşması" olarak bilinen anlaşma ile (Bell, 2001) ayaküstü paylaşımında olduğu gibi).

Balkanların parçalanması için onları Türklerden ayırmak hatta aralarına kan davası sokmak gerekiyordu. Ancak Balkanlarda yaşayan halkların Türklerle olan tarihten gelen bağları nedeniyle bu hiç de kolay değildi. Zaten bu yüzden ne kadar uğraşılsa uğraşılsın Balkanların kuzeyinde uzun süre başarılı olamadılar. 1804 yılındaki Sırp İsyanı da dış kışkırtmadan ziyade Sırp lar üzerinde baskı kuran Dayılara karşı başlamıştı ve Osmanlı Devleti de Dayılar düzenini bertaraf etmek için isyancıları desteklemişti (Aslantaş, 2007).

Bu nedenle Balkanlarda Türklere yönelik katliamlar, Yunanistan'ın sınırlı bir alanda kuruluşu esnasında başlamış, sonraki yıllarda bu örnek alınarak katliamlar diğer bölgelerde de devam ettirilmiştir.

Balkan halkları kışkırtılarak Türklere yönelik katliamlar yaptırıldı.

1821 yılında Mora'da başlayan isyan aslında bir Türk katliamıydı. İsyanlılar "Hiç Türk kalmayacak ne Mora'da ne de Dünyada." diye bağırıyorlar, ele geçirdikleri Türk ve Arnavutları minarelerden aşağı atıyorlardı. Tarihçi Justin McCarthy Ölüm ve Sürgün isimli kitabında şöyle der: "Mora'da üç gün boyunca cinsiyet ve yaş gözetmeden Türkler katledildi. Kıyım o kadar büyüktü ki, katliam yapanların reisi Kolokationes, "atımın ayakları öldürdüklerimizin cesetlerinden dolayı neredeyse yere değmedi" diyordu." (McCarthy, 1998: 8).

Yunan Tarihi üzerine uzman ve yazar olan William St. Clair ise Yunan katliamını şöyle ifade etmiştir: Yunanlılar Türklerle beraber dinsiz olarak niteledikleri Yahudileri de öldürüyorlardı. Mora'da soykırım, ancak öldürecek başka Türk kalmadığında sona erdi."

Katliamlar sadece Yunanistan ana karası ile sınırlı kalmamış, başta Sakız adası olmak üzere 12 adada da acımasızca sürdürülmüştü. Girit adasındaki katliamlar ise hepsini geçmişti. Adada 200.000 Türk ve 60.000 Hristiyan yaşıyordu. Zamanın büyük güçlerinin sözde “barış sağlama” adına Osmanlı askerini adadan çektiirmesinden sonra gerçekleşen katliamlar bittiğinde, adada öldürülenlerin ardından ağlayacak Türk kalmamıştı. Bu güçler nedense hiçbir zaman söz verdikleri barışı sağlayamadılar çünkü böyle bir amaçları hiç olmadı.

Rumi takvime göre 1293 yılına denk geldiği için “93 Harbi” olarak bilinen “1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı” ve sonrası da Balkan Türkleri için büyük acıların yaşandığı bir dönem olmuştur. Osmanlı Devleti, Balkanlarda gerçekten halkı memnun eden bir ekonomik düzen kurmuştu ve bu nedenle bütün kıskırtmalara rağmen Balkanların güneyindeki “Mora Bölgesi” hariç diğer alanlar Osmanlı Devleti’ne uzun süre sadık kalmıştı. Ancak 93 Harbi öncesi Osmanlı hazinesi, Sultan Abdülmecid döneminde yapılan gereksiz aşırı lüks harcamalar nedeniyle oluşan borçlarını ödemek için Balkanlardaki vergileri yükseltmiş ve ağır vergiler Balkan halkları, özellikle Bulgarlar arasında hoşnutsuzluk yaratmıştı. Savaş öncesi Belgrad’da hala Osmanlı birlikleri vardı ve Romanya, Osmanlı Devleti’ne bağlıydı.

Ne yazık ki, savaş sonrası imzalanan Berlin Antlaşması ile Balkanlarda Sırbistan ve Romanya bağımsızlığını kazanmış, Bosna-Hersek ise imtiyazlı bir devlet olarak ortaya çıkmıştır. En kötüsü ise Kıbrıs bu savaş sonucunda İngilizlere verilmiştir. Plevne Savunması sona erdiğinde Bulgarlar bölgeye gelerek ne kadar yaralı Türk varsa hepsini katletmiştir (Lord Kindross, 1977: 522). Savaş sonunda sayıları 1.5 milyona yaklaşan Türk ve Müslüman, Osmanlı idaresindeki diğer şehirlere kaçarak sığınmışlar ve bu durum Osmanlı ekonomisinin daha da kötüleşmesine neden olmuştur.

Balkan halkları ile Türkler arasında kan davaları yaratılmak istendi.

Bu tarihten sonra sürekli olarak Balkanlardan Türklerinin göçü gerçekleşmeye devam etmiştir. **Osmanlı Balkanlar’dan**

atılırken, onun uzantısı sayılan Türkler, Arnavutlar, Boşnaklar, Pomaklar ya katliamlara uğramış ya da süngülerin önünde Türkiye'ye sürülmüştür. Balkan Savaşlarının en önemli özelliği de zaten doğrudan sivil Türklerin hedef alınmasıydı. Öyle korkunç katliamlar yapıldı ki, Balkanlarda Türkler ve Müslümanlar yerlerinden edildi, yollarda katledildi. Böylece Balkanlardaki yapı Türkler aleyhine değiştirildi. Bundan sonra ise Balkanlarda kan ve gözyaşı eksik olmadı. Günümüzde Batılı kaynaklarda nedense Yunan, Bulgar, Ermeni gibi halkların katliamlarından bahsedilir ama bunu destekleyen ve göz yumanlardan bahsedilmez.

Türlere yönelik baskı ve şiddet olayları bu tarihten sonra da devam etti. 1933 yılında Bulgaristan'ın Razgrad şehrindeki Türk mezarlığının bir grup Bulgar tarafından yok edilmesi ile başlayan olaylar sonrasında (Razgrad Olayları), 1934 yılındaki Balkan Atlantı ile, 1940, 1950 ve 1969 yıllarında ve son olarak 1989 yılında Bulgaristan'daki Türlere yönelik zulümler sonrasında Türler bölgeden göç etmek zorunda kaldı.

Günümüzde Balkanlardaki Türk nüfusunun giderek azaldığı görülüyor.

Türlere yönelik baskı ve zulümler sonucu Balkanlardaki Türk nüfusu giderek azalıyor. Bu Balkan ülkeleri arasındaki bağların zayıflaması ve halkların birbirinden kopması anlamına geliyor. Günümüzde; Bulgaristan, Yunanistan, Bosna-Hersek, Karadağ, Sırbistan, Romanya ve Kosova'da yaşayan Balkan Türlerinin nüfusu tam olarak resmi rakamlara yansımamakla birlikte 2 milyonun üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Bu rakam bazılarına göre 3 milyona kadar ulaşmaktadır. Balkan ülkelerinde yaşayan Türler genelde yaşadıkları ülke dilleriyle birlikte Türkçe konuşmaktadırlar. Balkanlarda yaşayan Müslüman nüfus ise 8 milyon civarındadır.

Balkan ülkelerinde yaşayan Türler bulundukları ülkeler için pozitif bir değerdir.

Balkanlarda suni olarak yaratılmaya çalışılan etnik nefret ve bölünme yaratmak bu bölgeye yönelik en büyük düşmanlıktır. Üstelik yaratılmaya çalışılan yanlış algıların tersine Balkan ülke-

lerinde yaşayan Türkler bulundukları ülkeler için bir güvenlik garantisi ve olumlu yönde bir değerdir. Bu gerçeği anlayıp değerlendiren ülkelerin olumlu yönde somut sonuçlar aldığı açıkça görülmüştür.

Bütün çekilen acılara rağmen Balkanlarda Türk varlığı Türkiye'yi Balkanlara ve Avrupa'ya bağlayan güçlü bir bağıdır. Türklerle Balkan halkları arasına sokulmaya çalışılan kan davası ve düşmanlık ise tamamen sunidir ve maksatlıdır. Gerçekte ise; Türkler, Balkanlardaki etnik yapının bütünlüğünün sağlanmasını, bir arada olmasını ve birlikte huzur ve refaha ulaşmasını sağlayacak bir güçtür. Bu bağ sadece Balkanlar için değil, Doğu Avrupa hatta Avrupa kıtasının tamamı için bir güvenlik kuşağı olarak değerlendirilmeli ve Türklerin bu bölgelerdeki varlığı desteklenmelidir.

Balkanlar ve Doğu Avrupa'ya yönelik dış müdahalelerin bir fayda getirmediği görülmüştür.

Türkiye'nin de içerisinde yer aldığı "Merkezi Bölge"nin güvenliği Balkanlarla doğrudan ilişkilidir. Balkanların güvenliği Merkezi Avrupa için de önemlidir. Günümüzde bütün bu bölgeler bir güvenlik tehdidini çok yakından hissetmektedir. Bölgeye dışarıdan müdahale eden güçlerin ise tarih boyunca bölge güvenliğinden ziyade, kendi çıkarlarını öne aldığı belgelerle sa-

bittir. Bölgedeki krizlerden en fazla bu bölgedeki ülkeler etkilenmektedir.

Bu bölgeleri karıştırmak isteyen güçler, Balkanları bölmek ve etnik çatışmaların içine çekmek istemektedirler. Rusya ve Ukrayna arasındaki gerilim, Belarus-Polonya sınırında yaratılmaya çalışılan kriz, Avrupa'ya ulaşan enerji nakil hatlarının kontrol altına alınmak istenmesi, Bosna-Hersek'te oluşturulan barış sürecinin bozulmaya çalışılması, Yunanistan'ın Akdeniz'den başlayarak bütün ülkesini yabancı üslerle doldurarak bölgeyi ve kendi halkını savaş tehlikesi ile karşı karşıya bırakması buna dair güçlü emarelerdir. Bu noktada Doğu Avrupa ve Balkan ülkelerinin tamamı kendisini güvende hissetmemektedir. Bölge ülkelerinin içerisinde bulundukları durumu gerçekçi bir şekilde değerlendirmesi ve kendi güvenlik ve refahları için bir araya gelmeleri gerekmektedir.

Sonuç olarak, böyle bir ortamda Anadolu yarımadasından Macaristan'a, hatta oradan Polonya ve Baltık Denizine ulaşan hatta Türk varlığı, Balkanları birbirine bağlayan makro kültürel yapının en güçlü bağlantısı ve güvenliğin en büyük garantisidir. Bu bölgelerde Türk varlığının desteklenmesi ve halklar arasında kültürel ve ekonomik alanlar başta olmak üzere ilişkilerin geliştirilmesi için bir bağ olarak kullanılması, istikrar ve güvenlik açısından mutlaka düşünülmelidir.

Bu bölgedeki meydana gelen her türlü istikrarsızlıktan en başta bu bölgeler ve civarındaki ülkeler etkilenmektedir. Bu açıdan bakıldığında Türk varlığı bu bölgeler için bir tehdit değil, bir güvencedir. Türkiye, Balkanlarda barış ve istikrarı samimi olarak destekleyen ve buna yönelik somut adımlar atan bir ülkedir. Asıl tehlike bu bölgedeki emellerini gerçekleştirme adına Türkleri bir tehlike olarak göstermeye çalışan ve halkları birbirine karşı kışkırtan karanlık güçlerdir. Bunun anlaşılması adına düşün insanlarına ve barışı destekleyen yapıların oluşturulmasına ihtiyaç vardır.

Kaynakça

Aka, İsmail. (2012). Timur, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi: Ankara.

Aslantaş, Selim. (2007). Osmanlıda Sırp İsyanları, 19. Yüzyılın Şafağında Balkanlar, Kitap Yayınları: İstanbul.

Bell, P.M.H. (2001). The World Since 1945: An International History, Bloomsbury Publishing: UK.

Lord Kingross. (1977). Osmanlı Yüzyılları, Morrow Quill: USA.

McCarthy, Justin. (1998). Ölüm ve Sürgün, Çev. Bilge Umar, İnkılap Yayınları: İstanbul.

Değişen Dünyada Değişmeyen Komşu: Yunanistan

14 Şubat 2022

Yunanistan, 2021 yılında denizden ve karadan askeri araçları ile Adalar Denizindeki Gayrı Askeri Statüdeki adalara yönelik, 229 ihlal gerçekleştirirken, Yunan Savunma Bakan yardımcısının son dönemde aynı adalardaki askeri birliklerdeki ziyaretlere devam etmesi, Türkiye tarafından tansiyonu arttırmaya yönelik bir kışkırtma olarak görülüyor. Lozan ve Paris Anlaşmalarına göre Gayrı Askeri Statüde kalmaları şartı ile Yunanistan'a devredilen adalardaki askeri faaliyetler açıkça bu anlaşmaların esastan ihlali manasına geliyor.

Ülkesini askeri üslerle dolduran Yunanistan giderek bir bataklığa saplanıyor

Ülkesinde, kimine göre 20 bazılarına göre ise 50'den fazla bölgeyi yabancı üslerine açarak, ülkesinin neredeyse tamamını askeri alan haline getiren ve bu nedenle de Rusya tarafından tehdit edilen Yunanistan'ın, Dedeağaç bölgesinden Ukrayna'ya karşı muhtemel bir Rus saldırısına karşı kullanılmak üzere kuvvet sevk edilmesi, Yunan halkını tehdit altında bırakırken, şimdi de Yunanlı yetkililerin Türkiye'yi kışkırtmakla neyi amaçladığını anlamak gerçekten zor görünüyor.

Yunanlılardan ziyade Yunanlı yetkilileri anlamak zor

Türk ve Yunan halkları bir çok benzer yönleri ile barışı hak ediyor. Bu anlamda iki ülke arasındaki bölgenin bir barış alanı olması gerekirken, bu tür anlamsız davranışlar herkesi şaşırtıyor. Kurulduğu tarihten itibaren başka ülkelerin hedeflerine hiz-

met eden bir yapıdan, Yunan halkının gerçeklerine yönelen bir yapılanmaya geçme gereği artık kendisini iyice hissettiriyor.

Değişim önce bunun gerekliliğine inanmakla başlar

Farklılaşarak yeni bir hal almayı ifade eden “Değişim”, bireyden başlayarak toplumun tamamına ulaşan bir alanda farklı düzeylerde yaşanır. Bu süreçte ise önce değişimin gerekliliğinin farkına varılması önemlidir. Değişmeyi istemek ve değişilebileceğine inanmak ise ardından gelir.

Bu anlamda kurulduğu günden beri değişmesine izin verilmeyen, ancak diğer taraftan kendisi de bu yönde bir niyet göstermeyen devletlerden birisi de Yunanistan’dır.

Yunanistan, kendi halkının refahını düşünen zihniyetler tarafından yönetilmeli

Büyük devletler tarafından kurdurulan Yunanistan’ı, çoğu zaman Yunanlıların yönetmesine bir türlü izin verilmedi. İngiltere, Fransa ve Rusya tarafından, başlangıçta Mora Yarımadası ve civarında Müslümanlara yönelik büyük bir katliam yaptırı-

larak (Ege Üniversitesi: 2021) kurdurulan Yunanistan'ın (Somel, 2012), ilk Kralı aristokrat bir aileye mensup Katolik bir Alman'dı (Lewis, 2016). Tahta getirildiğinde 17 yaşındaydı. Bu kral, istediklerini tam olarak yapamadığı gerekçesiyle, 1862 yılında kendisini oraya getiren devletler tarafından tahttan indirildi ve 1867 yılında 52 yaşında öldüğünde Almanya'ya gömüldü.

Yerine bu sefer de Danimarka'dan 17 yaşındaki başka bir çocuk getirildi (I. George). Özel olarak seçilmiş ve adaylığı büyük güçler tarafından desteklemişti. 1913 yılında suikast sonucu öldürülünceye kadar Yunan kralıydı. Büyük güçler tarafından desteklenmesi ise bu bölgede kullanabilecekleri bir halka ihtiyaçları olduğu içindi. Yoksa büyük güçler Yunanistan'a sınırlı bir büyüme öngörmüşlerdi ve çok büyüme eğilimi gösterdiği zaman zaten desteklerini çekiyorlardı.

Yunan Kralları başka devletler tarafından seçilip, onların istediği gibi yönlendiriliyordu

Yeni kral; Rusya, İngiltere ve Fransa'da ziyaretlerde bulunduktan sonra Yunanistan'a gelmişti. Yunanistan'ı dolaşırken de kendisine İngiliz, Rus ve Fransız donanmaları eşlik etmişti. 1867 yılında, 16 yaşındaki "Rusya Büyük Düşesi" ile evlendi. İki kız kardeşi de "İngiliz ve Rus" kraliyet aileleriyle evlendirildi. Zaten Edinburg Dükü'de baba tarafından büyükbabasıydı (Kiste, 1994). Çocukları da evliliklerini büyük devletlerin kraliyet aileleriyle yapacaktı.

İngilizler Kralın Alman ekolünde olmasını bir tehdit olarak algılamıştı

Ancak, ilginç bir şekilde ismini "Rusya Büyük Dükü" olan dedesi ve Doğu Roma'nın son imparatoru Konstantin'den alan oğlu, 1886 yılında Berlin'de "Prusya Savaş Akademisinde" eğitim almıştı ve 1889 yılında Alman İmparatoru II. Wilhelm'in kız kardeşi ile Atina'da evlenmişti. 1913 yılında Konstantin kral olunca, bu İngilizler tarafından hiç de hoş karşılanmadı.

Konstantin kültürel ve askeri anlamda Alman ekolünün etkisi altındaydı ve bu, Yunanistan üzerinde güçlü kontrol mekanizmaları oluşturmuş olan İngilizler tarafından bir tehdit olarak algılanıyordu.

Kral kendilerinden olmadığından verilen silahlar geri istenecekti

İngiliz ve Fransızlar, Yunanistan'a; "verilmiş silahları geri teslim etmelerine yönelik" ultimatoma verdiler. Bunun üzerine Yunan ordusu ile İngiliz ve Fransız askerleri arasında Atina'da şiddetli çatışmalar meydana geldi ve İngiliz, Fransız, Rus büyükelçiler Yunanistan ile diplomatik ilişkilerini tamamen kestiklerini bildirdiler. Fransızlar ve İngilizler Konstantin'in tahta çekilmesini istediler. 1917 yılı haziran ayında Konstantin, halkın itirazlarına rağmen, tahtı oğlu Aleksandros'a bırakarak (1830 Garantörlük anlaşmasında belirtilen hususlar doğrultusunda, Paris ve Londra'da yapılan toplantılarda bu ülkeler Konstantin'in ilk oğlu Georgios'u Almanlara hizmet ettiği gerekçesiyle reddetmişlerdi) istifa etmek zorunda kaldı. Bundan sonra İngiliz yanlısı Venizelos, hükümet kurmakla görevlendirildi. Venizelos derhal Yunanistan'ı İttifak devletleri yanında savaşa soktu. Savaş sonrası, 14 Kasım 1920 tarihinde Venizelos seçimleri kaybedip Konstantin yeniden kral olunca; İngiltere, Fransa ve İtalya Konstantin'i devlet başkanı olarak tanımadıkları beyan ettiler ve Yunanistan'a destekleri görünüşten ibaret kaldı. Savaşın sona ermesiyle Konstantin askeri darbe ile tahttan indirildi.

Yunanistan'da hep başkalarının istediği oluyordu

14 Eylül 1922 tarihinde kurmay subaylar, Yunanistan'da bir darbe yaparak yönetimi ele geçirdiler ve "Küçük Asya Felaketi" adını verdikleri yenilginin savaş suçlularını infaz ettiler. Kralın bir oğlunun da infaz edilmesi gerekiyordu ancak İngiliz hükümetinin ultimatoma neticesi hayatta kaldı. 2010 yılında Yunan yargıtayı aldığı kararla bu yargılamaları hukuksuz saydı.

Karmaşa içindeki Yunanistan 1930'larda biraz toparlanmış olsa da II. Dünya Savaşı'nın başlaması ile tekrar krize girdi.

Yunanistan, sonrasında artık “yüzdeler anlaşması” gibi paylaşımların konusuydu

1. Dünya Savaşı sonrası Churchill’in bir gazeteye verdiği demeçte itiraf ettiği gibi (Bell, 2001) “Yüzdeler Anlaşması” gibi anlaşmalara konu olan ve İngiliz nüfuzuna bırakılan Yunanistan, daha sonra başka devletlerin de ilgi duyduğu bir ülke olmaya devam edecektir. Bu durum ise gelişerek ve benzer durumlar yaratarak günümüze kadar gelecektir. Doğu Akdeniz’deki kriz ortamında tansiyonun kışkırtılarak, zaten borç altındaki Yunanistan’a silah satılması, bunun en bariz örneğini oluşturmuştur.

Sorun eğitim sisteminde mi?

Megali Idea, şanlı bir tarih üzerine yeniden diriliş fikrinden ortaya çıkmıştı. Oysa, Yunan ayaklanmasını desteklemeyen İstanbul Patrikhanesi aforoz edilmişti. 1832 yılında sınırlarını belirleyen Yunan Devleti milli birlik bilincini, eğitim sistemine eklediği köklü tarihi olaylarla yapılandırmaya çalışmıştı. 1834 tarihinde oluşturulan “Yunan Eğitim Yasası” da bir yabancı tarafından yazılmıştı (Acar, 2019:55). Bu yazılımda Türkler; eğitimsiz, barbar, entelektüel gelişiminin gerisindeki despotlar olarak tanıtılır ve okullarda bu yanlış bilgiler yıllardır öğretilir. Bu ise bir süre sonra toplumu kendi rüyasını görmesinden ziyade, dışarıdan yönlendirilen noktalara götürür. Bir şekilde de Yunan halkı kendi rüyasından ziyade başkalarının rüyalarını görmeye başlar.

Sistemde bir sıkışmışlık söz konusudur

Geçmişin kalıpları bugünlere de yön vermeye devam eder ve bu yönüyle bir sıkışıp kalmışlık söz konusu olur. Yunan eğitim sisteminin aşırıcı, kararsız ve saldırgan olduğu iddia edilir. Oysa günümüz dünyasında var olabilmek kendini gerçekçi bir şekilde ifade edebilmekle mümkündür. Akıl tutulması ise farklı ve mantıklı düşüncenin önündeki en büyük engeldir.

Yunanistan 1921 yılında kurulurken aldığı borçları yüzlerce yıl sonra ödeyebilmişti. 1900’lü yılların başında yaşadığı mali

krizden yaklaşık 100 yıl kadar sonra, yine 2007 yılında çıkan mali krizin ardından tekrar yoksullaştı, durgunluğa girdi, sosyal olaylar yaşadı (Oxenford ve Chrysosgelos: 16 Ağustos 2018). O günden bu yana ağır bir ekonomik kriz altında kıvranıyor. Yeniden yapılandığı borçlarının 2050 yıllarına doğru bitmesi bekleniyor.

Benzerlikleri unutup farklılıklar yaratmaya çalışmak barışa hizmet etmiyor

Alman tarihçi Falmeyarar, “Bugünkü Yunanlılar Antik dünyanın torunları değildir” demişti. Bundan sonra ise Yunanlı tarihçiler bu tezi çürütmek için çok uğraştılar.

Aslında Yunanlılar kendilerini tamamen eski Yunanlılar ve Bizanslılara dayandırmaya çalışsalar da tarih içinde komşuları ile kültürel etkileşim sonucu iki bin yıllık süreçte çok büyük oranda kültürel değişikliklere uğradıkları da bir gerçektir (Smith, 2009: 53-54). Hayali ve yönlendirilmiş projeler, doğal olarak yaratılmaya çalışılan “yüce durum” ile “gerçek şimdiki” arasında derin bir uçurum yaratıyor (Dimu, 2017). Bu durum sadece gerçeklerin kabullenışı ile çözülebilecektir.

Sonuç olarak, Yunanistan yönetiminin binlerce yıldır aynı coğrafyalarda birlikte yaşadığı komşuları ile farklılıklar çerçevesinde sürdürdüğü tutumunu yeniden gözden geçirmesinin, kendi halkının refahı yanında bölgede barış ortamının oluşmasına da katkı sağlayacağı açıkça ortadadır.

Unchanging Neighbor in a Changing World: Greece

15 Şubat 2022

While Greece committed 229 violations against the Islands of non-military Status in the Sea of Islands with its military vehicles from the sea and by land in 2021, the fact that the Greek Deputy Minister of Defense continued to visit the military units in the same islands in the last period is seen as a provocation to increase the tension. According to the Lausanne and Paris Agreements, military activities on the islands ceded to Greece, on the condition that they remain in non-military Status, clearly constitute a fundamental violation of these agreements.

Filling its country with military bases, Greece is getting stuck in a swamp

It seems really difficult to understand what the Greek authorities were aiming at by provoking Turkey. Greece has allocated almost every region of its country as a base to foreign countries. These bases threaten not only Turkey but also Russia. As a matter of fact, the forces deployed in the Dedeğaç (Alexandroupoli) region were sent against an attack by Russia on Ukraine. This situation was perceived as a threat by Russia. Relations with neighboring countries should be developed towards peace. It should not be forgotten that decisions taken without thinking will one day return to the Greek people.

It is difficult to understand Greek officials rather than Greeks

Turkish and Greek peoples deserve peace with many similar aspects. In this sense, while the region between the two countries

should be a space of peace, such senseless behavior surprises everyone. Since its establishment, the need to move from a structure that serves the goals of other countries to a structure that focuses on the realities of the Greek people now makes itself felt.

Change starts with believing that it is necessary

“Change”, which means to become different by differentiating, is experienced at different levels in an area that starts with the individual and reaches the whole society. In this process, it is important to realize the necessity of change first. Wanting to change and believing that it can be changed comes next.

In this sense, Greece is one of the states that has not been allowed to change since the day it was founded, but on the other hand, does not show any intention in this direction.

Greece must be ruled by mindsets that care about the welfare of their own people

Most of the time, the Greeks were not allowed to rule Greece, which was founded by the great powers.

Greece was founded by British, French and Russians. While it was being established, a great massacre was committed against the Muslim people in and around the Peloponnese (Aegean University: 2021).

The first King of Greece was a Catholic German belonging to an aristocratic family (Lewis, 2016). He was 17 when he was brought to the throne (Somel, 2012). This king was deposed by the states that brought him there in 1862 on the grounds that he could not do exactly what they wanted, and when he died in 1867 at the age of 52, he was buried in Germany.

This time, another 17-year-old boy from Denmark (George I) was brought in his place. He was specially selected and supported by the great powers. He was king of Greece until he was assassinated in 1913. Being supported by the great powers was because they needed a people to use in this region. Otherwise, the great powers had foreseen a limited growth for Greece, and they already withdrew their support when it showed a huge growth trend.

Greek Kings were chosen by other states and directed as they wished

New king: He had come to Greece after visiting Russia, England, and France. While traveling in Greece, he was accompanied by the British, Russian, and French navies. In 1867, he married the 16-year-old “Grand Duchess of Russia”. Her two sisters were also married into “British and Russian” royal families. He was already his paternal grandfather to the Duke of Edinburgh (Kiste, 1994). Their children would also marry into the royal families of the great states.

The British perceived the King’s being in the pro-Germen as a threat

Interestingly, Constantine, named after his grandfather and the last emperor of the Eastern Roman, had done his education at the at the “Prussian War Academy” in Berlin in 1886. He also

married Wilhelm's sister in Athens in 1889. When Constantine became king in 1913, this was not well received by the British.

Constantine was culturally and militarily under the influence of the Germans, and this was perceived as a threat by the British, who had established strong control mechanisms over Greece.

Since the king was not one of them, the weapons given would be demanded back

British and French gave an ultimatum to Greece, and they asked for their weapons back. Thereupon, fierce clashes took place in Athens between the Greek army and the British and French soldiers, and the British, French and Russian ambassadors reported that they had completely cut off diplomatic relations with Greece. The French and the British wanted Constantine's abdication. In June 1917, Constantine had to resign, despite the objections of the people, by leaving the throne to his son Alexandros (in line with the issues specified in the 1830 Guarantee Agreement, these countries rejected Constantine's first son Georgios on the grounds that he had served the Germans at the meetings held in Paris and London). After that, pro-British Venizelos was tasked with forming a government. Venizelos immediately brought Greece into the war on the side of the Allies.

After the war, on 14 November 1920, Venizelos lost the elections and Constantine became king again; England, France and Italy declared that they did not recognize Constantine as head of state, and their support for Greece was mere appearances. The British withdrew their financial support and left Greece alone. After the war, Constantine was deposed by a military coup.

In Greece, it was always what others wanted

On September 14, 1922, staff officers seized power in a coup d'état in Greece and executed the war criminals of the defeat, which they called the "Asia Minor Catastrophe". A son of the king was also to be executed, but he survived as a result of the

British government's ultimatum. In 2010, the Greek Supreme Court deemed these proceedings unlawful.

Although Greece in turmoil recovered somewhat in the 1930s, It went into crisis again with the outbreak of the second world war.

Afterwards, Greece was the subject of posts such as the “percentages agreement”

As Churchill admitted in a statement he gave to a newspaper after the World War II, Greece, which was the subject of agreements such as the “Percentages Agreement” and was left to British influence, would later continue to be a country of interest to other states. This situation will come to the present day by developing and creating similar situations. The most obvious example of this was the sale of arms to Greece, which was already in debt, by provoking tension in the crisis environment in the Eastern Mediterranean. Whereas, as Greece gets armed, it gets into debt, and as it gets into debt, the Greek people pay the price.

Is the problem in the education system?

Megali Idea emerged from the idea of resurrection on a glorious history. However, the Istanbul Patriarchate, which did not support the Greek uprising, was excommunicated. The Greek State, which determined its borders in 1832, tried to structure the national unity consciousness with the deep-rooted historical events it added to the education system. The “Greek Education Law” created in 1834 was also written by a foreigner (Acar, 2019:55). Turks in this software ; They are portrayed as uneducated, barbarian, despots behind their intellectual development, and this misinformation has been taught in schools for years. After a while, this leads the society to the points that are directed from the outside, rather than seeing its own dream. In this case, too, the Greek people continue to see the dreams of others rather than their own. That's the setup and it's very difficult for the Greeks to get out of this circle.

There is a jam in the system

The patterns of the past continue to shape the present, and in this respect, there is a feeling of being stuck. The Greek education system is claimed to be extremist, indecisive and aggressive. However, to exist in today's world is possible by expressing oneself realistically. Failing to see the truth is the biggest obstacle to different and logical thinking.

When Greece was founded in 1921, it was able to pay its debts hundreds of years later. About 100 years after the financial crisis in the early 1900s, after the financial crisis in 2007, it became poor again, entered recession, and experienced social events (Oxenford and Chrysogelos: 16 August 2018). Since then, it has suffered from a severe economic crisis. Its restructured debts are expected to expire towards 2050. It seems that this cycle will continue as long as the understanding does not change.

Forgetting the similarities and trying to create differences does not serve peace

The German historian Falmeyarar said, "The Greeks of today are not descendants of the Ancient world." After that, Greek historians tried hard to refute this thesis.

In fact, although the Greeks tried to base themselves entirely on the ancient Greeks and Byzantines, it is a fact that they have undergone great cultural changes over the course of two thousand years as a result of cultural interaction with their neighbors throughout history (Smith, 2009: 53-54). Imaginary and directed projects naturally create a deep gap between the "sublime state" and the "real present" (Dimu, 2017). This situation can only be resolved by accepting the facts.

As a result, it is clear that the Greek administration's reconsideration of its attitude, which it has maintained in the framework of differences with its neighbors with whom it has lived in the same geographies for thousands of years, will contribute to the creation of an environment of peace in the region as well as the welfare of its own people.

References

- Acar, Merve. (2019). The Formation of Greek Nationalism and Historiography in Modern Greece, (Yunan Milliyetçiliğinin Oluşumu ve Modern Yunanistan'da Tarih Yazımı), Journal of Peace Studies and Conflict Resolution.
- Bell, Philip H. Michael. (2001). The World Since 1945, An International History, Hodder Arnold Publication: UK.
- Dimu, Nikos. (2017). What Says I Am Unhappy Greek, Ne Mutsuz Yunanım Diyen, Istos Publications: Istanbul.
- Aegean University. (2021). Mora Massacre and Greek Atrocities in Anatolia Symposium, (Mora Katliamı ve Anadolu'da Yunan Mezalimi Sempozyumu), 15-16 November 2021, Atatürk Cultural Center: İzmir.
- Erdem, Nilufer. (2012). Anatolian Campaign from the Perspective of Greek Historiography (1919-1923), (Yunan Tarihçiliğinin Gözüyle Anadolu Harekâtı (1919-1923), Corpus Publications: Istanbul.
- Kiste, Van der John. (1994). Kings of the Hellenes, Sutton Publishing: Gloucestershire.
- Levi, Derek. (2016). Historical Dictionary of Contemporary Germany, Rowman and Littlefield Publishers: US.
- Oxenford and Chrysosgelos (August 16, 2018). Greel Bailout: IMF and Europeans Diverge on Lessons Learnt, Chattam House.
- Ozsuer, Esra. (2018). An Example of the Distortion of History by Official Ideology: Greece, (Tarihin Resmî İdeoloji Tarafından Tahrifatına Bir Örnek: Yunanistan), Turkish History Education Journal Vol. 7, No:2, pages 466-508.
- Smith D. Anthony. (2009). National Identity, (Milli Kimlik), Trans. Bahadır Sina Şener, Communication Publications: Istanbul.
- Somel, S. Aksin. (2012). Historical Dictionary of the Ottoman Empire, Scarecrow Press: US.

Kollektif Çaresizlik: Beşinci Büyük Kırılma ve Münih Güvenlik Konferansının Çöküşü

21 Şubat 2022

1963 yılından beri (1991 körfez Savaşı ve 1997 konferans başkanlığı değişimi hariç” düzenli olarak icra edilen ve bu yıl 18-20 Şubat 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilen “Münih Güvenlik Konferansı”, 1999 yılından bu yana ilk kez Rusya’nın katılımı olmadan yapıldı ve **esaslı bir sonucun alınmadığı ve daha önceki dört kırılmanın dışında en büyük kırılmanın gerçekleştiği bir konferans oldu.**

İlk düzenlendiği yıllarda “Uluslararası Askeri Bilimler Buluşması”, veya “Transatlantik Aile Buluşması” adıyla düzenlenen konferans, 1994 yılında “Güvenlik Politikaları için Münih Konferansı”, 2008 yılından itibaren şimdiki ismi ile icra edilmeye başlandı.

Dünya siyasetinin Davos’u olarak nitelendirilen ve geçtiğimiz yıl online olarak gerçekleştirilen konferans, bir yıl aradan sonra tekrar yüz yüze yapıldı ve konferansa 35’ten fazla devlet ve hükümet başkanı yanında, dışişleri ve savunma bakanları ile çok sayıda üst düzey yetkili katıldı. Türkiye’yi konferansta Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar’ın temsil etti.

Konferansın ana gündem maddesi beklenildiği gibi gündemde olan Rusya-Ukrayna kriziydi.

Neticede konferansta belirtilen hususların uygulanması bir zorunluluk olmasa da dış politika ve güvenlik konularında en saygın formlardan birisi konumunda. Ancak bu yılki konferansın bütünü incelendiğinde, konuşmaların ve karşılıklı görüşmelerin krize bir çözüm bulmaktan çok uzak olduğu açıkça görülüyor. Bu da konferansın saygınlığını zedeliyor.

Zaten bir süreden beridir konferansın hayatın ve olayların gerçekliğinden giderek uzaklaştığı görülüyordu. 1963 yılında Konferans, Ewald Heinrich von Kleist adında bir Alman yayıncı ile Amerikan Fizikçi Edward Teller tarafından düzenlendiğinde (Yurttaşer, 2017:1), Sovyet tehdidine karşı alınabilecek tedbirler temalıydı ve bu zamanın gerçekleri ile uyumluydu. Konferans o dönemlerde Sovyetler Birliğine karşı önemli kararların alındığı ve uygulandığı bir platformdu. 1990 yılından sonra eski Sovyet Cumhuriyetleri; 1995 yılında ise Çin, Hindistan ve Japonya'da bu konferansa dahil olmuştu.

Münih Güvenlik Konferansının, 2007 yılından itibaren 2022 yılına gelinceye kadar, giderek kendi içerisinde tutarsız olmaya başladığı ve bunun sonucu olarak da etkisizleştiği görülmektedir. Tabi bu aşamaya birdenbire gelinmediği de bir gerçek.

Birinci Kırılma (2007)

2007 yılı konferansta, Rusya lideri Putin'in "Tek kutuplu dünyanın artık kabul edilemeyeceğini ve ABD'nin tek güç olamayacağını" ilan etmesi, Münih Güvenlik Konferanslarının ilk kırılma noktasıydı (Bilgin,2010:32). Bu bir değişimi ifade ediyordu ve doğal olarak sonuçları da olmalıydı.

İkinci Kırılma (2015)

İkinci kırılmanın yaşandığı 2015 yılındaki konferans, Rusya'nın Kırım'ı işgal edişinin ertesinde gerçekleştirildi ve konferansta ilk kez **"Çökmekte olan Düzen-Gönülsüz Korucular"** isimli küresel ölçekte bir rapor yayınlandı. Bu rapora göre soğuk savaş sonrasında beklentiler gerçekleşmemiş ve Rusya Kırım'ı ele geçirerek tekrar ortaya çıkmıştı. Küresel sistemin çöküşüne dair işaretler vardı ve **asıl önemli tespit ise savaş yorgunu ABD'nin kendini inşa sürecine yönelmesi nedeniyle küresel sistemi düzenlemeye karşı isteksiz oluşuydu.**

Aynı yıl konferansın kendi içerisindeki tutarsızlıkları da ortaya çıkmaya başlamıştı

Yukarıda yapılan tespite rağmen, 2016 yılında Avrupa ülkelerinde yaptırılan ve en büyük jeopolitik risklerin neler olduğunun sorulduğu anketlerde, bir önceki yıl ikinci sırada yer alan “Rusya” cevabının bu kez olmadığı görülmüyordu (Euroasia Kamuoyu Araştırması). Bu kez tehdit olarak anlamsız bir şekilde “Türkiye” gibi bir seçeneğin ortaya çıkması da ileri görüşlülükten ziyade önyargıların gündemde oluşunun emarelerini veriyordu. 1922 yılında Alman Filozof Spengler, “Batının Çöküşü” isimli eserinde yaşanan çürümeyi ortaya koyarak “Kendini farklılaştırmak adına iki zıt dünya görüşü üzerine oturtulan kavramların da çöktüğünü” ortaya koyuyordu (Spengler, 1997). Gerçekten de özel ve ayrıcalıklı bir konumda olduğu yanılgısındaki Batının bu tavrı, bilimden başlayarak siyaset yapma tarzına kadar katı, kapalı ve dışlayıcı bir karakter taşımaya devam ediyordu (Özdemir, 2004:65). Zaten Batı’yı kendi içinde içten içe çöküşe götüren de buydu.

Üçüncü Kırılma (2019)

Bundan sonra özellikle, ABD Başkanı Trump döneminden itibaren “kollektif güvenliğin sadece rakamlara indirilmesinden” başlayarak “Transatlantik İttifak” içindeki ABD politikalarına yönelik rahatsızlıkların açık bir şekilde ifade edilmeye başlandığı görüldü ve bu dönemde üçüncü kırılma gerçekleşti.

Bu nedenle 2019 yılındaki 55. Münih Güvenlik Konferansında “**Dağılma**” resmi olarak ifade edilir hale geliyordu. Bu konferanslardaki üçüncü büyük kırılmaydı. “**Liberal Düzen Dağılıyor**” söylemi vurgulanırken, ana tema “**Büyük Puzzle: Parçaları kim toplayacak?**” olmuştu. Ortada bir parçalanmanın olduğu gerçektir ve toplayacak birileri aranıyordu.

Dördüncü Kırılma (2020)

2020 Münih Güvenlik Konferansı sonucunda ise Çin ve Asya ülkelerinin ekonomilerinin yükselişi nedeniyle, “**ABD ve Avrupa’nın artık küresel ekonomi anlamında üstünlüklerinin sona erdiği ile ABD’nin küresel koruyucu rolünü terk ettiği**” ortaya konulmuştu.

Raporunun başlığı **“BATISIZLIK”** olan 2020 yılındaki Münih Güvenlik Konferansında **“Batının Çöküşü”** resmi olarak ilan edilmiştir. Bu da dördüncü büyük kırılma olarak ifade edilebilir.

2021 yılındaki konferansta ABD Başkanı Biden’ın, “kurtarıcı” rolüyle ortaya çıkışı da buna dayanıyordu. Kendisinden önceki başkanın Avrupalı müttefiklerinde yarattığı yıkıcı etkinin farkındaydı ve ülkesindeki sosyal olaylara rağmen, güçlü gözükerek **“Şüpheleri silmeme izin verin. Amerika geri döndü”** gibi ifadelerle her ne kadar bir etkisi olmasa da gönül almaya ve güven algısı yaratmaya çalışıyordu (Deutsche Welle Türkçe, 20 Şubat 2021).

Biden, **“Rusya dünyaya ABD sisteminin yozlaştığı mesajını vermek istemiştir. Putin bu kapsamda tek tek ülkeleri sindirerek AB ve NATO’yu zayıflatmak istiyor ve bu nedenle NATO ittifakı için Çin’den daha yakın bir tehdit”** diyordu.

Yine de bu konferanstan sonra yayınlanan raporda, **“Batılı ülkelerin küresel düzeyde çatışmalara seyirci kaldığı ve kendi değerleri açısından tutarsızlığa düştüğünün”** vurgulanması ilginçti. Batı sürekli vurguladığı, ancak bir türlü ortaya koyamadığı bencil değerleri ile güven kaybetmeye devam ediyordu.

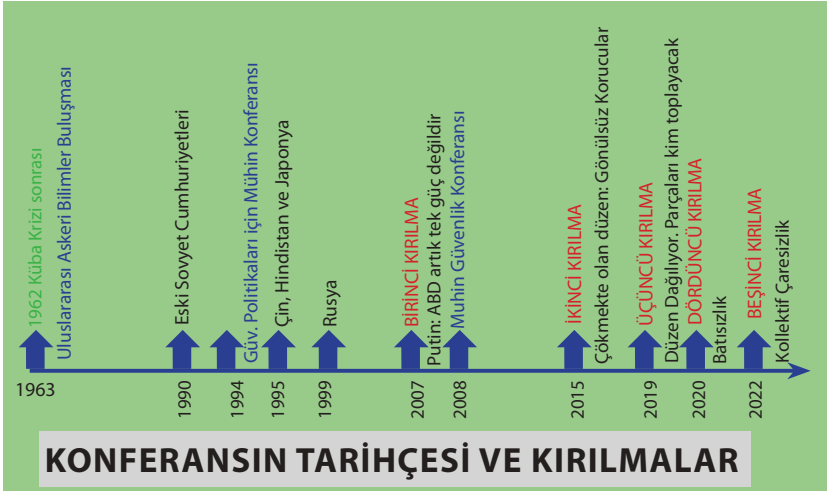
Beşinci Büyük Kırılma (2022)

En büyük kırılma ise bu yıl yaşandı. 2022 yılındaki konferansa ABD adına Başkan Yardımcısı Kamala Harris ve Dışişleri Bakanı Blinken katıldı. Harris’in krizlere ilişkin ortaya koyduğu tek tespit **“Avrupa güvenliğinin temelleri tehdit altında”** oldu ki bunu zaten herkes tarafından biliyordu. NATO’nun 5. maddesine atıf yapması ise zaten alışlagelmiş bir ezberin tekrarından başka bir şey değildi. Blinken’in konferansa, **“40 kişilik bir heyetle katıldıklarını belirtmesi ve Rusya’yı Ukrayna’ya saldırmaması konusunda uarması”** ise ABD’nin hala nitelikten çok nicelik ve sayılarla ilgilendiğini göstermekten öte bir anlam taşımıyordu.

Ortada bir çaresizlik söz konusu. Nitekim 2022 yılı Münih Güvenlik Raporu da çok sayıda ortaya çıkan zorluklardan bah-

sederek “kollektif çaresizlik” duygusunun üstesinden nasıl gelinilebileceğini inceliyor (Bunde ve diğerleri. Münih Güvenlik Raporu: 2022). Dolayısıyla bu yılın teması zaten belirlenmiş: **KOLLEKTİF ÇARESİZLİK**.

Bu tıpkı “öğrenilmiş çaresizlik” gibi. Ekonomik krizler, tedarik zincirlerindeki kırılmalar ve artan eşitsizliklere birlikte ortaya çıkan bu öğrenilmiş çaresizliğin hızla yayılmasının, önemli krizlerin çözülmesinin önündeki en büyük engeli oluşturacağını düşünülmesi bile başlı başına bir çaresizlik ve bunalım.

Konferansta, Almanya Başbakanı Olaf Scholz’un konuşması ise bir önceki konferanstaki “Batılı ülkelerin kendi değerlerine ters düştüğü” tespitine yönelik bir günah çıkarma niteliği taşıyor gibiydi. Scholz: “İnsanlık onuruna saygı duyan devletler insanlık onurunu ayaklar altına alanlardan daha güçlü ve özgür adaletli ve onurlu bir yaşam sürdürmek arzusu sadece Batılılara özgü değil, son derece insani ve evrensel bir arzu” derken yine ona göre, bu yüzyılda pek çok farklı güç merkezleri ortaya çıkacak ve kimse bir diğerinin arka bahçesi olmamalı.

Kısacası; 2022 yılındaki konferansta, etkinliği olmayacağı sözlerin dışında, bariz bir neticeye varmanın mümkün olmadığı da görülmektedir. Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy, konferansta yaptığı konuşmada Batılı ülkelere, “NATO ülkeleri Ukrayna’yı kabul edip etmemek konusunda dürüst olmalı” derken, Uk-

rayna'ya umut veren ülkelerin bir köşeye çekilip, daha önce hiçbir işe yaramadığı ortada olan, Rusya'ya karşı görülmedik muazzam yaptırımlardan bahsetmeleri gerçekten ilginçti. Nitekim İngiltere Başbakanı Johnson, Rusya işgalinin Asya'da Tayvan'da bile karşılık bulacağını ve ekonomik şokun Japonya ve Avustralya gibi dünyanın diğer ucundan hissedileceğini belirtmesi bu kapsamdaydı.

Çin'i temsil eden Dışişleri Bakanı Vang Yi, video konferans yoluyla katıldığı konferansta, Washington Yönetimini **"kutuplaşmayı kışkırtmakla"** suçlarken; ABD Başkanı daha 2021 yılı aralık ayında, **"Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı karşısında askeri güç kullanmayacağını"** açıkça beyan etmişti. AB ülkelerinin ise Rusya ile ekonomik anlamda ilişkilerini bozma niyeti zaten yoktu. Diğer taraftan ne ABD ne İngiltere ne de AB ülkeleri, askerlerini Ukrayna için feda etmeye hazır değil. Her şey, **"hiçbir riski olmayan yaptırımlarla uzun vadede Rusya'nın zayıflatılması"** üzerine kurgulanmış ve daha da önemlisi bunun Ukrayna'nın bütünlüğünü ne oranda taahhüt edeceği ve geleceğe yönelik Avrupa'nın güvenliğini sağlayacağı şüpheli gözüküyor. Daha da önemlisi giderek etkisizleşen konferansın, bundan sonraki yıllarda devam etse bile, ne kadar saygın olacağı merak konusu.

Kaynakça

Birnbaum, Michael, Loveday Morris ve John Hudson. (15 Şubat 2020). At Munich Security Conference, an Atlantic Divide: U.S. Boasting and European Unease, Washington Post.

Deutsche Welle Türkçe (20 Şubat 2021). Biden'dan Avrupa'ya "ABD geri döndü" mesajı. <https://www.dw.com/tr/biden-dan-avrupaya-abd-geri-d/a-56631672>.

Knight, Ben. (15 Şubat 2020). "Munich Security Conference: France's Macron Envisions New Era of European Strength", Deutsche Welle.

Munich Security Report (2020), Weslessness, MunichSecurityReport2020.pdf (securityconference.org).

Bunde ve diğlereri, Münih Güvenlik Raporu 2022- Münih Güvenlik Konferansı (securityconference.org). Turning the Tide Unlearning Helplessness, February 2022.

Özdemir, Şennur. (2004). "Bilgi Sosyolojisi Açısından Doğu ve Batı", Ankara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Akademik Dergi, Cilt 1, Sayı 1.

Spengler, Oswald. (1997), Batının Çöküşü, Haz. Giovanni Scognamillo, Nuray Sengelli, Dergâh Yayınları: İstanbul.

Steinmeier, Walter Frank. (14 Şubat 2020). Opening of the Munich Security Conference: Munich.

Stoltenberg, Jens. (15 Şubat 2020). Opening Remark: Munich.

Yurttaşer, Ali Mehmet. (2017). Uluslararası Münih güvenlik Konferansı Raporu, 2017.

Rusya'nın Ukrayna'ya Askeri Müdahalesinin Sosyolojik Yorumu ve Slav Kardeşliğinin Sonu

28 Şubat 2022

İnsanın kendisi ile birlikte var ettiği savaşı ve onun derinliğini iyi anlamadan yapılacak analizler her zaman yanıltıcı olacaktır. Savaş, devletlerin yürüttükleri siyasetin başka araçlarla devamıdır (Bull, 1977: 184) ve “Barış ve savaş”, ulusal sistemin arkasındaki temel kurumlar olarak, toplumların şekillenmesinde önemli bir rol oynar. Diğer taraftan, savaş ve güç kullanma eğiliminde olan devletler için birtakım olguların ortaya konulması ve bu devletlerin iç dinamiklerinin bilinmesi gerekmektedir. Özellikle barış ortamının oluşturulmasında bu tür dinamiklerin iyice incelenmesine ve araştırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır (Wright, 1969).

Savaş, Avrupa'ya hiç de uzak değil

Savaş denilince akla, soğuk bir kelime olan “ölüm” gelir. Ölüm geldiğinde ise gökle yer arasında ne varsa rengini yitirir. Ansızın gündüz geceye döner ve mekanlar hayra alamet olmayan bir sessizliğe gömülür (Deniz, 2005: 7).

İnsan hep kendini ölümden uzak görür. Belki de bu yüzden; Afganistan, Irak, Suriye gibi bölgelerde ölen on binlerce çocuk, kadın ve sivil görmezden gelinir, yok sayılır. Ancak bir an gelir, savaşı ve ölümü uzak hisseden toplumlar bir anda göğün gürlemesini yanlarında hisseder ve işte o an korkuyla fark ederler ki hep dağların ardına düşen yıldırımlar bu kez oralara düşmüyor. Bu anlamda belki trajik de olsa, yaşanan bu endişe savaşın ne anlam ifade ettiğini bir parça anlamaya vesile olabilir.

Diğer yandan bu tür çatışmalar toplumda anlama ulaşmanın bir yolu ve kendini tanımanın aracı da olabilir (Alpar, 2015: 14).

Bu açıdan Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı bir anlamda 1800'lü yılların başından beri sık sık kullanılan "Slav Birliği" düşüncesini yıkması açısından da bir dönüm noktası olmuştur.

Bu harekât Slav bir ülkenin, diğerine karşı acımasız güç kullanımı olarak hatırlanacak

Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı birçok ilki yaşatırken, yaklaşık 200 yıldır bir ideoloji haline getirilen "Slav Birliği" düşüncesini de zihinlerde "önemli olan Rusya'nın çıkarlarıdır" düşüncesine dönüştürmeyi başarmıştır.

Slav bir ülkenin, diğer bir Slav ülkeye, Slav olduğunu dikkate almadan ve kadın, çocuk, sivil ayırımı yapmadan, füze ve roketlerle saldırısı medyadaki görüntülerle hafızalara kazınırken, Rusya'nın bu savaşta vekil olarak; Çeçenler ve Tatarlar başta olmak üzere ülkesindeki diğer etnik grupları, kendinden olmayan Slavları öldürmek için kullanması, belki de yüzlerce yıl akıllarda kalacak bir hata ve Slav Kardeşliğine vurulmuş en büyük darbeydi.

Rus yönetiminin, Rusya'ya çok yakın Ukrayna halkına karşı güç kullanımı, Rus vatandaşlarının da tepkisini çekiyor. Bu açıdan Ukrayna'ya müdahale daha önceki Rus müdahalelerinden daha farklı bir anlam ifade ediyor.

Diğer taraftan, başka bir Slav ülkede insanlara zarar vermek için "diğer etnik grupları kullanma" düşüncesi, her ne kadar, yüz yüze çatışmalarda Rus askerlerini etkileyeceği ve ateş açmaktan kaçınabilecekleri düşüncesine dayansa da bu maksatla diğer etnik unsurlarla "Slavları yok etmek" çok daha büyük sosyolojik sonuçlara ve travmalara neden olacaktır ki bunun etkileri daha şimdiden gözükmeye başlamıştır.

Kaldı ki, Rusya içindeki etnik grupların da sivillere yönelik bu tür eylemlere karışmaktan şiddetle uzak durması da gerekmektedir.

Dünyadaki tüm Slavların, hatta birçok Rus'un tepkisini çekecek böyle bir hatanın Rus yönetimi tarafından yapılmaması gerekiyordu

İlk kez 1826 yılında kullanılan Panslavizm (Slav Birliği) terimi, Rusya'nın Çarlık döneminde uygulamaya başladığı ve var-sayımsal Slav ırkına mensup olanları, kendi egemenliğindeki bir devlet çatısı altında birleştirme siyasetini olarak isimlendirilmektedir. Nitekim Rusya, bu tarihten itibaren Batı ve Orta Avrupa yanında, Balkanlarda da Slavların hamisi olmayı benimsemiş, onları ortak kültürel ve siyasi hedefler doğrultusunda birleştirmeye ve bu bölgelerdeki ayrılıkçı hareketleri kendi çıkarları doğrultusunda yönetmeye başlamıştır (Kapıcı, 2005: 82). Bu anlamda Rusya'nın sürekli olarak daimî politikalarını, Panslavizm doğrultusunda şekillendirdiği söylenemezse de bilhassa savaş ve bunalım dönemlerinde kendi çıkarlarını gerçekleştirmek için bu ideolojiyi kullanmaktan geri durmadığı da görülmektedir (Naroçnitskaya, 1989:18).

Panslavizm hareketi siyasi bir harekete dönüşmeden önce, özellikle Batı ve Güney Slav halkları arasında ulusal bir kimlik arayışı ile başlamış; aydınlar, bilim insanları ve sanatçılar eserleri ile buna öncülük etmişlerdi. Onları bir araya getiren ise halkın yaşantısına işlemiş şarkılar, türküler ve şiirlerdi. Şimdi ise başka Slav devletleri Belarus ve Rusya'dan yine bir Slav devleti olan Ukrayna'ya roket ve füzelerin gönderildiği ve masum sivillerin öldüğü bir ortamda ne tür şarkılar ve şiirlerin yazılacağını tahmin etmek güç değil. Türkiye'nin böylesi zor bir dönemde Ukrayna'ya desteğini ve insani yardımlarını sunarken, Panslavizm, Ukrayna'ya yönelik hareketle birlikte bizzat Slavların korktuğu bir ideoloji haline gelmiştir.

Sonuç olarak; Rusya'nın Ukrayna'ya müdahale için haklı güvenlik endişeleri ve gerekçeleri olabilir. Ancak bunun için daha uygun yöntemlerin bulunması ve sorunun çatışma olmadan çözümlenmesi daha doğrudur. Müdahale milyonlarca insanı unutulmayacak acılar içinde bıraktı. Öyle gözüküyor ki her ne gerekçe ile Ukrayna'ya girilmiş olursa olsun veya Ukrayna'daki güç kullanımına yönelik ne tür isimler kullanılırsa kullanılsın, her ne kadar Ukraynalılar tarafından tam olarak kabul edilme-

se de Rus yönetiminin kendisiyle aynı kökenden geldiğini iddia ettiği halka karşı aşırı güç kullanımının yarattığı olumsuz algıyı silmek çok zor olacak gibi gözüküyor. Bu doğrultuda iç ve dış dinamiklerde değişimlerin gerçekleşmesi de beklenebilir.

Kaynakça

Bull, Hedley. (1977). **The Anarchical Society**, Colombia University Press: USA.

Wright, Quincy. (1969). **A Study of War**, University of Chicago Press. USA.

Deniz, Ahmet. (2005). **Ölüm Son Değil**, Alperen Yayınları: Ankara.

Alpar, Güray. (2015). **Strateji ve Savaş Kültürünün gelişimi**, Palet Yayınları: Konya.

Kapıcı, Özhan. (2015). Slav Birliğinden Balkan Birliğine: 1866-1868 Birinci Balkan İttifakı ve Rus Dış Politikasında Balkan Çıkmazı, **Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi**, 2015-2, Sayı: 28. S.77-119.

Naroçnitskaya, L.İ. (1989). **Rossiya i otmena neytralizatsii Çernogo Morya 1856-1871**, Nauka: Moskova.

Psikolojik Savaş Tekniklerinin Yanılgısına Kapılmadan, Rusya'nın Ukrayna Saldırısının Kazanan ve Kaybedenleri

9 Mart 2022

Psikolojik savaş, bir kritik durum ve kriz esnasında iletişim vasıtaları ile diğer psikolojik araçlar kullanarak hedef kitle üzerinde baskı yaratmak veya tutum ve davranışlar üzerinde istenilen yönde etki oluşturmak olarak tanımlanabilir. Bu tekniğin Ukrayna Krizinde de taraflar tarafından yoğun olarak kullanıldığı ve bu durumun doğru kararlara ulaşmada bir engel oluşturduğu görülmektedir.

Yapılacak analizlerde bu etkilerin mümkün olduğu kadar ortadan kaldırılması ihtiyacı bulunmaktadır.

24 Şubat 2022 günü sabah erken saatlerde, Rusya Silahlı Kuvvetlerinin Ukrayna'ya yönelik ülke genelinde başlattığı saldırı, II. Dünya Savaşından bu yana Avrupa'daki en büyük konvansiyonel saldırıydı. Şüphesiz bu saldırı, uluslararası hukuka aykırı olarak, komşu bir ülkeye yönelik bir işgal girişimi olarak tüm dünyanın tepkisini çekmekte gecikmedi. İşgal bir anda eski Sovyetler Birliği tecrübesini hatırlatan bir korku havasına neden oldu.

Saldırıların yedinci gününde BM Genel Kurulunda yapılan oylamada, 141 ülke ezici bir çoğunlukla saldırıları kınadı. 5 ülke karşı oy kullanırken 34 ülke çekimser kalmıştı. Bu sonuç uluslararası alanda Rusya'nın yalnız bırakılması anlamını taşıyordu. Ardından ABD ve Avrupa Birliği (AB) ülkeleri başta olmak üzere yaptırımlar birbiri ardına geldi. Bu ise bir anlamda orta ve uzun vadede Rusya'nın zayıflatılmasını amaçlıyordu.

Şüphesiz böyle bir savaş önleyemeyen BM ve dünya devletleri savaşın kaybedenleri. Savaş nedeniyle enerji kaynaklarına

sahip olmayan devletler de artan fiyat artışları nedeniyle kaybet-ti. Ukrayna'nın komşusu olan devletler de zararda. Ekonomik savaş açıkça Rusya yanında; AB, Çin ve Japonya dahil büyük ekonomileri de vuruyor.

Bunun yanında psikolojik savaş etkileri asgari düzeye indirilerek yapılacak bir tahlilde, krizin kaybeden ve kazananları şu şekilde bir sıralamaya tabi tutulabilir.

Krizin Kazananı:

ABD: Soğuk savaş sonrasında Sovyetler Birliğinin dağılması ile ABD tek dünya gücü olarak kalmıştı. Bu gücün verdiği kaygısızlık durumu ile ABD, Ortadoğu bölgesinde yaratılan sahte düşmanlara karşı kazanamayacağı bir savaşın içine girdi ve 7 trilyon dolardan fazla harcama yapmasına rağmen, bir ilerleme kaydedemeden ve kendi kamuoyunun kabul edebileceği düzeyin üstünde zayıf vererek Afganistan ve Irak gibi bölgelerden çekilmek zorunda kaldı. Çatışmalar esnasında yüzbinlerce çocuk, kadının bulunduğu sivil hayatını kaybetmişti. Girilen her yer yapılan bombardımanlarla harap oldu. ABD imajı da en düşük düzeylere ulaştı. Dahası kendi ülkesi içinde bile kırımlar yaşadı. Aynı dönem ABD, Avrupa ilişkilerinde de ayrılık ve kırımların yaşandığı bir dönemdi.

ABD bütün bu olumsuzlukları yaşarken, Rusya bir askeri güç olarak yeniden ortaya çıktı. Çin ise ekonomik bakımdan ABD'nin gücünü tehdit eder duruma geldi. AB ile Rusya ve Çin ilişkilerinin geliştiği bu ortamda, Rusya'nın Ukrayna saldırısına kadar, ABD'nin içinde bulunduğu durumdan çıkması çok zor görünüyordu. Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı ile ABD için adeta piyangodan çıkan bir can simidiydi. ABD'nin, bazı hususları kendi istediği gibi düzenlemek için Ukrayna'yı kaybetmesi gerekiyordu. Böylece önceden beri tertiplendiği Baltık, Karadeniz ve Akdeniz hattında Avrupa devletlerinin yardımı ile soğuk savaş döneminde olduğu gibi gönüllü ve kendi kontrolünde bir hat oluşturabilirdi.

Zaten daha 2021 aralık ayından itibaren ABD üst düzey yöneticilerinin neredeyse tamamı, Ukrayna'ya saldırması halinde

Rusya'ya karşı askeri güç kullanılmayacağından ısrarla bahsetmesi de bu yüzdendi. Hatta Rus saldırısından saatler önce Beyaz Saray sözcüsü Jen Psaki, "Daha kaç defa söyleyeceğim bilmiyorum. Hiçbir durumda Biden Amerikan askerlerini Rusya ile savaşıması için Ukrayna'ya göndermeyecek." diyerek Rusya'ya emin olmaları için mesajlar veriyordu. Bu durum ise yıllar önce Irak lideri Saddam Hüseyin'in Kuveyt'e girişine yeşil ışık yakma olayına çok benziyordu. Oysa Rus saldırısını önlemek için diplomatik olarak elini önceden belli etmemek dahi yeterliydi.

Bu saldırıdan sonra ise ABD'nin Avrupa ülkelerinde ortaya çıkan Rusya korkusunu çok iyi değerlendirdiği de söylenebilir.

Bu saldırı ile ABD hiçbir askeri güç kullanma gereği hissetmeden esas olarak;

- Dünya'ya yeni dönemde uğraşacakları bir düşman gösterdi (Rusya).
- AB ülkelerinin savunma harcamalarını artırmasını sağladı.
- Avrupa ülkelerini yeniden kontrolü altına aldı.
- Silah satışlarını artırdı.
- Petrol satışını ve gelirini artırdı.
- Rusya ekonomisine darbe vurma imkanını buldu.
- Enerji hatlarını kontrol altına aldı.
- AB ülkelerinin Çin ve Rusya ile ilişkilerini kesti.
- Büyük ekonomileri bile zarara uğratma fırsatı elde etti.
- Rusya karşısında kamuoyu oluşturdu.
- Rusya'yı zayıflatarak sonraki safha için Çin üzerinde bir üstünlük elde etti.
- Kendi kamuoyunu topladı.

Kaybedenler:

Ukrayna: Kendisine NATO ve AB üyeliği gibi sözler verilerek umutlandırılan, ancak verilen sözlerin tutulması bir yana, Rusya

gibi bir devlet karşısında yapayalnız bırakılan Ukrayna, açıkça savaşın en fazla kaybedenlerinden birisiydi. 2014 yılından başlayarak, Kırım başta olmak üzere; Donetsk ve Luhansk bölgelerini kaybeden Ukrayna, bugünlerde ülkesinin tamamını kaybetme tehlikesini yaşıyor. Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısının ana gerekçelerinden birisi olan, muhtemel NATO üyeliği ise Ukrayna'ya kaybettirmeye devam ediyor. Ukrayna Cumhurbaşkanı Zelenski çaresizlik içinde, ülkesi üzerinde uçuşa yasaklı bölge ilan etmeyi reddeden NATO'ya ateş püskürtüyor ve bundan sonra ölecek insanlar nedeniyle NATO'yu sorumlu tutuyor. Ona göre bu karar, Rusya için Ukrayna şehir ve kasabalarının bombalanması için yeşil ışık manasına geliyor. Zelenski'ye göre NATO'nun şimdiye kadar kendileri için yaptığı tek şey "50 ton dizel yakıt" göndermekten öteye geçemedi. Kendilerinin ortak Avrupa için döktükleri onca kanın hesabını, bu yakıtın karşılaması imkânsız. Zelenski, bütün bunlar karşısında NATO üyeliğinden soğuduğunu ve Kırım ve Donbas konusunda Rusya ile uzlaşabileceğini de belirtirken, NATO Ukrayna'yı gözden çıkardı ve yaptığı sadece savaşın Ukrayna'nın ötesine geçmesini önlemeye çalışmak. Ukrayna ise harap bir hale geldi.

Avrupa Birliği (AB): Bu kriz esnasında AB, her ne kadar büyük yaptırımlar uyguladığı konusunda algı yaratmaya çalışsa da çok kötü bir sınav verdi. Oysa Ukrayna aşama aşama Avrupa ile Rusya arasında bir sıçrama tahtası haline getirilen jeopolitik bir tuzağın içine çekilmişti.

AB ve ABD en kritik anda Ukrayna'yı yalnız bıraktı ve Rusya'nın karşısında hedef haline getirdiği bu ülkeyi terk etti. Arından da dünyanın diğer taraflarından gelen göçmenleri çocuk ve kadın demeden denizlere atarken ve savaştan yanıp kavrulan Ukraynalılar ülkelerinden olurken, medyatik görüntüler eşliğinde Ukraynalılara sözde sahip çıkar göründü. Diğer taraftan aynı savaşın acılarını yaşayan Afrika kökenli insanları, hayvanları bile kabul ettiği ulaşım araçlarına almayarak, değerlerindeki yozlaşmayı bir kez daha tüm dünyaya gösterdi.

Yine dünya, saldırı öncesi Avrupa'nın ekonomik bakımdan iyi durumda olan devletlerinin Rusya'ya koşarak kendilerini ve

fabrikalarını doğal gaz konusunda garantiye almaya çalıştıklarına da şahit oldu. Belki de bu ikircikli tavırlarını örtmek için Ukraynalı göçmelere iyi davranma gereğini hissettiler. Ukrayna'ya talep ettikleri uçakları vermezken, sadece Ruslar karşısında biraz daha dirensinler ve Rusları biraz daha zayıflatsınlar diye uçaklara karşı kullanılan Stinger ve tanklara karşı kullanılan Javelin füzelerini vermeleri de gözlerden kaçmadı. Avrupa Ukrayna'nın ölüm kalım verdiği bir dönemde dahi Ukraynalıların kanının akması pahasına durumdan istifade etmek istiyordu ve bu manzaralar Avrupa'nın düşünce tarzını bir kez daha unutulmayacak biçimde hafızalara kazıyordu.

AB devletlerinin bu saldırı sonrası ABD'ne bağımlılığı ve kontrolüne girmeleri ise ayrıca değerlendirilmesi gereken önemli bir konu.

Rusya: Bilinç ve bilinçaltı arasına sıkışıp kalan bireyi ve onu çevreleyen toplumu anlamanın yolu, ilk başta onların davranış ve anlamlandırma yetilerinin altında yatan sebepleri analiz etmeyi zorunlu kılar (Çakır ve Günday, 2017: 181).

Rusya Devlet Başkanı Putin 2007 yılındaki Münih Güvenlik Konferansı konuşmasında, artık ABD'nin dünyada tek süper güç olmadığından bahsetmişti. Putin'in bu konuşmasında sorunları açık bir şekilde dile getirmesi mantıklı görünüyordu ve daha adil bir dünya için bir umut olmuştu (Peskov, 2022). Ancak gelişmeler hiç de öyle olmadı.

Hatırlanacağı üzere her iki dünya savaşında da kazanan İngiltere ve Fransa, kazanmalarına rağmen güç kullanımında hata yaptıkları için dünya gücü olma konumlarını kaybetmişlerdi. Oysa akılcı bir strateji ile her iki dünya savaşına da sonradan dahil olan ABD, dünya gücü haline gelmişti. Putin Rusya'sı da bunun ardından, ABD'nin Ortadoğu'da gereksiz yere girdiği yıpratıcı savaştan ve Avrupa güçlerinin kendi aralarındaki bölünmelerinden yararlanarak, önce Gürcistan, ardından Kırım ve diğer bölgelerdeki kolay başarılarının etkisiyle giderek saldırganlaşan ve her istediğine güç yoluyla ulaşabileceğini düşünen bir yapıya dönüştü. Rusya'nın tarihteki diğer örnekleri gibi ben-

zer bir güç zehirlenmesini uğramaktan kurtulamadığı görülüyordu. Oysa iradesini yerine getirme konumunda olma şeklinde tanımlanan (Weber, 2005) güç, her halde gerekli veya gereksiz olarak kullanıldığında güç olmaktan çıkıp, gücü kullanana da zarar veren bir hale dönüşebiliyordu. Bazıları iyi bilir ki, iyi düşünülmüş bir stratejide, “uzun dönemde gücü hissettirebilme becerisi” önemlidir (Alpar, 2015: 34).

Stratejik amaç, başarmak istediğimiz şeydir. Stratejik konsept ise kaynak ve öncelikleri belirler. Ukrayna saldırısında en azından başlangıçta bir şeyler eksik gibi gözüküyor. Savaşta en büyük tehlike, beklenilmeyen durumlarda ortaya çıkar. Buna “Sürpriz Etki” diyebiliriz. İyi bir planlama ise bu etkiyi en aza indirebilme becerisindedir.

Bazen bekleneni yapmamak da sürpriz etki sağlayabilir. Dünyaca ünlü komutan ve strateji uzmanı Hannibal, Roma ordusuna karşı ön safa filleri koyarak saldırmıştı ancak Romalı General Scipio fillere karşı başlangıçta bir direniş oluşturmadı ve sıraları kendiliğinden açarak fillerin aradan geçişine izin vererek zafer kazandı (Marhiavelli, 2014: 194, Alpar, 2015: 115).

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Temmuz 2021’de yayımladığı makalede Ukrayna ile yaşanan krize ilişkin ipuçlarını vermişti. Bu anlamda söylem, bireyin iç dünyasını yansıtan sosyal bir eylem olarak anlam inşa etme yanında, kanıtlayıcı olma konumuna da sahip (Arkonaç, 2014: 40-44). Putin’in tarihteki Aziz Oleg’in sözlerinden ilham alarak söylediği “Biz tek millettiz. Kiev bütün Rus şehirlerinin anasıdır” sözü ise günümüzde saldırılar karşısında çıkış arayan Ukrayna başkentinin geleceğinin belirlendiği bir söylemin içinde yer alıyor (Putin, Soci: 2014).

Rusya Ukrayna toprakları konusunda hedefine ulaşsa ve uygulanan yaptırımlar da tam olarak etkili olmasa bile, bu saldırı, soğuk savaş sonrası Rusya ve Ruslar hakkında oluşan kısmi iyi imajı yerle bir etmekle kalmadı aynı zamanda güvensizlik sorununu da en zirveye taşıdı. Kaldı ki Ukrayna’ya Batılı ülkeler tarafından sağlanan hava savunma ve tanksavar silahların direnişte nasıl bir etki sağlayacağı da henüz tam olarak görülmedi. Unutulmamalıdır ki, zayıflar kendilerini değiştiremeyebilirler ancak biraz gayretle güçlülerin hayatlarını çekilmez hale getirebilecek

kapasitelere sahip olabilirler (Brezezinski, 2005: 65). Savaş uzadıkça da her iki tarafın ziyatı artacak.

Ruslar, şimdilik dağılmış olan Avrupa ve ABD bloğunu yeniden bir araya getirmiş gibi gözüküyor. Rusların kendisi gibi “Slav” olan bir ülke halkına yaşattıkları ise yıllarca hafızalardan silinmeyecek kırılmalar yarattı. Bu gidişatta her şey olabilir. Dünya yeniden şekilleniyor ve hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Kazananın kaybedebileceği, kaybetti gibi görünenin de ayakta kalabileceği bir düzlemi ve güç değişimlerini yaşıyoruz. Sürprizlere hazır olmak gerekir. Ne barışa ne de savaşa uzakta gibiyiz. Kısaca her şey yeniden başladı.

Kaynakça

Alpar, Güray. (2015): Uluslararası İlişkilerde Strateji ve Savaş Kültürünün Gelişimi, Palet Yayınları: Konya.

Arkonaç, S.A. (2014). Eleştirel Psikoloji Bülteni, Sayı: 5, Nisan 2014, s. 38-56.

Brzezinski, Zbigniew. (2005). Tercih, İnkılap Yayınları: Ankara.

Çakır Fahriye, Günday Rıfat. (2017). Vladimir PUTIN’in Valdai Konuşmasının Politik Söylem-Psikoloji Bağlamında İrdelenmesi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 7(2), 175-184, Temmuz 2017.

Marhiavelli, Niccolo. (2014). *Savaş Sanatı*, Çev. Alev Tolga, Say Yayınları: İstanbul.

Peskov, Dimitri: Putin’in 2007 Münih Konferansı’ndaki konuşması devrim niteliğindeydi, 12.02.2022, Sputnik Türkiye (sputniknews.com).

Putin, Valdimir. (2014). Soci Konuşması ve Temmuz 2021 tarihli makalesi.

Weber, Max. (2005). *Economia y Sociedad*, Fondo de Cultura Economica: Meksika.

Yalnızlaşan AB'nin 2030 Stratejik Pusulası

4 Nisan 2022

Pusula yön tespit etmek maksadıyla kullanılır. Pusulaların en net çalıştığı yer, Ekvator bölgesidir. Ancak pusulaların özellikle güney kutbuna yakın yerlerde sağlıklı olarak işlemediği de biliniyor. Tıpkı AB'nin kendi yolunu çizmeyi amaçlayan 2030 Stratejik Pusulasında olduğu gibi.

Haziran 2020'de dönem başkanı olan, Almanya'nın girişimi ile hazırlanmasına karar verilen (*O dönemde Merkel stratejik çıkar ve hedefleri içeren bir "Beyaz Kitap" hazırlanmasını istediye de Alman Savunma Bakanlığının girişimi ile AB stratejik Pusulasının hazırlanmasına karar verilmiştir*) ve iki yıl sonra Fransa'nın dönem başkanlığında onaylanan "Stratejik Belge" AB'nin karşılaştığı krizlerle baş etme yöntemlerini ortaya koymayı amaçlıyor.

Stratejik planlama sayesinde ülkeler, geleceklerini daha tutarlı bir şekilde inşa edebilirler ve rekabet ortamında avantaj elde etme şansına sahip olurlar. Ancak bunun için öncelikle planlama iyi yapılmalı, planın işleyişini engelleyecek riskler iyi belirlenmeli ve bütün bunlar "strateji" olgusuyla uyumlu bir şekilde bir araya getirilmelidir. Bu açılardan incelendiğinde, AB'nin 2030 Stratejik Pusulası; son derece yüzeysel, sıradan ve içine duygusalılıkların karıştırıldığı bir plan olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine plan incelendiğinde, strateji konusunda yetersiz uzmanlar tarafından hazırlandığı da görülmektedir. İbn Haldun ünlü eseri Mukaddime'de, bir olayı incelerken onun "hayatın gerçekleri ile uyumlu olup olmadığı"nın araştırılmasının öneminden bahseder. Bu açıdan da AB tarafından hazırlanan planın, dünyada yaşanan gelişmeleri değerlendirmenin çok uzağında ve hayatın olağan akışına aykırı olduğu da söylenebilir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, nüfus hem ekonomik hem de sosyal ve kültürel yönden iyi kullanıldığında bir güçtür. Adolphe Coste (1796-1874); nüfusun hacim ve yoğunluk bakımından durumunun, “o ülkenin gelişmişlik derecesini gösterdiği” tezini iler sürer. Avrupa kıtasının 1350’li yıllarda nüfusu 80 milyon iken hastalık ve salgınlar nedeniyle 1500 yılında, 55 milyona düşmüştü. Sanayileşmenin başladığı 1750 yılında dünya nüfusu, yaklaşık 800 milyon civarındaydı ve bunun %80’i Avrasya Kıtasında yaşıyordu. Sanayileşme ile birlikte Avrupa nüfusunun dünya nüfusu içerisindeki payı da giderek artmıştır. 1950 yılına gelindiğinde 2,5 milyar dünya nüfusunun 400 milyonu (%16) Avrupa kıtasında yaşıyordu. 2020 yılında ise İngiltere’nin ayrılmasında sonra AB ülkelerinin toplam nüfusu 445 milyon olup, 8 milyara yaklaşan dünya nüfusunun %5,6’sını oluşturmaktadır. Yaşlanan nüfus yanında, bu yönüyle Avrupa’nın, açıkça bir güç merkezi olma durumundan hızla uzaklaştığı görülmektedir.

Avrupa II. Dünya Savaşı sonrasında, savunma ve güvenliğini ABD’ye bırakmıştı. Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra ise Almanya’da olduğu gibi mevcut silahlarının büyük bölümünü elinden çıkardı ve Avrupa Birliği ülkeleri ordularını olabildiğince küçülterek savunma harcamalarını çok düşük düzeye indirdi. Örneğin AB içindeki en büyük nüfusa sahip Almanya’nın bugün için silahlı kuvvetlerindeki etkin personel sayısı 180 bin civarında. AB içinde en güçlü silahlı kuvvetlere sahip Fransa’nın ise büyük harcamalar yapmasına rağmen, Afrika’da Mali’de kendi başına bir operasyonu bile sürdüremediği ve çok fazla kayıp vererek faaliyetlerini durdurduğu görüldü. AB, bugüne kadar büyük mali gücüne rağmen kendi başına bir güç oluşturmayı başaramadı. Şimdi ise Rusya’nın Ukrayna’ya saldırısı sonrası, Alman Şansölyesi Olaf Scholz, Rusya’nın batıdaki üssü Kaliningrad’dan Almanya’yı birkaç dakika içinde vurabilecek İskender füzelerine karşı çare bulmaya uğraşıyor.

Stratejik pusula sözde, AB’nin kriz anında savunma kabiliyetinin geliştirilmesi, krizlere mukavemet gösterilmesi ve bunun için üçüncü ülkelerle ortaklıklar kurulmasını kapsıyor ve bugüne kadar savunma ve güvenlik alanında NATO ve ABD’den bağımsız hareket edemeyen AB için, 2030 vizyonunu ve güçlenme

hedefini ortaya koymaya çalışıyor. Okullarda dahi tehdidin iyi belirlenmesi ve tedbirlerin bunu karşılaması gerektiği ilk derslerde öğretilir. Ancak ne tehditler gerçekçi şekilde belirlenmiş ne de alınan önlemlerin bu tehditleri gerçekten karşılayıp karşılamayacağını hesabı yapılmış görünüyor. Daha doğrusu bu stratejik planı doğru dürüst okuyan bir yetkilinin olduğu da şüpheli.

Planların hazırlanmasında en önemli konulardan birisi de faraziyelerdir. Faraziye ispat edilmemiş kabullerdir. Elde yeterli bilgi bulunmadığı durumlarda Faraziyeler, doğru olduğu kabul edilen hususlar olup, faraziye'nin gerçekleşmemesi durumunda plan tamamen geçersiz duruma düşer. Bu noktada Stratejik Pusula'nın faraziyelerinin de çok uçuk olduğu görülmektedir. Soğuk Savaş Döneminde, Avrupa Ülkeleri savunmasını diğer ülkelere bırakmış ve savunma harcamalarını ekonomilerini geliştirmek için harcamıştı. Bu dönemde de Türkiye'nin kendi bütçesinden çok fazla askeri besleyerek, "Avrupa'nın güvenliğini sağladığı" biliniyor. Şimdi sorulması gereken asıl soru şu olmalı: AB ne zamana kadar savunmasını diğer ülkelere dayayacak ve kim kendi askerini AB ülkelerini korumak için ölüme gönderecek?

AB Stratejik Planında; NATO, Afrika Birliği, ASEAN gibi ortaklardan ve ABD, Kanada, İngiltere ve Japonya gibi ülkelerle işbirliğinde söz ediliyor. Üstelik bir bakıma Türkiye karşı tarafa itilerek, tamamen dışarıda bırakılıyor. Bu yapılırken de krizlere hızla reaksiyon göstermek için, 2025 yılında oluşturulacak 5 bin kişilik acil müdahale gücünden bahsediliyor. Oysa Avrupa Ordularında görev yapan en küçük rütbedeki askeri personel dahi bilir ki, eğer Türkiye karşı tarafa konulacaksa bu 5 bin kişilik kuvvetin en az 100 katına çıkarılması gerekecektir!

Bu noktada AB konseyinin, Akdeniz'e en uzun kıyısı bulunan Türkiye'nin, uluslararası hukuka uygun olarak yaptığı doğal gaz arama çabalarından dolayı, "Türkiye'ye yaptırımlar uygulama" ve bunu 12 Kasım 2022 tarihine kadar uzatma kararını da hatırlamak gerekir. Eğer siz stratejik bir plan yapıyorsanız, bu planlamanın dostlarınızın sayısını artırması gerekir. Planı hazırlayan şu soruyu kendine sormadıysa yanlış giden bir şeyler vardır. "Planda adı geçen muhtemel tehditlerin ve sorunların hangisi Türkiye olmadan çözüme kavuşturulabilir?

Türkiye'yi karşı tarafa iterek, AB'de yaşayan insanların güvenliğine ne katkı sağlandığını da anlamak mümkün değil. Eğer siz koskoca Avrupa Birliği'nin kaderini, kriterleri karşılamadan ve bölgesel sorunlarını çözmeden kabul ettiğiniz küçük ülkelere bağlayıp, sonra peşine takılırsanız, böyle faraziler altında ezilir ve planların daha başlamadan çökmesine neden olursunuz. Daha da önemlisi, Avrupa Güvenliği açısından vazgeçilmez olan Türkiye'yi kaybettikten sonra arar, ama gün gelir bir türlü yanınızda bulamazsınız.

Daha geçen yıl kasım ayında, Almanya Şansölyesi Merkel, "4 milyona yakın sığınmacıya ev sahipliği yapan Türkiye'nin desteklenmesi gerektiği" açıklaması yaparken ve Türkiye göçmenler konusunda büyük fedakarlıklarda bulunurken, Stratejik Pusula adı altında Türkiye'ye getirilen eleştirilerin son derece tutarsız ve taraflı olduğu açık. Hele hele Türkiye'nin düzensiz göçü bir araç olarak kullandığı iddiasını kabul etmek mümkün değil. Ya bu sözler yalan ya da plan rastgele hazırlanmış.

Bazı kurumlar da tıpkı insanlar gibi, dar düşünce yapısı içinde büyüme ve gelişme özellikleri kaybederler. AB kendi düşünce yapısı içerisinde, kendince hayali bir dünya yaratmış ve bunu yaşamaktadır. Bu düşünce kalıbında dünyada sadece "biz" ve "ötekiler" vardır. Oysa gelecek insanı ve adaleti merkeze alan planlamalarda gizlidir. İçinde insanı ve adaleti barındırmayan Stratejik Pusula da sadece bu düşüncenin dışı yansıması ve hazırlayanların görmek istediği dünyadır. AB, etrafındaki herkesi düşmanlaştıran bu çalışmasıyla kendisini yalnızlığa mahkûm edip dışlamaktadır. Oysa, kendisine düşmanlar yaratarak ve ötekileştirerek güçlenmek pek mümkün değildir. Kendisinden başkasına değer vermeyen bir üslupta hazırlanan Stratejik Pusulanın, 5 bin kişi ile AB'nin güvenliğini nasıl sağlayacağı da gerçekten merak konusudur.

Hint-Pasifik Bölgesi ve ABD'nin Hint-Pasifik Strateji Belgesinin Şifreleri

17 Nisan 2022

Hint Okyanusunu, Pasifik Okyanusuna bağlayan oldukça geniş bir coğrafyanın tek bir jeopolitik bölge olarak tanımlanması, ilk olarak 1924 yılında Alman jeopolitikçi General Karl Haushofer tarafından yapılmıştı (Haushofer, 1924: 551-553).

Günümüzde ise “Hint-Pasifik” terimi, daha çok Hindistan’a vurgu yapılarak, Çin’in artan siyasi ve ekonomik etkisini önleme maksatlı kullanılmakta ve “Hint-Pasifik” kavramı, “Asya-Pasifik” kavramının yerini almaktadır (Heiduk, Wacker, 2020).

ABD'nin Hint-Pasifik Strateji Belgesi 2019 yılında ortaya çıkmıştı

ABD tarafından ilk “Hint-Pasifik Strateji Belgesi”, 2019 yılında görevde olmayan Savunma Bakan Vekili Patrick Shanahan imzasıyla yayınlanmıştı. Bu belgede Çin, en büyük düşman olarak tanımlanırken, Çin’i dengelemek için Hindistan müttefik olarak belirlenmişti (Indo-Pacific- Strategy-Report-June-2019).

ABD 2016 yılında Obama döneminde Hindistan’a “Büyük Savunma Ortağı” statüsü vermişti ve Hindistan, QUAD ülkeleri (ABD, Avustralya, Japonya ve Hindistan) içinde Çin ile kara sınırı bulunan tek ülke konumundaydı.

ABD'nin ilk Hint-Pasifik Strateji raporunda, 89 kez Çin adı geçerken, Rusya, Çin'den sonra en fazla adı geçen ülkedir.

Yine ABD tarafından 2022 yılı şubat ayında yeniden yayınlanan, "Hint-Pasifik Strateji Belgesi" de aslında daha önceki gelişmelerin beklenen bir sonucuydu (Indo-Pacific Strategy of the United States (Washington, DC: The White House, 11 February 2022)).

Bölge dünya nüfusunun yarısından fazlasına, dünya ekonomisinin 2/3'sine ve en büyük yedi ordusuna ev sahipliği yapıyor.

Bu noktada olayları anlamlandırmada, “Strateji Belgeleri” ile gerçekleşen “Zirve Sonuç Bildirileri”nin derinliğine incelenmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Son dönemde sarsılan liberal düzenin dağılan parçalarını kimin toplayacağı merak ediliyordu

2019 yılında gerçekleştirilen 55. Münih Güvenlik Konferansında “Liberal Düzen Dağılıyor!” söylemi vurgulanırken, ana tema “Parçaları Kim Toplayacak?” olmuştu. 2020 yılındaki konferansta ise ABD, Çin, Rusya’nın güvenlik pozisyonları değerlendirilirken, gelişen tehditler karşısında kararsızlık ve çaresizlik vurgulanmıştı.

Güvenlik strateji belgeleri tehditleri ve alınacak tedbirleri genel olarak ortaya koyması açısından rehber niteliğindedir

Güvenlik strateji belgelerinin hazırlanmasında en önemli unsur, tehditlerin belirlenmesi ve buna göre alınacak tedbirlerin ortaya konulmasıdır.

Uluslararası sistemde bir devletin güvenlik stratejisi oluşturmalarının anlamı, o devletin gücüyle orantılı olarak hedefleri ve bu hedeflere ulaşma kararlılığının güçlü bir şekilde ortaya konulmasıdır. Dünya üzerinde söz sahibi devletler strateji belgelerini hazırlar ve zaman zaman gelişen durumlara göre gözden geçirir.

Trump Döneminin ardından görevi devralan ABD Başkanı Biden, göreve gelmesinden 45 gün sonra yayınladığı “ABD Geçici Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi”nde, dünyada gelişen durumlara karşı stratejilerini genel olarak ortaya koymuştu.

Biden yeni meydan okumaları, ittifaklar oluşturarak bertaraf edeceklerini söylüyorduBiden, “Geçici Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi”ne yazdığı önsözde, dinamiklerin değiştiği uluslararası ortamda yeni meydan okumalarla karşı karşıya olduklarını, bu tehditleri kendilerini yenileyerek ve ittifaklar oluşturarak bertaraf edeceklerini beyan etmişti. Belgenin giriş bölümünde, Çin ve Rusya gibi otoriter devletlerle artan rekabet ortamından bahsedilmekte ve bunların yaratıcı yaklaşımlar ile çözülebileceği ifade edilmekteydi. Belgede müttefiklik ve işbirliği anlamında vurgulanan devletler ise Avrupa’daki NATO müttefikleri ile Japonya, Güney Kore, Avustralya ve Tayvan olarak gösteriliyordu. Hindistan ile ortaklığın derinleştirilmesi ve Yeni Zelanda yanın-da; Singapur, Vietnam ve bazı ASEAN ülkeleri ile ortak hedefler için birlikte çalışmak da belirlenen hedefler arasındaydı.

Biden, 2021 yılındaki Berlin Güvenlik Konferansında, Rusya ve Çin’i açıkça tehdit olarak belirlemişti

Bu belgenin yayınlanmasının ardından 2021 yılında gerçekleşen Münih Güvenlik Konferansında Biden’ın konuşması merak ediliyordu.

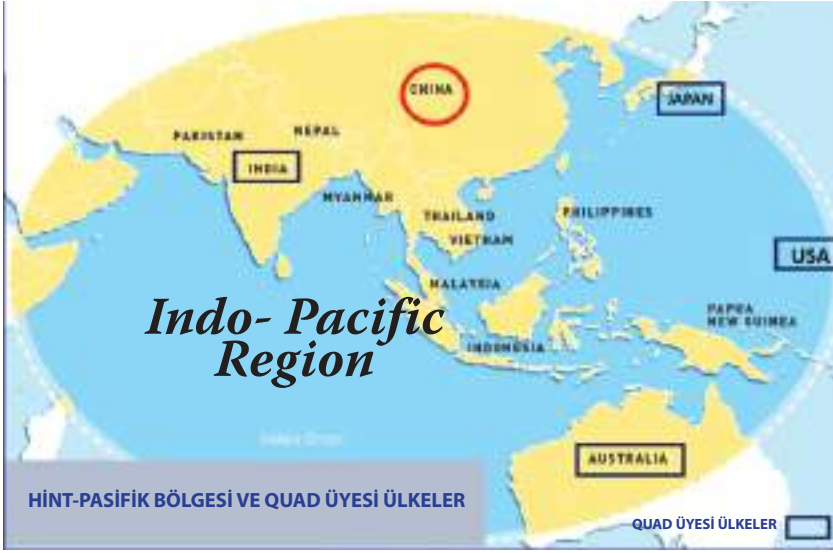
Biden, “ABD, NATO ittifakına bağlı kalacaktır” ifadeleri ile Avrupa ülkelerinin ve NATO ittifakının gönlünü almaya ve güven vermeye çalışmıştı (Deutsche Welle Türkçe, 20 Şubat 2021). Konuşmasında, “ABD geri göndü!” derken, bir anlamda ABD’nin o ana kadar gittiğini de kabul ediyordu. Biden’e göre Rusya ve Çin, demokrasiler için bir tehditti. Tehdit sıralamasında ise Moskova, Çin’in önünde yer alıyordu. O halde önce Rusya’ya yönelilecekti. Zaten öyle de oldu.

Aynı yıl 14 Haziran 2021 tarihinde gerçekleşen NATO Zirvesinde de Çin ve Rusya’nın konumu tekrarlanırken, Asya Pasifik bölgesindeki ülkelerle daha yakın işbirliğine gidilmesi vurgulanmıştı.

Bu safhada ABD’nin NATO’yu kullanarak, Çin ve Rusya’ya karşı, Baltık’tan başlayarak Doğu Avrupa ve Karadeniz üzerinden Orta Asya’ya, oradan da Hint Okyanusu üzerinden Çin’in güneyine ve Güney Kore ve Japonya’ya uzanan ülkeleri kapsayacak şekilde yeni bir cephe inşa etme isteği de açıkça görülüyordu.

Asya NATO'su da denilen QUAD'ın da konu kapsamında değerlendirilmesi gerekir

Konu Çin olunca “Asya’nın NATO’su” olarak nitelendirilen QUAD (ABD, Japonya, Avustralya ve Hindistan) zirvelerinden de bahsetmek gerekir. QUAD Zirveleri gerçekten bölgedeki jeopolitik gündemi hareketlendirmektedir.

Bölgedeki jeopolitik hareketlilik daha 2020 yılında başlamıştı. Üst düzey Amerikalı yetkililerin Hindistan'ı ziyareti ertesinde, 2020 yılı Haziran ve Eylül aylarında; Hindistan, Avustralya ve Japonya ile lojistik anlaşmalar imzalanmış ve savunma işbirliği, bir sonraki safhaya taşınmıştı. Hindistan ayrıca, Batı Hint Okyanusunda; Japonya, ABD ve Avustralya ile geniş çaplı tatbikatlar yapmıştı. Bu tarihlerde Avustralya 13 yıl aradan sonra Malabar deniz tatbikatına geri dönmüş; Almanya, Hollanda, Fransa ve İngiltere gibi ülkeler ise bölge ile bağlarını genişletme çabası içine girmişlerdi.

Bengal Körfezinde icra edilen «Malabar-2021» tatbikatı

(ABD), Hindistan, Japonya ve Avustralya)

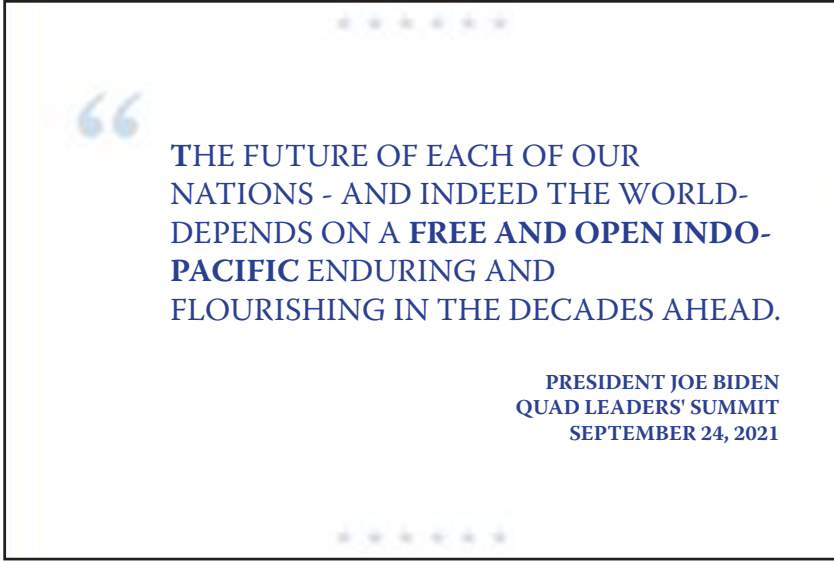
Biden ise ABD'nin Çin ile "aşırı bir rekabet"e gireceğini ifade etmişti. Biden döneminde Çin'e karşı yeni bir cephe inşa etme düşüncesinden hareketle, ortak bildirilerde "QUAD" ruhundan bahsedilmeye çalışılması ve "özgür ve açık Hint-Pasifik" sloganının ortaya konulması bu organizasyona verilen öneme işaret ediyordu.

Hedef alınan ülke Çin olarak gözükmektedir

Daha 2017 yılından itibaren QUAD üyesi ülkeler tarafından, Çin'e karşı ortak devriyeler ve tatbikatlar gerçekleştirilmesi de bazı değişimlere işaret ediyordu. İttifakın, bir güvenlik işbirliğine dönüşmesi yanında, ABD tarafından küresel tedarik zincirinde Çin'in yerine diğer Asya ülkelerinin kullanılması düşüncesi de vardı.

Aynı şekilde son zamanlarda sık sık kullanılan "Hint-Pasifik" söyleminin de üye ülkeler tarafından resmi olarak benimsendiği görülmektedir. Buna rağmen, QUAD ülkeleri arasında durumunu tam olarak açıklığa kavuşturmamış ülke Hindistan'dır ve Güney Kore ve Japonya yanında, Hindistan'ın alacağı konum bu bölgenin gelecekte şekillenmesini de belirleyecek gibi gözükmektedir.

Nihayet Biden'ın, 24 Eylül 2021 tarihinde QUAD Liderler Zirvesinde söylemiş olduğu "Hepimizin ve dünyanın geleceği Hint Pasifik bölgesinde şekillenmektedir" sözü, ABD Hint-Pasifik Strateji Belgesinin giriş sözü olarak belgede yerini almıştır.

ABD Hint-Pasifik Strateji Belgesinin Temel Mesajları

Belgenin ana bileşenleri ve ABD açısından vurguladığı hususlar özet olarak şu şekilde yorumlanabilir.

- Amerika Birleşik Devletleri bir Hint-Pasifik gücüdür.
- Bu bölge ABD için güvenlik ve refah bakımından hayati önemdedir. Hint-Pasifik'teki milyarlarca insan, gelecek on yılda küresel orta sınıfa katılacaktır. Sıradan Amerikalıların refahı Hint-Pasifik ile bağlantılıdır.
- ABD, ancak Asya'nın da güvende olması durumunda güvenliğini sağlayabilir.
- Avustralya, Japonya ve Güney Afrika Cumhuriyeti ile sağlam ittifak antlaşmaları yaparak bölge ile bağlarımızı kuvvetlendirdik.
- Başkan Biden döneminde, Hint-Pasifik bölgesinde uzun vadeli konumumuzu ve bağlarımızı kuvvetlendirmeye kararlıyız.

- Hedeflerimizi tek başımıza başaramayız. Çıkarlarımızı müttefiklerimiz ve ortaklarımızla birlikte savunacağız. Kendi gücümüzü; yatırımlar yaparak, yaklaşımlarımızı müttefiklerimizle uyumlu hale getirerek ve uluslararası sistemi güçlendirerek artıracacağız.
- Bölgede Çin Halk Cumhuriyeti (CHC) kaynaklı zorluklarla karşı karşıyayız. Önümüzdeki on yılı bu ülke belirleyecek. Çin askeri, ekonomik ve teknolojik olarak etkili bir güç. Amacımız Çin'i değiştirmek değil, stratejik ortamı şekillendirmektir.
- Kuzeydoğu Asya ve Güneydoğu Asya'dan başlayarak, Pasifik dahil Güney Asya ve Okyanusya'ya kadar bölgenin her köşesine odaklanacağız.
- Bölge vaat ve engelleri barındıran belirleyici bir on yıla girerken, Amerikan gücü her zamankinden daha etkili ve kalıcı olmalıdır.
- Bölgesel vizyonda ortak olarak güçlü bir Hindistan'ı desteklemeliyiz.
- Birleşik Devletler olarak bölgede, müttefiklerimizle birlikte beş hedefi gerçekleştirmeye çalışacağız. Bunlar; Açık bir Hint-Pasifik geliştirmek, Bölge içi ve dışı bağlantılar oluşturmak, Bölgesel refah cazibe merkezleri oluşturmak, bölgede güvenliği ve tehditlere karşı dayanıklılığı artırmaktır.
- Açık toplumu destekleyeceğiz. Bölgede bilgi ve ifade özgürlüğüne önem verilecek, internet yaygınlaştırılacak, araştırmacı gazetecilik desteklenecek, medya okuryazarlığı geliştirilecektir.
- Gençlik liderleri desteklenecek, eğitimsel ve profesyonel değişimler ve durağan hale gelen İngilizce eğitim programları canlandırılacaktır.
- Avustralya, Japonya, Hindistan'daki lisansüstü çalışmalar ve "insandan insana bağlantılı nesil" desteklenecektir.
- Yeni ticari yaklaşımlar geliştireceğiz. Sınır ötesi veri akışlarını artıracacağız. Esnek ve güvenli tedarik zincirleri geliştirmek için ortaklarımızla birlikte çalışacağız.

- Serbest ticareti teşvik edeceğiz. G7 ortaklarımızla gelişmekte olan ekonomileri donatacağız.
- Müttefik ve ortaklarımızla saldırıları caydırmak için yeteneklerimizi geliştireceğız. Sınır ların zorla değıştirilmesine engel olacağız, denizlerde egemen güç oluşumuna izin vermeyeceğız.
- Ortak tatbikatları artıracacağız. Esnek komuta kontrol sistemleri oluşturacağız. Siber, uzay ve asimetrik güce önem vereceğız.
- Avustralya, Japonya, Güney Kore, Filipinler ve Tayland ile ittifaklar kuracağız. Hindistan ile Savunma Ortaklığını geliştireceğız. Güney ve Güneydoğıu Asya ile Pasifik Adalarındaki ortaklarımızla birlikte çalışacağız. Tayvan Boğazındaki barış ve istikrarı korumak için tedbirler geliştireceğız.
- Hint-Pasifik bölgesi ve ötesindeki müttefiklerimiz ve ortaklarımız arasındaki güvenlik bağlarını güçlendireceğız.
- AUKUS ortaklığı da dahil olmak üzere Hint-Pasifik ve Avrupalı ortaklarımızı yeni yollarla bir araya getireceğız.
- Japonya'yı Kuzey Kore'yi caydıracak ve gerekirse yenilgiye uğratabilecek seviyeye getireceğız. Güney Kore ile genişletilmiş caydırıcılık ve koordinasyonu güçlendireceğız.
- Teröre, biyolojik tehditlere, aşırı akımlara ve siber saldırılara karşı işbirliği yapacağız.
- G7, G20, APEC ve Pasifik Adaları Forumu (PIF) ile koordinasyon içinde dayanıklılık çabalarımızı geliştireceğız.
- Önümüzdeki 12 ila 24 ay içinde; Ortak kapasite oluşturacak, yeni yatırımlar yapacak, Güneydoğıu Asya ve Pasifik Adalarında büyükelçilikler ve konsolosluklar kuracak, bölgede dayanışmanlık, eğitim ve kapasiteyi geliştirecek, güvenliğı artıracak, dijital bağlantı kuracak ve altyapıyı geliştireceğız.
- AUKUS ortaklığı aracılığıyla, nükleer enerjili denizaltılarını Avustralya Kraliyet Donanması'na mümkün olan en erken tarihte teslim etmek için en uygun yolu belirleyecek; ek olarak kapasiteleri derinleştireceğız (siber, yapay zekâ, kuantum teknolojileri ve denizaltı yetenekleri dahil).

- Diplomasi, güvenlik, ekonomi, iklim, pandemik müdahale ve teknoloji konularında liderlik görevi üsleneceğiz.
- Eğer ortaklarımızla birlikte bölgeyi güçlendirebilirsek, Hint-Pasifik Bölgesi, Birleşik Devletleri güçlendirerek, geliştirecektir. Önemli stratejik hedeflerimiz, **“hiçbir bölgenin bizim için bundan daha önemli olmayacağı”** inancından kaynaklanmaktadır. Paylaşılan bu strateji ve bunları gerçekleştirme kapasitesini güçlendiren bir ABD, ortaklarıyla birlikte özgür ve açık, bağlantılı, müreffeh, güvenli ve gelecek nesiller için dirençli bir Hint-Pasifik’e doğru yol alabilir.

Bu belge ile ABD’nin bölgeyi şekillendirmeye çalışacağı anlaşılmaktadır. Belgenin tamamına yönelik ayrıntılı bir incelemede, oldukça kapsamlı ve kapsayıcı olarak hazırlanan hususların, fazlaca iyimser bir hava taşıdığı açıkça görölmektedir. Japonya ve Hindistan aynı zamanda AB’nin, Çin’in Kuşak ve Yol Girişimi’ne (BRI) alternatifler sunmak için birlikte çalışacağı ilk iki “bağlantı ortağı” durumundadır. Hindistan’ın geçmişte yaşadığı sömürge tecrübesi bu ülkeyi Batılı ülkelere karşı dikkatli davranmaya itiyor. Diğer taraftan 2021 yılında oluşturulan AUKUS bile başlı başına bir kırılma ve çelişki yaratmaya yetiyor. Yine de Strateji Belgesinde belirtilen hususların uygulanmaya başlamasının bölgede bazı değışiklik, karışıklık ve kırılmalar yaratmaya başlayacağını da tahmin etmek zor değil.

AUKUS bağlantısı ve Kırılmalar

Bölgede o kadar çok uluslararası örgüt oluşturuluyor ki bu noktada 2021 yılında; ABD, İngiltere ve Avustralya arasında imzalanan ve ülkelerin baş harflerinden oluşturulan “AUKUS” ittifakı bile ayrılık yaratıyor. Avustralya, ABD ve İngiltere tarafından, 16 Eylül 2021 tarihinde imzalan AUKUS anlaşmasının ardından, Avustralya’nın Fransız Naval Group’la vardığı 12 geleneksel dizel elektrikli denizaltı inşasını öngören 66 milyar ABD doları tutarındaki sözleşmenin iptal edilmesini “ihanet” olarak değerlendiren Fransa Dışışleri Bakanı Jean-Yves Le Drian, oldukça ağır bir şekilde “sırtımızdan vurulduk” ifadelerini kullanmıştı.

Şunu da belirtmekte yarar var ki, Fransa yayınladığı Hint-Pasifik Strateji Belgesinde, QUAD'ın bölgede Çin'e karşı ortak eylem planları geliştirmesini önermişti. Fransa bu belgede artırma-ya çalıştığı askeri varlığına zemin hazırlayacak şekilde; Bengal Körfezi, Hindistan ve Avustralya açıklarında yapılan/yapılacak askeri tatbikatlardan bahsetmiş ve metni hazırladığı dönemde müttefik olarak gördüğü ancak bugünlerde sorguladığı; ABD, Hindistan, Japonya ve Avustralya'nın yer aldığı QUAD ülkelerinin askeri unsurlarının müştereken faaliyet gösterebilmesi gibi bir hedef de belirlemişti.

Oysa ABD'nin Anglo-Sakson bir çizgi ile ittifak ilişkilerini sınırlandırması, bu doğrultuda da İngiltere'nin kontrol ettiği AU-KUS ittifakına Avustralya ile birlikte müdahil olması, Fransa'yı bir anda bölgeden dışlamıştır.

Fransa'nın Hint-Pasifik Stratejisi

Fransa %93'ü Hint Pasifik bölgesinde olmak üzere deniz aşırı toprakları sayesinde 11.7 milyon km² münhasır ekonomik bölgeye sahiptir. Bu ülke daha 2019 yılı mayıs ayında Hint Pasifik bölgesine yönelik, **“Fransa ve Hint Pasifik Güvenliği”** isimli stratejisini yayınlamıştı. Fransa, söz konusu stratejide; başta ABD, Hindistan, Avustralya, Japonya, Malezya, Singapur, Yeni Zelanda, Endonezya ve Vietnam olmak üzere ortaklarıyla birlikte Hint-Pasifik'te çıkarlarını savunmak ve Hint Pasifik bölgesinin istikrarına katkıda bulunma isteğini ortaya koymuştu (Gouv.fr, 2019).

Fransa'nın Asya-Pasifik Stratejisinin takdim metni, Cumhurbaşkanı Macron tarafından yazılmıştı. Takdim yazısında; 1.6 milyondan fazla Fransız vatandaşının ve 7.000 fazla Fransız askerinin anılan coğrafyada bulunduğundan bahsedilerek; bu noktada, Fransız ana karasından on binlerce km uzakta tesis edi-

len “sömürge” toprakları da “egemenlik” kavramı adı altında değerlendirilmiş ve sömürgeleştirdikleri ülke halklarının kendi kaderlerini tayin hakkı yok sayılmıştı.

Fransız Cumhurbaşkanı takdim yazısını; “Hint-Pasifik, Avrupa ajandamızda bizim en önemli önceliklerimizden biri olmalıdır. Avrupa Birliği’nin de Hint-Pasifik stratejisini dört gözle bekliyorum” şeklinde tamamlarken, Fransa Dışişleri Bakanı Jean-Yves Le Drian ise aynı belgedeki takdiminde, Hint-Pasifiğin önemini “Yarının dünyasının dengelerinin önemli bir kısmı bugün Hint-Pasifik’te oynanıyor” şeklinde vurgulamaktaydı.

Fransız Hint-Pasifik Stratejisi; savunma, sivil nükleer enerji ve uzay gibi ikili işbirliği alanları başta olmak üzere Hindistan ile stratejik ortaklığı güçlendirmeyi hedefliyor ve son dönemde Fransa ve Hindistan; “deniz güvenliği”, “donanmalar arası işbirliği”, “ortak tatbikatlar”, “Okyanus yönetimi” ve “Mavi Ekonomi” gibi alanlarda işbirliğini geliştiriyor. Fransa’nın da eski dönemlerinden kalma alışkanlıklarla, dünya gücü olma iddiasından vazgeçmek istemediği görülüyor.

Almanya’da Hindistan ile stratejik ortaklığı geliştirmeye önem veriyor

2018 yılında Alman Dışişleri Bakanı Heiko Maas, Alman dış politikasının yeni vizyonunu açıklamış ve ülkesinin “çok taraflı dünya düzeninin” korunmasında önemli rol oynamayı hedefle-

diğini belirtmişti. Ardından Almanya 02 Eylül 2020 tarihinde, **“Almanya-Avrupa-Asya: 21. Yüzyılı Birlikte Şekillendirmek”** adıyla Hint-Pasifik bölgesiyle ilgili Alman dış politikasının, çıkarlarının, ilkelerinin ve hedeflerinin stratejik çerçevesini çizen doktrinleri kabul etti.

Böylece Almanya Hint-Pasifik bölgesine yönelik özel bir strateji belirlemiş oluyordu. Belgede ortaya konulan, **“Hint-Pasifik bölgesinde güçlülerin kuralı değil, ancak kuralların gücünün belirleyici olması gerekir”** ifadesi ise Almanya’nın kurallara dayalı bir dünya düzeni arzuladığına vurgu yapıyordu.

Burada Almanya’nın kurallara yönelik strateji esasına karşılık, Fransa’nın güvenlik ağırlıklı bir strateji belirlediği görülmektedir. Almanya ve Fransa’nın; ABD, Avustralya, Hindistan ve Japonya’yı müteakip, Asya-Pasifik yerine Hint-Pasifik stratejisini ortaya koyması, Çin’e karşı bir cevap olarak değerlendirilebileceği gibi bölgede kendi varlıklarını ortaya koyma düşüncesini de yansıtmaktadır.

AB’nin Hint Pasifik Bölgesine bakışı

AB tarafından kısa sürede Hint-Pasifik Bölgesine yönelik stratejilerinin benimsenmesi, birçok ülke tarafından şaşkınlıkla karşılanmıştır. Bunda Fransa’nın, bölgedeki hedeflerini gerçekleştirmede AB’ni bir araç olarak kullanma isteğindeki sabırsızlığın rol oynadığı söylenebilir. Diğer bir nedenin ise İngiliz-ABD işbirliğinin AUKUS benzeri bir dışlamasına tekrar maruz kalma endişesi olduğu değerlendirilebilir.

Hindistan Başbakanı Modi’nin, Mayıs 2021 tarihinde AB Devlet Başkanlarıyla bir araya geldiği zirvede, her iki tarafın da bölgeye ilişkin işbirliğini geliştirme isteği gündeme gelmişti. Fransa’nın AB dönem başkanlığı sürecinde, 22 Şubat 2022 tarihinde “Hint-Pasifik Bakanlar Forumu” düzenlendi ve Hindistan başta olmak üzere ana bölgesel ortaklar Paris’e davet edildi. Hindistan Dışişleri Bakanı bu toplantıda, Avrupa’nın Hint-Pasifik bölgesinde etkin rol oynaması gerektiğine dair güçlü söylemlerde bulundu ve AB-Hindistan ortaklığının büyük ölçüde güçlendiğine vurgu yaptı. Buna rağmen, 1947 yılında bağımsızlığını kazanan

Hindistan'ın, bağlantısızlık Politikası ve Batılı emperyalist ülkelere karşı mesafeli duruşunun ne ölçüde değişeceğini zaman gösterecektir. Kaldı ki, Hindistan 1971 yılındaki olaylarda ABD'nin, Hint Okyanusu'na 7. Filosunu göndererek Hindistan'a karşı aldığı tavrı da unutmş görülmemektedir. Neticede Hindistan'ın bölgedeki dengelerde taraf olmasının da bölge güvenliği açısından mutlaka sonuçları olacaktır.

Sonuç olarak; Brzezinski, birçok konuda olduğu gibi Çin konusunda da yanlış bir değerlendirme ile “en az on yıl ve uzun vadede uluslararası sisteme ciddi bir siyasi tehdit haline gelemmez” demişti (Brezeniski, 2005: 153). Şimdi ise başka şeyler konuşuluyor. Bu noktada da sadece yazmak yetmiyor, yanlış hesap, Bağdat'tan dönüyor.

ABD hazırlamış olduğu strateji belgeleri ile tıpkı Rusya-Ukrayna Krizinde, Avrupa lkeleri başta olmak üzere, ülkeleri yanına aldığı gibi benzer bir şekilde Hint-Pasifik bölgesinde de ittifaklar oluşturarak, çok daha az bir gayretle Çin üzerinde de baskı oluşturmak istiyor gibi görünüyor. Ancak hiçbir şey dşnldği şekilde gerçekleşmiyor, gerçek hayatta planlar nadiren beklendiği şekilde uygulanabiliyor.

Ekonomik, askeri ve siyasi olarak her geçen gün önem kazanan Hint-Pasifik bölgesinin, giderek daha fazla ilgi çektiği ve önemli bir rekabet alanı haline geldiği görülüyor. Halen bölgede gerçekleşen birçok karışıklığın, sorunun ya da mttetiklik oluşumlarının temelinde de bu rekabet ilişkileri ve kurgular rol oynuyor.

Bu değişimin şimdiki ve gelecekteki durumunun anlaşılmaması ise ancak bölgeyle ilgilenen ülkelerin strateji belgelerinin gerçekçi bir şekilde değerlendirilmesi ile mümkün olabilecektir. Diğer taraftan hazırlanan belgelerin ne kadar gerçekçi olduğu ile faraziyelerin ne derece doğru olarak tespit edildiğini de zaman gösterecektir.

Bölge dışı müdahalelerin her zaman huzur getirmediği görülmüştür. Üstelik her dış müdahalenin; karışıklığı, etnik çatışmaları ve sorunları yarattığı da ortadadır. Ne şekilde olursa olsun,

aşırı hırsların ve rekabetçi çatışmaların bölgedeki barış ve güvenlik ortamını bozması durumunda, bundan da en fazla bölgedeki ülkeler ve bu ülkelerin halklarının zarar göreceği kesin.

Kaynakça

Brzezinski, Zbigniew. (2005). Tercih, Küresel Hakimiyet mi? Küresel Liderlik mi? İnkılap Kitabevi: İstanbul.

Deutsche Welle Türkçe, 20 Şubat 2021.

Gouv.fr (2019). France and Security in the Indo-Pacific. Alıntı Tarihi: 15.04.2022.

Haushofer, Karl. (1924). Pasifik Okyanusu Jeopolitiği – Coğrafya ve Tarih Arasındaki İlişkilere Yönelik Çalışmalar, Kurt Vowinckel Basımevi: Berlin, Almanya.

Heiduk Felix, Wacker Gudrun. (2020). From Asia-Pacific to Indo-Pacific: significance, implementation and challenges. Research Report. From Asia-Pacific to Indo-Pacific: significance, implementation and challenges (ssoar.info).

<https://assets.documentcloud.org/documents/6111634/DOD-INDO-PACIFIC-STRATEGY-REPORT-JUNE-2019.pdf>.

Indo-Pacific Strategy of the United States (Washington, DC: The White House, 11 February 2022.

Indo-Pacific region and The Codes of the US's Indo-Pacific Strategy Document

27 Nisan 2022

The definition of a very large geography connecting the Indian Ocean to the Pacific Ocean as a single geopolitical region was first made in 1924 by the German geopolitician General Karl Haushofer (Haushofer, 1924: 551-553).

Today, the term “Indo-Pacific” is used to prevent China’s increasing political and economic influence, with more emphasis on India, and the concept of “Indo-Pacific” replaces the concept of “Asia-Pacific” (Heiduk, Wacker, 2020).

The USA’s Indo-Pacific Strategy Document appeared in 2019

The first “Indo-Pacific Strategy Document” by the USA was published in 2019 with the signature of Patrick Shanahan, the non-serving Deputy Minister of Defense. In this document, China was identified as the biggest enemy, while India was designated as an ally to balance China (Indo-Pacific- Strategy-Report-June-2019).

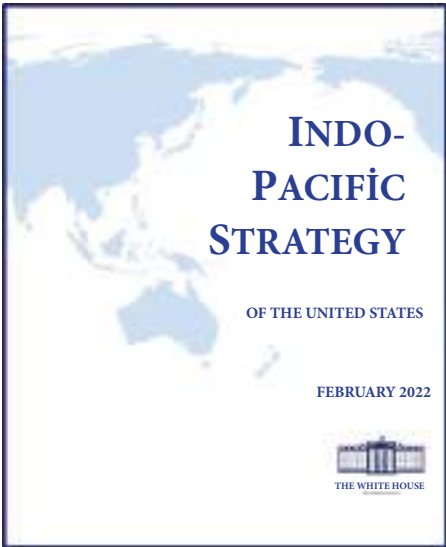
The United States granted India the status of “Major Defense Partner” in 2016 during the President Obama era, and India was the only country within the QUAD countries (USA, Australia, Japan and India) to have a land border with China.

In the first Indo-Pacific Strategy report of the USA, China is mentioned 89 times, while Russia is the country that is mentioned the most after China.

The “Indo-Pacific Strategy Document”, which was also reissued by the USA in February 2022, was an expected result of previous developments (Indo-Pacific Strategy of the United States, The White House: Washington, DC, 11 February 2022).

The region is home to more than half of the world’s population, 2/3 of the world’s economy and the seven largest armies.

At this point, it is considered that it will be useful to examine the “Summit Result Statements” with the “Strategy Documents” to make sense of the events.

It was wondered who would pick up the shattered pieces of the liberal order that had been shaken recently

Security Conference held in 2019, while emphasizing “The Liberal Order Is Disintegrating!” The main theme was “Who Will Collect the Pieces?”. At the conference in 2020, while the security positions of the USA, China and Russia were evaluated, indecision and helplessness in the face of emerging threats were emphasized.

Security strategy documents are a guide in terms of revealing the threats and the measures to be taken in general.

The most important element in the preparation of security strategy documents is to identify the threats and to put forward the measures to be taken accordingly.

In the international system, the meaning of a state’s security strategy is to put forth its goals and its determination to achieve these goals in proportion to the power of that state. The states that have a say in the world prepare their strategy documents and revise them from time to time according to the developing situations.

US President Biden, who took over the office after the Trump Era, laid out her strategies against the developing situations in the world in the “US Interim National Security Strategy Document”, which he published 45 days after she took office.

Biden said they would dodge new challenges by forming alliances

Biden, in his preface to the “Temporary National Security Strategy Document”, declared that they are facing new challenges in the international environment where the dynamics are changing, and that they will eliminate these threats by renewing themselves and forming alliances. In the introductory part of the document, the increasing competition environment with authoritarian states such as China and Russia were mentioned, and it was stated that these could be solved with creative approaches. The states emphasized in the document in terms of alliance and cooperation were shown as NATO allies in Europe and Japan, South Korea, Australia, and Taiwan. Deepening partnership with India and New Zealand; Working together for common goals with Singapore, Vietnam and some ASEAN countries was also among the goals set.

Biden openly identified Russia and China as threats at the Berlin Security Conference in 2021

After the publication of this document, Biden’s speech at the Munich Security Conference held in 2021 was curious.

Biden tried to please and reassure the European countries and the NATO alliance with the statements “The USA will remain loyal to the NATO alliance” (Deutsche Welle Turkish, 20 February 2021). In his speech, “The USA is back!” While saying that, he also admitted that in a sense the USA had gone so far. According to Biden, Russia and China were a threat to democracies. In the threat ranking, Moscow was ahead of China. He would then turn to Russia first. It already happened.

At the NATO Summit held on June 14, 2021, in the same year, the position of China and Russia was repeated, and closer cooperation with the countries in the Asia-Pacific region was emphasized.

At this stage, the USA will use NATO against China and Russia to cover countries starting from the Baltic, stretching from Eastern Europe and the Black Sea to Central Asia, and then over the Indian Ocean to the south of China and South Korea and Japan. The desire to build a new front was also evident.

QUAD, also called Asian NATO, should also be evaluated within the scope of the subject

When it comes to China, the QUAD (USA, Japan, Australia, and India) summits, which are described as “Asia’s NATO”, should also be mentioned. QUAD Summits really activate the geopolitical agenda in the region.

The geopolitical activity in the region had already started in 2020. Following the visit of senior American officials to India, in June and September 2020; Logistics agreements were signed with India, Australia and Japan, and defense cooperation was taken to the next level. India is also in the Western Indian Ocean; He had conducted large-scale exercises with Japan, the USA and Australia. At this time, Australia returned to the Malabar naval exercise after 13 years; Countries such as Germany, the Netherlands, France, and England, on the other hand, tried to expand their ties with the region.

Malabar-2021 exercises in the Bengay Gulf (India, USA, Japan and Australia)

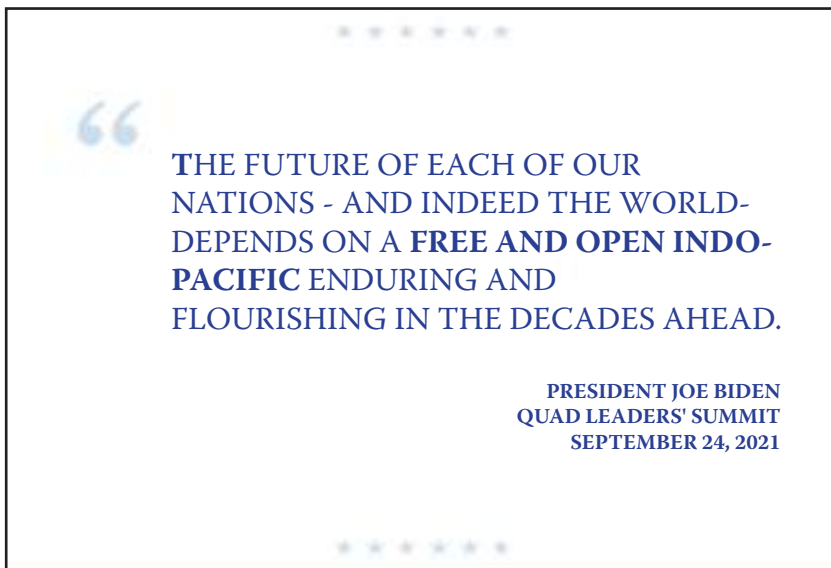

Biden, on the other hand, said the US would engage in “extreme competition” with China. Moving from the idea of building a new front against China in the Biden era, the attempt to mention the spirit of “QUAD” in the joint statements and the slogan of “free and open Indo-Pacific” pointed to the importance given to this organization.

The target country appears to be China

Since 2017, joint patrols and exercises against China by QUAD member countries also pointed to some changes. Besides transforming the alliance into a security cooperation, there was also the idea of using other Asian countries instead of China in the global supply chain by the USA.

Likewise, it is seen that the “Indo-Pacific” discourse, which has been used frequently recently, has been officially adopted by the member states.

Despite this, India is the country that has not fully clarified its situation among the QUAD countries, and besides South Korea and Japan, the position that India will take seems to determine the shaping of this region in the future.

Finally, Biden's statement, "The future of all of us and the world is shaped in the Indo-Pacific region," said at the QUAD Leaders' Summit on September 24, 2021, took its place in the document as the introductory word of the US Indo-Pacific Strategy Document.

Key Messages of the US Indo-Pacific Strategy Paper

The main components of the document and the points it emphasizes in terms of the USA can be briefly interpreted as follows.

- The United States of America is an Indo-Pacific power.
- This region is vital to the security and welfare of the United States. Billions of people in the Indo-Pacific will join the

global middle class over the next decade. The prosperity of ordinary Americans is connected with the Indo-Pacific.

- The USA can only ensure its security if Asia is also safe.
- We strengthened our ties with the region by making solid alliance agreements with Australia, Japan and the Republic of South Africa.
- Under President Biden, we are determined to strengthen our long-term position and ties in the Indo-Pacific region.
- We cannot achieve our goals alone. We will defend our interests together with our allies and partners. our own strength: We will increase it by making investments, aligning our approaches with our allies, and strengthening the international system.
- We are facing challenges from the People's Republic of China in the region. This country will determine the next ten years. China is a powerful military, economic and technological power. Our aim is not to change China, but to shape the strategic environment.
- We will focus on every corner of the region, from Northeast Asia and Southeast Asia to South Asia and Oceania, including the Pacific.
- As the region enters a decisive decade of promises and obstacles, American power must be more effective and enduring than ever before.
- We must support a strong India as partners in the regional vision.
- The United States, together with our allies, will seek to achieve five goals in the region. These; Developing an open Indo-Pacific, creating connections within and outside the Region, creating regional welfare attractions, increasing security and resilience in the region.
- We will support the open society. Freedom of information and expression will be given importance in the region, the internet will be expanded, investigative journalism will be supported, and media literacy will be developed.

- Youth leaders will be supported; educational and professional exchanges and stagnant English education programs will be revived.
- Postgraduate studies and “human-to-human connected generation” in Australia, Japan, India will be supported.
- We will develop new commercial approaches. We will increase cross-border data flows. We will work with our partners to develop flexible and secure supply chains.
- We will promote free trade. We will equip emerging economies with our G7 partners.
- We will develop our capabilities to deter attacks with our allies and partners. We will prevent the forced change of borders; we will not allow the formation of a sovereign power in the seas.
- We will increase joint exercises. We will create flexible command and control systems. We will attach importance to cyberspace, space, and asymmetrical power.
- We will form alliances with Australia, Japan, South Korea, Philippines, and Thailand. We will develop the Defense Partnership with India. We will work with our partners in South and Southeast Asia and the Pacific Islands. We will develop measures to maintain peace and stability in the Taiwan Strait.
- We will strengthen security ties between our allies and partners in the Indo-Pacific region and beyond.
- We will bring our Indo-Pacific and European partners together in new ways, including through the AUKUS partnership.
- We will bring Japan to the level where it can deter and, if necessary, defeat North Korea. We will strengthen expanded deterrence and coordination with South Korea.
- We will cooperate against terrorism, biological threats, excessive currents, and cyber-attacks.
- We will enhance our resilience efforts in coordination with the G7, G20, APEC and the Pacific Islands Forum (PIF).

- In the next 12 to 24 months; We will build joint capacity, make new investments, establish embassies and consulates in Southeast Asia and the Pacific Islands, develop consultancy, training and capacity in the region, increase security, establish digital connectivity and improve infrastructure.
- Determine, through partnership with AUKUS, the most appropriate route to deliver nuclear powered submarines to the Royal Australian Navy at the earliest possible date; Additionally, we will deepen capabilities (including cyber, artificial intelligence, quantum technologies and submarine capabilities).
- We will assume leadership roles in diplomacy, security, economy, climate, pandemic response, and technology.
- If we can strengthen the region together with our partners, the Indo-Pacific region will strengthen and develop the United States. Our important strategic goals stem from the belief that “no region will be more important to us than this”. By strengthening this shared strategy and its capacity to realize them, a United States can, together with its partners, move towards an Indo-Pacific that is free and open, connected, prosperous, secure, and resilient for future generations.

With this document, it is understood that the USA will try to shape the region. Upon a detailed examination of the entire document, it is clear that the issues, which are quite comprehensive and inclusive, carry an overly optimistic mood. Japan and India are also the EU's first two “link partners” to work with to offer alternatives to China's Belt and Road Initiative (BRI).

The colonial experience of India in the past pushes this country to be wary of Western countries. On the other hand, even AUKUS created in 2021 is enough to create a break and contradiction on its own. Nevertheless, it is not difficult to predict that the implementation of the points specified in the Strategy Document will begin to create some changes, confusion and ruptures in the region.

AUKUS connection and Fractures

So many international organizations are being formed in the region that in 2021 at this point; Even the “AUKUS” alliance, which was signed between the USA, England and Australia and formed from the initials of the countries, creates separation. After the AUKUS agreement signed by Australia, the USA and the UK on September 16, 2021, the cancellation of the US\$ 66 billion contract, which foresees the construction of 12 conventional diesel-electric submarines between Australia and the French Naval Group, is considered “betrayal” by the French Minister of Foreign Affairs, Jean-Yves Le Drian. Yves Le Drian used the phrases “we were shot in the back” quite heavily.

It should also be noted that in the Indo-Pacific Strategy Document it published, France suggested that QUAD develop joint action plans against China in the region. In a way that will lay the groundwork for the military presence that France is trying to increase in this document; He talked about the military exercises held/to be held in the Gulf of Bengal, India and Australia, and which he considered as an ally at the time he prepared the text, but which he questions nowadays; It had also set a goal such that the military elements of QUAD countries, including the USA, India, Japan and Australia, could operate jointly.

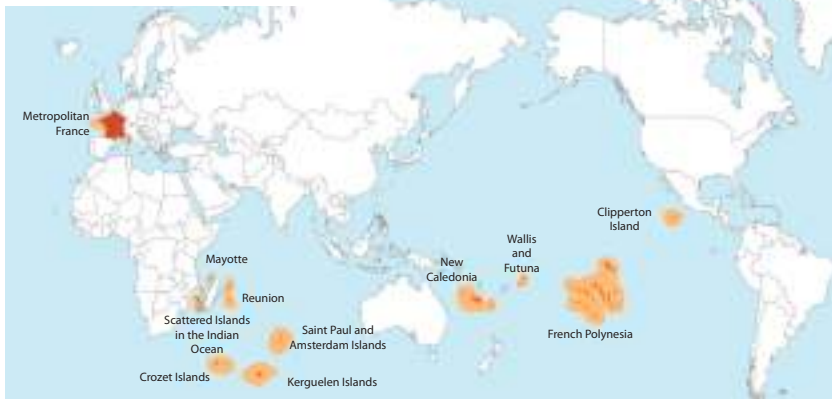
However, the USA’s limitation of alliance relations with an Anglo-Saxon line, and in this direction, its involvement with Australia in the AUKUS alliance controlled by the UK, suddenly excluded France from the region.

France’s Indo-Pacific Strategy

France has an exclusive economic zone of 11.7 million km², 93% of which is in the Indo-Pacific region, thanks to its overseas territory. This country had already published its strategy for the Indo-Pacific region, named “France and Indo-Pacific Security”, in May 2019. France, in the strategy in question; It has demonstrated its willingness to defend its interests in the Indo-Pacific and contribute to the stability of the Indo-Pacific region, together with its partners, primarily the USA, India,

Australia, Japan, Malaysia, Singapore, New Zealand, Indonesia and Vietnam (Gouv.fr, 2019).

French Overseas Territories

The introductory text of France’s Asia-Pacific Strategy was written by President Macron. In the introduction, mentioning that more than 1.6 million French citizens and more than 7,000 French soldiers are located in the aforementioned geography; At this point, the “colonial” lands established tens of thousands of kilometers away from the French mainland were also evaluated under the concept of “sovereignty” and the right of self-determination of the peoples of the countries they colonized was ignored.

The French President’s introductory letter: “Indo-Pacific should be one of our top priorities on our European agenda. I look forward to the Indo-Pacific strategy of the European Union”, while French Foreign Minister Jean-Yves Le Drian, in his presentation in the same document, emphasized the importance of the Indo-Pacific as “A significant part of the balances of the world of tomorrow is played out in the Indo-Pacific today”.

French Indo-Pacific Strategy; aims to strengthen the strategic partnership with India, especially in the areas of bilateral cooperation such as defense, civil nuclear energy, and space, and recently France and India; It develops cooperation in areas such as “maritime security”, “internaval cooperation”, “joint exercises”, “Ocean governance” and “Blue Economy”. It is seen

that France does not want to give up its claim to be a world power with its old habits.

Germany attaches importance to developing strategic partnership with India

In 2018, German Foreign Minister Heiko Maas announced the new vision of German foreign policy and stated that his country aims to play an important role in the preservation of the “multilateral world order”. Then, on 02 September 2020, Germany adopted the doctrines that draw the strategic framework of German foreign policy, interests, principles, and objectives related to the Indo-Pacific region under the title “Germany-Europe-Asia: Shaping the 21st Century Together”.

Thus, Germany had determined a special strategy for the Indo-Pacific region. The statement in the document, “It is not the rule of the strong in the Indo-Pacific region, but the power of the rules should be decisive” emphasized that Germany wanted a rules-based world order.

Here, it is seen that France has determined a security-oriented strategy, as opposed to Germany’s strategy for rules. Germany and France; Following the USA, Australia, India and Japan, the Indo-Pacific strategy instead of the Asia-Pacific can be considered as a response to China, as well as reflecting the idea of revealing its own presence in the region.

The EU’s view of the Indo-Pacific Region

The adoption of strategies for the Indo-Pacific Region by the EU in a short time was met with surprise by many countries. It can be said that the impatience of France’s desire to use the EU as a tool in achieving its goals in the region played a role in this. Another reason can be considered as the concern of being exposed to an AUKUS-like exclusion of British-US cooperation again.

At the summit, where Indian Prime Minister Modi met with the EU Heads of State in May 2021, the desire of both sides to develop cooperation in the region came to the fore. During

France's EU presidency, the "Indo-Pacific Ministerial Forum" was held on February 22, 2022, and the main regional partners, especially India, were invited to Paris. At this meeting, the Indian Foreign Minister made strong statements that Europe should play an active role in the Indo-Pacific region and emphasized that the EU-India partnership has been greatly strengthened. Despite this, only time will tell what extent India's non-alignment policy and its distant stance towards Western imperialist countries, which gained its independence in 1947, will change. Moreover, India does not seem to have forgotten the attitude taken by the USA against India by sending the 7th Fleet to the Indian Ocean in the events of 1971. As a result, India's being a party to the balances in the region will definitely have consequences in terms of regional security.

As a result; As in many other issues, Brzezinski misjudged the issue of China and said that "it cannot become a serious political threat to the international system in at least ten years and in the long run" (Brzezinski, 2005: 153). Now there is talk of other things. At this point, writing alone is not enough, the wrong calculation is returning from Baghdad.

With the strategy documents it has prepared, the USA seems to want to put pressure on China with much less effort by forming alliances in the Indo-Pacific region, just as it took countries, especially European countries, with it in the Russia-Ukraine Crisis. But nothing goes as planned, in real life plans rarely go as expected.

It is seen that the Indo-Pacific region, which gains importance day by day economically, militarily, and politically, attracts more and more attention and has become an important competitive area. These rivalry relations and fictions play a role in the basis of many confusions, problems or alliance formations that are still taking place in the region.

Understanding the current and future situation of this change will only be possible with a realistic evaluation of the strategy documents of the countries interested in the region. On the other hand, time will show how realistic the prepared documents are and how accurate the assumptions are.

It has been observed that extra-regional interventions do not always bring peace. Moreover, every foreign intervention; It is also obvious that it creates confusion, ethnic conflicts and problems. Whatever the case, it is certain that the countries in the region and their peoples will suffer the most if excessive ambitions and competitive conflicts disrupt the environment of peace and security in the region.

References

Brzezinski, Zbigniew. (2005). *Is the Choice Global Domination? Global Leadership?* Inkılap Bookstore: Istanbul.

Deutsche Welle Turkish, 20 February 2021.

Geography and History, Kurt Vowinckel Press: Berlin, Germany.Gouv.fr (2019). *France and Security in the Indo-Pacific*. Citation Date: 15.04.2022.

Haushofer, Karl. (1924). *Pacific Ocean Geopolitics – Studies on Relationships Between*

Heiduk Felix, Wacker Gudrun. (2020). *From Asia-Pacific to Indo-Pacific: significance, implementation and challenges*. Research Report. From Asia-Pacific to Indo-Pacific: significance, implementation and challenges (ssoar.info).

<https://assets.documentcloud.org/documents/6111634/DOD-INDO-PACIFIC-STRATEGY-REPORT-JUNE-2019.pdf>.

Indo-Pacific Strategy of the United States (Washington, DC: The White House, 11 February 2022.

Jeopolitik Gündem: Çin'in Pasifik Okyanusunda Solomon Adaları ile Güvenlik Paktı İmzalamasının Anlamı

22 Nisan 2022

Çin Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Vang Vınbin'in, 19 Nisan 2022 tarihinde Çin ve Solomon Adaları arasında güvenlik alanında işbirliğine yönelik hükümetler arası çerçeve anlaşmasına imza attığını açıklaması bir anda herkesi şaşırttı. Aslında bu anlaşmaya dair taslak belge 24 Mart 2022 tarihinde kamuoyuna yansımıştı. Bunun ardından açıklamaların ve tepkilerin birbiri ardına gelmesi de bir anlamda bu bölge ve çevresine yönelik son yıllarda artan jeopolitik girişimlerin bir sonucuydu.

Bölgedeki Jeopolitik Gündem

ABD, 2019 yılında Çin'i en büyük düşman olarak tanımladığı ilk "Hint-Pasifik Strateji Belgesi"ni yayınlamıştı (*Indo-Pacific Strategy-Report-June-2019*). Asya'nın NATO'su olarak nitelendirilen ve Japonya, Hindistan, Avustralya ve ABD arasında kurulan QUAD organizasyonunun da gerek açıklamaları gerekse gerçekleştirdiği askeri tatbikatları itibarıyla Çin'e karşı oluşturulduğu açıkça belliydi. Nihayet, 2022 yılı şubat ayında Başkan Biden döneminde yenilenen "ABD Hint-Pasifik Strateji Belgesi"nin giriş sözünde (*Indo-Pacific Strategy of the United States, The White House, 11 February 2022*) Biden'ın, 24 Eylül 2021 tarihinde QUAD Liderler Zirvesinde söylediği **"Hepimizin ve dünyanın geleceği Hint Pasifik bölgesinde şekillenmektedir"** sözünü de hatırlamak gerekir.

Solomon Adaları ve Konumu

Okyanusya bölgesinde, Papua Yeni Gine'nin doğusunda; 6'sı büyük, 20'si orta büyüklükte olmak üzere 1000'e yakın adadan meydana gelen 700 bin civarındaki nüfusuyla, Solomon Adaları'nın yüzölçümü 28 bin km² olup bu alan bitişik sularla birlikte 1,350 milyon km²'ye ulaşmaktadır. Covid 19 vakasının hemen hemen hiç rastlanılmadığı ülkenin 2020 yılı itibarıyla kişi başına düşen geliri, civarındaki ada ülkelerine nazaran daha düşük olup yıllık 1843 dolar civarındadır. Burada özellikle bahsedilmesi gereken husus ise Solomon Adaları'nın Avustralya kıyılarına mesafesinin 2000 km'den daha kısa olmasıdır.

Tarihçe

İlk defa İspanyollar tarafından 1568 yılında keşfedilen Solomon Adaları'nın en büyük adası, üzerinde bugünkü başkenti Honiara'nın (Günümüzde 50 bine yakın nüfusu ile ülkenin en büyük şehridir) da bulunduğu Guedalcanal Adası olup, Guedalcanal ismi İspanya'daki o dönemdeki Endülüs'ün Sevilla kentindeki

“Guadalcanal” köyünden esinlenerek verilmiştir. Ada yerlileri sömürgeci güçlere o tarihten itibaren sürekli olarak direnmişlerdir. Kısa bir süre Almanya’nın kontrolündeki Solomon Adaları 1893 yılından itibaren İngiliz himayesine girmiştir (Lawrence, 2014: 169).

1. Dünya Savaşında Solomon Adaları

Solomon Adaları II. Dünya Savaşı başlarında Japonlar tarafından kolayca ele geçirilmiştir (Miler, 1948: 3). Bu adalar Japonlar’ın 3. Ana Savunma Hattının bulunduğu önemli bir bölgede yer almaktaydı ve bu tarihten itibaren Japonlar, Avustralya limanlarını etki altına almaya başlamışlardı. Ancak Pearl Harbor saldırısından altı ay sonra, Japon şifrelerini çözen ABD’nin, stratejik önemdeki Midway Adası (*Japonya’ya yaklaşık 4100, ABD’ye 4200 km uzaklıkta*) yakınlarındaki Deniz Muharebelerini (04-07 Haziran 1942) kazanmasından sonra (*Bu savaş her ne kadar donanmalar arasında yapılmış gibi görülse de aslında savaşın sonucunu her iki tarafın uçakları arasındaki hava savaşları belirlemiş ve bu savaştan sonra Japonların Pasifikteki hava hakimiyeti sona ermiştir*) bir sonraki hatta yer alan Solomon Adaları, Japonya ve ABD arasında şiddetli muharebelere sahne olmuş ve ABD donanması Guadalcanal üzerine yoğunlaşarak (Frank, 1992) gemilerden yapılan topçu atışları, yerlilerin yol göstermesi ve hava kuvvetlerinin desteği ile Japonların Guadalcanal mevzilerini ele geçirmeyi (07 Ağustos 1942- 09 Şubat 1943) başarmışlardır (Miler, 1948: 306).

Solomon Adalarında Amerikan bombardıman uçağı (USAAF: 1943)

Stratejik açıdan Guadalcanal Adasında bir hava üssüne sahip olmak, ABD ile Avustralya arasındaki deniz iletişim hatlarının kontrolü için çok büyük öneme sahipti. Bu savaşta her iki tarafın da gemi kaybı fazlaydı. Ancak Japonların 20 binden fazla asker kaybına karşılık Amerikan kayıpları bunun 10 katından daha düşüktü. Ancak Japonlar için asıl yerine konulamayacak kayıp, deniz kuvvetleri pilotlarının kaybedilmesi idi. Bir bakıma burada yapılan savaşlar Pasifik mücadelesinde bir dönüm noktası olmuş ve böylelikle Amerikan kuvvetleri bir sonraki hattaki Iwo Jima ve Okinawa Muharebeleri ile Japon Anakarasına etki etme imkânını elde etmişlerdi.

Solomon Adaları'nda Sonraki Gelişmeler

Bu adalar üzerinde İngiliz Himayesi 1975 yılında sona ermiş ertesi yıl ise adalar kendisini yönetme hakkı kazanmış, 1978 yılında ise bağımsız bir ülke haline gelmiştir. Ülkede mevcut 120 adet dil grubundan 70'i aktif olarak kullanılmakta olup (*Rennel- lese işaret dili ile Oroha, Tanema, Tanibili, Riirio, Vano ve Lavono gibi dillerin soyu tükenmek üzeredir*) yaygın dil (Yaklaşık %85) Malanez-yaca'dır. Resmi dil olan İngilizce ise çok az kişi (Yaklaşık %2) tarafından bilinmektedir. Okullaşma oranı %60'tır.

Dünyanın en az ziyaret edilen ülkesi olan Solomon Adaları, her bölgede bir merkez şehrin bulunduğu 10 ayrı idari bölgeye ayrılmış durumdadır.

Solomon Adaları İngiliz Milletler Topluluğu üyesi bir ülke olup Kraliçe tarafından bir genel valiyle temsil edilmektedir.

İngiliz Milletler Topluluğu Üyesi Ülkeler

Ülke 1999 yılında etnik çatışmalara ve 2000 yılında darbeye sahne olmuştur. Sivil karışıklık Avustralya ve Yeni Zelanda'dan gelen kuvvetlerle sona erdirilmiş ve anlaşma sağlanmıştır. Ancak sonraki yıllarda da karışıklıklar devam etmiş, Avustralya liderliğindeki yardım misyonu ise 2017 yılında faaliyetlerini sonlandırmıştır.

Anlaşmaya Tepkiler

Çin ile Solomon Adaları arasında askeri işbirliğini de içeren bir güvenlik anlaşmasının imzalanması, ABD, Avustralya ve İngiltere arasında, nükleer denizaltı teknolojisinin geliştirilmesi ve üretilmesini içeren AUKUS anlaşmasına misilleme olarak Çin'in bölgede stratejik bir zemin kazanma çabası olarak değerlendiriliyor.

Çin ve Solomon Adaları arasındaki yeni güvenlik anlaşmasının, 24 Mart 2022 tarihinde Solomon Adaları muhalefeti tarafından kamuoyuna sızdırılmasından sonra Avustralya başta olmak üzere ABD ve Yeni Zelanda bu anlaşmanın imzalanmaması için harekete geçti. Onlara göre anlaşma bölgedeki güvenlik ortamına zarar veriyor. Hatta Mikronezya Devlet Başkanı Panuelo bile bu anlaşmaya "bölgenin gelecekte büyük güçlerin çatışma alanı olabileceği" gerekçesi ile karşı çıkmış ve Solomon Adaları başbakanına bir mektup göndermiştir.

Güney Çin Denzinde ABD ve Çin Güç Mücadelesi

Bir anlamda belge Hint-Pasifik'teki ABD ve Çin arasındaki mücadelenin başka bir safhasına işaret ediyor.

Belge, Çin savaş gemilerinin Solomon Adaları limanlarına demirleyebileceği, kısa süre bekleyebileceği, lojistik ikmalini bu limanlardan yapabileceğini de içeriyor. Buna ilave olarak Solomon Adalarındaki sosyal düzeni ve mülkiyeti korumak için Çin'den askeri personel, zırhlı polis ve askeri güç talep edilebileceği konuları da var. Çin ayrıca insani yardım ve doğal afetler konusunda Solomon Adaları'nın kapasitesini artırmayı da üsleniyor.

Görünüşte barışçıl amaçlarla da olsa, yorumcular bu anlaşmanın Çin yönetimine, kendi vatandaşlarını ve yürüttüğü proje-

leri korumak için askeri güç kullanımının önünü açabileceği ve Pasifik bölgesinde Çin'e kritik üs desteği sağlayabileceği değerlendirilmesini yapıyor.

Hem Pekin yönetimine hem de Solomon Adaları'na, anlaşma konusunda endişelerini ileten ülkeler, Solomon Adaları Başbakanı Sogavare'den söz konusu anlaşmaya imza atmamasını istediler. Anlaşmaya karşı çıkan ülkeler, anlaşmayla Çin'in savaş gemilerinin Solomon Adaları limanlarını kullanacağını, adalarda donanması için üsler kuracağını ve lojistik desteğini buralardan sağlayacağını iddia ediyorlar.

Solomon Adaları Başbakanı Sogovare ise güvenlik anlaşmasının Çin veya başka herhangi bir devlete Solomon Adaları'nda üs kurma hakkı tanımadığını söylüyor ve bölgesel güvenliğe herhangi bir zarar gelmeyeceğinin ve bölgesel barış ve işbirliğini bozmayacağını sözünü veriyor.

Sogovare'ye göre anlaşma, herhangi bir ülke ve ittifaka karşı değil ve daha çok Solomon Adaları'nın kendi iç güvenlik durumlarına ve geçtiğimiz yıl kasım ayındaki protestolarda zarar gören altyapının korunmasına yönelik.

Solomon Adalarındaki Muhalefetin Tepkisi

Solomon Adaları Parlamenter ve Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Kenilorea, zaten ülke halkının belirli bir bölümünün Çinlilere şiddetle karşı olduğunu ve ülke içinden ve dışından yoğun itirazlara rağmen Çin ile yapılan anlaşmanın ülkedeki gerilimi daha da artıracağını açıklayarak, anlaşmanın şeffaf ve halka açık olması gerektiğini vurgulamıştır.

Avustralya'nın Tepkisi

Anlaşmanın ardından Avustralya Dışişleri Bakanı Marise Payne, her ne kadar Solomon Adalarının kendi güvenliği için karar alma haklarına saygı duysalar da Çin ile Solomon Adaları arasında imzalanan güvenlik işbirliği anlaşmasıyla derin bir hayal kırıklığına uğradıklarını ve Pekin yönetimi ile imzalanan şeffaflıktan uzak bu anlaşmanın bölgenin istikrarını bozacağı-

nı açıkladı. Ülkedeki ana muhalefet yetkilileri ise Avustralya'ya yaklaşık 2 bin km uzaklıktaki Solomon Adaları'nın Çin ile imzaladığı anlaşmanın bölgeyi daha az güvenli hale getirdiğini belirterek, Başbakan Morrison'un Pasifik politikalarını eleştirmişler hükümetin izlediği politikaları geç kalmış ve II. Dünya Savaşından sonra en kötü Pasifik politikası olarak nitelendirmişlerdir. Muhalefete göre Avustralya'nın karşı karşıya olduğu stratejik koşullarda, artık bölge daha az güvenli ve genel savaştan sonraki en riskli ve belirsiz ortamı oluşturuyor.

Avustralya Başbakanı ise kendisinin güvenlik anlaşması imzalanacağını bildiği halde geç kaldığı suçlamalarını kabul etmeyerek, izlenen diplomasinin doğru olduğunu savunuyor. Ona göre şimdiye kadar olduğu gibi Pasifik'e Avustralya'nın bir uzantısı gibi bakmak oldukça yanlış ve bu hassasiyetin anlaşılması gerekiyor. Yani konuyla ilgili olarak Solomon Adaları'na emredici davranmak uygun değil.

ABD'nin Tepkisi

Anlaşma daha imzalanmadan Avustralya'ya yaptığı bir ziyarette konuyla ilgili olarak açıklama yapan ve anlaşmanın Çin'in bölgedeki nüfusunu genişletme arzusunu yansıttığını öne süren ABD Deniz Piyadeleri Komutanı General Berker, anlaşmanın nasıl gerçekleştiği ve ülkeler için sonuçlarının neler olacağı konusunda endişelerini dile getirerek, Solomon Adaları yönetimine seslenmiş ve "ileride pişmanlık duyabilirsiniz" demiştir.

ABD Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Price ise yaptığı açıklamada, "İmzalanan Güvenlik Anlaşmasının geniş doğası, Çin askeri polis güçlerinin Solomon Adaları'na konuşlanmasının önünü açıyor" demiştir. Ona göre bu anlaşmanın imzalanması, Solomon Adalarındaki istikrarsızlığı artıracak ve Pasifik bölgesinde başka örnekler için emsal oluşturacak.

Solomon Adaları'nda Çinlilere Karşı Tepkiler

Solomon Adaları yönetimi, 16 Eylül 2019 tarihinde Tayvan Hükümeti ile ilişkilerini keserek Çin Halk Cumhuriyeti hükü-

metini Çin'in temsilcisi olarak tanımış ve Çin Halk Cumhuriyeti ile resmi ilişki kurma kararı almıştı. Ancak hükümetin Çin ile yakınlaşması ülkede kitlesel protestolara neden olmakta gecikmedi.

2021 yılı kasım ayında Solomon Adaları'nın başkentinde sokaklara çıkan göstericiler (*Nüfusun yoğun olduğu Malaita adasından da göstericiler gelmiştir*) hükümetin Çin yönetimi ile diplomatik ilişkileri başlatmasına, Çin tarafından söz verilen ekonomik yardım ve yatırımların yapılmadığına ve gelen fonlarla yolsuzluk yapıldığına tepki göstererek meclis binasını basmış, Başbakanı devirme girişiminde bulunmuş ve Çinlilere ait işyerlerini ateşe vermiştir.

Polisle çatışan göstericilere karşı ülkede sokağa çıkma yasağı uygulanmış ve olayların büyümesi üzerine Avustralya'dan, iki ülke arasındaki güvenlik anlaşması gereği polis gücü istenilmiştir.

Çin Yönetiminin Tutumu

Çin dışişleri bakanlığı sözcüsü Wenbin, imzanın ne zaman ve nerede gerçekleştiğinden bahsetmeden verdiği demeçte, "Çin ve Solomon Adaları dışişleri bakanları güvenlik işbirliği çerçeve anlaşmasını resmen imzaladılar" demiştir.

Çin yönetimi yaptığı açıklamalarla bu güvenlik çerçeve anlaşmasının iki bağımsız eşit devlet arasında imzalanan açık ve şeffaf bir mutabakat olarak herhangi bir üçüncü tarafı hedef almadığını, anlaşmanın mevcut ikili ve çok taraflı güvenlik işbirliği mekanizmalarına paralel ve uyumlu olduğunu iddia ediyor.

Çin yönetimine göre Batılı güçler anlaşmayı kasıtlı olarak abartarak gerilimi tırmandırıyor ve Ada ülkelerinin Çin'in bu işbirliğine müdahalesi ve engelleme çalışmaları başarısız olmaya mahkûm.

Sonuç olarak, Çin'in Solomon Adaları ile imzaladığı ve çoğu kimsenin dikkatini pek çekmeyen bu anlaşma ile Hint-Pasifik mücadelesinin yeni bir safhaya geçtiği görülüyor ve bölge ülkeleri tehlikeyi artık çok yakınlarında hissediyor. Bu anlamda geliş-

meleri de daha başından iyi takip etmek gerekiyor. Hint-Pasifik Strateji Belgeleri birbiri ardına yayınlanırken bölgede dengeler yeniden oluşuyor ve bu bölge ve civarında güç mücadelelerinin giderek daha da artacağına dair emareler veriyor.

Kaynakça

Lawrence, David Russell. (1914). *The Naturalist and His Beautiful Islands: Charles Morris Woodford in the Western Pacific*, ANU Press: Canberra, Avustralia.

Indo-Pacific Strategy of the United States, Washington, DC: The White House, 11 February 2022.

Indo-Pacific- Strategy-Report-June-2019.

Miler, Jr. John. (1948). *U.S. Army in World War II, The War in The Pacific, Guadalcanal*:

The first Offensive: Washington.

Frank, B. Richard. (1992). *Guadalcanal*, Penguin Books.

Geopolitical Agenda: The Meaning of China's Signing of a Security Pact with the Solomon Islands in the Pacific Ocean

27 Nisan 2022

The spokesperson of the Chinese Ministry of Foreign Affairs, Wang Vinbin, announced that he had signed the intergovernmental framework agreement for cooperation in the field of security between China and the Solomon Islands on April 19, 2022, and surprised everyone. In fact, the draft document on this agreement was made public on March 24, 2022. The succession of statements and reactions after this was, in a sense, a result of the increasing geopolitical initiatives towards this region and its surroundings in recent years.

Geopolitical Agenda in the Region

In 2019, the USA published the first “Indo-Pacific Strategy Document”, in which it defined China as the biggest enemy (Indo-Pacific-Strategy-Report-June-2019). It was clear that the QUAD organization, which is described as the NATO of Asia and established between Japan, India, Australia, and the USA, was created against China in terms of both its statements and military exercises. Finally, in the introductory word of the “US Indo-Pacific Strategy Document” (Indo-Pacific Strategy of the United States, The White House, 11 February 2022), which was renewed under President Biden in February 2022, Biden’s speech at the QUAD Leaders’ Summit on September 24, 2021. It should also be remembered that he said, **“The future of all of us and the world is being shaped in the Indo-Pacific region”**.

Solomon Islands and its location

In the Oceania region, east of Papua New Guinea; With a population of around 700 thousand consisting of 6 large and 20 medium-sized islands, the Solomon Islands have a surface area of 28 thousand km² and this area reaches 1,350 million km² together with the adjacent waters. As of 2020, the per capita income of the country is around 1843 dollars per year. Interestingly there is almost no Covid 19 case in the country. The point that should be especially mentioned here is that the distance of the Solomon Islands to the Australian coast is less than 2000 kilometer.

History

Discovered for the first time by the Spanish in 1568, the largest island of the Solomon Islands is Guedalcanal Island, on which today's capital Honiara is located (today it is the largest city of the country with a population of close to 50 thousand), and the name of Guedalcanal in Spain at that time was Seville, Andalusia. It was inspired by the village of "Guadalcanal" in the city of the natives of the island have consistently resisted the colonial

powers since then. The Solomon Islands, which were under the control of Germany for a short time, came under British protection from 1893 (Lawrence, 2014: 169).

Solomon Islands in World War II

Solomon Islands was easily captured by the Japanese at the beginning of World War II (Miler, 1948: 3). These islands were located in an important area where the Japanese 3rd Main Defense Line was located, and from this date on, the Japanese began to influence the Australian ports. However, six months after the attack on Pearl Harbor, the US, who had deciphered the Japanese codes, won the Naval Battles (04-07 June 1942) near the strategically important Midway Island (approximately 4100 km from Japan, 4200 km from the USA). Although it seems like it was between the navies until today, the result of the war was determined by the air wars between the planes of both sides and after this war, the air dominance of the Japanese in the Pacific ended) the Solomon Islands, which are on the next line, were the scene of fierce battles between Japan and the USA, and the US navy came over Guadalcanal. Concentrating on (Frank, 1992), they succeeded in capturing the Guadalcanal positions of the Japanese (07 August 1942- 09 February 1943) with the help of artillery fire from the ships, the guidance of the locals and the support of the air force (Miler, 1948: 306).

American Bomber Over Solomon Islands (USAAF: 1943)

Strategically, having an airbase on the Island of Guadalcanal was crucial to controlling the maritime lines of communication between the United States and Australia. In this war, both sides lost ships. However, while the Japanese lost more than 20,000 soldiers, American losses were more than 10 times lower. But the real irreplaceable loss for the Japanese was the loss of their navy pilots. In a way, the wars fought here were a turning point in the Pacific struggle, and thus American forces had the opportunity to influence the Japanese Mainland with the Battles of Iwo Jima and Okinawa on the next line.

Subsequent developments in the Solomon Islands

The British Protectorate on these islands ended in 1975, and the following year, the islands gained the right to govern themselves and became an independent country in 1978. Of the 120 existing language groups in the country, 70 are actively used (Rennellese sign language and languages such as Oroha, Tane-ma, Tanibili, Riirio, Vano and Lavono are near extinction) and the common language (about 85%) is Malanesian. The official language, English, is known by very few people (about 2%). The schooling rate is 60%.

The world's least visited country, the Solomon Islands are divided into 10 separate administrative regions with a central city in each region.

The Solomon Islands are a member of the Commonwealth of Nations and are represented by a governor-general by the Queen.

Members of the British Commonwealth of Nations.

The country was the scene of ethnic conflicts in 1999 and a coup in 2000. Civil unrest was ended with forces from Australia and New Zealand and an agreement was reached. However, confusion continued in the following years, and the Australian-led aid mission ended its activities in 2017.

Reactions to the deal

The signing of a security agreement between China and the Solomon Islands, which includes military cooperation, is considered as China's effort to gain strategic ground in the region, in retaliation for the AUKUS agreement between the US, Australia and the UK, which includes the development and production of nuclear submarine technology.

After the new security agreement between China and the Solomon Islands was leaked to the public by the Solomon Islands opposition on March 24, 2022, Australia, especially the USA and New Zealand acted not to sign this agreement. According to them, the deal harms the security environment in the region. Even the President of Micronesia, Panuelo, objected to this agreement on the grounds that "the region may be a conflict area of great powers in the future" and sent a letter to the prime minister of the Solomon Islands.

US and Chinese power struggle in the South China Sea

In a sense, the document marks another phase of the conflict between the US and China in the Indo-Pacific.

The document also includes that Chinese warship can anchor at the ports of the Solomon Islands, wait for a short time, and make their logistics supplies from these ports. In addition, there are issues that military personnel, armored police and military force can be requested from China to maintain social order and property in the Solomon Islands.

China is also committed to increasing the capacity of the Solomon Islands for humanitarian aid and natural disasters.

Although ostensibly for peaceful purposes, commentators speculate that this agreement could pave the way for the Chinese administration to use military force to protect its citizens and the projects it carries out and provide critical base support to China in the Pacific region.

Countries that conveyed their concerns about the agreement to both the Beijing administration and the Solomon Islands asked the Prime Minister of the Solomon Islands, Sogavare, not to sign the agreement. Countries that oppose the agreement claim that with the agreement, China's warships will use the ports of the Solomon Islands, establish bases for its navy on the islands and provide logistic support from there.

Solomon Islands Prime Minister Sogavare says that the security agreement does not give China or any other state the right to establish a base in the Solomon Islands and promises that it will not harm regional security and disrupt regional peace and cooperation.

According to Sogavare, the agreement is not against any particular country or alliance but is more geared towards the internal security situation of the Solomon Islands itself and the protection of infrastructure damaged by the protests in November last year.

The reaction of the opposition in the Solomon Islands

Kenilorea, Chairman of the Solomon Islands Parliamentary and Foreign Relations Committee, stated that a certain part of the country's people is already strongly against the Chinese and that despite intense objections from within the country and abroad, the agreement with China will further increase the tension in the country, emphasizing that the agreement should be transparent and open to the public.

Australia's response

After the agreement, Australian Foreign Minister Marise Payne announced that although they respect the right of the Solomon Islands to take decisions for their own security, they were

deeply disappointed with the security cooperation agreement signed between China and the Solomon Islands, and that this opaque agreement signed with the Beijing administration would destabilize the region. The main opposition officials in the country, on the other hand, stated that the agreement signed with China by the Solomon Islands, which is about 2 thousand km from Australia, made the region less secure, and they criticized Prime Minister Morrison's Pacific policies. They described it as the worst Pacific policy since World War II. According to the opposition, in the strategic conditions facing Australia, the region is now less secure, making it the most risky and uncertain environment after the general war.

The Australian Prime Minister, on the other hand, does not accept the accusations that he is late even though he knows that a security agreement will be signed, and argues that the diplomacy followed is correct. According to him, it is quite wrong to look at the Pacific as an extension of Australia, as it has been until now, and this sensitivity needs to be understood. In other words, it is not appropriate to act imperatively on the Solomon Islands on the subject.

Australian Prime Minister Scott Morrison in another speech said China's construction of a military base in the Solomon Islands would be a "red line" for his country.

US response

Making a statement on the subject during a visit to Australia before the agreement was signed and claiming that the agreement reflects China's desire to expand its population in the region, the Commander of the US Marine Corps, General Berker, expressed his concerns about how the agreement came to be and what the consequences would be for the countries, and addressed the Solomon Islands administration. He called out and said, "You may regret it in the future".

"The broad nature of the signed Security Agreement paves the way for the deployment of Chinese military police forces to the Solomon Islands," US State Department spokesman Price said in a statement.

According to him, the signing of this agreement will increase instability in the Solomon Islands and set a precedent for other examples in the Pacific region.

On the other hand, Daniel Kritenbrink, the US Assistant Secretary of State for East Asian and Pacific Affairs, after speaking Prime Minister of the Solomon Islands Manasseh Sogavare, said the US would not hesitate to take a military step if a possible military base was established in China's Solomon Islands.

Japan Response

Japan response was also strong. Japan Foreign Minister Hayashi Yoshimasa said that they conveyed their concerns about the security agreement signed between Beijing and Honiara to the Solomon Islands. Accordingly, Uesugi Kentaro, one of the Deputy Ministers of Foreign Affairs sent to the Island, was received by the Prime Minister of the Solomon Islands Manasseh Sogavare. Noting that "the security agreement may affect the security of the entire Pacific region," Uesugi stated that they will closely monitor the potential effects of the agreement.

Reactions against the Chinese in the Solomon Islands

The Solomon Islands administration cut its relations with the Taiwan Government on September 16, 2019 and recognized the government of the People's Republic of China as the representative of China and decided to establish official relations with the People's Republic of China. However, the government's rapprochement with China did not fail to cause mass protests in the country.

The demonstrators who took to the streets in the capital of the Solomon Islands in November 2021 (also demonstrators from the densely populated island of Malaita) stormed the parliament building, reacting to the government's initiation of diplomatic relations with the Chinese administration, the failure to make the economic aid and investments promised by China, and the corruption with the incoming funds, He attempted to overthrow

the Prime Minister and set Chinese businesses on fire. A curfew was imposed in the country against the demonstrators who clashed with the police, and upon the escalation of the events, police force was requested from Australia in accordance with the security agreement between the two countries.

The attitude of the Chinese government

“The foreign ministers of China and the Solomon Islands have officially signed the security cooperation framework agreement,” Wenbin, spokesperson of the Chinese foreign ministry, said without mentioning when and where the signing took place.

The Chinese administration claims that this security framework agreement, as an open and transparent agreement signed between two independent equal states, does not target any third party, and that the agreement is parallel and compatible with existing bilateral and multilateral security cooperation mechanisms.

According to the Chinese administration, the Western powers are deliberately exaggerating the agreement and escalating the tension, and the intervention and blocking efforts of the island countries to China’s cooperation are doomed to fail.

As a result, with this agreement that China signed with the Solomon Islands and which did not attract the attention of many, it seems that the Indo-Pacific struggle has entered a new phase and the countries in the region are now feeling the danger very close. In this sense, it is necessary to follow the developments from the very beginning. While the Indo-Pacific Strategy Papers are being published one after another, the balances are re-established in the region, and it gives signs that the power struggles in and around this region will increase.

References

Frank, B. Richard. (1992). Guadalcanal, Penguin Books.

Indo-Pacific Strategy of the United States, Washington, DC: The White House, 11 February 2022.

Indo-Pacific- Strategy-Report-June-2019.

Lawrence, David Russell. (1914). The Naturalist and His Beautiful Islands: Charles Morris Woodford in the Western Pacific, ANU Press: Canberra, Australia.

Miller, Jr. John. (1948). Base. Army in World War II, The War in The Pacific, Guadalcanal: The first Offensive: Washington.

İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya Giriş Başvurusu ve Türkiye

17 Mayıs 2022

İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya üye olmak için başvurusu, bölgedeki stratejik dengeleri değiştirmesi açısından tarihi bir anlam taşıyor. Durumdaki bu hızlı değişimin derinliğini anlamak ise oldukça önemli.

Rusya'nın Ukrayna saldırısı ABD'ne; kendisini, NATO'yu ve Avrupa'yı bir süreliğine toplama fırsatı vermiş gibi görünüyor

ABD ve NATO'nun başlangıçtan itibaren açıklamaları ile Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısını caydıracak girişimlerden uzak durduğu görülmüştür. Daha 2021 Aralık ayında Rusya, Ukrayna sınırına asker yığmaya başladığında Biden, Rusya'yı rahatlatan, "Ukrayna'ya asker göndermeyi planlamıyoruz" açıklaması yapmıştı.

24 Şubat 2022 tarihinde, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik işgal girişiminin başlaması ise ABD'ne hem NATO'yu hem de dağılan Avrupa'yı kendisine bağlaması için gerekli fırsatı fazlasıyla verdi. Yaratılan Rus tehdidi nedeniyle, daha önce savunma harcamalarını artırmamakta direnen ve ABD'den gittikçe uzaklaşan Avrupa ülkeleri, savunma harcamalarını derhal artırmayı kabul ederken ABD, Avrupa'da her istediği yerde hem de bu ülkelerin gönüllü çağrısıyla, askeri üsler elde etme ve asker bulundurma hakkına sahip olmaya başladı. ABD bunun yanında, Avrupa'daki ülkelere silah satışlarını artırırken, maliyetleri artmasına rağmen, onları Rusya yerine başka kaynaklardan enerji temin etmeye zorlamaya başladı. Bu durum, Rusya'nın Ukrayna karşısında başlangıçtaki ilerlemesinin yavaşlamasına rağmen, devam etmekte ve yaratılan Rus korkusu nedeniyle birçok ülkenin, ta-

mamen ABD yörüngesinde hareket etmek zorunda kaldığı görülmektedir.

Başlangıçta İsveç ve Finlandiya NATO'ya üye olmayı düşünmüyordu

Aslına bakılırsa İsveç ve Finlandiya, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırısının başlangıcında bile NATO'ya üye olmayı düşünmüyorlardı.

Ama İngiltere ve ABD'nin, Rusya'ya yönelik kuşatma stratejileri açısından, bu ülkelerin NATO üye olmaları gerekiyordu. Bu ülkelerin resmî açıklamaları dikkatle incelendiğinde bu durum açıkça ortaya çıkar.

- NATO üyeliğini kesinlikle düşünmüyoruz (25 Şubat 2022, İsveç Başbakanı Andersson).
- Ben olduğum sürece NATO'ya katılmayacağız (07 Mart 2022, İsveç Savunma Bakanı Hultqvist)
- Finlandiya'nın NATO'ya katılması, Avrupa'nın güvenlik durumunu olumsuz etkiler (20 Mart 2022, Finlandiya Cumhurbaşkanı Niinistö).

Peki neden bu ülkeler, aradan geçen süre içerisinde fikir değiştirdiler veya değiştirmek zorunda kaldılar? Aslında Rusya'nın karadan komşusu olan ve Rusya'nın eski başkenti St. Petersburg'un hemen karşısında bulunan Finlandiya, Rusya ile olumlu ilişkiler geliştirmeyi başarmıştı. Ancak Rus yönetiminin agresif tutumu yanında "kaba askeri güce ve korkuya dayalı açıklamaları" karşı değişimi süratlendirdi. Rusya'nın Kırım'ı işgal ettiği dönemde bile Finlandiya halkının ancak %25'i NATO üyeliğini desteklerken, bugün bu oran %80'lere yaklaştı. Aynı şekilde İsveç için bu oran, Ukrayna işgali öncesi %20 iken şimdilerde %70'leri aşmış durumda.

Geçmişte, bağlantısızlık politikası sayesinde Finlandiya, nüfusunun ve kapasitesinin çok üzerinde bir güce kavuşmuştu. "Soğuk Savaş" döneminden beri askeri olarak tarafsız olan ve bağlantısızlık politikası takip eden Finlandiya için bu başvuru ile tarihsel tarafsızlığın sonu gelmiş oldu. Aynı durum, benzer

statüdeki İsveç için de geçerli. Şimdi şartlar değişmiştir. Bundan sonra gerek İsveç gerekse Finlandiya için yaratılan olumlu beklentilerin, her konuda beklenildiği gibi gerçekleşmeyeceği ve birçok konunun orta ve uzun vadede farklı seyir izleyeceği de daha iyi görülecektir.

ABD, NATO'yu kullanarak sadece Rusya'yı değil, İsveç ve Finlandiya'yı da kontrol etmek istiyor

İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliği ile Baltık artık bir NATO gölü haline geldiği gibi, Rusya'nın eski başkenti ve en önemli şehirlerinden birisi olan St. Petersburg'da NATO'nun etki alanının merkezine oturduğu görülecektir. Rusya böyle bir manevra ile artık açık denizlere kapatılmış olmaktadır. Halihazırda durumda, ABD'nin İsveç ve Finlandiya üzerinden Rusya'yı kuşatma yanında, Avrupa üzerindeki egemenliğini tamamen sağlama çabasını da görmek mümkün.

Diğer taraftan konu; Fransa ve Almanya'nın başını çektiği AB merkezli oluşumun gerçekleştirmeye çalıştığı, stratejik düzeyde bağımsız olma girişimlerinin karşısında, ABD ve İngiltere tarafından, NATO'yu kullanarak, Avrupa Güvenlik Mimarisini kendi kontrollerinde şekillendirme ve Baltık'tan Akdeniz'e, Rusya ve AB arasına bir hat oluşturma girişimi olarak da değerlendirilebilir. Bu hattı kontrol eden hem Avrupa hem de Rusya'yı yani, "Merkezi Bölge"yi ve enerji kaynaklarını da kontrol edecektir. ABD ise şimdilik bunu başaracak gibi görünmektedir.

Türkiye neden İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğine veto edeceğini bildirdi

Böyle bir ortamda, Türkiye Cumhurbaşkanı, ülkesinin İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliği konusunda olumlu bir düşünce içinde olmadığı açıklamasını yaptı. Derinliğine incelendiğinde bu açıklamanın iki ana nedeninin olduğu görülür.

Bunlardan ilki, her iki ülkenin PKK ve onun uzantısı YPG terör örgütlerine vermiş olduğu destektir. Her iki ülke bu örgütleri ya tamamen ya da kısmen terörist örgüt olarak görmüyor ve bunların faaliyetlerini tam olarak engellemiyor.

Belirtilen örgütlerin bu ülkelerde teşkilatlanması ve lobileri güçlü. Bu örgütler rahat bir şekilde bu ülkelerde barınabildiği gibi ekonomik kaynak sağlama yönünden de bu ülkelerden fazlasıyla faydalanmaktadır. Diğer taraftan PKK-YPG terör örgütü bu ülkelerden bazılarına ait silahları eylemlerinde kullanıyor. 2017-2022 dönemi içerisinde PKK terör örgütüne karşı yapılan operasyonlarda İsveç yapımı AT-4 tanksavar silahlarının ele geçirilmesi bunun en bariz göstergesi. Şimdiki geline ortamda, YPG ve PKK'lı teröristlerin bu tanksavar silahlarıyla İsveç ve Finlandiya'yı Rus tanklarına karşı koruması beklenebilir mi? Devlet adamları ciddi olmazsa ortaya çıkan durumlar da böyle gayrı ciddi durumlara dönüşebiliyor.

Yine bu ülkeler Türkiye'nin talep ettiği teröristleri de teslim etmekten imtina ediyor. Kaldı ki, bugüne benzer şekilde "Soğuk Savaş Dönemi" boyunca kendi bütçesinden milyonlara ulaşan askeri kuvveti, Avrupa güvenliği için hazır tutan Türkiye bu fe-

dakarlığı yaparken, Avrupa'daki bazı NATO ülkelerinin Türkiye aleyhine faaliyet gösteren teröristleri koruduğu gerçeğini de hatırlamakta fayda olduğu düşünülmektedir.

NATO'ya üyelik için başvuran ve Türkiye'nin desteğini isteyen aynı ülkelerin, "bu örgütlere karşı kullanılıyor" gerekçesiyle bazı alanlardaki kritik malzemeleri Türkiye'ye vermediği ve ambargo uyguladıkları biliniyor.

Terör örgütlerinin Türkiye'de, sivil asker ayırımı yapmadan eylemler gerçekleştirdiği ve Barış Pınarı Harekatinin devam ettiği bir dönemde, NATO üyeleri olan; Norveç, Çekya gibi ülkelerin, Finlandiya ile birlikte Türkiye'ye "dengeleri bozuyor" gerekçesiyle silah ambargosu ilan ettiği ve yine NATO üyesi Hollanda ile birlikte İsveç'in AB'den silah ambargosu talep ettikleri de biliniyor.

Suriye ve Irak'taki terörist unsurlara her türlü kolaylığın sağlandığı bu ülkelerde, ihtiyaç sahibi göçmenler zor durumda

Bu ülkelerin, Türkiye tarafından terörist olarak kabul edilen unsurlara desteğinin arkasındaki gerekçe ise bu bölge insanına yardım etme düşüncesinin tamamen dışında. Suriye ve Irak'taki terörist unsurlar bu ülkelerde en iyi şekilde ağırlanırken, bu ülkeden gelen gerçek ihtiyaç sahibi insanlar, her nedense dışlanıyor. Son dönemde İsveç, Norveç ve Finlandiya, İltica Yasalarını daha da ağırlaştırdılar. Uluslararası Göç Organizasyonu temsilcisi Tobias Van Treeck'in raporuna göre; Finlandiya'nın uzun süren iltica prosedürleri ve göçmenlerin kötü koşulları sığınmacıların beklentilerini karşılamaktan uzak. Bu yüzden birçok sığınmacı ülkelere geri dönmek istiyor. Bunların %80'i Iraklı. Suriyeli sığınmacıların %22'si, Afganlıların ise %35'i geri dönmek istediklerini beyan ediyor.

Böylesi bu durumda Türkiye'nin, bu ülkelerin tutumunun değişeceği yönünde sağlam garantiler talep etmesi kadar doğal bir şey olamaz

Sadece Türkiye değil, Hırvatistan ve Macaristan'ın da İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğini veto etme durumu var. Hırvatis-

tan Cumhurbaşkanı Milanoviç, 3 Mayıs 2022 tarihinde, “İsveç ve Finlandiya’nın NATO üyeliklerini veto edecekleri” açıklamasında bulundu.

NATO savunmaya yönelik bir güvenlik ittifakı. Eğer bir ülke böyle bir ittifak içinde yer alıyorsa, müttefiki ülkeye güven duymalı. İsveç ve Finlandiya daha bu ittifaka üye olmadan böyle bir güveni veremiyorsa, zaten ittifaka girmesinin de bir anlamı olmaz.

Bunun yanında bu iki ülke askerî açıdan çok da güçlü ülkeler değil ve Rusya’ya kara ve denizden sınır ülkeler. Bu ittifaka girişle birlikte nükleer saldırı başta olmak üzere, bugüne kadar maruz kaldıkları tehdidin çok üzerinde bir risk altına girecekleri kesin.

Bu aynı zamanda Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütünün, “üye ülkelerin, saldırıya uğrayan herhangi bir ülkeye yardım etmesini öngören” 5. Maddesi uyarınca, diğer NATO üyesi ülkelerini tehdide maruz bırakıyor. Tehdit Rusya sınırından uzaktaki ülkeler için daha az. Bu durumda Türkiye’nin, NATO’nun, Rusya sınırında bulunan en büyük askeri gücü olması daha bir önem kazanıyor. Türkiye böyle bir durumda neden kendisine dostça tavır içerisinde olmayan İsveç ve Finlandiya için böyle bir risk altına girsin? Bu noktada, daha önce Yunanistan’ın NATO’nun askeri kanadına dönüşünde olduğu gibi sadece kişisel sözlere dayalı sahte garantilerin bu kez de kabul edilmesi yapılabilecek en büyük hata olacaktır.

İsveç ve Finlandiya’nın, Türkiye’nin güneyindeki terör unsurlarına desteğini derhal kesmesi, ülkesinde bu unsurlara kesinlikle izin vermemesi, Türkiye’nin savunma sanayine karşı olan yaptırımlarına ve ambargolarına derhal son vermesi belki bu ülkelerin iyi niyetlerini göstermesinin ilk aşaması olabilir. İkinci aşamada başka bir iyi niyet göstergesi ise bu iki ülkenin, Suriye’de güvenli bir ortam oluşturulması ve evler yapılarak göçmenlerin normal yaşantılarına dönmesi yönündeki maddi katkısı olabilir. Bu ülkeler ancak böyle bir durumda, sürekli olarak gündeme getirdikleri, “insan hakları ve evrensel ilkeler ile barışa” bir nebze olsun katkıda bulunabileceklerdir.

Yaptırımlar ve Güvenlik

12 Haziran 2022

“Yaptırım” deyip geçmemek gerek. İnsanların, kurallara uymak zorunda kalması durumunu ifade eder. Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre aynı zamanda yaptırım kelimesi, yasalara aykırı olarak gerçekleştirilen davranışa verilen ceza olarak belirtilmektedir. Kişilerin, kurumların ve devletlerin bu kurallara uymaya mecbur bırakılması da bu kapsamın içindedir. Ancak kuralların, insan ve toplumun vicdanında adalet prensibine uyması ve eşit şekilde uygulanması da kabul görmesi için olmazsa olmaz bir kuraldır. Bir diğer önemli konu ise yaptırımlardan, Afganistan’da olduğu gibi, sivil halkın, kadın ve çocukların özellikle sağlık ve temel insani yaşam koşulları açısından olumsuz etkilenmemesidir. Güvenlik; kişilerin ve toplumun her türlü tehlikeden uzak kendilerini güvende hissetmesi durumudur. Toplumda düzenin kurulması, emniyet ve asayişin sağlanması ve bunun sürdürülmesi toplumsal bir kaygıdır (Alpar, 2013: 80). Eğer yaptırımlar toplumda bu kaygıyı gideremiyorsa, uygulamaların da bir anlamı olmayacaktır.

Uluslararası ilişkilerde yaptırım, güçlü bir tarafın daha güçsüz bir tarafa karşı yapmakta olduğu bir eylemi durdurması ya da yaptığı bir hatayı düzeltmesi maksadıyla uygulamaya koyduğu eylemler bütünüdür. Bu kapsamda günümüzde ekonomik, askeri, diplomatik, spor ve çevreye ilişkin alanlarda yaptırımların uygulandığı görülür.

Yaptırımlar devletlerin davranışlarını değiştirmeye zorlamak için diplomatik bir baskı aracı olarak kullanılmaktadır. Diğer taraftan hukukun herkes ve her ülke için bağlayıcı olması da gerekir. Öbür türlü bu kurallar sadece güçlü olana hizmet etmekten öteye geçmez. Yaptırımlar, silahlı veya silahsız uygulanabilir.

BM Anlaşmasına göre bu anlaşmanın 7. Bölümünde belirtilen önlemler, öncelikle 41. Madde uyarınca kuvvet kullanımını gerektirmeyen zorlama önlemleriyle, başarısız olması durumunda ise 42. Maddeye göre silah kullanılarak yerine getirilebilir (BM Antlaşması Md. 41 ve 42).

BM kararı olmadan da bazı yaptırımların uygulandığı görülmür. 2022 yılı şubat ayında BM Güvenlik Konseyinde, Rusya'ya uygulanan yaptırımlar görüşülürken, Rusya ve Çin temsilcileri, BM dışında alınan tek taraflı yaptırımların barış çalışmalarına zarar verdiğini belirttiler. Rusya BM Daimî temsilcisi Polyanskiy, sadece BM Güvenlik Konseyi'nde alınan yaptırım kararlarının yasal olduğunu savunurken, tek taraflı yaptırımlarla, Küba, Venezuela, İran, Afganistan gibi ülkelerin iç işlerine karışıldığını söyledi.

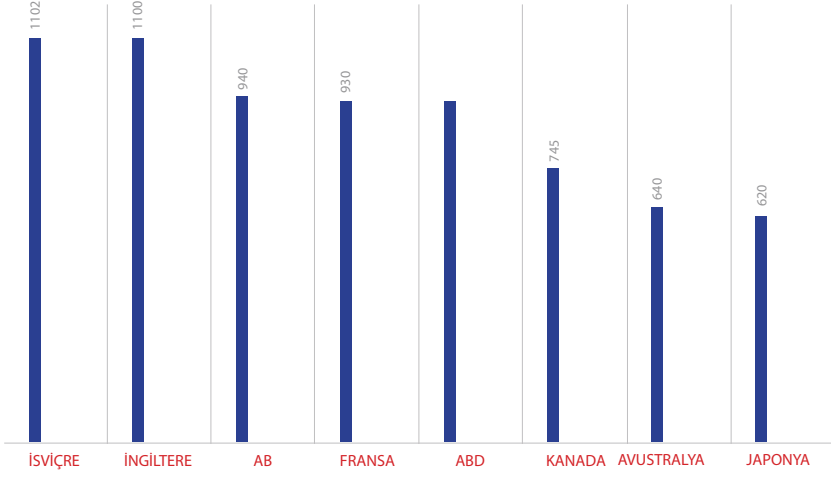
Diğer taraftan yaptırımlar her zaman işe yaramaz. ABD'nin Pakistan'a ve Türkiye'ye (1974-1978) uyguladığı yaptırımlarda olduğu gibi önlemlerin uygulanan ülkeyi güçlendirdiği de görülür. Çoğu zamansa; Küba, Suriye ve İran örneklerinde olduğu gibi ülkeler yapılarını yaptırım şartlarına uydurup hayatta kalmaya devam ederler.

Bazı yaptırımları ise zaten anlamak mümkün değildir. Suriye'ye yönelik ABD'nin Başkan Trump döneminde "Caesar Yasası" kapsamında yürürlüğe soktuğu yaptırımların, aradan iki yıl bile geçmeden yine aynı ülke tarafından sözde "İSİD'ı ekonomik istikrar yoluyla yenilgiye uğratmak" maksatlı, Mayıs 2022 tarihinde kısmen kaldırılması bunun bir örneğidir. ABD Dışişleri Bakanlığı Siyasi İşler Müsteşarı tarafından açıklandığı şekilde kararla, 12 alanda Suriye'nin kuzeyine yönelik ticari faaliyetlere izin verilirken, bölgeden petrol ve yakıt satın alınmasının da önü açılıyordu. İlginç olansa, Suriye halkına ait olan petrol kaynakları çoğunlukla Suriye'nin kuzeyinde. Suriye'nin kuzeyine yönelik yaptırımlardan ABD şirketlerinden bazıları muaf, bunlar ABD'li şirketler tarafından işletiliyor ve petrolün alıcıları arasında Esat Yönetimi de var. Zaten ABD yönetimi bu kararın çıkmasından daha önce de keyfi bir kararla YPG/PKK kontrolündeki Deyrizor bölgesinde faaliyet gösteren bir Amerikan şirketini yaptırımların dışında tutmuştu.

Başka ülkeleri yaptırım için zorlamalara tabi tutarken, bu konudaki uluslararası hukukun ihlal edilmesinin başka örnekleri de var. İran'a yönelik ambargoların devam ettiği 1986 yılında "İrangate" ismiyle ortaya çıkarılan skandal bunlardan birisidir. Lübnan'da yayın yapan Ash-Shiraa isimli bir yayın organı tarafından ortaya atılan habere göre, ABD bu dönemde İran'a silah ve çeşitli askeri malzemeler satmış ve iddia edildiği şekilde parasını Nikaragua'da solcu yönetimi ortadan kaldırmaya çalışan gerillalara aktarmıştı (www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1986/111386c.htm). Dönemin ABD Başkanı Reagan başlangıçta bunun varlığını inkâr etse de, 13 Kasım tarihinde yaptığı bir televizyon konuşmasında silah satışını ve İran'la perde arkasından yapılan gizli görüşmeleri doğrulamak zorunda kalmıştı. Reagan bu konuşmasında İran'la aylarca gizli görüşmeler gerçekleştirdiklerini, silah ve bunlara ait parçaları onları ikna etmek için kendisinin emir gererek gönderdiğini açıkça itiraf ediyordu (<https://www.youtube.com/watch?v=rYdvBZxPhLY>).

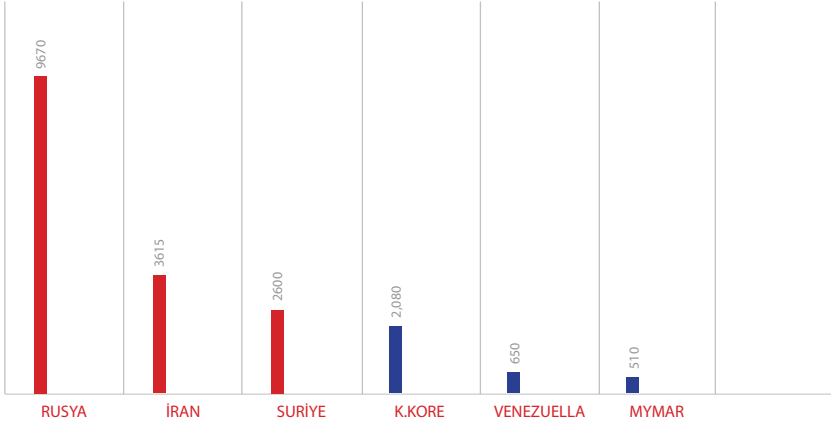
Halen Ukrayna'yı işgal girişimi sonrası Rusya'ya da yoğun yaptırımlar uygulanmaktadır ve yaptırım uygulanan alanların sayısı giderek artmaktadır. Yaptırımlarda İsviçre (1103) ve İngiltere (1098) başı çekmektedir. Ardından AB (940) ve ABD (838) gelmektedir. Kanada, Avustralya ve Japonya en fazla alanlarda yaptırım uygulayan diğer ülkelerdir. Avustralya'nın İngiltere ile birlikte hareket ettiği, Fransa'nın ise AB'den ayrı kendi belirlediği alanlarda da yaptırım uyguladığı görülmektedir. Yaptırım sisteminin denetimini ise yine bu ülkeler yapıyor. Zaten kurgulanan sistem kendi derin denetim sistemini de oluşturmuş durumda.

RUSYA'YA EN FAZLA YAPTIRIM UYGULAYAN ÜLKELER

Diğer taraftan Türkiye açısından, halen yaptırım uygulanan ülkeler değerlendirildiğinde, dünyada en fazla yaptırım uygulanan 6 ülkeden 3'ü ile komşu olduğu görülür. Kaldı ki bu 3 ülkeye uygulanan yaptırımların miktarı diğerlerinin çok çok üzerindedir.

HALEN EN FAZLA YAPTIRIM UYGULANAN 6 ÜLKE

Şüphesiz bir noktadan sonra yaptırımlar sadece uygulanan ülkeye değil, onunla ticaret yapan ülkelere de zarar vermektedir. O halde Türkiye'nin yoğun ticari ilişkiler içinde olduğu ülkelere karşı yıllardır bitip bilmeyen bu yaptırımların gerçekte kime zarar verdiğini de yeniden sorgulamak gerekir.

İran'a uygulanan yaptırımlar, yönetimden ziyade orada yaşayan halkın yaşam koşullarını, refah düzeylerini, eğitimlerini, beslenmelerini ve sağlık koşullarını etkilemektedir. Kısacası en temel insan haklarından mahrum bırakmaktadır. İran 2018 yılında 41 milyar dolar ithalattan 2019 yılında 27 milyar dolara, yine aynı yıllarda 96,6 milyar dolardan 27,1 milyar dolara düşmüştür (Kaynak:Trademap-mirrordata/İran). İran Gümrük Sözcüsü Latifi, İran resmi haber ajansına (IRNA) verdiği demeçte, İran'ın 2020 yılında ABD yaptırımları nedeniyle ancak 34 milyar 998 milyar dolar ihracat ve 38 milyar 892 milyon dolar ithalat gerçekleştirebildiğini açıklamıştı. Bu dönemde İran ile Türkiye'nin ticaret hacmi de gözle görülür biçimde azalma göstermiştir. Suriye'ye uygulanan yaptırımlar ise Türkiye'nin bu ülke ile zaten iyi olmayan ticaret hacminin daha fazla gelişmesinin önündeki engeldir.

Ortaya çıkan Rusya yaptırımlarının ise birçok alanda Türkiye'ye, bölgeye ve hatta küresel boyutta olumsuz etkilerinin olacağı muhakkak. Nitekim ABD Başkanı Biden, ülkesindeki enflasyonun sebebini Rusya olarak gösterirken, Rusya Devlet Başkanı Putin, St. Petersburg Formu (SPIEF) nedeniyle kaleme aldığı ve Kremlin internet sitesinde yayımlanan yazısında, küresel enflasyondan, Batılı ülkelerin hatalarını, dar bakış açılarını

ve yaptırımlarını sorumlu tutuyor ve bunun üretim ve tedarik zincirlerinin yok olmasına ve dolayısıyla gıda kıtlığı ve küresel yoksulluğa neden olacağını ortaya koyuyordu. Ona göre Batılı ülke elitleri, küresel hakimiyetlerini devam ettirmek için dünyanın geri kalanını feda etmeye hazır.

Diğer taraftan, uygulanan yaptırımların ne ölçüde etkili olduğu da tartışmalı. Şüphesiz orta ve uzun vadede birtakım etkileri olacaktır. Ancak kısa vadede görünen o ki yaptırımlar, uygulanan çok uygulayanları olumsuz etkiliyor. Petrol fiyatlarındaki artış son 13 yılın en yüksek seviyesinde. Ham petrolün fiyatı 2022 yılında neredeyse %50 artışla 120 dolar seviyelerini geçti. Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov, Sırp televizyona verdiği demeçte, fiyatların artması nedeniyle bu yıl petrol ve gaz ihracatından “kayda değer bir kâr beklediklerini” söylüyor. Günde yaklaşık 800 milyon dolarlık gaz ihraç eden Rusya geçen yıl elde ettiği karı 235 milyar dolardan bu yıl 285 milyar dolara çıkarmayı planlıyor. AB gaz ihtiyacının %40’ını, petrol ihtiyacının ise %25’ini Rusya’dan karşılıyor. Batılı ülkeler kendilerini etkileyeceği gerekçesiyle, gaz ve petrol alanındaki yaptırımları bu yıl için erteledi. Bu nedenle hala Rusya’nın Ukrayna’daki sürdürdüğü savaşın finansmanının büyük bölümünü karşılamaya devam ediyorlar. Diğer taraftan bu ayırım ve istisnalardan, her nedense savaştan etkilenen diğer ülkeler ayrı tutuluyor. Hindistan ve Çin ise enerji ihtiyaçlarını Rusya’dan indirimli olarak karşılıyor. Ancak neticede, savaşın ve yaptırımların yükünü gelir düzeyi düşük insanlar çekiyor. Böyle bir durumda yüksek bir öngörüyle enerji ve gıda başta olmak üzere, Türk iş adamlarının da her konuda desteklenmesi, yönlendirilmesi ve tüm devlet kuruluşları bazında teşvik edilmesi her zamankinden daha büyük bir önem taşıyor.

Ambargo, malların yabancı bir ülkeye gitmesinin engellenmesidir. Geçmişte daha çok denizlerden yapılan abluka ile uygulanan bu yöntem günümüzde kara ve hava alanlarını da kapsayacak şekilde genişletilmiş ve yaptırım tabiri daha çok kullanılır hale gelmiştir. Yine uluslararası sistemin koyduğu kurallarla, yaptırımların yaptırımı da bankacılık ve finans sisteminin araçlarıyla ve yine belirli ülkelere tanınan ayrıcalıkla daha derin kontrol mekanizmalarıyla kontrol edilmektedir.

Diğer taraftan açıkça dünyanın kontrolsüz bir krize doğru gittiği görülüyor ve mevcut uluslararası sistem adaletsiz uygulama-

maları ile bunu önlemekte çaresiz birçok kere de bilinçli bir şekilde ilgisiz kalıyor. Küçük bir grup elitin dünyanın geri kalanından daha fazla paya sahip olduğu böylesi bir ortamın sürdürülmesi mümkün değildir. Kişilerin ve toplumun kendisini her türlü tehlikelerden uzak, korkusuz hissetme durumu şüphesiz askeri olduğu kadar, gıda ve enerji gibi alanlarda da geçerli. Bu nedenle bir taraftan savaşı caydırmak için bazı kısıtlamalar koyarken, diğer yandan bunu ilişkin hususları sadece “kendisine zarar gelmesin, diğerlerine ne olursa olsun” düşüncesi içinde bencilce bir anlayışa sığdırmanın kamu vicdanında bir karşılığı olamaz. Adaletsiz uygulamalar ortadan kaldırılıp bir an önce önlem alınmadığı sürece insanlar ölmeye ve sıkıntı çekmeye devam edecek.

Diğer taraftan savaşların, çatışmaların ve yıkımların Türkiye’nin yakın çevresine yoğunlaşması ise Türkiye’nin güvenliği açısından dikkatle takip edilmesi gereken bir durumdur. Bölgeye dışarıdan yapılan hiçbir müdahalenin barış ve huzur getirmediği bilindiği halde, bu bölge etrafında tek taraflı yaptırımlar ve sahte barış söylemleri ardına sığınmış uygulamaların da değerlendirilmesi gerekmektedir. Etrafına kan ve gözyaşından başka bir şey vermeyen sistemlerin, bölgeden uzaklaştırılması ve bölge insanını huzur ve refaha kavuşturacak birlikteliğin bir an önce oluşturulmasının zamanı gelmiştir.

Kaynakça

Alpar, Güray. (2013). “Güvenliğin Sağlanmasında Bir Kolluk Kuvveti Olan Jandarmanın Geçmişten Günümüze Rolü ve Dünyadaki Konumu, Güvenlik Bilimleri Dergisi, Mayıs 2013, 2(1), 79-106.

BM Antlaşması Md. 41 ve 42.

Caesar Syria Civilian Protection Act. US Department of State. June 17, 2020. Retrieved July 29, 2000.

TDK Sözlüğü Yaptırım Maddesi.

<https://www.youtube.com/watch?v=rYdvBZxPhLY>.

www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1986/111386c.htm.

Trademap-mirrordata/İran.

Sanctions and Security

13 June 2022

Sanction refers to the situation where people must obey the rules. According to the dictionary of the Turkish Language Institution, the word sanction is also stated as the punishment given to the behavior performed in violation of the law. Obliging individuals, institutions, and states to comply with these rules is also within this scope. However, it is an indispensable rule for the rules to comply with the principle of justice in the conscience of people and society and to be equally applied. Another important issue is that the civilian population, women, and children are not adversely affected by the sanctions, especially in terms of health and basic human living conditions, as in Afghanistan. On the other hand, security is the situation where people and society feel safe away from all kinds of danger. Establishing order in the society, ensuring, and maintaining security and order is a social concern (Alpar, 2013: 80). If the sanctions cannot eliminate this concern in the society, the practices will not make sense.

In international relations, sanction refers to the set of actions taken by a strong party to stop an action against a weaker party or to correct a mistake made. In this context, it is seen that sanctions are applied in economic, military, diplomatic, sports and environmental fields.

Sanctions are used as a tool of diplomatic pressure to force states to change their behavior. On the other hand, the law must be binding on everyone and every country. Otherwise, these rules do not go beyond serving only the strong. Sanctions can be enforced with or without weapons. According to the UN Charter, the measures referred to in Chapter 7 of this agreement may

be carried out primarily by coercive measures that do not require the use of force pursuant to Article 41, and, if unsuccessful, using weapons in accordance with Article 42 (UN Treaty Articles 41 and 42).

It is seen that some sanctions are applied without a UN resolution. While the sanctions against Russia were being discussed at the UN Security Council in February 2022, the representatives of Russia and China stated that the unilateral sanctions taken outside the UN harmed peace efforts. Russia's UN Permanent Representative, Polyanskiy, argued that only the sanction decisions taken at the UN Security Council are legal, and that unilateral sanctions interfere with the internal affairs of countries such as Cuba, Venezuela, Iran, and Afghanistan.

On the other hand, sanctions don't always work. It is also seen that the measures strengthened the applied country, as in the US sanctions against Pakistan and Türkiye (1974-1978). Most of the time; As in the examples of Cuba, Syria and Iran, countries adapt their structures to sanction conditions and continue to survive.

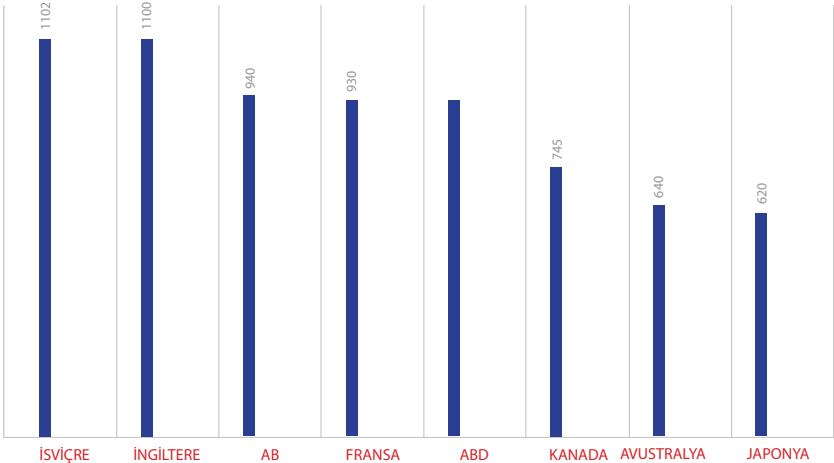
Some sanctions are already impossible to understand. An example of this is the partial abolition of the sanctions against Syria, which the USA put into effect under the "Caesar Law" during President Trump's term, in May 2022, with the aim of "defeating ISIS through economic stability" by the same country two years later. As announced by the US Undersecretary of State for Political Affairs, the decision allowed commercial activities in 12 areas to the north of Syria, while also paving the way for the purchase of oil and fuel from the region. Interestingly, the oil resources belonging to the Syrian people are mostly in northern Syria. Some US companies are exempt from sanctions on northern Syria, they are operated by US companies, and among the buyers of the oil is the Assad Administration. Already before this decision was taken, the US administration had arbitrarily excluded an American company operating in the Deir ez-Zor region under the control of YPG/PKK.

There are other examples of violations of international law on this matter, while subjecting other countries to coercion for sanctions. The scandal that emerged under the name "Iranga-

te” in 1986, when the embargoes against Iran continued, is one of them. According to the news put forward by a media organ named Ash-Shiraa, broadcasting in Lebanon, the USA sold weapons and various military materials to Iran during this period and allegedly transferred its money to the guerrillas trying to overthrow the leftist government in Nicaragua (www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1986/111386c.htm). While then-US President Reagan initially denied its existence, he had to confirm the arms sale and secret talks with Iran in a televised speech on November 13. In this speech, Reagan openly admitted that they had secret talks with Iran for months, and that he had sent the weapons and their parts under orders to persuade them (<https://www.youtube.com/watch?v=rYdvBZxPhLY>).

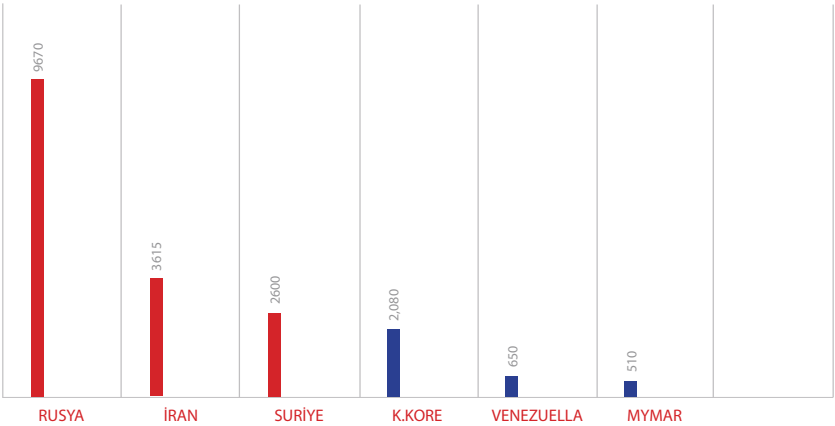
Intense sanctions are still being imposed on Russia after the invasion of Ukraine, and the number of sanctioned areas is gradually increasing. Switzerland (1103) and England (1098) lead the sanctions. EU (940) and USA (838) follow. Canada, Australia and Japan are the other countries that impose the most sanctions. It is seen that Australia acts together with the UK, while France imposes sanctions on the areas it determines separately from the EU. These countries also control the sanction system. The system that has already been constructed has also created its own deep control system.

COUNTRIES WITH MOST SANCTIONS ON RUSSIA

On the other hand, in terms of Türkiye, when the countries that are still sanctioned are evaluated, it is seen that it is neighbor to 3 of the 6 most sanctioned countries in the world. Moreover, the number of sanctions imposed on these 3 countries is much higher than the others.

6 COUNTRIES WITH MOST SANCTIONS CURRENTLY APPLIED

Undoubtedly, after a point, the sanctions harm not only the applied country, but also the countries that trade with it. In that case, it is necessary to question again who harmed these sanctions against the countries with which Türkiye has intense commercial relations for years.

The sanctions imposed on Iran affect the living conditions, welfare levels, education, nutrition, and health conditions of the people living there rather than the administration. In short, it deprives them of the most basic human rights. Iran's import decreased from 41 billion dollars in 2018 to 27 billion dollars in 2019, and from 96.6 billion dollars to 27.1 billion dollars in the same years (Source: Trademap-mirrordata/Iran). Iranian Customs Spokesperson Latifi, in a statement to the Iranian official news agency (IRNA), announced that Iran could only realize 34 billion 998 million dollars of exports and 38 billion 892 million dollars of imports in 2020 due to US sanctions. During this period, the trade volume between Iran and Türkiye also decreased visibly. The sanctions imposed on Syria are an obstacle to the further development of Türkiye's already poor trade volume with this country.

It is certain that the emerging Russian sanctions will have negative effects in many areas on Türkiye, the region and even on a global scale. As a matter of fact, while US President Biden showed Russia as the cause of inflation in his country, Russian President Putin, St. Petersburg Forum (SPIEF) and published on the Kremlin website, he blamed the mistakes, narrow perspectives and sanctions of Western countries for global inflation and revealed that this would lead to the destruction of production and supply chains, and thus food shortages and global poverty. According to him, the elites of Western countries are ready to sacrifice the rest of the world to maintain their global dominance.

On the other hand, it is debatable to what extent the sanctions imposed are effective. Undoubtedly, it will have some effects in the medium and long term. However, in the short term, it seems that the sanctions affect those who apply it more negatively than the ones that are applied. The increase in oil prices is at the highest level in the last 13 years. The price of crude oil crossed the \$120 level, up almost 50% in 2022. Russian Foreign Minister Lavrov told Serbian television that they expect "significant profits" from oil and gas exports this year due to rising prices. Russia, which exports approximately \$800 million of gas a day, plans to increase its profits from \$235 billion last year to \$285 billion this

year. The EU meets 40% of its gas needs and 25% of its oil needs from Russia. Western countries have postponed sanctions on gas and oil for this year, on the grounds that it will affect them. For this reason, they still continue to cover most of the financing of Russia's war in Ukraine. On the other hand, other countries affected by the war for some reason are kept apart from these distinctions and exceptions. India and China, on the other hand, meet their energy needs from Russia at a discount. In the end, however, low-income people bear the burden of war and sanctions. In such a situation, it is more important than ever to support and guide Turkish businessmen in all matters, especially energy and food, with a high foresight, and to encourage them based on all state institutions.

An embargo is the prevention of goods from going to a foreign country. In the past, this method, which was mostly applied with a blockade from the seas, has been expanded to include land and air areas, and the term sanction has become more used. Again, the rules set by the international system, the sanction of sanctions are controlled by the instruments of the banking and financial system and by deeper control mechanisms with the privilege granted to certain countries.

On the other hand, it is clearly seen that the world is heading towards an uncontrolled crisis, and the current international system is helpless to prevent it with its unfair practices and is consciously indifferent many times. It is impossible to sustain such an environment in which a small group of elites has a larger share than the rest of the world. The state of people and society feeling fearless and far from all kinds of dangers is undoubtedly valid in fields such as food and energy as well as in the military. For this reason, while putting some restrictions to deter war, on the one hand, there is no equivalent in the public conscience to fit the related issues into a selfish understanding only with the thought of "don't harm himself, whatever happens to the others". Unless unjust practices are eliminated and action is taken as soon as possible, people will continue to die and suffer.

Concentration of wars, conflicts and destructions in Türkiye's immediate surroundings is a situation that should be followed

carefully in terms of Türkiye's security. Although it is known that no outside intervention in the region brings peace and tranquility, practices that take shelter behind unilateral sanctions and false peace discourses around this region should also be evaluated. It is time to remove the systems that give nothing but blood and tears around them from the region and to establish a unity that will bring peace and prosperity to the people of the region as soon as possible.

Source

Alpar, Guray. (2013). "The Role of the Gendarmerie, as a Law Enforcement Force, from Past to Present and Its Position in the World, *Journal of Security Sciences*, May 2013, 2(1), 79-106.

UN Treaty Art. 41 and 42.

Caesar Syria Civilian Protection Act. US Department of State. June 17, 2020. Retrieved July 29, 2000.

Turkish Language Society Dictionary, Sanctions Article.

<https://www.youtube.com/watch?v=rYdvBZxPhLY>.

www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1986/111386c.htm.

Trademap-mirrordata/Iran.

Toplumsal Travma ve Kendini Arayan Ülke: Yunanistan

21 Haziran 2022

Yazmak istemezdim ama başka çare bırakmadılar, artık bilimleri gerekiyor. Türkler, yapıları gereği geçmişi çabuk unutma eğilimindedir. Bazen de nezaketlerinden, geçmişte yaşanan kötü olayları karşı tarafa pek hatırlatmak istemezler ve gündeme getirmezler. Ama bu o olayların yaşanmadığı ve karşı tarafın her istediğini yapabileceği anlamına gelmez. Narsistik kişilik bozukluğu; kişinin kendini hayranlık derecesinde mükemmel, üstün, hatasız ve ayrıcalıklı görme rahatsızlığı olup belki de hatırlatma benzer olayların yaşanmaması ve karşı tarafın narkozun etkisinden çıkarak kendine gelmesi için faydalı bile olur. Bu bakımdan kendisine mükemmel bir geçmiş ve harika bir toplum modeli oluşturmuş olan Yunan halkına, kadın ve çocukların olduğu göçmen sallarını deniz ortasında batırarak ölüme terk ettikleri medeni bir ortamda! bazı tarihi olayları yabancı kaynaklara da dayanarak hatırlatmakta fayda olduğu düşünülmektedir.

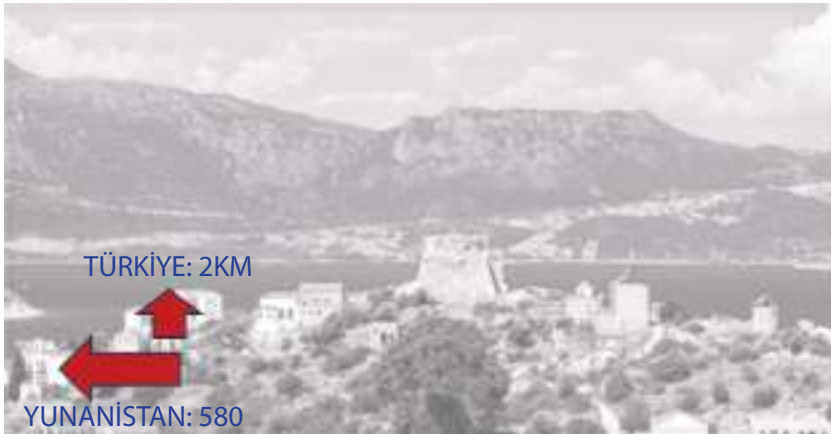
Günümüzdeki Yunan toplumunun söylemler dışında geçmişle bir bağlarının kalmadığı açık

Yunanistan antik çağlarda, Mezopotamya ve Mısır Medeniyetlerinden etkilenecek, bir dönem bilime öncülük etmişti. Antik dönemde Yunanistan'da Antiphon, Apollonios, Arkhimedes gibi çok sayıda matematikçi yetişmiş, hatta Samoslu Aristarkhos (MÖ 310-230), dünyanın ay ve güneşe görece uzaklıklarını hesaplayan bir yöntem bile bulmuştu.

Yunanistan'ın kuruluşunda, onlarla birlikte savaşmak için Avrupa'dan entelektüeller kişilikler gelmişti. Birçoğu destanlardaki eski Yunanlılarla özdeşleşerek, kendilerine muhteşem bir kimlik oluşturmak arzusundaydı. Ancak bunlardan bazıla-

rı, hayallerinde canlandırdıkları antik çağ kahramanları yerine, oradaki yozlaşan Yunanlıları görünce hayal kırıklığına uğradılar ve bunların o eski medeni insanlar olmadığını hemen anladılar. Savaşa gönüllü katılan Prusyalı bir subay şöyle demişti: “Eski Grekler artık yoktur. Solon, Sokratis ve Dimeosthenis’in yerini artık kör cehalet almıştır” (Bolmann:1823). Bunun dışında da Yunanlıların yanında bulunanlardan birçok kişi gördüklerinden tiksiniyor (Gordon, 1832) hatta bazıları da gördüklerinin etkisinde kalarak intihar ediyordu.

Yunanlıların eski Yunanlılar ile bir bağları kalmadığı gibi, matematik ve mantık bilgileri de yok olmuştur. Meis Adası Türkiye’ye 2, Yunanistan ana karasına ise 580 km uzaklıktadır. Bu bilgi, ada Atina yakınına çekilerek taşınmadığı sürece bilimsel bir gerçektir. Fakat 2020 yılında Atina Üniversitesi Profesörlerinden Hristos Rozakis, bir televizyon programında Meis Adası Türk sahillerine daha yakın deyince, üyesi olduğu Yüksek Bilim Konseyinden ihraç edildi. Çünkü Yunan Bilim Konseyinin kafasındaki algıya göre, 580 sayısı 2’den küçüktü ve Meis adası Yunan ana karasının dibinde ve kendilerine daha yakındı. Anlamalıyız ki Türkiye, sağlıklı düşünce yapısına sahip bir toplumla sorunları çözmeye çalışmıyor ve böyle bir toplumla komşu olmak gerçekten çok zor.

Peki Yunanistan nasıl bu hale geldi ya da getirildi. Belki de çoğu Yunanlının dahi farkına varmadığı tarihi belgelerin ortaya konulması konunun daha iyi anlaşılmasına yol açacaktır.

Yunanistan'ın kurulmasına Yunanistan'da değil, St. Petersburg'da karar verildi.

Aslında sorun baştan başlıyor. Sorun, bir ülkenin, “kendi amaçlarına hizmet etsin” diye başka devletlerce kurdurulması. Bölgenin kontrol edilebilmesi için Yunanlıların, Osmanlı Devletinden koparılması ve ona düşman edilmesi gerekiyordu. Ayaklanmaları da Rusya ve Fransa tarafından desteklendi. Fransız ve Rus ajanlar ile Rus konsoloslar adım adım Balkanları dolaşıp insanları kışkırttı. Bu maksatla “Etnik-i Eteryâ Cemiyeti” kuruldu. Örgütün başı Rus Çarının yaveriydi. Girişim Osmanlı askeri gücü nedeniyle başarılı olamayınca, devreye İngilizler girdi ve 4 Nisan 1826 tarihinde Yunanistan'ın oluşturulmasına ilişkin Rusya ve İngiltere arasında “St. Petersburg Protokolü” imzalandı. Bir yıl sonra ise Fransa'nın da katılımı ile 6 Temmuz 1827 tarihinde Londra Antlaşması imzalandı. 3 ay sonra da her 3 ülke, 20 Ekim 1827 tarihinde Osmanlı-Mısır ortak donanmasını Navarin'de yakarak bölgedeki güç dengelerini bugünlere ulaşacak şekilde değiştirdi. Bundan sonra, Fransa'nın Cezayir'den başlayarak Afrika'ya girişi başlar, İngilizler ise İran ve Mısır gibi yerlere girer. Oysa Osmanlı'nın güçlü olduğu dönemlerde buralara bu ülkeler nüfuz edemez, kontrol edemez, yönetemezdi.

Yunanistan'ın kuruluşunda bilinçli olarak katliamlar yaptırıldı

Bir televizyon programında Yunanlı bir profesör, “Onların tamamen çılgın, bizim ise tamamen masum taraf olduğumuza inanmıyorum.” deyince ortalık karışmıştı (<https://mobile.twitter.com>). Karışmasının nedeni, Yunanlıların kendilerini her ortamda masum olarak görmeleri idi. Gerçekten de Yunanlılar, yaratılan sahte algı gerisinde, kendilerini ve geçmişlerini lekesiz, tertemiz görme yanlışlığına düşüyor ve bu onların sürekli hata yapmasına neden oluyor.

Bir halkı kontrol etmek istiyorsanız onun çevresindeki halklarla irtibatını kesip, yalnızlaştıracaksınız. Bunun en kolay yolu, Yunanlılar ve Ermenilere yaptırdıkları gibi bunları daha başlangıçta, beraber yaşadıkları insanlara saldırtıp, katliam yaptırmaktır. Ne yazık ki bu sapık düşünce yapısı, 1821 yılından 1922 yılı-

lına kadar Avrupa Kıtasında 5 milyon, Kafkaslar ve Anadolu'da ise 2.5 milyondan fazla Türk ve Müslüman'ın katledilmesine neden oldu.

Mora'da başlayan Yunan ayaklanmasında da masum! asilerin ilk bayraklarının üzerinde ters dönmüş bir hilal ve üzerine haç çizilmiş kesik bir Müslüman Türk kafası vardı (Clair, 1972: 9-27). İngiliz yazar Clair şöyle der: "1821 Mart ayında Mora'da yaklaşık 50 bin Türk yaşıyordu. Bir ay sonra Grekler paskalyalarını kutlarken tek bir Müslüman kalmamıştı. Tümüyle ve dünyanın haberi olmadan yok edildiler". Mora'da sadece 3 günde 40 binden fazla Türk katledilmişti. İngiliz yazar Runciman ise bunun bir kurtuluş savaşı olmaktan çok Türklere ve Müslümanlara karşı bir yok etme hareketi olduğunu vurgular. Mora'daki Yunan ayaklanması, daha başlangıçta planlandığı gibi öldürecek Türk kalmayınca sona ermişti (Finlay: 1842). Yunanlılar tarafından, Türklerin mezarları bile kazılarak çıkan kemikler yakılıyor, küçücük çocuklar kayalara vura vura öldürülüyordu. Bütün bunlar olurken, İngiliz Sömürgeler ve Dışişleri Bakanlıkları kadın ve çocuklara uygulanan vahşetleri seyrederek sadece rapor etmekle yetiniyor, ayaklanmanın elebaşı İpsilandi ise "Savaştayız, her şey olur" diyordu. Ayaklanma sona erdiğinde geride onlar için ağlayan kimse kalmamıştı. Yunan tarihi üzerine Uzman William St. Clai de Yunanlıların katliamını şöyle tarif etmişti: Mora'da soykırım, ancak öldürecek başka Türk kalmadığında sonra ermişti.

Fransız yazar Pier Loti'ye göre "Yunanlılar Türklere katliam yaparken, Avrupa kamuoyuna bunun tam tersi anlatılıyordu. Oysa Yunanlı komutan Teodor Kolokokranis bile "Cuma'dan Pazara kadar Yunan askeri kadın, çocuk demeden bulduğunu öldürdü" diyordu. Bu vahşete şahit olan bazı vicdan sahibi yazarlar bunu kaleme alıp yazarken, bazıları görmemezlikten gelmişti. Sonrasında da yazarlar üzerinde baskılar başladı. Amerika, Fransa, İngiltere ve Almanya'daki kütüphanelerden, sanki kitap yok edilince günahları da yok olacakmış gibi, bazı eserler birer birer yok olmaya başladı. ABD'li yazar McCarthy'nin "Ölüm ve Sürgün" isimli eseri bunlardan sadece birisidir (McCarty, 1995). Bu eser bireysel bazı olaylardan yola çıkarak, olmamış bazı olayları Türklerin üzerine yıkmaya çalışanların, aslında 19 ve 20. yüzyılda gerçek katliamı ve soykırımı nasıl

gerçekleştirdiklerini gösteren bir başvuru kitabıdır. Yunanlılara atalarının yaptıklarını anlamaları için birçok eser arasından David Howarth'ın "Yunan Macerası" kitabı da okumaları tavsiye edilebilir (Howarth, 1976). Howarth, 1821 Yunan ayaklanmasını yerinde incelemiş, ayrıca burada bulunduktan sonra ülkelerine döndükten sonra gördüklerini kitap, makale ve günlük olarak yazan Fransız, İngiliz, Alman, İtalyan gazeteci ve askerlerin eserlerini tek tek inceleyerek eser haline getirmişti.

Evet vicdanı olanlar bu vahşeti yazarken, bazıları buna ortak olmuştu. Katliamlar diğer şehir, köy ve kasabalarda da sürdü-rüldü. Navarin, Tripolitsa, Monemvasia, Akrokorinth, Atina, Akrapolis, Dervenaki ve Navplia bunlardan bazılarıdır. Bu arada Türklerle birlikte ele geçirilen Yahudiler de katlediliyordu (Dakin, 1973: 97). Bununla da bitmedi, ayaklanma öncesi 200 binden fazla Türk'ün yaşadığı Girit dahil adalarda katliamlar devam etti ve zamanla tek Türk bırakılmadı. Yıllar sonra Kıbrıs'ta ruhların içine gizlenmiş vahşet tekrar hortladı. Bunu yapan ve medeni insan kılığına giren komşu bir ülke, ASALA'yı da ülkelerinde misafir ettiler, PKK dahil diğer terör örgütlerine de ülkelerinde üs sağladılar. Bir insan komşusuna Yunanlılardan daha fazla kötülük yapamazdı. Üstelik beraber yaşadıkları yüzyıllar boyunca Türkler ne dillerine ne dinlerine ne de kültürlerine dokunmuş-lardı. Tamam yıllarca birlikte yaşadık, kültürel benzerliklerimiz çok ama içinde sakladığınız gerçeği bilerek görüşelim bundan sonra.

Bütün bunlar unutulursa, unutanlar kendilerini masum sanarak aynısını tekrar yaparlar, maruz kalanlar ise uyumaya devam ederek aynı olaya tekrar maruz kalırlar. Önerimiz, Yunan katliamının başladığı tarihin bir anma günü hatta anma haftası olarak düzenlenmesidir. Bu aynı zamanda geride mezarı ve ağlayacak kimsesi kalmamış katliama uğramış olan mazlum insanlara karşı da bir insanlık görevimizdir.

Yunanistan'ı kuranlar eğitim sistemini de kendileri düzenledi

Bugünkü Yunan milli marşının yazarı Dionysias Solomos'tur (1798-1857). Yunan isyanı başladıktan ve Mora'daki katliam-

lar yaşandıktan sonra 1823 yılında kaleme aldığı şiirler, Yunan (1865) ve Kıbrıs Rumlarının (1966) milli marşlarına esas teşkil etmiştir. Solomos, gayrı meşru olarak dünyaya geldi. Hayatı çalkantılı geçti ve alkolikti (Kriaras,1969: 110-117). İtalyan bir rahipten dersler aldı. Hukuk okumak üzere İtalya'ya gönderildi. İtalyancaya hakimiyeti ona bu ülkede saygınlık kazandırdı. Ancak Yunancası zayıftı ve bu nedenle Yunanca yazmaya başladığında başlangıçta yardım aldı. 1823 yılında, 1821 yılındaki Türklere uygulanan katliamlardan esinlenerek Özgürlük Marşı'nı yazdı. Şiir, çok kısa bir süre sonra Paris'te yayınlandı ve Fransızca yanında diğer dillere de çevrilerek ünlü olması sağlandı.

Aslında Dionsias Solomos'un yazdığı ve Yunan milli marşının temelini oluşturan şiir, Yunanlıların Türkleri katledişini meşrulaştırmaya çalışır. Ona göre Türkler, öldürülmeliydi, çünkü yaşamayı hak etmiyorlardı. Yazdığı şiirden birkaç mısra bile okumak insanı gerçekten ürkütüyor ve şairin sapık ruh hali konusunda fikir veriyor. Daha kötüsü bu ruh hali bir ulusa sirayet etmiş durumda. 150 kıtalık şiirde Tripoliçe'de Türklere yapılan katliamı şöyle anlatılıyor:

Köpekler azalmaktaydı
Daha diye bağıyorlardı
Daha ve Hristiyanların dudakları
Ateş, ateş diye bağıyorlardı.
Kan dere gibi oldu
Ve vadiye akıyor
Ve masum ot çiy yerine kan içiyor.
Derin okyanusu
İşte böyle uğuldasın isterdim
Ve dalgasında boğulsun
Her Türk tohumu
Neden muharebe yavaşladı bir an?
Neden az kan?...

Yunan milli kimliği şanlı bir tarihin üzerine oturtulmaya çalışılmış ve kemiklerinden yeniden doğan bir diriliş dizayn edilme-ye çalışılmıştı. Akan kan azdı ve insanlar kana susamıştı. Ancak kimse buna hayır demiyordu. Zaten göz yumulan katliamlarla da daha önce birlikte yaşadıkları insanlarla aralarına kan davası sokulmuştu. Şimdi sıra eğitim sistemini düzenleyerek, bunu kuşaktan kuşağa çocukların beynine sokmaktı. Yunan devleti oluşturulunca milli birlik bilincini oluşturmak için eğitim sistemine köklü tarihi olaylar dahil edilerek yapılandırılacaktı.

Oysa, birçok araştırmacı, Yunanlıların Antik Yunan soyundan gelmediğini iddia eder. Örneğin Fallmerayer'e göre 6 ve 10'uncu yüzyıldaki Slav istilaları nedeniyle, ırki ve kültürel manada önemli değişimler meydana gelmiş ve bu yüzden bugünkü Yunanlıların ataları Antik Yunanlılar değildir. Kaldı ki sonrasında gerçekleşen Arnavut istilalarıyla birlikte, onların eski Yunan ile hiçbir bağları kalmamıştır (Skopetea, 1988: 185-186). Aynı şeyleri İngiliz seyyah Leake (Martin Leakei Research in Greece, 1824) ve Edmond About da söyler (Benlisoy, 2002: 262). Ancak Yunan ulusu oluşturma adına, tarih tahrif edilebilirdi çünkü onlar kendilerini nasıl görmek istiyorlarsa tarih öyle yazılmalıydı.

19'uncu yüzyılın sonlarında, Yunanistan'daki ders kitaplarında Yunan ulusunun erdemleri ve üstün zekâları anlatılırken şöyle denir: Dünya'da hiçbir ülke Yunanistan gibi Tanrı'nın inayeti ile kurulmadı. Burada dünyanın en zeki halkı yaşar. İklimi dolayısıyla Yunanlılar sağlıklı bir bünyeye sahiptir (Mitsopoulos, 1900: 39).

Yunan ulusal kimliğini okullar kullanılarak inşa etme süreci, çıkarılan eğitim yasası ile başladı (FEK A87/1836: 458-473). 1834 yılında oluşturulan "Yunan eğitim sistemi de tabi ki bir yabancı tarafından yazılmıştı (Acar, 2019: 55). Yunan asıllı Ord. Prof. Dimitri Kitrikis'e göre; Batı Osmanlı'yı yıkmak için milliyetçilik ve ırkçılık mikrobunu yaydı. Okullardaki kitaplar nefretle beslenen ön yargılarla dolu. Batı, Yunanlıların Türklerden nefret etmesini istedi. Türkler Yunanlıların neden kendilerinden nefret ettiğini uzun süre anlayamadılar. Yunanistan ise öyle bir hale geldi ki kangren oldu.

Kendi tarihçilerinin bile bugün tam olarak inanmadığı ve sorguladığı bu anlayışta, okullarda Türkler; eğitimsiz, barbar, geri ve despot olarak tanıtılır ve Yunanlı çocuklar bu anlayışa göre üstün olduklarına inandırılarak yetiştirilir ve bu nedenle Türkler hakir ve aşağı görülür.

Sonradan oluşturulan bu kimlikte, günümüz Yunanlıları doğrudan kendisini antik Yunan ile özdeşleştirir ki, bunu Balkanlar da hiçbir ulus yapmamıştır. Bu husus özellikle oluşturulmuştur ve bu onlara Avrupa ile ilişkilerde ayrıcalıklı bir konum sağlar. Sonrasında Doğu Despotluğunun merkezi olarak görülen ve aşağılanan Bizans ile barışma ve onun varisi olduğunu iddia etme vardır.

Yunanistan'da bugün, ders kitaplarının tarihçiler tarafından bilimsel kanıtlara göre değil de politikacılar tarafından bilgisiz, belgesiz yazılmasına bir tepki vardır. Örneğin son dönemde yazılan bir kitaba ilişkin yapılan anketlerde halkın %36'sı bunu onaylamamış, ancak %71'lik bir kesim okutulmasını desteklemiştir (Athanasiadis, 2015: 53).

Yunanlılar kuruluşundan itibaren sürekli borç altına sokuldu

Borçlandırılan ülkelerin bağımsız politikaları da olmuyor. Yunanlılar 1821 yılında bağımsızlık için ayaklandıklarında, Avrupa'dan borç almışlardı. Bu borcun ödenmesi öbür yüzyıla kadar sürdü. Borç bitince hemen yeniden borçlandırıldılar. Venizelos gelmeden önce de borçlandırılmışlardı. 21. yüzyılda da Yunanlılar hala borçlu. Ekonomisi uzun bir süreden beri bütçe açıkları, yüksek kamu borcu, düşük rekabet gücü ve yabancı yatırımların azlığı gibi sorunlarla karşı karşıya. 2010'ların başında girdiği 10 yıllık bir ekonomik durgunluğun ardından, halen ekonomisi borç verenler tarafından sıkı bir denetim altında tutuluyor ve Yunanistan AB ülkeleri arasında kamu borç yükünün Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya oranı en yüksek ülke olma konumunu sürdürüyor. Borçlar yapılandırıldı ve 2050'lerde bitmesi bekleniyor. Yunanlıların bu gerçeği anlamamaları için onları başka şeylerle meşgul etmek gerekiyor. Ancak Yunanistan'ın borcu bitmez. Çünkü biterse Yunanlılar kendi kararlarını kendileri verir.

Yunanlıların kendi kendilerini yönetmelerine hiçbir zaman izin verilmedi.

Yunanistan'ın ilk Kralı aristokrat bir aileye mensup Katolik bir Alman'dı (Lewis, 2016). Tahta getirildiğinde 17 yaşındaydı. Bu kral, istediklerini tam olarak yapamadığı gerekçesiyle, 1862 yılında kendisini oraya getiren devletler tarafından tahttan indirildi ve 1867 yılında 52 yaşında öldüğünde Almanya'ya gömüldü. Yerine getirilen yine Danimarkalı bir çocuğu (I. George). Çocuklar istenildiği gibi yönlendirilebiliyordu. Özel olarak seçilmiş ve adaylığı büyük güçler tarafından desteklemişti. Yeni kral; Rusya, İngiltere ve Fransa'da ziyaretlerde bulunduktan sonra Yunanistan'a gelmişti. Yunanistan'ı dolaşırken de kendisine İngiliz, Rus ve Fransız donanmaları eşlik etmişti. 1867 yılında, 16 yaşındaki "Rusya Büyük Düşesi" ile evlendi. İki kız kardeşi de "İngiliz ve Rus" kraliyet aileleriyle evlendirildi. Zaten Edinburg Dükü'de baba tarafından büyükbabasıydı (Kiste, 1994). Çocukları da evliliklerini büyük devletlerin kraliyet aileleriyle yapacaktı. 1913 yılında suikast sonucu öldürülünceye kadar Yunan kralıydı. Büyük güçler tarafından desteklenmesi ise bu bölgede kullanabilecekleri bir halka ihtiyaçları olduğu içindi. Onlar Yunanistan'a sınırlı bir büyüme öngörmüşlerdi ve çok büyüme eğilimi gösterdiği zaman desteklerini çekiyorlardı.

İsmi "Rusya Büyük Dükü" olan dedesi ve Doğu Roma'nın son imparatoru Konstantin'den alan I. George'nin oğlu, 1886 yılında Berlin'de "Prusya Savaş Akademisinde" eğitim almıştı ve 1889 yılında Alman İmparatoru II. Wilhelm'in kız kardeşi ile Atina'da evlenmişti. 1913 yılında Konstantin kral olunca, bu İngilizler tarafından hiç de hoş karşılanmadı. Konstantin kültürel ve askeri anlamda Alman ekolünün etkisi altındaydı ve bu, Yunanistan üzerinde güçlü kontrol mekanizmaları oluşturmuş olan İngilizler tarafından bir tehdit olarak algılanıyordu.

Yunanistan bu dönemde de Yunanlılar tarafından yönetilmiyordu. İngiliz ve Fransızlar, Yunanistan'a; "verilmiş silahları geri teslim etmelerine yönelik" ultimatoma verdiler. Bunun üzerine Yunan ordusu ile İngiliz ve Fransız askerleri arasında Atina'da şiddetli çatışmalar meydana geldi ve İngiliz, Fransız, Rus büyü-

kelçiler Yunanistan ile diplomatik ilişkilerini tamamen kestiklerini bildirdiler.

Yunanistan mutlaka kontrol edilmeliydi. Bölgede piyon bir devlete ihtiyaç vardı. 1917 yılı haziran ayında Konstantin, halkın itirazlarına rağmen, istifa ederek tahtı oğlu Aleksandros'a bırakmak zorunda kaldı. Çünkü Yunanistan'ı yöneten güçler öyle istiyordu ve İngiliz yanlısı Venizelos, hükümet kurmakla görevlendirildi. Venizelos derhal Yunanistan'ı İttifak devletleri yanında savaşa soktu.

Savaş sonrası, 14 Kasım 1920 tarihinde Venizelos seçimleri kaybedip Konstantin yeniden kral olunca; İngiltere, Fransa ve İtalya Konstantin'i devlet başkanı olarak tanımadıkları beyan ettiler ve Yunanistan'a destekleri görünüşten ibaret kaldı. Savaştan sonra ise Konstantin askeri darbe ile tahtan indirildi.

Bundan sonra da kontrol altında tutulmaya devam eden Yunanistan II. Dünya Savaşı sonunda da "Yüzdeler Anlaşması" ile gündeme gelmeye devam ediyordu. Günümüzde dahi ülkesini ABD üsleri ile dolduran ve Fransa gibi ülkelerin teşviki ile borçlanarak silahlanan Yunanistan, kendisinin değil başkasının rüyalarını görmeye devam ediyor. Bölgede Yunanistan gibi piyon bir devlete hala ihtiyaç var ve Oluşturulan eğitim sistemi ve düşmanlık travması ise yöneticilerin işini kolaylaştırıyor.

Yunanlıların bilinçli oluşturulan bu travma halinden kurtulmaları çok zor

Yunanistan eski Deniz Kuvvetleri Komutanı (2002-2005) Andonis Andonyadis "Militarie" isimli haber sitesine verdiği demeçte "Dünyada bizden başka hiçbir ülkenin karasuları ile hava sahası birbirinden farklı değil. Hava sahası konusundaki resmi tezimiz deniz hukukuna aykırıdır." derken, FIR hattının bir egemenlik sahası olmadığını da vurgulayarak, "Yunan halkı, Ege'nin tümünün Yunan Denizi olduğuna inanıyor, zannediyor. Yunan dış ve savunma politikalarındaki yanlışların büyük bir bölümü ise bilgisizlikten kaynaklanıyor." demişti. Benzer şekilde eski Yunan Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Evangelos Venizelos'da, "Ekonomik Posta Forumu"na yaptığı konuşmada "Ege bir Yunan gölü değildir" demişti.

Ancak geçmişte olduğu gibi sadece bu yıl nisan ayında ve sadece 3 günde Yunan savaş uçakları, radar görüntüleriyle belgeli, Türk sınırlarını 30 kez ihlal etmiştir. 27 Nisan 2022 tarihinde, Yunan uçaklarının Türk ana karası üzerinde Datça, Dalaman ve Didim üzerinde 22 defa gerçekleştirdiği ihlallerin tamamen provokasyon maksatlı ve Türkiye'nin güvenliği açısından kabul edilemez olduğu açıktır. Ancak Yunanlı yöneticiler hala çarpıtılmış haritalarla, dünyayı kendi yanlarına çekme uyanıklığı peşinde ve ateşle oynamayı tercih ediyor.

FIR hattı uçuş güvenliğini sağlama ve arama kurtarma faaliyetleri ile ilgilidir ve kesinlikle bir denizin herhangi bir ülkenin egemenliğine verilmesini kapsamaz. Uluslararası Sivil Havacılık Örgütünün 1952 yılında İstanbul'da düzenlediği toplantıda, Türkiye'nin de hatalı bir kararı ile gönüllü olarak Yunanistan'a verilen bu hat, sonradan Yunanistan'ın kendi yorumu ile bir egemenlik sahası durumuna dönüştürülmek istenmiştir ki, bu hatın sorumluluğunun egemenlik sahası olmadığını Yunanistan hariç tüm dünya zaten bilir. Gerçekte, Türk ve Yunan Arama ve Kurtarma Bölgeleri çakıştığı için bu çalışmaların koordineli bir şekilde 1979 Hamburg Sözleşmesi 2. Maddesine göre yapılması gerekmektedir.

Yunanistan ve Türkiye arasındaki deniz sınırı, henüz herhangi bir anlaşmayla belirlenmediği gibi, Adalar Denizindeki (Ege) bazı adalar 1923 Lozan ve 1947 Paris Antlaşması başta olmak üzere birtakım uluslararası anlaşmalara göre silahsız olmak zorundadır. Bu uluslararası anlaşmalar aynı zamanda Yunanistan'a açıkça yasal yükümlülükler ve sorumluluklar getirmektedir. İşte sorun da tam buradan kaynaklanmaktadır. Yunanistan 1993 yılında Uluslararası Adalet Divanı'nın zorunlu yargı yetkisini kabul etmiştir. Ancak buraya "ulusal güvenlik çıkarları söz konusu olmadığında" şeklinde bir çekince koyarak, bir şekilde burada uluslararası hukuku ihlal ettiğini de dolaylı olarak kabul etmiştir. Yani kendi iddiaları ne kadar saçma ve hukuka aykırı olursa olsun, hukuku tanımayacağını baştan ortaya koymuştur.

Bugün Yunanlı yöneticilerin yaptıkları anlaşılmasız davranışların Amiral Andonyadis'in dediği gibi bilgisizlikten mi, yoksa uyanıklıktan mı kaynaklandığını bilmiyoruz ama ortada bir

düşünce bozukluğunun olduğu gerçek. Kişilik bozukluğu bir hastalıktır ve sağlıklı bir düşünme ve davranış tarzına yol açar. Bu tür kişilerin sayısının artması ise toplumsal bir bozukluğa ve travmaya neden olur ki, o durumda hasta bir toplumla karşı karşıya kalırsınız. Böylesi bir toplumda artık gerçekler değil, yaratılmış algılar geçerli olur ve gerçeklikten uzaklaşmış toplumda doğruları söyleyenler de dışlanır. Yine de biz doğrusunu söyleyelim istedik...

Kaynakça

Acar, M. (2019). Yunan Milliyetçiliğinin Oluşumu ve Modern Yunanistan'da Tarih Yazımı, Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi.

Athanasiadis, X. (2015). Toplatılan kitaplar: Yunanistan'da Yunanca ve okul kitapları, 1858-2008]. Atina.

Benlisoy, F. ve Benlisoy, S. (2002). Milliyetçi tarih yazımı ve az gelişmişlik bilinci: Yunan tarih yazımında geçmiş algıları. Toplum ve Bilim, Sayı: 91, s. 242-279.

Bolmann de L. (1823). Remarques sur l'état, moral, politique et militaire de la Grece: Marseilles.

Frazer, Charles A. (1869). The Orthodox Church and independent Greece, 1821-51 (Ortodoks Kilisesi ve bağımsız Yunanistan): Cambridge.

Dakin, D. (1973) The Greek struggle for independence, 1821-1833 (Yunan bağımsızlık savaşı): Londra.

Finlay, G. (1842). "An Adventure during the Greek Revolution": Blackwood's Edinburgh Magazine.

Howarth, D. (1976). The Greek Adventure (Yunan Macerası): Londra.

<https://mobile.twitter.com/mehmetiletisim/status/1299781278472994816>.

McCarthy J. (1995). Ölüm ve Sürgün (Death and Exile), Çev. Bilge Umar, İnkılap Yayınevi: İstanbul.

Kriaras, E. (1969). Dionysios Solomon, Estia, 2nd Edition: Athens.

- le Febre: Relation de divers faits de la guerre de Grece, s. 9.
- Levis, D. (2016). Historical Dictionary of Contemporary Germany, Rowman ve Littefield Publishers: US.
- Mitsopoulos, K.M. (1900). Fiziki ve Siyasi Coğrafya: Atina.
- Thomas G. (1832). History of the Greek Revolution (Yunan ayaklanmasının tarihi). 2 cilt: Edinburg ve Londra.
- Clair St. W. (1972). That Greece might still be free- the Philhellenes in the war of independence (Yunanistan'ın özgürlüğü için- bağımsızlık savaşında Helen Yandaşları): Londra.
- Skopetea, E. (1988). Model Krallık ve Büyük Fikir. Yunanistan'da ulusal sorunun boyutları (1830-1880).

Hint Pasifik Mücadelesinin Yeni Aşaması: Shinzo Abe Suikasti

14 Temmuz 2022

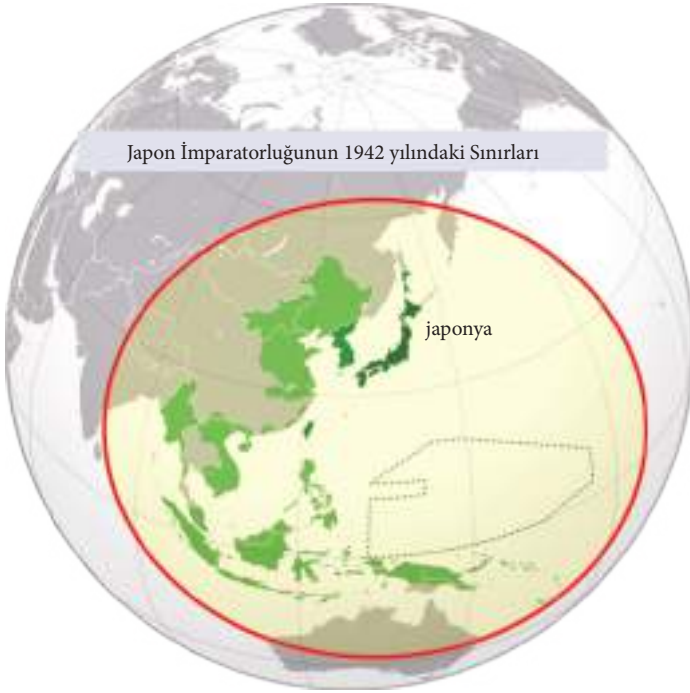
II. Dünya Savaşından sonra doğan (1954) ve Japonya tarihinin en uzun süre başbakanlık yapan kişisi olma unvanını taşıyan Shinzo Abe'nin, 08 Temmuz 2022 tarihinde suikast sonucu öldürülmesi, 28 Haziran 1914 tarihinde Avusturya-Macaristan tahtının varisi Franz Ferdinand (1863 –1914)'a yapılan suikast gibi yeni bir dünya savaşına yol açıp açamayacağı bilinmez ama Hint Pasifik Mücadelesinin yeni bir aşamaya geldiğini göstermesi açısından, oldukça ilginç bir olay olarak tarihe geçecek gibi görünüyor.

Olayın ardından birbiri ardına spekülasyonlar yapılmaya başlandı ve kafa karıştırıcı birçok iddia ortaya atıldı. Aslında burada “olayı kimin yapmış olduğundan” ziyade, “olayın kimin işine yaradığı” üzerine yoğunlaşmak daha doğrudur. Doğrusu Abe kurgulanan oyun için en uygun kişiydi. Japonya'nın askeri gücünü geri kazanması gerektiğine inanan ve 2007 yılında Afganistan'da görev yapan Japon Deniz Kuvvetleri personelini geri çekme planını askıya almış olan Abe, Çin'le ekonomik ilişkileri geliştirme taraftarı olmakla beraber, bu ülkeye karşı şüpheli bir şahin politikacı olma özelliğini hep korumuş ve Çin'in gerçek amacı ve askeri gücü konusunda sürekli uyarılarda bulunarak, Japonya'nın bu bölgede kendini savunabilmesi gerektiğini söylemişti.

Abe'nin bir suikast sonucu öldürülmesi ise şüphesiz öldürülmesinden iki gün sonra gerçekleşen seçimlere yansıdı ve partisi Liberal Demokrat Parti ve koalisyon ortağı partiler büyük bir zafer kazandı. Bunun anlamı, Temsilciler meclisinden sonra Danışmanlar Meclisinde de çoğunluğu yakalaması demektir. Bunun bir diğer anlamı ise Japon Anayasasını değiştirebilecek çoğunluğa

da ulaşması demekti. Bu aynı zamanda, her ne planlanıyorsa, zaman ve mekân açısından stratejik bir hamlenin başarılması anlamına da geliyordu.

Askeri anlamda; 1895 yılındaki Çin Savaşında ve 1905 yılında Ruslara karşı savaşlardaki başarısı yanında, 1930'lu yıllardan sonra Mançurya ve Çin'deki ilerlemeleri ile Japonya, II. Dünya Savaşı başlarında en geniş sınırlarına ulaşmıştı (Salkin ve Sc-hellinger, 1996: 515). Bu dönemde Japonya neredeyse 2 milyon km2 alana ve 500 milyona ulaşan bir nüfusa hükmediyordu ve Japonların işgal bölgelerindeki halkın Japonya ilgili algıları pek de olumlu sayılmazdı.

Savaşın sonlarında Japonları teslim olmaya razı etmek hiç de kolay olmamıştı. Acı kayıplardan sonra artık Japonlar için kendi deyimleriyle “dayanılmazla dayanmak” dönemi başlamıştı. II. Dünya Savaşının arkasından, ülkeyi ABD tamamen kontrol altına aldı ve Japonya’nın ekonomik ve siyasal alt yapısında birçok değişiklikler yapıldı. Bunların en önemlisi ise Japon ordusunun tasviyesiydi (Giffard, 1994: 278-282).

1947 yılında Japon Anayasası yürürlüğe girdi. Bu Anayasanın 9. Maddesi, Japonya'nın uluslararası anlaşmazlıkları çözmek için savaşa girmesine şu şekilde yasak koymuştu: *Nizam ve adalete yönelik milletlerarası bir barışı gönülden dileyen Japon milleti, hal-kın hükümrانlık hakkı olarak savaştan ve milletlerarası anlaşmazlıkları hal işinde tehdit ve kuvvet kullanmaktan, daimî şekilde feragat eder.*

Doktrin bir dizi tutarlı, mesaj veren ilkeden oluşur ve inançlara atıfta bulunur. Bunun yanında karar vericilerin düşüncelerinin bir bileşimi olarak resmi fikirleri de temsil eder. Japonya için bu, yaşananların bir sonucu olarak "Yoshida Doktrini" olarak ortaya konulmuş ve savunmaya yönelik barışçıl bir uygulamayı esas almıştı (Chai, 1997: 396-398). Japonya'da bundan sonraki esaslar, Öz Savunma Kuvvetleri uygulaması dahil, buna göre düzenlenmişti.

Anayasanın bu maddesine göre Japonya'nın, savaş potansiyeli olan silahlı bir gücü muhafaza etmeyeceği vurgulanmaktadır. Burada, "devletin savaşçılık hakkının" hiçbir zaman tanınmayacağı açıkça ortaya konulmuştur. Maddede ayrıca, bu amaçlara ulaşmak için savaş potansiyeli olan silahlı kuvvetlerin muhafaza edilmeyeceği de belirtilmektedir.

Benzer bir durum, II. Dünya Savaşı sonrası Almanya için de geçerliydi ve Almanya başlangıçta NATO ittifakına dahil edilmemişti. Ancak, Avrupa'daki Rus tehlikesi nasıl Almanya'nın kontrollü bir şekilde silahlandırılmasına izin verdiyse, aynı durum, Kore gibi bölgelerde beliren tehdit nedeniyle, Japonya için de geçerli oldu ve kısıtlamalar gevşetilerek, barışçıl maksatlarla kullanılmak üzere, 1951 yılından itibaren Japonya Öz Savunma Kuvvetleri oluşturulmaya başlandı. Gerek Almanya gerekse Japonya için oluşan bu durum, gerçekte artık ABD'nin tek başına bu bölgelerde güvenliği sağlamakta zorlanmaya başlaması ve askeri harcamalara bu ülkeleri ortak etmek istemesinin bir neticesiydi (Almanya ülkesindeki ABD askerlerinin (35.000 civarı) bir kısım masrafları için yüklü miktarda para ödemesi yapıyor. Bunun yanında, Rusya'nın Ukrayna saldırısı sonrası 50 milyar dolarlık savunma harcamasını 100 milyar dolara çıkarmayı taahhüt ederken aynı zamanda, ABD'den F35 savaş uçakları da alacağını açıkladı. Güvenlik İttifak Anlaşması gereğince Japonya da 1978 yılından beri ev sahibi ülke desteği

adı altında ülkesindeki ABD askerlerinin (55.000 civarı) hizmet, işgücü ve eğitim masraflarını karşılıyor. Yine Öz Savunma Kuvvetlerinin başlangıçtan itibaren masraflarını üsleniyor. ABD ile yapılan görüşmeler neticesi Japonya Başbakanı, bu yıl savunma harcamalarını artırarak 47,18 milyar dolara çıkarma sözü verdi. Japonya'nın da Almanya gibi ABD'den benzer şekilde pahalı silahlar almak için girişimleri sürüyor).

1951 yılında ABD ve Japonya arasında imzalanan “San Francisco Güvenlik Anlaşması” aslında, Japon askeri güçlerinin mütefrikleri ile (ABD) entegre olacak şekilde düzenlenmesini öngörüordu. Buna göre ABD; Japon topraklarında konuşlanabilecek, Japonya'yı iç (iç ayaklanmaları bastırma yetkisi de vermektedir) ve dış saldırılardan koruyacaktır (Lu, 1997: 497-500). 1954 yılında imzalanan Savunma Antlaşması ile de Japonya'nın “meşru müdafaa hakkı” kabul edilerek “Öz Savunma Kuvvetleri” resmen kurulmuştu. Ancak açıkça görülüyor ki, uçak, uydu, lazer gibi kendi milli projeleri bulunsa da bu kuvvetler ABD kuvvetleriyle entegre, envanter yönünden ABD'ne bağımlı ve kontrol edilebilir durumda. Japonya bugün topraklarındaki ABD askeri sayısıyla, dünyada en fazla ABD askerini konuşturarak ülke unvanını taşıyor. Japonya'yı; Almanya ve Güney Kore izliyor.

Soğuk Savaş Dönemi sonrasında Japonya'da artık güvenlik anlayışı değişmeye başladı (Kawasaki, 2001: 230-232). Bu dönemde ABD birçok bölgede güç zehirlenmesiyle anlamsız savaşlarda zaman ve prestij kaybederken, silahsızlandırılan Japonya'nın yarattığı boşluğun, başta Çin olmak üzere diğer devletler tarafından doldurulmaya başlandığı da görüldü.

Yeni dengeler oluşuyordu. Oysa bu dönemde silah sistemleri aşağı yukarı aynı kalmıştı (Orwell, 2021:193,194). Bir şeylerin değişmesi ve kamuoylarının buna hazırlanması lazımdı. Yeni tehdit değerlendirmeleri yapılıyor, yeni oyunlar kurgulanıyor ve bu durumun giderek strateji belgelerine, zirve bildirilerine ve tatbikatlara yansımaya başladığı görülmüyordu.

Uluslararası sistemde bir devletin güvenlik stratejisi oluşturmalarının anlamı, o devletin, gücüyle orantılı olarak hedefleri ve bu hedeflere ulaşma kararlılığının güçlü bir şekilde ortaya konulmasıdır. Stratejik dengeleri değiştirme yeteneği olan devletler planlamalar yaparlar. Bu açıdan strateji belgeleri başlangıç

noktasını oluşturur. 2021 yılı ocak ayında Biden imzasıyla yayınlanan “ABD Geçici Stratejik Güvenlik Belgesi de bir çok açıdan faaliyetlerin başlangıç noktasını oluşturuyordu (ABD Geçici Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi: 2021). Strateji belgesinin giriş bölümünde, dünyadaki güvenlik ortamı tanımlanıyor ve Çin ve Rusya gibi otoriter devletlerle büyüyen rekabet ortamının, zorluklar yanında fırsatlar da yarattığından bahisle, bunların ancak yaratıcı yaklaşımlarla çözülebileceği belirtiliyordu (*O zamandan beri gelişen olaylar, Rusya ve Çin’e karşı yaratıcı yaklaşımların ortaya konulmaya başladığına işaret etmektedir.*)

Hemen ardından, 2021 yılı şubat ayında Münih Güvenlik Konferansında Biden, “Çin ile rekabet çetin geçecek, Çin ile uzun vadeli stratejik bir rekabete beraber hazırlanmalıyız. Bu dönemde en önemli işlerimizden birisi, ABD ve Avrupa’nın, Pasifik’teki çıkar ve değerlerini güvence altına almak olacaktır.” derken, belki de bugünlere işaret ediyor gibiydi (Biden, Münih Güvenlik Konferansı: 19.02.2021). “Bu bölgelerde hasımlarımızı caydırıp menfaatlerimizi savunurken, Avrupa ve Hint-Pasifik bölgesine ağırlık vereceğiz” sözü ise bugün gerçekleşmeye başladığı gibi, ağırlık merkezi olarak belirlenen iki ana harekât alanına yoğunlaşmayı içeriyordu.

Konferanstan birkaç ay sonra gerçekleşen NATO Zirvesinde ise ana gündem, askeri bir güç olarak ortaya çıkan Çin ve Rusya’ya karşı alınacak önlemler ve 2030 yılına kadar hedeflenen NATO kuvvet yapısıydı (NATO Zirvesi Sonuç Bildirgesi, 14 Haziran 2021). Böylece zaten Soğuk Savaş Dönemi sonrasında alan genişleten NATO, artık Hint Pasifik Bölgesini de içerecek planlamaların içine sokulmaya başlamıştı.

ABD tarafından 2022 yılı şubat ayında yenilenen “Hint-Pasifik Strateji Belgesi” de aslında daha önceki gelişmelerin beklenen bir sonucuydu. Trump’ın eski ulusal güvenlik danışmanı H.R. McMaster’a göre, Hint-Pasifik ittifakı fikrini (QUAD) ilk defa ortaya atan kişi, Abe olmuştu. Biden’ın, 24 Eylül 2021 tarihinde, Çin tarafından Asya’nın NATO’su olarak nitelendirilen QUAD (ABD, Japonya, Hindistan ve Avustralya) Liderler Zirvesinde söylemiş olduğu “Hepimizin ve dünyanın geleceği Hint Pasifik bölgesinde şekillenmektedir” sözü de bu belgenin başında yer

almıştı (Indo-Pacific Strategy of the United States (Washington, DC: The White House, 11 February 2022).

“Sıradan Amerikalıların refahı Hint-Pasifik ile bağlantılıdır, ABD, ancak Asya’nın da güvende olması durumunda güvenliğini sağlayabilir, bölgede uzun vadeli konumumuzu ve bağlarımızı kuvvetlendirmeye kararlıyız. Eğer ortaklarımızla birlikte bölgeyi güçlendirebilirsek, Hint-Pasifik Bölgesi, Birleşik Devletleri güçlendirerek, geliştirecektir.” sözlerinin yer aldığı Strateji Belgesinde, talimat niteliğindeki şu cümleleri de dikkate almak gerekir: Bölgede Çin Halk Cumhuriyeti (CHC) kaynaklı zorluklarla karşı karşıyayız. Çin askeri, ekonomik ve teknolojik olarak etkili bir güç. Amacımız Çin’i değiştirmek değil, stratejik ortamı şekillendirmektir. Hedeflerimizi tek başımıza başaramayız. Çıkarlarımızı müttefiklerimiz ve ortaklarımızla birlikte savunacağız. Japonya’yı, etrafındaki tehditleri caydıracak seviyeye getireceğiz.

Yeni dönem için belgede hedefler açıkça ortaya konulmuştu. Ancak Japon toplumunda Anayasa’da belirtildiği şekilde silahlanmaya karşı bir konsensüs oluşmamıştı. Gerçekten de tereddüt yaşayan bir toplumda kararsızlığı ortadan kaldırmak için bundan daha iyi bir zaman ve Abe’den daha uygun bir kişi bulunamazdı. II. Dünya Savaşından sonra silahlanması sınırlandırılmış olan Japonya’nın, özellikle nükleer alanda tekrar silahlandırılması Çin’e karşı bu bölgede dengeleri sağlamada oldukça önemliydi. Ancak Rusya’nın Ukrayna’ya işgalinden sonra bile, dünyada bu silahların kullanıldığı ilk ve tek ülke konumundaki Japonya’da, politikacılar ikiye bölünmüştü.

Dış politikada Japonya’yı dünya ile birleştirici ve ülke lehine yapıcı tutumuna karşın, iç politikada Şinzo Abe’nin popülist söylemleriyle kutuplaştırıcı bir kişilik sergilediği uzmanlarca kabul ediliyor. Abe’nin, Japonya’nın İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Amerikalılar tarafından yazılan barışçıl anayasasının ordu bulundurmaya yasaklayan 9. Maddesini, bölgenin güvenliğini öne sürerek ısrarla değiştirmek istemesi, özellikle atom bombasının yaptığı yıkımı çok iyi hatırlayan kesimlerle ve solcularla arasının açılmasına neden olmuştu. ABD’den alınan silahların pahalı olması da dikkat çekiyordu. Bölgesel tehditler karşısın-

da ABD'den alınan Aegis Ashore füze savunma sistemlerinin pahalı olması nedeniyle, Tokyo Hükümeti 2022 yılında plandan vazgeçmek zorunda kalmıştı. Buna rağmen ABD'den F35 uçaklarının, destroyerler alınması planlanıyor. ABD askeri varlığının bazı bölgelerde Japonlar tarafından hoş karşılanmaması ise başka bir durum.

Yeni Başbakan Fumio Kişida'nın, Hiroşima'dan meclise girdiği ve nükleer silahlar konusundaki karşıt duruşu düşünülürse, yeri geldiğinde ABD ile nükleer silah paylaşımı fikrini bile ortaya atabilen Abe'den farklı bir politika izleyeceği tahmin ediliyordu. Tarih kitaplarının Japonya'nın zaferlerine daha çok yer vermesi gerektiğini savunan ve Japonya'nın İkinci Dünya Savaşı'nda işlediği savaş suçlarını inkâr eden veya görmezden gelen Abe'nin, özellikle Japonya'nın bir zamanlar arka bahçesi saydığı Kore Yarımadası halklarını kızdıran ama Japonya'da muhafazakâr, ulusalcı ve aşırı sağcıların sevdiği bölücü bir politika izlediği de biliniyor. Bu durum ise dünyanın belki de en homojen ülkesi Japonya'da kutuplaşmayı artırma riskini taşıyordu.

İkinci Dünya Savaşı sonunda büyük bir yenilgi alan ve yeniden askeri bir güce dönüşmesi anayasal olarak yasaklanan Japonya'nın, 1945'ten itibaren uluslararası ilişkilerdeki rolünde belirleyici unsur yumuşak gücü olmuştu. Şimdi ise yeni bir aşamaya giriliyordu.

Tarihi boyunca orduya büyük önem veren, hatta bazı dönemler militarist yaklaşımlar benimsemiş Japonya, 1946 tarihinden sonra anayasal pasifizm dönemine girmiş ve ABD ile sıkı ilişkiler geliştirerek askeri güvenliğini tamamen ABD'ye bırakmıştı. Öte yandan gerçekleştirdiği ekonomik atılımlarla, ekonomik anlamda önemli bir güç haline gelmeyi başarmıştı. Ancak Soğuk Savaş sonrası değişen konjonktür, bölgesel bir güç olarak konumunu sağlamlaştırmak isteyen Japonya'nın askeri olarak güçlenmesi gerektiğini ortaya koymaktaydı. Bu aşamada kamuoyunun iknası büyük önem taşıyordu ve ancak sansasyonel bir olay bu dönüşümü gerçekleştirebilir ve engelleri ortadan kaldırabilirdi.

Abe, bir yandan Japonya'yı dünya ile birleştirici bir tutum sergilemesi yanında, diğer yandan söylemleriyle kutuplaştırıcı bir kişilik de sergilemişti.

Eski Başbakan Abe, Hint-Pasifik bölgesinde ABD'nin yanında etkin ve silahlanmış ordusuyla güçlü bir Japonya'nın bulunması gerektiği iddiasını kabul ettirmeyi başarmıştı. Abe, istifa etmiş olsa da iktidardaki Liberal Demokrat Parti içinde etkin bir isimdi ve Çin'in askeri hamlelerinin Japonya'ya olduğu kadar ABD ile güvenlik ittifaklarına da zarar vereceği iddialarının gerçek olduğuna bazılarını ikna etmişti.

Abe bugüne kadar Japon Anayasasının ordu bulundurmaya yasaklayan 9. maddesini ısrarla değiştirmek istemesi, özellikle nükleer silahların yıkımını hatırlayan kesimlerle arasının açılmasına neden olmuştu ve ne kadar istese de silahlanmaya ilişkin kısıtlamaları kaldırmayı başaramamıştı. Oysa son zamanlarda yapılan araştırmalara göre Japon halkı, giderek Rusya'nın Ukrayna'yı işgali sonrasında Rus nükleer tehdidinin gündeme gelmesinin, Çin'in Tayvan üzerindeki hak iddialarını artırdığına inanmaya başlamıştı.

Katıldığı bir televizyon programında (Yorulmaz, 2 Mart 2022) Abe, bu tehlike karşısında Japonya'nın ABD ve NATO üyesi ülkeler arasında nükleer silahların paylaşımı gibi bir durumun ABD ile Japonya arasında da olması gerektiğini savunurken şöyle demişti: "Dünyada güvenliğin nasıl sağlandığını iyi anlamamız gerekiyor. Karşı karşıya kaldığımız gerçekleri tartışmaya açmayı tabu saymamalıyız." Ancak öte yandan, halen başbakanlık görevini sürdüren ve ilk atom bombasının atıldığı şehir olan Hiroşima'dan milletvekili seçilen Fumio Kişida ise, Abe ile ters düşmeyi göze alarak, Japon Anayasasında yer alan, Japonya'nın bağlı bulunduğu üç pasifist ilkeyi (*Nükleer silahlara sahip olmak, üretmemek ve izin vermemek*) korumak gerektiğini savunuyordu. Bu ilkeler atom bombalarının yarattığı tahribat nedeniyle 1967 yılında Başbakan Eisaku Sato tarafından resmi politika haline getirilmişti. Şimdiki Başbakan Kişida, nükleer silaha sahip olmamayı hayatının amacı olarak gören ve nükleer silahlara aşırı karşı olan birisi olarak biliniyordu ve nükleer silahlanma karşıtı programların güçlü bir destekçisi konumundaydı. Öyle bir olay olmalıydı ki Kişida ve savaş karşıtı Japonlar bile oluşan dalgaya karşı koyacak gücü kendilerinde bulamamalıydı. Bu iş için Abe en uygun kişi olabilirdi.

Şimdilik suikastın arkasında kimlerin olduğunu tam olarak bilmiyoruz ama kimlerin işine yarayabileceğini az ya da çok tahmin edebiliyoruz. Yoshida Doktrinine göre, adalete dayalı bir uluslararası düzene ve barış ortamına içtenlikle gönül veren Japon halkı, savaşı uluslararası anlaşmazlıkları çözen bir araç olarak görmekten sonsuza karşı vazgeçmişti. Ancak bu olay sonrası, Japon toplumunun düşünce yapısında önemli değişimlerin olacağını tahmin etmek de zor değil. Artık Japonya’da aksine bir karar alınmazsa üç yıl seçimsiz bir süreç var ve reform ve anayasal değişiklik yapmanın önünde hiçbir engelin kalmadığı bir dönem yakalandı. Muhtemeldir ki, bundan sonraki süreçte, çok kuvvetli bir karşı dalga yaratılmadığı sürece, her şey Abe’nin açtığı yoldan gelişecek gibi görülüyor. Kısıtlamaların kaldırılması sonucu Japon Ordusu, orta ve uzun vadede Rusya ve Çin karşısında potansiyeli olan, dünyanın en güçlü ordularından birine dönüşebilir. Tarihi hatırlayalım ve yeni gelişmelere hazır olalım.

Kaynakça

ABD Geçici Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi: 2021.

Akçadağ, Emine. (2010). Yumuşak Güç, Japonya’nın Sert Güç Arayışı, Bilge Strateji, Cilt 2, Sayı 3.

Biden, Münih Güvenlik Konferansı: 19.02.2021.

Flint, Colin. (2006). Introduction to Geopolitics, Routledge: New York.

Giffard, Sydney. (1994). The Development of Democracy in Japan: Japan Among The Powers (1890-1990), Yale University Press.

Göney, Suat. (1993). Siyasi Coğrafya, Cilt 2, İstanbul Üniversitesi Yayınları: İstanbul.

Haushofer, Karl. (1924). Pasifik Okyanusu Jeopolitiği – Coğrafya ve Tarih Arasındaki İlişkilere Yönelik Çalışmalar, Kurt Vowinkel Basımevi: Berlin, Almanya.

Indo-Pacific Strategy of the United States. (11 February 2022). The White House: Washington, DC.

Kawasaki, Tsuyoshi. (2001). "Postclassical Realism and Japanese Security Policy," *The Pacific Review* Vol 14 No 2.

Lui J. David. (1997). *Japan: A Documentary History (The Late Tokugawa Period to the Present)*: Newyork.

NATO Zirvesi Sonuç Bildirgesi, 14 Haziran 2021.

Orwell, George. 1884, Çev. Aslı Okur, Doğan Kitap: İstanbul.

Salkin ve Schellinger. (1996). "Kyoto". *International Dictionary of Historic Places: Asia and Ocenia*: Routledge, UK.

Yorulmaz, Iğın. (2 Mart 2022). Rusya'nın Ukrayna'yı işgali sonrası Japonya'da nükleer silah tartışması- BBC News Türkçe.

Bolluk Devrinin Sona Ermesi ve Avrupa'yı Bekleyen Kara Kış

26 Ağustos 2022

Hayatı pervasız yaşamak deyimi, kişinin başkalarını umursamadan ve davranışlarının sonuçlarını fazla düşünmeden içinden geldiği gibi davranması anlamına geliyor. Fedakârlık ise bir amaç veya gerçekleştirilmesi istenilen herhangi bir şey için kendi çıkarlarından vazgeçmek demek. Fransa Cumhurbaşkanı Macron'un artık **"bolluk devrinin"** ve **"pervasızlığın"** sona erdiğini söyleyerek **"fedakârlık çağını başlatması"** ise aslında Avrupa için uzun süredir bilinen, ancak bir türlü açıkça söylenemeyen bir gerçeğin dillendirilmesinden başka bir şey değil.

Macron, Fransa'nın elektrik, gaz ve petrol kıtlığı konusunda genel bir seferberliğe hazır olması gerektiğini ifade ederken ve telaşlı bir şekilde daha önce ilişkileri bozulan Cezayir ile enerji teminine yönelik ilişkilerini onarma gayreti içine girerken, Fran-

sız Komünist Partisi lideri Fabien Roussel'e göre Macron'un kötü yönetimi yüzünden ülkede 10 milyon fakir oluştu.

Fransa her yıl neredeyse 1 milyar avronun üzerinde harcama yaptığı Afrika'daki operasyonlarından herhangi bir sonuç alamadığı gibi, durum 10 yıl öncesine göre daha da kötüye gitti. Yıllardır rakipsiz olduğu Afrika kıtasında; askeri olarak Rusya, ekonomik olarak da Çin kuvvetli rakipler olarak karşısında. Diğer taraftan yaşanan pandemi krizinin hemen ertesinde, etkisini giderek daha fazla hissettiren küresel iklim değişikliği ile Rusya'ya uygulanan yaptırımlar Fransa'ya darbeler vurmaya devam ediyor. Enerji fiyatlarındaki yükseliş nedeniyle yaşanan zorlukların daha da artması ise ülkede toplumsal olayların meydana gelmesi beklentisini artırıyor.

Aslında bu zorluklar Avrupa kıtasında sadece Fransa için de geçerli değil. Almanya'da da aşırı sıcaklar ve yaşanan kuraklık nedeniyle nehirlerdeki su seviyesi oldukça düştü. Spiegel dergisinin haberine göre su seviyesi düştüğünde suyun altındaki açlık dönemlerinin yaşandığı eski dönemlerdeki üzerinde yazıların olduğu kayalar ortaya çıkıyor. Çekya'nın Decin kentinde Elbe Nehrinde ortaya çıkan ve sosyal medyada paylaşılan çok eski bir döneme ait bir kaya üzerinde "Beni görürsen ağla" yazıyor. Durum sanıldığından daha vahim gibi...

Kurak havanın yangınları artırması ve ürün düşüklüğüne yol açmasının yanında, Avrupa'da düzenli olarak yapılan nehir taşımacılığının yapılamaması, taşımacılığı karayoluna kaydıracağı için, maliyetlerde artışa da neden oluyor.

Asıl konu ise Ukrayna saldırısı nedeniyle Rusya'ya, Avrupa ülkeleri tarafından uygulanan yaptırımlar. Rusya'nın Ukrayna'da başlattığı savaşın Avrupa'da yol açtığı yüksek enflasyon ve hayat pahalılığı nedeniyle; İngiltere, Almanya, İspanya ve Hollanda'da çeşitli sektör çalışanları art arda greve gidiyor. Rusya'yı cezalandırmak amaçlı alenacele yürürlüğe sokulan yaptırımlar, silah satışlarının artması ve enerji kaynaklarına sahip olması nedeniyle, ABD'ni etkilemek bir yana olumlu yönde etkilerken, Rusya'dan ziyade başta Avrupa ülkelerini olumsuz etkiliyor gibi. Basın ve medyanın kullanımı ile yaratılan hava, Avrupa kamuoyunu o kadar kontrol altına aldı ki, yaratılan kamuoyu baskısı

altında ülke liderlerine fazla bir manevra alanı kalmadı ve “bezle banyo yapma!” nerisi dışında, yeni çözüm tarzları üretmekte zorlandıkları da görülüyor. Diğerk taraftan yaptırım uygulanan ülkede Putin, bu yılın ilk altı ayında petrol ve doğal gaz gelirlerinin arttığını ve ülke ekonomisindeki göstergelerin istikrarlı hale geldiğini söylerken, federal btgede vergi gelirlerinin bu yılın ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine göre %32 artarak 284 milyar dolara ulaştığı açıklanıyor.

Kısacası bolluk devri biterken Avrupa lkeleri, kazananın ve kaybedenin yanında, yaptırım uygulayan ve uygulananın belli bile olmadığı bir ortamda, sanki karakışa doğru istemsizce sürüklenerek gidiyor.

Sahte Değerler Üzerinde Oluşturulan Sistemlerin Çöküşü ve Batı'nın Çaresizliği

31 Ağustos 2022

Fransa Cumhurbaşkanı Macron'un Cezayir ziyareti esnasında yaptığı açıklamalar herkesi şaşırtırken, bu çaresizlik aslında yanlış değerler üzerine kurulan sistemlerin de çöküşüne işaret ediyordu.

Günümüz dünyasını ve hareketliliği açıklamakta salt siyasal arayışların yetersiz kaldığı bir gerçek (Touraine, 2007:30). Bu noktada belki de bazıları tarafından unutulmuş birtakım kavramların tekrar hatırlanması gerekiyor.

Sözlük anlamı ile **“Değer”**; bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, değdiği karşılık olarak tanımlanabilir. Ulusal alanda ise o ülkenin sahip olduğu sosyal, kültürel ve bilimsel değerleri kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü olarak açıklanabilir (TDK Sözlüğü). Nasıl ki, kişinin doğru değerleri benimsemesi ve içselleştirerek gerçek hayatta samimi olarak uygulaması, o kişiye huzurlu bir yaşam sağlamada yardımcı oluyorsa, aynı husus devletler için de geçerlidir.

1793 yılında Fransa'da Condorcet, **“Esquisse d'un Tableau Historique des Progres, de l'Esprit Humain”** isimli eserinde, insan ırkını kusursuzluğa erdirtirecek olan, içinde hiçbir sınırlamanın olmadığı, akıl ve mutluluk dönemini başlatacak sözde bir inancın temelini atmıştı. Bazılarına göre bu sınıfsız eşitlik, kardeşlik ve akılcılık toplumu, yeni bir dünyanın başlangıcı olacak-

tı. Ama yaratılan ve içinde insan yanında adaletin de olmadığı bencil, yüzeysel değerler daha başlangıçtan itibaren söylemsel düzeyin ötesine geçemedi. İlerlemenin siyasal, ekonomik, toplumsal ve en önemlisi kültür alanında aynı anda yapılması gerekiyordu. Oysa Batıdaki çoğu düşün insanı, kültürel alanı ve değerleri küçümsedi ve son derece yüzeysel değerlendirmelerle ele alarak, ekonomik ilerlemeyi medeniyet olarak tanımlayıp geçti.

Oysa binlerce yıllık bilgeliği küçümseyerek, basit bir düşünce yapılandırması ile bütün kontrolü elde tutmak mümkün değildi. Öyle de oldu. Değerleri içselleştiremeyenler bir anda sınır tanımaz sahiplenme duyguları ile “ezen” konumuna geldiler ve daha fazlasına sahip olma hırsı ile değerlerini de kâğıt üzerinde bıraktılar. Ezdikleri insanların “insanlaşması ve istekleri” yıkıcılık olarak yorumlanırken, yüce alçak gönüllülükleri de sahteleşti. Öteki olarak gördükleri, daha fazlasına sahip değilse, bu onların beceriksiz ve tembel olmalarındandı ve istekleri kendi cömertliklerine karşı bir nankörlüktü (Freire, 2018: 43,44).

Özgür insan anlayışı, “zengin olan insandı”, ancak maddi zenginliğin ötesinde “insani zenginliğin” tanımı unutulmuştu. Oluşturulan mekanizmalar gereği toplumlar ikiye ayrılıyordu: Koşullananlar ve koşullayanlar. Kölelik bile sevilir hale gelmiş, bu yüzden de özgürlük, çoğu zaman “köleleşme özgürlüğüne” dönüşmüştü. Topluma çıkarlar doğrultusunda, “doğrular” dikte ediliyor ve toplum kendisine ne söylendiyse onu doğru kabul ediyordu. Böyle bir ortamda siyah ve beyaz karışmış gibiydi ve kimse doğruyu bulmak için zahmete girmiyordu. Toplumlar böylesi bir örtü altında hastalıklı hale gelmişti. Adaletin ve değerler terazisinin olmadığı süreçte denge şaşmıştı. Oysa milyonlarca insanın aynı kötülükleri paylaşması ve kabul etmesi o kötülüğü erdeme çevirmeye yetmiyordu. Bu ortamda doğruları kim görecektir, çöküşü kim anlayacaktı?

Normal dışı olan, toplumun koyduğu normlara uymayandı. Toplum tamamen hastalıklı olduğunda, anormal olan da normal hale geliyordu. Diğer önemli bir sorun ise yabancılaşmaydı. Yabancılaşan insan suçluluk duygusu içinde mutsuzdu. Sürekli kazanmaya çalışıyor, eğlenceye kendini kaptırarak ve tüketerek mutsuzluğunu bastırmaya çalışıyordu. Huzursuzdu. İnancını ve

vicdanını kaybetmişti. Bu şaşkınlıkla da kendisine bir çözüm ve öneri sunan her kimse, düşünmeden onun peşinden gitmeye hazır-
tırdı.

Modern dünyanın zaten bir kriz geçirdiği ve az ya da çok bir dönüşümün yakın olduğu söyleniyordu (Guenon, 2005: 30). Ancak son dönemde birbiri ardına yaşanan olaylar bunu daha da hızlandırmış gözüküyordu. Pandemi sonrası ortaya çıkan sorunlar daha çözülmeyen, Ukrayna krizi ve iklim değişikliğine bağlı sorunlar da bir araya gelince, robotlaşmış bir şekilde insanı değerlerini unutmış toplumlarda, sorunlar da birbiri ardına gelmeye başladı. Böylesi bir sahte dünyada kendisi olmayı bırakıp, mutluluğu tüketmekle eş anlamlı hale getiren sistemlerin şaşkınlığa uğramasını normal karşılamak lazım. Oysa bunca şey arasında seçim değerlerin yol göstericiliğinde, insanı merkeze almak ve adalet prensibinden şaşmamak olmalıydı.

Değerler sözde modernleşme ile erozyona uğramaya başlamıştı. 1872 yılında Burckhardt bir arkadaşına yazdığı mektupta “İnsanlar artık ilkelere inanmıyorlar” demişti (Kaplan, 1935). Thoreau ise 1861 yılında “İlkesiz Yaşam” isimli yazısında (Bode, 1947: 631-655) sadece üretim üzerine odaklanan yaşamın anlamsızlığını: Hiç huzur yok. Ne sınırsız bir telaş! diyerek **“yaşamı geçirme biçimine”** eleştiri getiriyordu. Mayo ise, “Kişinin yaşamında bütünleştirici bir toplumsal arka plan yok ise kişi yaptığı işe değer bile biçemez” diyordu (Mayo, 1933: 125-133).

Bu değerleri olmayan sahte uygarlık, bir anlamda insanın kendi eliyle yarattığı bunalımların bir toplamıydı. Tawney, “Mala Düşkün Toplum” isimli kitabında insanların artık kendilerine hizmet edecek nesnelere tapmaya başlamasından şikâyet ediyor ve nesneleri yüceltmenin adeta bir zehir olduğundan bahisle, insanlar bunların peşinden giderken **“gerçekten biriktirmek zorunda oldukları değerleri kaçırdıklarına”** vurgu yapıyordu. Bu yüzden en zengin ve refah ülkeler aslında sıkıntıların da en fazla olduğu ülkeler haline gelmişti.

Her şeyin çıkar ve kar etme üzerine kurulduğu düzen dünyayı da bencilleştirmiş, ekonomik kavramlar yanında birçok kavram da artık sorgulanır hale gelmişti. Böyle bir ortamda adalet,

merhamet, vicdan, alçak gönüllülük ve yardımlaşma gibi kavramları daha çok gündeme getirmek gerekiyordu (Alpar, 2020: 303).

Diğer taraftan bazıları “Güç” tanımını yanlış yapmıştı. Daha doğrusu, gücün ne olduğu tam olarak anlaşılamamıştı. Güç ile bir noktaya kadar insanlar kontrol edilebiliyor ve sömürülüyordu. Ancak yoğun güç kullanımına rağmen bir an geliyor ki, bu insanlık dışı tutumlara karşı oluşan tepkiler engellenemiyor. Bu ise yaratılan adaletsiz düzenin sonunu getiriyor (Fromm, 1990: 31). Tıpkı günümüzde yaşanan sistemsel sıkışma ve çaresizlikte olduğu gibi.

Bu gerçeği anlayabilmek ise dünyaya sadece kendi görmek istediği gibi bakmayı bırakıp daha derin bir bakış açısına sahip olmayı gerektiriyor. Yoksa Fransa Cumhurbaşkanı Macron gibi, 500 yıllık kara bir geçmişin ardından, kendi kararlarıyla yarattığı enerji krizine çözüm bulmak için gittiği Cezayir’de özür dilemek yerine **“Türkiye, Rusya ve Çin’de, Fransa düşmanlığı yapan ağlar var.”** gibi anlamsız sözler söyleyebilirsiniz. Sanırsanız bu örnek üzerinden daha önce bahsettiğimiz büyük sıkışma ve çaresizliği açıkça görmek mümkün.

Siyaset Felsefecisi Leo Strauss (1899-1974), modern felsefenin değerlerden bağımsız bir anlayışla, anlamını yitirdiğinden bahsetmişti (Beşer, 2017: 92,93). Aynı anlamsızlığın bugün devam ettiğini görmek bizleri şaşırtmıyor. Macron “neyin kafasını yaşıyor” bilinmez ama herkes biliyor ki, Fransa 1524 yılında başlattığı sömürgecilik faaliyeti ile Afrika’nın neredeyse %40’ına yakınında ve 20’den fazla ülkede faaliyette bulundu. Bu ülkeler köle ticaretinde kullanıldı, insan hakları ihlalleri ve katliamlar yapıldı veya yapılmasına göz yumuldu. Fransa’nın ayak basıp da huzur getirdiği bir bölge daha görülmedi.

1500’lü yıllarda başlattığı sömürgecilik faaliyetleri ile 2. Dünya Savaşı öncesinde 13,5 milyon kilometrekarelik bir büyüklüğe ulaşan Fransa, hala eskisi gibi bir imparatorluk oluşturma hevesinde görünüyor. Fransa Afrika’da kendisine bağlı olarak gördüğü eski sömürgeleri üzerinde siyasi, kültürel ve ekonomik olarak kontrolünü devam ettirmeye çalışıyor. Özellikle İkinci Dünya Savaşı’nın ardından bağımsızlık mücadelesine girişen ülkelerde

bu ayaklanmalar şiddetle bastırıldı ve 2 milyondan fazla Afrika-
lı hayatını kaybetti. Cezayir’de sivillerin üzerine uçaklarla ateş
açan da Fransa’ydı. Cezayir Bağımsızlık Savaşı’nda 1 milyon
Cezayirli hayatını kaybetti. Ruanda (800 binden fazla Ruandalı
katledildi) başta olmak üzere katliamlardaki rolü nedeniyle yine
Fransa sorumlu tutuluyor. Fransa’nın eski Cumhurbaşkanı Fran-
çois Mitterrand’ın, Le Figaro gazetesine 1998’de verdiği mülakat-
ta, “O ülkelerde bir soykırım yaşanması o kadar da önemli bir
şey değil.” ifadesini kullanması ise gerçekten utanılacak bir ifa-
de olarak tarihe geçmiş durumda. CFA (Fransız Sömürge frangı
olarak isimlendiriliyor) kullanmak zorunda tutulan fakir Afrika
ülkeleri, döviz rezervlerinin önemli bir kısmını Fransız hazine-
sinde tutmak zorunda kalıyor ve bu ülkelerde önemli ihaleleri
Fransa alıyor. Bu ülkelerin kaynakları da ülke vatandaşlarından
ziyade Fransa tarafından kullanılıyor. Diğer taraftan Fransa,
uzun süredir kendi ülkesinde karışıklıklar yaşıyor ve halk yaşa-
mından memnun değil. Hayat standartları düşüyor. Macron ise
çaresizlik içinde 500 yıldır yapılanları bir tarafa bırakıp aciz bir
şekilde kara tarihine bir yerlerde sorumlu aramaya çalışıyor.

Macron suçlamalarını bu gerçekleri bilmediği için mi yoksa
suçluluğu bastırma güdüsüyle mi söyledi bilinmez ama birileri
Macron’a doğruları hatırlatmalı. Ortada bir sorun var ve öncelik-
le bu sorunun doğru teşhis edilmesi gerekiyor. Bu aynı zamanda
kişi ve toplumun, kendinin farkına varması. Sorulması gereken
şu olmalıydı: Uyumsuz olan ne? Değerlerimizde, yaşama biçimi-
mizde ve önemsedığımız amaçlarımızda temelde yanlış olan bir
şey mi var? Ancak bu anlaşıldıktan sonra değer ve ilkeler dizgesi
doğruları ile değiştirilebilir. Bu ise yüzeysellikten ziyade derin-
liği gerektirir. Yoksa yıkılana kadar suçlu aramaya devam edilir.

Kaynakça

Alpar, G. (2020). Türkiye’nin Güvenliğini Anlamak, Nobel
Yayınları: Ankara.

Başer, Sertan Ali. (2017). Leo Strauss’un Modern Felsefe Eleş-
tirisi ve Klasik Felsefeye Dönüşü, Trakya Üniversitesi Edebi-
yat Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Sayı 13, 13 Ocak 2017, s.92-109.

Bode, Cari. (1947). The Portuble Thoreau, Viking Press: New-york. Dilek Hattatoğlu ve Erol Özbek, Ayrıntı Yayınları: İstanbul.

Freire, Paulo. (2018). Ezilenlerin Pedagojisi, Çev.

Fromm, Eric. (1990). Sağlıklı Toplum (The Sane Society), Çev. Zeynep Tanrıseven ve Yurdanur Salman, Payel Yayınları: İstanbul.

Guenon, Rene. (2005). Modern Dünyanın Bunalımı, Çev. Mahmut Kanık, Hece Yayınları: Ankara.

Kaplan, F. (1935). J. Burkhardt'ın Mektupları, Leipzig.

Mayo, E. (1933). The Human Problems of an Industrial civilization, The Macmillan Company: New York.

Tawney, R. H. (1920). "The Acquisitive Society (Mala Düşkün Toplum), Harcourt, Brace and Company: New York.

Touraine, Alain. (2007). Bugünün Dünyasını Anlamak için Yeni bir Paradigma, Çev. Olcay Kunal, YKY: İstanbul.

TDK Sözlük. <https://www.tdk.gov.tr/>.

Enerji Krizi ve Avrupalı Liderlerin Çaresizliği

9 Eylül 2022

Rusya'nın 24 Şubat 2022 tarihinde Ukrayna'ya saldırının ardından, Batılı Devletler doğru düzgün bir analiz yapmadan, yaratılan coşkulu algı yöntemleriyle, birbiri ardından bu ülkeye karşı adeta birbirleriyle yarışırcasına yaptırımlar uygulamaya başladı. Oysa bundan 3 ay kadar önce 12 Haziran 2022 tarihli "Yaptırımlar ve Güvenlik" isimli yazımızda da belirttiğimiz şekilde, bu konudaki geçmiş örneklerden de hareketle, yaptırımların sonuçları ve gerçekte kime zarar vereceğinin iyice incelenmesi gerekiyordu. Nitekim de öyle oldu ve Enerji Krizini atlarmaya yönelik, Avrupa'dan birçok ülkeden birbiri ardına gülünç tedbirler gelmeye başladı. Bunlar açıkça bir öngörüsüzlük ve daha da önemlisi ortaya dökülmüş bir çaresizliğin emareleriydi ve bu krize bir de bu yıl Avrupa'da yaşanan kuraklık eklenince, sorunlar pandemi sürecinin etkilerini üstünden atmaya çalışan Avrupa ülkeleri için daha da karmaşık hale geldi.

Nitekim Avrupa’da bu yıl yaşanan kuraklıklar; İspanya ve Fransa’dan başlayarak, Almanya ve İtalya gibi ülkeleri kasıp kavururken, suların çekilmesi sonucu düzenli sularda ucuz ulaşım yapılan on binlerce taşıma aracı karaya oturmuş, ağır nakliye trafiği durma, ortaya çıkan daha önceki yüzyıllara ait kayalar üzerindeki yazılar ise okunur hale gelmiştir. Kuraklıklar açlık ve ölümleri de beraberinde getirdiği için bu kayalar Ortaçağ’dan beri “Açlık Kayaları” olarak isimlendirilmektedir. Çekya’da, Decin kentinden geçen Elbe Nehrinde, bu yıl yeniden ortaya çıkan bir kaya üzerindeki “Beni görürsen ağla” yazısı ise Avrupa’nın içine düştüğü acı durumu yansıtmaya açısından oldukça ilginçti.

Kıtayı etkisi altına alan sıcaklıklar, hidroelektrik üretiminde düşüşe neden oldu. Kuraklık nedeniyle hidroelektrik santrallerden elektrik üretimi neredeyse yüzde 30 civarında azaldı. Almanya’da ise kömür santrallerinin üretim gücü önemli ölçüde düştü. Bu yıl sıcaklıklar nedeniyle, rüzgarların da azalması ilave sorunları ortaya çıkardı.

Avrupa’nın bir krizin içine girdiği artık bir söylem olmaktan ziyade, gözle görülür bir gerçek. Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde durgunluk (resesyon) kelimesi açıkça kullanılmaya başlandı. Şunu açıkça belirtmek gerekir ki, Avrupa’da gaz fiyatları Asya ülkelerine göre 2, ABD’ye göre 10 kat daha fazla. Yine elektrik fiyatları birçok Avrupa ülkesinde çok yüksek düzeyde.

Avrupa, Ukrayna saldırısı öncesi gazın %40’ını, petrolün ise üçte birini Rusya’dan alıyordu. Yaptırım uygulanan Rusya ve İran, en üst düzeyde yaptığı açıklamalarla, bu yıl enerji kaynaklı gelirlerinin önemli miktarda arttığından bahsederken, Avrupa’da insanların enerji harcamalarının olağanüstü boyutta arttığı görülüyor. Enerjiyi kontrol eden Rusya, Avrupa’yı da kontrol ediyor. Enerji sıkıntısı Avrupa için ilk gündem maddesi haline geldi.

Avrupa ülkeleri enerji kaynaklarını çeşitlendireceklerini açıkladılar. Daha önce planladıkları yeşil enerji planlarından vazgeçerek, geçici olarak eskiye döneceklerini ifade ettiler ancak bunların kısa dönemde dönüşümü ne yazık ki mümkün gözüküyor. Almanya kömüre dönmeye çalışırken, kapatılan kömür yakıtlı termik santrale acil durum izni verildi. Fransa'da nükleer enerji santrallerinin bir kısmının arızalar ve bakım sebebiyle devre dışı kalması, sıkıntılara neden oluyor. Oysa bu ülkeler daha kısa bir süre öncesine kadar, sivil toplum kuruluşları aracılığı ile diğer ülkelerdeki enerji elde etme yöntemleriyle mücadele ediyordu. Ancak, söz konusu kendileri ihtiyaçları olunca, savundukları ilkelere anında geri dönüş yapma becerisini de gösterdiler.

Tabi bu durumda alternatif ülkelerden enerji temini mümkün. Fakat sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) maliyeti, Rusya'dan temin edilen gazdan birkaç kat daha fazla. Elektrik fiyatları ise zaten artmış durumda. Yeterli miktarda gazın temin edilememesi ise bu alandaki maliyetleri daha da artıracak.

İşin bu noktaya geleceği hesap edilmemişti. Zaten uzun bir dönemdir öngörüler de yüzeyseldi. Fransa Cumhurbaşkanı Makron, daha 2019 yılı sonlarında yaptığı açıklamalarda "NA-TO'nun beyin ölümü gerçekleşti" ve "Rusya artık düşmanımız değildir" derken, belki de bu yılın başlarında Rus Lider Putin ile yaptığı görüşmede, oldukça uzun bir masanın bir kenarına konulunca, fevri bir davranışla tekrar Rusya'yı düşman ilan ediyor ve AB'den bağımsız ilave yaptırımlarla bugünkü sıkıntıları da bir derece başlatmış oluyordu. Oysa bu seviyedeki liderlerin, fevri ve duygusal hareket etmekten ziyade, daha mantıklı ve hesaplı hareket etmesi beklenir.

Belçika Enerji Bakanı, AB gaz fiyatlarını kontrol altına alamazsa önümüzdeki 5 ila 10 kışın korkunç geçeceğini açıkladı. Avrupa insanı buna uzun bir süre dayanamaz. Avrupalı liderler çaresizlik içinde. Yapacak başka bir şey de bulunamıyor. Birbiri ardına bir kısmı gülünç tedbirler uygulamaya sokuluyor. Bu arada dev fabrikalar kepenk kapatıyor, şirketler iflas ediyor. Fransa'da tren seferleri bile azaltıldı. İtalya'da restoranlar mum ışığına döndü. Yürüyen merdivenler, asansörler durduruluyor, aydınlatmalar kapatılıyor, belli bir derecenin üstünde ısınmak yasaklanıyor. Yaptırımlarda başı çeken İsviçre, hapis cezalarını bile gündeme getirirken, Almanya'dan "Duş almayın. Bezle silinin." önerisi bile geldi. Kısacası dünya dönüyor, Avrupa ise eskiye dönüyor.

Enerji fiyatlarındaki artış nedeniyle oluşan pahalılık, zaten sıkışık durumda olan Avrupa ülkelerinin insanlarını fazlasıyla etkiliyor. Fiyatlardaki artış yavaş yavaş halkın tepkisine neden olmaya başladı. Ancak bu tepkilerin giderek yükseldiği de bir gerçek. Prag'da yaptırımlara yönelik kitlesel hareketler de öfke vardı. İngiltere'de artan enerji fiyatları nedeniyle düzenlenen "faturanı ödeme" kampanyasına katılanların oranı giderek artıyor. Norveç'te 12 kentte sokağa inen halk, artan elektrik fiyatlarına tepki gösterdi. Yüksek enflasyon ve hayat pahalılığı nedeniyle; İngiltere, Almanya, İspanya ve Hollanda gibi ekonomisi güçlü ülkelerde bile çeşitli sektör çalışanları art arda greve gidiyor. Bakalım insanlar ne kadar süre ile bezle yıkanmaya dayanacak. Belki de alışacak! Sorunlar, okulların açılması ve kış aylarında daha da artacak. Kısacası Avrupa bundan sonra toplumsal olaylarla da mücadele edecek gibi. Diğer yandan durum Avrupalı Liderleri oldukça zorlayacak ve öngörüsüzlüğü hesabını vermek zorunda kalacaklar.

Trump, Rusya'nın Avrupa'ya ucuz gaz satışına karşıydı ve onun yerine Avrupa'nın kendisinden gaz almasını istiyordu. Rusya'nın Ukrayna'ya müdahalesi öncesinde ise ABD Başkanı Biden ve yönetimi defalarca "Ukrayna'ya asker gönderme niyetleri olmadığını" açıkça ifade etmişti. Şimdi ise ABD, savaş tehlikesinden uzakta elindeki enerji kaynakları ile gerçekleştirdiği silah satışlarından elde ettiği gelirin keyfini çıkarırken, sonunu iyice ölçüp biçmeden derhal yaptırımların üzerine atlayan Avrupalı Liderler, kara kara bir anda kıyılarında hissettikleri savaş kadar, göç başta olmak üzere yarattığı sorunları ve zorlu geçecek önümüzdeki kara kışı düşünüyorlar.

Rusya'nın “Rus Dünyası” Temelli Beşerî Politikalar Konsepti

13 Eylül 2022

Ukrayna'da savaş devam ederken, daha eski Sovyet Lider Mihail Gorbaçov'un toprağa verilmesinden birkaç gün geçmeden, Rusya Devlet Başkanı Putin'in imzaladığı ve Rusya Yasal Enformasyon Portalı'nda yayımlanan “Rusya Beşerî Politikalar Belgesi”nde, Rusya'nın ülke dışındaki beşerî politikalarının vazgeçilmez ana esasları ve bu konuda yapılması gerekenler sıralandı.

Rusya'nın yurt dışındaki beşerî alandaki ulusal çıkarlarının amaçları ve ilkelerinin vurgulandığı belgede, beşerî alandaki Rus ulusal çıkarlarının dünya sahnesinde etkin bir şekilde teşvik edilmesi için yöntemler ortaya konuluyor. Bazı kaynaklarca bu belge, Rusya'nın, Rus Dünyası temelli yeni politikasının, başta eski Sovyet yönetiminde yaşayan ve bağımsızlığını kazanan devletler olmak üzere, ülke sınırları dışına taşıyacak şekilde genişletilerek ileride uygulanacak şekilde ortaya konulması olarak da yorumlanıyor.

Soğuk Savaş Dönemi ertesinde Rusya'nın, eski Sovyet etki coğrafyasındaki rolünün elinden alınacağı endişesi ile mevcut siyasi sınırlarının ötesine taşan “Rus Dünyası” temelli doktrinler geliştirdiği görülmektedir.

Sınırlar; kültürel, ekonomik ve siyasi süreçler sonucu ortaya çıkar. Bu açıdan sınır kavramı ancak bu süreçlerin ayrıntılı incelemesi ile daha iyi anlaşılabilir (Parker, 2006: 77-100). Bu anlamda “sınır” ve “hudut” kavramları da birbirinden ayrılır. Sınır bir yandan siyasi bir anlam ifade ederken, İngilizcedeki hudut (frontier) kavramı İspanyolcada “var olmayan sınır” anlamındadır (Elton, 1996: 27). Bu açıdan Rusya'nın sınırları dışına taşan bu politika anlayışının da iyi analiz edilmesi gerekmektedir.

Esasen bunun da gerisinde Rusya’da, Putin’in başkanlık dönemi boyunca Rus dış politikasının sınırlarını belirleyen 3 ana temel belgeden söz etmek mümkündür: Ulusal Güvenlik Konsepti, Askeri Doktrin ve Dış Politika Konsepti (Özdal: 2021).

Putin daha Başkan olarak koltuğa geçmeden, 10 Ocak 2000 tarihinde Rusya’da “Ulusal Güvenlik Konsepti” kabul edilmişti (Rusya Ulusal Güvenlik Konsepti, 2000). Bu belgede, dış politika alanında “ülke dışında yaşayan Rus vatandaşlarının haklarının korunması” konusu da yer almaktaydı. Dmitri Medvedev’in devlet başkanlığı döneminde (2008-2012) de durum değişmedi. Bu dönemde dış politika alanında Rusya, ABD’nin tek kutupluluğunu dengelemeyi hedefliyordu (Bugajski: 2009) ve “Ulusal Güvenlik Konsepti”, 2009 yılında “Ulusal Güvenlik Stratejisi” isimli belge ile değiştirildi.

Bu dönemde Putin politikalarının bir devamı olarak, Gürcistan örneğinde görüldüğü gibi Rusya’nın çıkar alanı, özel tarihsel ilişkilere sahip olduğu dost ve komşu ülkeler olarak tanımlanarak, en üst düzeyde Rusya sınırları dışında yaşayan Rus etnik nüfusun korunacağı ifade edilmişti. Bu belge ile yakın çevredeki Rus uyrukluların korunması önceliklendirilmiş oluyordu (2020’ye dek Rusya’nın Ulusal Güvenlik Stratejisi, 2009). 2012 yılında Putin’in tekrar devlet başkanı olmasıyla, Dış Politika konseptinde güncellemeye gidilmiş, ardından Rusya’nın burada yaşayan Rusları bahane ederek, 2014 yılında Kırım’a müdahalesi gelmiştir. 2022 yılında Rusya’nın Ukrayna’ya müdahalesi de kendi vatandaşlarını korumak gibi aynı gerekçeleri içermiştir.

Ukrayna’da Rus müdahalesi devam ederken yayınlanan, 6 bölüm ve 117 maddeden oluşan 31 sayfalık metin, her ne kadar bir “insani politika” metni gibi gösterilmeye çalışılsa ve “Rus Dünyasının geleneklerinin muhafaza edilmesine dair” esasları içerse de uzmanlar belgeyi 2008 yılından itibaren Gürcistan’dan başlayarak yaşanan müdahalelerinden yola çıkarak, Rusya’nın ülke dışındaki Rusları kullanarak bunu eski nüfus bölgelerine tekrar dönüş için bir bahane olarak kullanabileceği yorumunda bulunuyor. Yani belge, bir yumuşak güç stratejisi olarak algılanmıyor.

Nitekim belgede, Sovyetler Birliğinin çökmesinden sonra Rusya dışında kalan 25 milyon etnik Rus’un durumunun “tra-

jik bir kader” ve “jeopolitik bir felaket” olarak tanımlanmasının yanında; Abhazya, Osetya, Donetsk ve Luhansk gibi ayrılıkçı yönetimlerle bağların derinleştirilmesi hedefinin bulunması bu konudaki endişelerin kaynağını oluşturacak nitelikte. Bunun dışında şunu da belirtmekte fayda var ki, Ruslar, Ukrayna’da, Ukraynalılardan sonra ülkedeki en büyük ikinci etnik grup. Estonya ve Letonya gibi ülkelerde ise etnik Ruslar, nüfusun yaklaşık dörtte birini oluşturuyor. Kazakistan’ın nüfusunun %18’i, Moldova’nın %13’ü, Kırgızistan’ın %6.4’ü, Özbekistan’ın %5.5’i, Türkmenistan’ın %4’ü ve Gürcistan’ın nüfusunun %1.5’i Ruslardan oluşuyor.

Rusya’da, vatandaşlığa kabul yoluyla geçenler, etnik köken ve na dilleri ne olursa olsun, “Russiyane” olarak kabul ediliyorlar. 1992 yılında kabul edilen vatandaşlık yasasına göre eski Sovyetler Birliği topraklarında yaşayan Rus asıllılar, aksini ifade etmedikleri takdirde, Rus vatandaşı olarak kabul edildiler. Daha sonraki yıllarda bu hak sürekli genişletildi ve 2020 yılında yasa da yapılan değişiklikle, sadece eski Sovyetler Birliği vatandaşları değil, onların alt soyunu ve akrabalarını kapsayacak şekilde ikamet şartı aranmadan pasaport ve çifte vatandaşlık verme uygulamasına geçildi. Bu konunun da belge ile birlikte değerlendirilmesi gerekiyor.

Belgede muğlak olan başka ifadeler de dikkati çekiyor. Örneğin “Rusya’nın ülke dışında yaşayan yurttaşlarının haklarının sağlanması, çıkarlarının korunması ve Rus kültürel kimliklerinin muhafazası için destek sağlayacağı” ifadelerinin de açık ve direkt müdahale için bir gerekçe olmasından çekiniliyor. Her ne kadar kültürel olarak bir ülkenin diğer ülkelerdeki soydaşlarına desteği bir derece normal karşılanabilirse de konunun sınırları tam olarak belirlenmediğinden bunun ötesinde ve yine bu maddeye dayanılarak, daha önce olduğu gibi bir gerekçe veya bu konuda bulunulan ülkede yaratılan sahte bir kaos ortamı ile müdahale kolayca mümkün.

Bunun yanında belgedeki, “Öncelikli görev, kültür, bilim, eğitim, gençlik politikası, spor, turizm alanlarında” Sovyet sonrası alanda devletlerle, BDT üye ülkeleri, Abhazya Cumhuriyeti, Güney Osetya Cumhuriyeti, Donetsk Halk Cumhuriyeti ve Lu-

hansk Halk Cumhuriyeti ile ikili iş birliğinin derinleştirilmesi sağlanacaktır ve “Baltık devletleri ile Moldova ve Gürcistan ile insani ve kültürel bağların geliştirilmesinde, bu devletlerdeki Rusça konuşan nüfusun haklarının gözetilmesi dikkate alınmalıdır.” maddeleri de dikkat çekicidir.

Belgenin, Rusya’nın ülke dışındaki soydaşları ile ilişkilerini geliştirerek bunu kendi ulusal çıkarları doğrultusunda yönlendirecek esasları kapsadığı görülmektedir. Rusya’nın “insani politika” anlamında ve buna vurgu yaparak ülke dışındaki diğer bölgelere yöneldiği de bir gerçektir. Kültürel ve ekonomik ilişkiler bağlamında işbirliği her zaman mümkündür ancak ülke dışındaki Rusları başka amaçları gerçekleştirmek için kullanmak öncelikle bu insanları zor durumda bırakacağı gibi bölgesel güvenliği de tehlikeye attığı Rusya’nın geçmişteki uygulamalarından görülmüştür. Genel olarak insani anlamda düşünüldüğünde, bir ülkenin kendi ülkesi dışında yaşayan soydaşları, o ülke ile yaşadığı ülke arasında barışa ve ekonomik ilişkilerin gelişmesine katkı sağlamalıdır. Bu anlamda Rusya’nın söz konusu belgeyi ve Rusya dışında yaşayan soydaşlarını bir müdahale aracı olarak görmekten ziyade, o ülkelerin ekonomik kalkınmasına ve istikrarını sağlaması için yönlendirmesinin daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Kaynakça

Bugajski, Janusz. (2009). *Dismantling the West: Russia’s Atlantic Agenda*, Potomac Books: Washington.

Elton, Hugh. (1996). *Frontiers of the Roman Empire*, Batsford: London.

Kramer, Andrew E. (2008). “Russia Claims Its Sphere of Influence in the World”. *The New York Times*, 31 Ağustos 2008.

Özdal, Habibe. (2021). “Putin Döneminde Rusya’nın Güvenlik Doktrinleri”, *Güvenlik Yazıları Serisi*, No. 56, Şubat 2021.

Parker, J.B. (2006). *Toward an Understanding of Borderland Processes*. *American Antiquity* 71(1).

Rusya Ulusal Güvenlik Konsepti, 2000.

2020’ye dek Rusya’nın Ulusal Güvenlik Stratejisi, 2009.

İtalya'nın Yeni Başbakanı ve Avrupa Birliğinin Geleceği

28 Eylül 2022

15 yaşında siyasete atılan, 2008-2011 yılları arasında Berlusconi hükümetinde Gençlik Bakanı olarak görev yapan ve henüz 31 yaşında İtalya'nın en genç bakanı olma unvanını elde eden Giorgio Meloni, 2022 yılında da yükselişini sürdürmeyi başardı. Meloni'nin 2012 yılında kurduğu, İtalya'nın Kardeşleri partisi, 2018'deki seçimde sadece yüzde 4 oy almıştı.

Avrupa'nın birçok ülkesinde sağ partilerin yükselişe geçtiği bir dönemde, İtalya'daki seçim sonuçları merak ediliyordu. Giorgio Meloni'nin liderliğindeki "İtalya'nın Kardeşleri" isimli üç partili sağ ittifak hem senato, hem de Temsilciler Meclisi seçimlerinde salt çoğunluğu yakalayarak öne çıktı. Mussoli'nin Ulusal Faşist Partisi'nin devamı olarak kabul edilen İtalya'nın kardeşleri'nin hızlı büyümesi, bir anlamda pandemi krizi ve arkasından Avrupa'daki Ukrayna ve iklim krizlerinin toplumda yarattığı sıkıntıların bir sonucu olarak görülüyor. Meloni, İtalya'nın ilk kadın ve ilk aşırı sağcı Başbakanı olmaya çok yakın. Seçimlerde gösterdiği performans ise adeta şok etkisi yarattı. Bunun nedeni ise İtalyan Kardeşliği cephesinin öncelikleri ve değerlerinin şu şekilde öne çıkmasıydı: İtalya'nın çıkarlarını öne almak, Avrupa Birliğinden daha bağımsız hareket edebilmek, Hristiyanlık değerlerine ve aileye bağlılık (*Babası onu ve annesini 11 yaşında iken terk etmişti*), refahı artırmak ve hayat pahalılığı ile mücadele. Bütün bunlar İtalyanlar nezdinde kabul gören değerler.

Savaş sonrası Mussolini destekçileri tarafından kurulan İtalyan Sosyal Hareketi (MSI) gençlik kanadında çalışmış, Mussolini hayranı bir aktivist olarak, kendisini sosyal medyada “Romalı, gazeteci ve politikacı ancak her şeyden önce İtalyan (*Partisi adını İtalyan Milli marşının ilk satırından alıyor*).” olarak tanımlayan Meloni, Hristiyan kimliğini ve aile değerlerini öne çıkarıyor (*Ben Giorgia, bir kadın, bir anne, bir İtalyan ve bir Hristiyan’ım*), kürtaj ve LGBT aleyhinde ve Avrupa birliğine tamamen bağlanmanın karşısında. Diğer taraftan göçmen ve İslam Karşıtı bir politika izliyor.

Sık sık göçmen karşıtlığıyla ve İslamofobi’yle suçlanan Meloni, İslam karşıtı sosyal medya mesajlarıyla da öne çıkıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın İtalya’yı ziyaret ettiği 2018’de, “Türkiye’nin AB’ye girmesine ve Avrupa’nın İslamlaştırılmasına” karşı olduğunu ifade etmiş ve “Türkiye’nin Avrupa’ya girişine kesin olarak hayır demenin vakti geldi”diyerek bu görüşünü Twitter’da da paylaşmıştı. Meloni, Türkiye’nin mevcut politikalarına da karşı ve özellikle Türkiye’nin AB’ye üyelik müzakerelerinin

sonlandırılmasından yana. Meloni, Ayasofya'nın ibadete açılmasını sosyal medya üzerinden eleştirmiş ve 2021 yılında da sözde Ermeni soykırımını gündeme getirerek, "1915 olayları Birleşmiş Milletler, Avrupa Parlamentosu ve Vatikan tarafından tanındı fakat Erdoğan reddediyor. Bu sebeple FDI, Türkiye'ye Avrupa'da 'hayır' diyor" paylaşımını yapmıştı. "Erdoğan'ın siyasal İslam'ı Avrupa'ya taşıdığını" iddia eden Meloni'nin başbakan olması halinde, Türkiye'yle genel anlamda iyi ilişkilere sahip İtalya'nın bu konuda yön değişikliğine gidebileceği düşünülüyor. Ancak AB içinde üçüncü büyük ekonomiye sahip İtalya'nın, bir anda tüm Müslüman ülkelerle ve Türkiye ile ilişkilerini kesmesi o kadar da kolay gözüküyor. Bu nedenle gelecekte Meloni'nin iç siyasete yönelik ve İtalya'nın zararına olacak fikirlerini mantıklı hale getirip, Türkiye ile işbirliğini daha da geliştirmesi de mümkün gözüküyor.

Neo-faşist gençlik hareketlerinin ortasında yetişmiş bir siyasetçi olarak Meloni'nin, destekçileri içinde erkeklerin oranı kadınlardan daha fazla. Aşırı sağcılar, milliyetçi Muhafazakârlar, köktendinci Katolikler ve ırkçılık yapanlar da onu destekliyor. Meloni, "Tanrı, vatan ve aile" gibi İtalyanların istediği muhafazakâr kavramları öne çıkarıyor. Muhafazakâr çizgiyi temsil etmekle gurur duyan Meloni, temsil ettiği değerlerin saldırı altında olduğu iddiasında. Bu anlamda; bireysel hak ve özgürlüklerinin, milli egemenliğin, ailelerin ve çocukların eğitiminin saldırı altında olduğunu iddia ediyor ve bu şartlar altında kendilerini korumanın tek yolunun özgün kimliklerini korumak ve muhafazakâr olmak olduğuna inanıyor. Meloni, göç, kürtaj hakkı, eşcinsel evlilik gibi konularda aşırı muhafazakâr görüşleri savunuyor ve Avrupa genelinde aşırı sağcı partilerin ittifakı içinde de önemli bir isim olarak öne çıkıyor. Meloni'nin 2020 yılından beri Avrupa Muhafazakârlar ve Reformistler Partisi'nin başkanlığını yürüttüğünü söylemekte de yarar var.

Giorgia Meloni'nin geçmişte Temsilciler Meclisi üyesi iken, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'u sömürgecilikle ve bunun İtalya'ya olumsuz etkileri ile suçladığı konuşma ise onun gelecekte AB içinde izleyeceği tutumla ilgili ipuçlarını veriyor: *"Emmanuel Macron'un sorumsuzluğuna yazıklar olsun. Libya'yı bombalayanlar onlardı. Sebebi ise İtalya'nın Kaddafi ile enerji alanında*

özel ilişkilerinin olmasından duyduğu endişeydi. Fransa'nın bu tutumu nedeniyle bizi bu hale getiren göç dalgalarının önünde kendimizi bulduk. Bu arada Fransa, Afrika'yı sömürmeye devam ediyor. 14 Afrika ülkesinde para birimi bastırıp üzerini damgalıyor ve çocukları madenlerde çalıştırıp sömürmeye devam ediyor. Fransa nükleer reaktörleri için kullandığı uranyumun yüzde 30'unu Nijer'den çıkarıyor. Hal böyleyken Nijer nüfusunun yüzde 90'ı elektriksiz yaşıyor. 'Bize ders vermeye kalkma Macron!' Çünkü Afrikalılar senin politikan yüzünden kıtalarını terk etmek zorunda kalıyor. Çözüm Afrikalıların Avrupa'ya göç etmesi değil, Afrika'nın Avrupalılardan kurtulmasıdır."

Aslında İtalya'nın yaşadığı sorunların, Fransa'nın Afrika kıtasındaki uygulamalarından kaynaklandığını başka İtalyan politikacılar da ifade ediyor. Bu nedenle her iki taraftan da uzun bir dönemden bu yana sert açıklamalar geliyor. Geçmişte, İtalya Başbakan Yardımcısı Matteo Salvini, bir televizyon kanalına yaptığı açıklamada, "Libya'da ve onun petrolünde, Fransa'nın tam tersine İtalya'nın bir menfaati yok." demiş ve Fransa'nın, Afrika'ya yardım etmek ve buradaki ülkelerin ekonomik kalkınmasına katkı vermek yerine, bu kıtanın refahını kendisine aktarmanın yolunu aradığı suçlamasında bulunmuştu. Yine İtalya'da Başbakan Yardımcısı Luigi Di Maio da Fransa'yı suçlarken, "Eğer Fransa Afrika kıtasını sömürmeseydi bugün ekonomisi dünyanın en büyükleri arasında yer almaz en fazla 15. sırada olurdu" yorumunda bulunmuştu. Açıkça İtalya, Fransa'nın eski sömürgelerine yönelik politikalarının İtalya'nın çıkarlarına zarar verdiğinin farkında ve her fırsatta bunu açıkça dile getiriyor. Bu karşı çıkışın Meloni döneminde daha da artacağı muhakkak ve bu Brüksel merkezindeki güçleri rahatsız ediyor.

Meloni hakkında daha şimdiden, bazıları kasıtlı, birçok önyargı var. Maksatlı olarak, faşist ve ırkı olmakla suçlanarak baskılanmaya çalışıldığı açık. O ise meydanlarda "Ben canavar değilim. Sadece İtalya'nın geleceğini kurtarmak isteyen bir vatanseverim." diyerek kendisini savunmaya çalışıyor. Bazılarına göre aşırı sağın iktidara gelmesi AB'nin üçüncü büyük ekonomisi olan İtalya'nın birlik içindeki etkisini azaltarak, ülkeyi Polonya ve Macaristan gibi "liberal olmayan Avrupa ülkeleri" arasına sokacak. O ise daha şimdiden bu yargıları kırmaya ve otoriter olmayacağına dair güven vermeye çalışıyor. Partisinin bayra-

ğındaki alevin faşizmle bir ilgisinin olmadığını, kürtaj yasasına dokunmayacakları sadece kadınlara başka seçenekler de sunacaklarını ifade ederken, NATO da dâhil olmak üzere Roma'nın geleneksel ittifaklarına bağlı kalacağına dair güvenceler veren video mesajları atıyor ve antidemokratik uygulamalara meydan verilmeyeceğini beyan ediyor.

Avrupa'nın sağcı liderleri Meloni'nin seçilmesini destekler gözükürken, AB yönetiminin Meloni'nin zaferine fazla bir tepki vermeyerek sessiz kalmayı tercih ettiği görülüyor. Daha alt düzeydeki tepkiler ise genelde endişe içeriyor. AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen'in seçimlerden önce yaptığı konuşmada, "Eğer işler bu şekilde giderse, Polonya ve Macaristan örneklerinde olduğu gibi birtakım zorlayıcı araçlara başvurabilecekleri" açıklaması İtalya'da çok tepki çekmişti. Bu nedenle AB liderleri ve yetkilileri başlangıçta seçimlerle ilgili açıklama yapmadı. Oysa genellikle seçimler sonrası kısa sürede kazanana tebrik mesajları yayınlamak AB içinde bir usul haline gelmişti.

Meloni'nin çıkışını, AB içinde geriye itilmiş bazı ülkelerin bazılarında bir kurtuluş ışığı görenler de var elbet. İspanya'nın 3. büyük partisi aşırı sağcı Vox partisinin lideri, "Meloni'nin özgür ve egemen uluslardan oluşan bir Avrupa için yol gösterdiğini" ifade ederken, Avusturya Özgürlük Partisinin Avrupa Parlamentosu Grubu Başkanı, "İtalyanların tercihleriyle Brüksel merkezli Avrupa Birleşik Devletleri düşüncesine karşı çıktıkları" yorumunu yaptı. Diğer taraftan, Portekiz'de 3. sırada bulunan aşırı sağcı partiden de "İtalya'daki politika değişikliğinin sonuçta Avrupa'da da bir yeniden yapılandırmaya yol açacağını" yorumu yanında, "Sıra Portekiz'e de gelecek" öngörüsü gelirken, Macaristan ise İtalya'da gelişen bu durumdan memnun ve Başbakan Viktor Orban, sosyal medyadan yaptığı paylaşımında Meloni'nin muhteşem zaferini tebrik etti.

Kısacası, AB'nin yeni bir döneme girdiği ortada. İtalya'da Meloni'nin zaferi, özellikle Fransa gibi AB içinde baskın güç olma iddiasında olan ülkeleri rahatsız ederken, AB içinde milli kimliklerini muhafaza etmek isteyen ve bazı ülkelerin baskın konumundan sıkılmış olan ülkeleri memnun etmiş gibi gözüküyor. Diğer taraftan halen İtalya ile Adriyatik'te sınır sorunu yaşayan

Hırvatistan Meloni'nin seçilmesinden rahatsızlık duyuyor ve bir kriz beklentisini taşıyor. Ancak her durumda, Meloni'nin zaferi AB içinde Polonya ve Macaristan'dan sonra İtalya gibi yeni bir duruşun ve değişimin emarelerini veriyor. Gerçek durumda ise iddiaların aksine seçimler sonrası Meloni'nin, İslam dinini karşı-sına alması ve Türkiye karşıtı bir politika izleme yerine, bu konulara yönelik tavrını değıştirmesi ve Libya ve Suriye gibi göçmen ve kriz yaratan alanlarda Türkiye ile birlikte hareket etmesi daha mümkün ve mantıklı gözüküyor.

Küresel Güç Mücadelesinde Kurban Seçilen Ülkeler ve Yaratıcı Yaklaşım

3 Ekim 2022

Aslında her şey, açıkça ve planlandığı şekilde yürüyor gibi gözüküyor. ABD Başkanı Biden, Münih Güvenlik Konferansı'nda "ABD geri döndü!" dedikten sonra, Çin ve Rusya'yı kendisine rakip olarak tanımlamış ve Rusya'yı, Çin'den daha yakın bir tehdit olarak belirtmişti. Açıklama getirilen diğer bir husus ise bu devletlerle mücadelenin "yaratıcı yaklaşımlar" ve geniş bir anlayışla çözüleceğiydi.

Yaratıcı yaklaşım, yaşamın odak noktasında yer alan bir disiplin olarak, olaylar ve durumlar karşısında ezber bozan bir anlayışla, yenilikçi düşünceleri ve çözümleri gündeme getirebilir. Bu anlamda uluslararası ilişkilerde bireyden başlayarak devlet, zaman ve mekân değişkenlerinin kontrol altına alınması önemli. Fikir, nesne veya kavramların özne tarafından ilk kez düşünülmesi ve zihinsel anlamda dışavurumu, yaratıcı düşünce biçiminin bir ifadesi.

Yaratıcı insanlar ile yaratıcı düşünmekten uzak insanlar arasındaki en temel farklılık ise kendini algılama noktası. Ancak bu algının her zaman doğru olduğunu söylemek mümkün değil. Çoğu zaman ardıl bir düşünce anlayışıyla, faaliyetlerin algı yönetimi ile bir araya getirilmesi, insanları anlaşılmaz sahte bir dünyanın içerisinde hapsediyor ve sağlıklı düşünemez bir hale getiriyor. Böyle bir dünya içerisinde, kimin ne durumda olduğu bazen anlamını kaybettiği gibi yaratılan toplumsal hava içerisinde, en akıllı insanlar bile söz söyleyemez hale gelebiliyor, toplumsal akıl yok olup gidiyor.

ABD Başkanı Biden, göreve geldikten hemen sonra yayınladığı Geçici Strateji Belgesi'ne yazdığı önsözde; "yeni meydan okumalarla karşı karşıya olduklarını ve dinamiklerin değiştiği

günümüz dünyasında, müttefikleriyle birlikte kendilerini yenileyerek başarılı olacaklarına” vurgu yapmaktaydı. Aslına bakılırsa müttefik denilen ülkeler, bir bakıma ABD’nin askeri gücünü kullanmadan ve yıpranmadan, Rusya ve Çin’e karşı kullanacağı ülkeleri içeriyordu. Belgeler ve harekât ortamı incelendiğinde bugün biraz daha belirgin ve anlamlı hale gelen bu ülkelerin;

- Avrupa’da Rusya’ya karşı; Ukrayna başta olmak üzere, Almanya ve Yunanistan ile,
- Asya kıtasında Çin’e karşı; Hindistan, Güney Kore ve Japonya olduğu kolayca anlaşılabilir.

Asya kıtasındaki ülkeleri bir sonraki yazımıza bırakarak, şimdilik Avrupa’dan kurban seçilen ülkelere kısaca bahsetmek istiyoruz. Kurban olarak seçilen bu devletlerin durumları biraz daha ayrıntılı incelendiğinde, yaratıcı yaklaşımlar sonucu gerçekleşen olaylar daha kolay öngörülebilecektir.

Ukrayna

Yıllarca Ortadoğu'da sürdürdüğü mücadeleden yorgun ve prestij kaybederek çekilmek zorunda kalan ABD, NATO'ya olan güveni yeniden sağlamak ve Avrupa'daki müttefiklerini toparlamak istiyordu. Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesi için yapılan kışkırtmalar başarıya ulaşınca, ABD istediği fırsatı da fazlasıyla yakalamış oldu. Böylece Ukrayna, Rusya karşısında yakılıp yıkılırken, binlerce askerini kaybetmiş, milyonlarca insan yerlerinden edilerek perişan olmuştur. Bunun karşılığında ABD ve müttefikleri bu insanlardan bir kısmını kabul ederek ve ellerinde kalan eski silahları bu ülkeye hibe ederek Ukraynalıların gönlünü almıştır. Böylece ABD, tek bir askerini kaybetmeden, kurtarıcı olarak sahneye dönerken, yaratıcı yaklaşımlarının bir sonucu olarak, kendisi tehlikelerden uzak, Avrupa'nın Rusya ile ilişkisini kesmenin yanında silah satışlarını da artırmanın keyfini çıkarıyor.

Almanya

Almanya ve Rusya arasındaki ticaret hacmi 2021 yılında bir önceki yıla göre % 34,1 oranında artarak yaklaşık olarak 60 milyar avroya yükselmisti. Diğer taraftan başta Almanya olmak üzere Avrupa, Rus gazına giderek bağımlı hale geliyordu. 2019 yılında Trump ABD'de, AB'nin doğal gaz ihtiyacını karşılayacak daha iyi bir seçenek olarak büyük LNG rezervleri bulunduğunu dile getirmiş ve Kuzey Akım 2 projesine dahil olan ülkelere yaptırım tehdidinde bulunmuştu. Gerçekte Rus doğalgazı ABD'nin sunduğu seçenekten % 20 daha ucuzdu. Daha bu dönemden itibaren ABD'nin, Doğu Avrupa'daki tertiplenmesi Avrupa ve Rusya arasına girerek enerji hatlarını kontrol etmek amacını taşıyordu ve bu yüzden Rusya'nın Ukrayna saldırısı, Doğu ve Batı eksenini kontrol etme fırsatı bakımından en çok da ABD'nin işine yarayacaktı. Yaratıcı bir yaklaşımla ortaya konan yaptırımlar ise başta Almanya ve Fransa olmak üzere Avrupa'nın büyük ekonomilerini zor günlerle karşı karşıya bırakacaktı. Enerji hatlarına yönelik saldırılar ise buna son noktayı koydu. Yaklaşımın gerçekten yaratıcı olduğuna şüphe yok. Şimdi Avrupa, Rus doğalgazından mahrum ve elektriği ABD'ye göre 10 kat pahalıya

tüketirken, karakış öncesi, üretimi ve ihracatı tehlike sinyalleri veriyor. Diğer taraftan içine düşülen algı ortamında, Avrupa'da hiçbir lider ve düşün insanı çıkıp da buna karşı yaratıcı bir yaklaşım geliştiremiyor.

Yunanistan

Yaratıcı düşüncenin tuzağındaki diğer bir ülke de Yunanistan. Gerek eğitim sistemi gerekse yaşadığı tarihi travma nedeniyle Yunanistan'ın, böyle bir olaya gönüllü katılımının hiç de zor olmadığı açıkça görülüyor. Yunanistan daha öncekilerde olduğu gibi mevcut koşullardan istifade ile hak etmediği büyük ödülleri elde etmenin heyecanı ile, akıl almaz manevraların peşinde ve bu onu kolay bir hedef yapıyor. Ülkesini ABD üsleriyle dolduran bu ülke, Adalar Denizi'ndeki 10 bine yakın ada ve adacığı mevcut milli gücü ile sürekli koruyacağını düşünüyor ve silahlandırarak sınıksız sarılması gereken anlaşmaları kendi eliyle etkisiz hale getiriyor. Kurulduğu günden beri sürekli borçlandırılan Yunanistan, 2050 yılına kadar borçlu ancak kendisini her cesaretlendiren ülkenin, daha da borçlandırarak silahlandırığının henüz farkında değil! Bir diğer konu ise Yunanistan'ın manasının ne olduğunu bile bilmeden, gönüllü olarak, giderek bir kanat ülke konumuna gelmesi. Sonuçta, bazı türleri sınırlı bir beceri ve ustalık içerse de kumarın, esas itibarıyla şans ve tesadüfe bağlı olarak kazanç elde etme veya kaybetme oyunu olduğu da bilinen bir gerçek.

Söylediğimiz gibi, yaratıcı yaklaşımlar algı yönetimi ile bir araya getirildiğinde sadece insanları değil, ülkeleri de her şeyin anlamını kaybettiği sahte bir dünyanın içine hapsederek, sağlıklı düşünemez hale getirebiliyor ve yaratılan bu havada en akıllı insanlar bile söz söyleyemez hale geliyor.

The Victims of the Global Power Struggle and the Creative Approach

5 October 2022

In fact, everything seems to be going clearly and as planned. After US President Biden stated at the Munich Security Conference “The USA is back!”, he defined China and Russia as his rivals and point Russia out being a closer threat than China. Another point he explained was that the struggle with these states would be resolved with “**creative approaches**” and a broad understanding.

Creative approach, as a discipline at the focal point of life, can bring innovative thoughts and solutions to the agenda with a game-changing understanding of events and situations. In this sense, it is important to control the variables of state, time and space starting from the individual in international relations. The first thought and mental expression of ideas, objects or concepts by the subject, is an expression of creative thinking.

The most fundamental difference between creative people and people who are far from is the point of self-perception. However, it is not possible to say that this perception is always correct. Most of the time, combining activities with perception management with an understanding of successive thinking, imprisons people in an incomprehensible fake world and unable them to think clearly. In such a world, even the smartest people can become incapable of speaking, and the social mind disappears in the social atmosphere created where it sometimes loses its meaning as to who is in what situation.

US President Biden emphasized in the preface he wrote to the Interim Strategy Document, published right after taken him office; “in today’s world where [the USA] is facing new challenges

and where the dynamics are changing, [the USA] will be successful by renewing themselves together with their allies". As a matter of fact, the so-called allies included countries the USA would utilize against Russia and China without using its military power and without being worn out. Examining the documents and the operational environment, it can be easily understood that countries which have become a little more prominent and meaningful today are in particular,

- Against Russia in Europe: Ukraine, Germany and Greece,
- Against China in the Asian continent: India, South Korea and Japan.

Saving the countries of the Asian continent for the next article, we would now like to briefly talk about the victim countries from Europe. Examining the situations of these states chosen as victims in a little more detail, the events that took place as a result of creative approaches can be predicted more easily.

Ukraine

The USA, who had to withdraw from the struggle it had waged in the Middle East for years and lost its prestige, wanted to restore confidence in NATO and gather its allies in Europe. Since the provocations for Russia to invade Ukraine succeeded, the USA had more than enough of the opportunity it wanted. Thus, while Ukraine was burned and destroyed in the face of Russia, they lost thousands of its soldiers, and millions of people were displaced and devastated. In return, the USA and its allies won the hearts of the Ukrainians by accepting some of these people and donating their older weapons to this country. Through this the USA returns to the scene as a savior without losing a single soldier, and as a result of its creative approaches, it enjoys increasing its arms sales as well as cutting Europe's relations with Russia, away from danger.

Germany

The trade volume between Germany and Russia increased by 34.1% in 2021 compared to the previous year, reaching approximately 60 billion euros. On the other hand, Europe, especially Germany, was becoming increasingly dependent on Russian gas. In 2019, Trump stated that there are large LNG reserves in the USA as a better option to meet the EU's natural gas needs, and threatened sanctions against countries involved in the Nord Stream 2 project. But in fact, Russian gas was 20% cheaper than the US option. From this time onwards, the USA's organization in Eastern Europe aimed to control the energy lines by entering between Europe and Russia, and therefore, Russia's attack on Ukraine would benefit the USA the most in terms of the opportunity to control the East and West axis. The sanctions which were put forward with a creative approach, would make Europe's major economies, especially in Germany and France, face difficult times. Attacks on power lines put an end to this. There is no doubt that the approach is truly creative. Now, Europe is deprived of Russian natural gas and consumes electricity 10 times more expensive than the United States, while its production and exports are giving dangerous signals before winter. On the other

hand, in an environment of perception, no leader or thinker in Europe is able to develop a creative approach towards it.

Greece

Another country in the trap of creative thinking is Greece. It is clearly visible that it is not difficult for Greece to voluntarily participate in such an event due to both the education system and the historical trauma it has experienced. As in the past, Greece is pursuing unbelievable maneuvers and this makes it an easy target, with the excitement of taking advantage of the current conditions and getting big rewards that it does not deserve. By filling its country with US bases, Greece thinks that it will constantly protect nearly 10 thousand islands and islets in the Sea of Islands with its current national power, and neutralizes thus the agreements that need to be held tightly by arming it with its own hands. Greece, which has been in debt since the day it was founded, is in debt until 2050, but is not yet aware that every country that encourages its arming lead it into even more debt! Another issue is that Greece is increasingly becoming voluntarily a wing country, without even knowing what it means. After all, it is a well-known fact that although some types involve limited skill and mastery, gambling is essentially a game of winning or losing based on luck and coincidence.

As we have said, when creative approaches are combined with perception management, they can imprison not only people but also countries in a false world where everything loses its meaning, making them unable to think clearly, and even the smartest people become unable to speak in this atmosphere created.

Küresel Güç Mücadelesinde Kurban Seçilen Ülkeler ve Yaratıcı Yaklaşım (2)

11 Ekim 2022

Aynı ismi taşıyan bir önceki yazımızda, ABD Başkanı Biden'ın, Çin ve Rusya'yı rakip olarak tanımladıktan sonra, Rusya'yı, Batı için Çin'den daha yakın bir tehdit olarak gördüğünü söylemiş ve bu devletler ile mücadelenin "**yaratıcı bir yaklaşım**" kullanılarak sürdürüleceğini vurguladığından bahsetmiştik. Yaratıcı yaklaşımın ABD açısından anlamını ise olaylar ve durumlar karşısında yenilikçi düşünce ve fikirleri ortaya koyabilmek, yani ABD'nin askeri gücünü kullanmadan veya çok az kullanarak mevcut durumu, o bölgedeki ülkeler arasındaki ayrılıklardan istifade ederek, lehine sonuçlandırma becerisi olarak tanımlayabiliriz.

Bu yazımızda ise mevcut olaylardan ve belgelerden yola çıkarak Asya kıtasında Çin'e karşı kullanılması düşünülen ülkelerden söz edeceğiz. Bu manada esas itibarıyla nasıl ki Rusya karşısına Ukrayna atılmışsa, Çin'e karşı mücadelede de bu rol Tayvan'a verilmiş gibi görülüyor. Bu yılın ağustos ayında ABD Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi'nin, Hint Pasifik temasları çerçevesinde Tayvan'a yapmış olduğu ziyaret bu kapsamda değerlendirilebilir. Yine bu anlamda, Çin kıyılarına 200 km mesafedeki 23 milyonluk Tayvan'ın karşısına neredeyse 1.5 milyar nüfusa sahip dünyanın 2. büyük ekonomik gücünün konulmasını, tıpkı dünyada 2. en büyük askeri güç olarak kabul edilen Rusya'nın karşısına Ukrayna'nın konulması gibi yaratıcı bir girişim olarak görebiliriz. Çin'e karşı kullanılmak üzere seçilen başka ülkeler de var ve bunların en önemlileri Hindistan başta olmak üzere Japonya ve Güney Kore.

Bu açıdan Pelosi'nin Tayvan hamlesi, daha önce oluşturulmaya başlanan Hint-Pasifik Stratejinin bir parçası olarak da düşünülebilir.

Günümüzde “Hint-Pasifik” terimi, daha çok Hindistan’a vurgu yapılarak, Çin’in artan siyasi ve ekonomik etkisini önleme maksatlı kullanılmakta ve giderek “Hint-Pasifik” kavramı, “Asya-Pasifik” kavramının yerini almaktadır. Bölge dünya nüfusunun yarısından fazlasına, dünya ekonomisinin 2/3’sine ve dünyadaki en güçlü orduların arasında 7’sine ev sahipliği yapıyor.

ABD’nin ilk “Hint Pasifik Strateji Belgesi” 2019 yılında yayınlandığında, Çin bu bölgede en büyük düşman olarak tanımlanmış ve Çin’i dengelemek üzere Hindistan seçilmişti (Indo-Pasifik Strategy Report, 2019). ABD, Çin’e karşı ön alarak daha 2016 yılında Obama döneminden itibaren ona “Büyük Savunma Ortağı” statüsünü vermişti bile. Göreve geldikten kısa bir süre sonra Biden, yayınladığı “Geçici Ulusal Güvenlik Strateji Belgesinde” Hindistan ve Avustralya yanında; Japonya, Güney Kore ve Tayvan’ı müttefik olarak tanımlamış ve yine geçen yıl 14 Haziran 2021 tarihinde Çin’e karşı, Asya Pasifik bölgesindeki ülkelerle yakın işbirliği yapılacağını vurgulamıştı. Bu yılın şubat ayında yenilenen ABD “Hint Pasifik Strateji Belgesi” ise bölgedeki durumu ve geleceğini daha da anlaşılır hale getirmiştir (Indo-Pacific Strategy of the United States, 11 February 2022). Biden’ın, 24 Eylül 2021 tarihinde, ABD, Japonya, Avustralya ve Hindistan arasında oluşturulan ve Asya’nın NATO’su olarak nitelendirilen

QUAD Liderler Zirvesinde söylemiş olduğu “Hepimizin ve dünyanın geleceği Hint Pasifik bölgesinde şekillenmektedir” sözü ise, ABD’nin Hint-Pasifik Strateji Belgesinin giriş sözünde yer almıştır.

Bu aşamada Tayvan ziyareti öncesi ve sonrası gelişen olaylar ile ABD’nin “Hint Pasifik Strateji Belgesi” içerisinde vurgulanan olayları sentezlemek yararlı olacaktır. Strateji belgesindeki vurgulanan önemli hususlar şu şekildedir:

- Hiçbir bölge ABD için Hint-Pasifik bölgesi kadar önemli olmaz.
- Hedeflerimizi tek başımıza başaramayız. Bunu hep birlikte müttefiklerimizle başaracağız.
- Tayvan Boğazında tedbirler geliştireceğiz.
- Hindistan ile Savunma Ortaklığımızı geliştireceğiz.
- AUKUS dahil Hint-Pasifik ve Avrupalı ortaklarımızla bir araya geleceğiz.
- Japonya’yı caydırıcılık ve üstünlük sağlayacak bir hale getireceğiz.
- Güney Kore ile genişletilmiş caydırıcılık ve koordinasyonu güçlendireceğiz.

Diğer taraftan tıpkı Rusya ve çevresinde bu ülkeye bağlı olaylar (Baltık Denizinden geçen Kuzey Akım boru hatlarındaki patlamalar gibi) aynı şekilde, Çin’in çevresindeki ülkelerde de meydana gelmektedir. 2021 yılı aralık ayında, Rusya’dan S-400 Hava Savunma Füze Sistemlerini temin eden Hindistan’ın Genelkurmay Başkanı General Bipin Rawat’ı taşıyan askeri helikopterin düşmesi sonucu Rawat ve eşinin de aralarında bulunduğu 13 kişinin hayatını kaybetmesi, buna bir örnek olarak verilebilir. Diğer önemli bir olay ise Japonya’da yeniden silahlanma tartışmalarının yapıldığı bir ortamda Temmuz 2022 tarihinde, Japonya tarihinin en uzun süre başbakanlık yapan kişisi olma unvanını taşıyan Shinzo Abe’nin, seçimlerden hemen önce suikast sonucu öldürölmesidir. Japonya’nın, özellikle nükleer alanda tekrar silahlandırılması Çin’e karşı bu bölgede dengeleri sağlamada

oldukça önemliydi. Silahlanma yanlısı Abe'ye yapılan suikast sonrası, desteklediği parti oyunu artırmış ve silahlanma karşıtı olanlar en azından bir süre susmak zorunda kalmıştır. Kısıtlamaların kaldırılması sonucu Japon Ordusunun, orta ve uzun vadede Rusya ve Çin karşısında potansiyeli olan, dünyanın en güçlü ordularından birine dönüşebileceği değerlendirilmektedir.

Ancak her şeye rağmen nominal olarak dünyanın 11., satın alma gücü paritesi bakımından ise 13. büyük ekonomisi olan Güney Kore, tıpkı kendisi gibi Çin ile güçlü ekonomik ilişkilere sahip Hindistan gibi ABD ile ortak tatbikatlar geliştirmesine rağmen, henüz tam olarak kimin tarafında yer alacağını tam olarak açıklığa kavuşturmuş gözüküyor.

Kesin olan bir şey var ise yaratıcı yaklaşımlar algı yönetimi ile bir araya getirildiğinde sadece insanları değil, ülkeleri de her şeyin anlamını kaybettiği sahte bir dünyanın içine hapsederek, sağlıklı düşünemez duruma getirebiliyor ve yaratılan bu havada en akıllı insanlar bile söz söyleyemez hale geliyor.

Şimdilik barış ve istikrarı umut ederek, bölgesel gelişmeleri izlemeye devam edelim.

The Victims Of The Global Power Struggle And The Creative Approach (2)

13 October 2022

In our previous article of the same name, we dealt with US President Biden's statements, where he after defined China and Russia as rivals, he continued that he saw Russia as a closer threat to the West than China, and that the struggle with these states would be continued using a "creative approach". We can define the meaning of the creative approach in terms of the USA as the ability to reveal innovative thoughts and ideas in the face of events and situations, that is, the ability to conclude the current situation in favor of the United States by making use of the differences between the countries in that region, without using the military power of the USA or using it very little.

In this article, we will talk about the countries that are considered to be used against China in the Asian continent, based on current events and documents. In this sense, just as Ukraine was thrown against Russia, this role seems to have been given to Taiwan in the fight against China. The visit of the Speaker of the US House of Representatives, Nancy Pelosi, to Taiwan within the framework of Indo-Pacific contacts in August of this year can be evaluated in this context. Again in this sense, putting the world's second largest economic power with a population of almost 1.5 billion against Taiwan, which has a population of 23 million and is 200 km away from the Chinese coast, is a creative process, just like putting Ukraine against Russia, where latter is considered as the second largest military power in the world. We can see it as an initiative. Besides, other countries are also considered to be selected to be used against China, among which the most important are India, Japan and South Korea.

In this respect, Pelosi's Taiwan move can also be seen as a part of the Indo-Pacific Strategy that has already emerged.

Today, the term "Indo-Pacific" is used to prevent China's increasing political and economic influence, with more emphasis on India, and the concept of "Indo-Pacific" is gradually replacing the concept of "Asia-Pacific". The region is home to more than half of the world's population, 2/3 of the world's economy, and 7 of the most powerful armies in the world.

When the first "Indo-Pacific Strategy Document" of the USA was published in 2019, China was identified as the biggest enemy in this region and India was chosen to balance China (Indo-Pacific Strategy Report, 2019). By taking the lead against China, the USA has already given it the status of "Great Defense Partner" since the Obama era in 2016. Shortly after taking office, Biden published his "Interim National Security Strategy Document" where alongside India and Australia; Japan, South Korea and Taiwan were defined as allies. Again last year, on June 14, 2021, it was emphasized by the USA that they would be in a close cooperation with the countries in the Asia Pacific region against China. The USA renewed "Indo-Pacific Strategy Document" from February this year made the status quo and future of the

region more understandable (Indo-Pacific Strategy of the United States, 11 February 2022). Biden's statement of "The future of all of us and the world is shaped in the Indo-Pacific region," on the QUAD Leaders' Summit, which was formed between the USA, Japan, Australia and India on September 24, 2021 and is assumed to be the Indian-Pacific NATO, take its place in the preamble of the Pacific Strategy Paper

At this stage, it would be useful to synthesize the events before and after the Taiwan visit and the events highlighted in the "Indo-Pacific Strategy Document" of the USA. The key points highlighted in the strategy document are as follows:

- No region can be more important to the United States than the Indo-Pacific region.
- We cannot achieve our goals alone. We will achieve this together with our allies.
- We will develop measures in the Taiwan Strait.
- We will develop our Defense Partnership with India.
- We will meet with our Indo-Pacific and European partners, including AUKUS.
- We will make Japan a place of deterrence and superiority.
- We will strengthen expanded deterrence and coordination with South Korea.

On the other hand, similar events in Russia and in its surroundings (such as explosions in the Nord Stream pipelines passing through the Baltic Sea) also occur in countries around China. As an example to this, the crash of the military helicopter carrying General Bipin Rawat, the Chief of General Staff of India, who supplied the S-400 Air Defense Missile Systems from Russia in December 2021 can be taken where 13 people, including Rawat and his wife, lost their lives. Another important event is the assassination of Shinzo Abe, who holds the title of being the longest-serving prime minister in the history of Japan, in an environment of rearmament debates in Japan, just before the elections. The rearmament of Japan, especially in the nuclear

field, was very important in maintaining the balance in this region against China. After the assassination of pro-armament Abe, the party he supported increased the game and the anti-armament parties had to keep silent for a while. As a result of the lifting of the restrictions, it is evaluated that the Japanese Army can turn into one of the strongest armies in the world, with a potential against Russia and China in the medium and long term.

However, despite South Korea, which is the 11th largest economy in the world in nominal terms and 13th in terms of purchasing power parity, has developed joint exercises with the USA, (just like India, who has strong economic relations with China) it is still not exactly clear on whose side they will be.

But if one thing is certain, when creative approaches are combined with perception management, they can imprison not only people but also countries in a fake world where everything loses its meaning, making them unable to think clearly, and even the smartest people become unable to speak in this created atmosphere.

For now, let's continue to monitor regional developments, hoping for peace and stability.

Son Söz

Tarih boyunca güç merkezlerindeki değişimin hep sıkıntılı gerçekleştiği görülmüştür. Soğuk Savaş Dönemi ertesinde tek kutuplu olacağı düşünülen dünyanın, giderek birden fazla ve çok kutuplu hale geldiği görülüyor. Bu geçiş döneminin de sıkıntılı olacağına şüphe yok. Her halükârda sisler kaybolduğunda ya bizim ya da başkaları tarafından tasarlanmış yeni bir sabaha uyanacağız. Kesin olan bir şey daha var ki, yeni dönemde de hiçbir imkân kimseye hazır sunulmayacak. Öngören, bir araya gelen, çalışan, tasarlayan kazanacak, diğerleri kendilerine verilen rolü oynamaya devam edecek...

Yeni bir uyanışın eşiğinde, tüm dünyada yönlendirmelerin etkisinden uzak yeni değerlendirmelere ve ihtiyaca göre ekonomik sistemden başlayarak, adalet ve güvenlik adına yeniden düzenlemelere gereksinim olduğu görülüyor.

Bu aynı zamanda çevresindeki güvenlik kuşaklarıyla bağlantısını koparmış Anadolu Coğrafyasının da yeniden uyanma ve yeni bir anlayışla, kendisini kuşatan çemberleri kırma ve kadim gönül coğrafyalarıyla bağlantısını yeniden oluşturma dönemi. Bu anlamda belki de en fazla öngörüye, dikkate ve çözüme yönelik ilham veren kurmay aklına ve faraziyeleri ortaya konulmuş fikirlere bu coğrafyada ihtiyaç var. Ancak unutulmamalıdır ki, her başarı şart ve şartlara bağlı olup bu şartlar ortaya konulmadan yapılan planlar temenniden ve işi şansa bırakmaktan öteye gidemez.

Bu çalışma bir manada yakın ve uzak coğrafyalardaki olayları tarihi ve coğrafi derinlikte anlamlandırarak, bu amaca mütevazı bir katkı sunmayı hedefliyor.

Her şeyi önceden bilmek mümkün değil. Zaten böyle bir iddia da olamaz. Bir şeyi söylemek kadar öngörerek söylemek önemli. Bu açıdan söylem tarihlerine de kitapta yer verilerek bir bakıma olayları görme ya da görememe yetisi vurgulanmaktadır.

Her bir seçilen konu incelendiğinde açıkça görülecektir ki, stratejinin zaman-mekân ve kuvvet denklemi içinde, her olay bir yandan kendi içerisinde sebep ve sonuçlarıyla incelenirken, aynı zamanda yine kendi içinde denge ve dengesizlikleri de vurgulanarak analiz ediliyor ve bilgi düzeyinden başlayarak sentez ve değerlendirmelere ulaşıyor. Bu bir bakıma tarihi seyrinde stratejinin coğrafya ile bir araya getirilerek, uygulamalı stratejik değerlendirmelere ulaşılması manasına da geliyor.

